სააქციო საზოგადოება
ხალიკ ბანკი საქართველო

ფინანსური ანგარიშგება და
მმართველობის ანგარიში
2023 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის
მდგომარეობით

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

სარჩევი

გვერდი

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის ანგარიში 2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით ფინანსური ანგარიშგებისა და მმართველობის ანგარიშის მომზადებასა და დამტკიცებაზე 1

მმართველობის ანგარიში 2023 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლისათვის:

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა 13-17

ფინანსური ანგარიშგება 2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით:

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიში 18
მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიში 29
კაპიტალში ცვლილებების ანგარიში 20
ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიში 21

ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები

1. ორგანიზაცია 22
2. მომზადების საფუძველი 22
3. საოპერაციო გარემო 24
4. ახალი და შესწორებული ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) მიღება 24
5. ბუღალტრული აღრიცხვის არსებითი პოლიტიკა 25
6. ბუღალტრული აღრიცხვის კრიტიკული განსჯა და შეფასებების განუსაზღვრელობის ძირითადი წყაროები 38
7. ფული და ფულის ეკვივალენტები 39
8. სავალდებულო რეზერვები საქართველოს ეროვნულ ბანკში 39
9. კლიენტებზე გაცემული სესხები 40
10. ინვესტიციები ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ სასესხო ინსტრუმენტებში 43
11. ძირითადი საშუალებები 44
12. სხვა აქტივები 46
13. გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ 46
14. კლიენტების დეპოზიტები 47
15. გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები 48
16. საიჯარო ვალდებულება 48
17. სუბორდინირებული სესხი 48
18. სხვა ვალდებულებები 49
19. სააქციო კაპიტალი 49
20. წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების დანაკარგებამდე 50
21. გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი საპროცენტო შემოსავლის მქონე და არმქონე აქტივებზე / სხვა ოპერაციების რეზერვი 50
22. საკომისიო შემოსავლები და ხარჯები 51
23. წმინდა მოგება / (ზარალი) უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე 52
24. საოპერაციო ხარჯები 52
25. მოგების გადასახადი 52
26. გარანტიები და პირობითი ვალდებულებები 54
27. ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება 56
28. რისკის მართვის პოლიტიკა 58
29. ტრანზაქციები მეკავშირე მხარეებთან 88
30. შემდგომი მოვლენები 89

დახურული სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

მმართველობითი ანგარიში
2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომელიც სამართლიანად ასახავს სააქციო საზოგადოება „ხალიკ ბანკი საქართველოს“ („ბანკი”) ფინანსურ მდგომარეობას 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების, კაპიტალის ცვლილებებისა და ფულადი ნაკადების მოძრაობის შესაბამის ანგარიშგებებს ამავე თარიღით დასრულებული წლისათვის და ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებს, ძირითადი სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვის ჩათვლით, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს”) შესაბამისად. ხელმძღვანელობა აგრეთვე, პასუხისმგებელია მმართველობითიმმართველობითი ანგარიშის მომზადებაზე, ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

ფინანსური ანგარიშგებისა და მმართველობითიმმართველობითი ანგარიშის მომზადებისას ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია:

- მართებული ბუღალტრული პრინციპების არჩევასა და მათ თანმიმდევრულ შესრულებაზე;
- ინფორმაციის წარდგენაზე, ბუღალტრული პოლიტიკების ჩათვლით, რომელიც უზრუნველყოფს მართებული, საიმედო, შესადარი და გასაგები ინფორმაციის არსებობას;
- დამატებითი ინფორმაციის წარდგენის უზრუნველყოფაზე, იმ შემთხვევაში, თუ ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების სპეციფიური მოთხოვნები არ არის საკმარისი იმისათვის, რომ მომხმარებელმა გააანალიზოს კონკრეტული გარიგების და სხვა მოვლენებისა და პირობების გავლენა ბანკის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფინანსურ შედეგებზე;
- შეაფასოს თუ რამდენად აქვს ბანკს უნარი გაგრძელოს თავისი საქმიანობა უწყვეტ რეჟიმში;
- მმართველობის ანგარიშში ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ინფორმაციის განმარტებაზე; და
- ფინანსური ანგარიშგების შესატყვისი მმართველობის ანგარიშის მომზადებაზე.

ხელმძღვანელობა აგრეთვე პასუხისმგებელია:

- ბანკში ეფექტური და მყარი შიდა კონტროლის სისტემის შემუშავებაზე, დანერგვასა და შენარჩუნებაზე;
- ისეთი ბუღალტრული ჩანაწერების წარმოებაზე, რომელიც წარმოადგენს და ხსნის ბანკის გარიგებებს და ნებისმიერ დროს უზრუნველყოფს ბანკის ფინანსური მდგომარეობის საკმარისი სიზუსტით წარდგენას და ფასს-ის მოთხოვნებთან ფინანსური ანგარიშგების შესაბამისობას;
- სავალდებულო ბუღალტრული ჩანაწერების წარმოებაზე საქართველოს კანონმდებლობისა და ბუღალტრული სტანდარტების შესაბამისად;
- ბანკის აქტივების უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად საჭირო ქმედებების განხორციელებაზე; და
- თაღლითობისა და სხვა დარღვევების თავიდან აცილებასა და აღმოჩენაზე.

2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგება და მმართველობის ანგარიში ბანკის დირექტორატის მიერ დამტკიცებულია გამოსაშვებად 2024 წლის 4 მარტს.

დირექტორატის სახელით:

_____
ნიკოლოზ გეგეჭკორი
გენერალური დირექტორი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

_____
ეკატერინე რუსიტაშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

მიმოხილვა

სააქციო საზოგადოება „ხალიკ ბანკ საქართველო“ (`ბანკი“) არის სს “ყაზახეთის სახალხო ბანკის“ საკუთრებაში არსებული მისივე შვილობილი კომპანია, რომელიც საქართველოს ბაზარზე 2008 წლიდან ოპერირებს.

2009 წელს ბანკის ძირითად საქმიანობას წარმოადგენდა საბანკო პროდუქტების გასაყიდად ყველა აუცილებელი პირობის შექმნა, კერძოდ, საბანკო ინფრასტრუქტურის მოწყობა, კვალიფიციური თანამშრომლების მოზიდვა და საოპერაციო საქმიანობის ფორმალიზება.

2010 წლიდან მოყოლებული ბანკი აქტიური ოპერაციებითაა დაკავებული და საფონდო ბაზარზე ახორციელებს სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდების შესყიდვისა და ბანკთაშორის ტრანზაქციებს. 2010 წლის პირველი კვარტლის შემდეგ ბანკი ჩაერთო სესხების გაცემის აქტიურ პროცესში, რაც დღემდე წარმატებით მიმდინარეობს.

ბანკს აქვს ცხრა კარგად მოწყობილი წარმომადგენლობითი ოფისი (ფილიალი / მომსახურების ცენტრი), აგრეთვე ბანკომატებისა და გადახდის ტერმინალების ქსელი. ცხრიდან სამი ფილიალი განთავსებულია ქვეყნის დედაქალაქის გარეთ (ბათუმში, ქუთაისში, ფოთში), დარჩენილი ექვსი ფილიალი კი ფუნქციონირებს დედაქალაქში.

ბანკის მიზანია, წარმატებული საქმიანობა გააგრძელოს ყველა საბაზრო სეგმენტში, მათ შორის, საცალო, მცირე და საშუალო ბიზნესის, კორპორატიული ბიზნესის სეგმენტებში. ამ მიზნით ბანკი კლიენტებს სთავაზობს მომსახურებათა ფართო სპექტრს - საკრედიტო პროდუქტებს, სახელფასო პროგრამებს, მიმდინარე ანგარიშებისა და ვადიანი ანაბრების დიდ არჩევანს, ბარათებს, დისტანციურ საბანკო სერვისებსა და დოკუმენტურ ოპერაციებს.

ბანკს მნიშვნელოვანი ინვესტიციები აქვს ჩადებული საინფორმაციო ტექნოლოგიებისა და საგადახდო სისტემების განვითარებაში და წარმატებას აღწევს ბაზარზე ინოვაციური საბანკო პროდუქტების თვალსაზრისით. ბანკს აქვს კარგად ჩამოყალიბებული საერთაშორისო საკორესპონდენტო ურთიერთობები, რომელთა მეშვეობით საგადახდო ტრანზაქციების განხორციელება მთელი მსოფლიოს მასშტაბითაა შესაძლებელი. ბანკი ჩართულია SWIFT და საქართველოს ეროვნული ბანკის („სებ“) დროის რეალურ რეჟიმში ანგარიშსწორების (RTGS) სისტემებში.

2023 წლის ოქტომბერში ბანკმა, „სიტიბანკში“ გახსნა საკორესპონდენტო ანგარიში აშშ დოლარში .2023 წლის მეორე კვარტალში ბანკმა, კლიენტების გადარიცხვების მომსახურების გაფართოების მიზნით, საკორესპონდენტო ანგარიში გახსნა ჩინურ იუანში, მესამე კვარტალში კი კუვეიტის ეროვნულ ბანკში, „რაიფაიზენბანკის“ გავლით დაიწყო ვალუტის გადარიცხვები კონვერტირებით.

ბანკი მუდმივად მუშაობს ფინანსური სერვისების ხარისხის გაუმჯობესებისა და კლიენტებისათვის ახალი, ინოვაციური პროდუქტების შეთავაზების კუთხით, კერძოდ, ბანკის ახალ პრიორიტეტად ისახავს საცალო რესურსებისა და მათი გავრცელების არხების განვითარებას - ახლის შემუშავებასა და არსებულის გაუმჯობესებას. გარდა ამისა, ხარისხის გაუმჯობესების ერთ-ერთ კომპონენტად, საბანკო პროდუქტების შემუშავებასთან ერთად, განიხილება პროდუქტების ხელმისაწვდომობის გაზრდა ბანკის ფილიალების ქსელისა და დისტანციური მომსახურების არხების განვითარების გზით.

ბანკის სტრატეგიის წარმატებით განხორციელება მოითხოვს ამ სტრატეგიის ბანკის შიდა ზედამხედველობის ქსელის მიხედვით გამართვას. ბანკში ფუნქციონირებს რისკის მართვისა და შიდა კონტროლის მძლავრი სისტემები, რაც მას საშუალებას აძლევს, სტრატეგიის განხორციელების პარალელურად, დაადგინოს რისკის დასაშვები ოდენობები და მყისიერად გამოავლინოს, შეაფასოს, მართოს და ანგარიშებში ეფექტურად ასახოს სხვადასხვა დროს არსებული რისკები.

ბანკის სააქციო კაპიტალი

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის სააქციო კაპიტალმა შეადგინა 76,000 ჩვეულებრივი, სრულად გადახდილი აქცია, თითოეული 1,000 ლარის ნომინალური ღირებულებით და 37,500 პრივილეგირებული აქცია, თითოეული 1,600 ლარის ნომინალური ღირებულებით.

ბანკი ხაზინაში აქციებს არ ფლობდა. აღსანიშნავია, რომ ყველა ჩვეულებირივი აქცია სრულადაა გადახდილი, გამოშვებული პრივილეგირებული აქციების ნახევარი კი გადახდილი იქნა 2023 წლის აგვისტოში, მეორე ნახევარი კი - 2024 წლის თებერვალში. ჩვეულებრივ და პრივილეგირებულ აქციებთან დაკავშირებული უფლებები და მოვალეობები აღწერილია ბანკის წესდებაში. გამოშვებული ჩვეულებრივი აქციების ხმის უფლება შეზღუდული არ არის და თითოეულ ჩვეულებრივ აქციას ერთი ხმა გააჩნია. რაც შეეხება პრივილეგირებული აქციების მონაწილეობას აქციონერთა საერთო კრებებში, მათ მფლობელებს ხმის უფლება არ აქვთ.

წლის განმავლობაში სააქციო კაპიტალის მოძრაობა აღწერილია ფინანსური ანგარიშგების მე-20 შენიშვნაში.

ფინანსური შედეგების მიმოხილვა

განვითარებაზე ორიენტირებული მიდგომით, ბანკი ძირითადად ემსახურება მცირე და საშუალო საწარმოებისა და კორპორაციულ სეგმენტებს და ყურადღებას ამახვილებს მაღალი ხარისხის ფინანსურ პროდუქტებზე. ის ცდილობს, გახდეს საცალო კლიენტებისთვის ყველაზე მიმზიდველი ბანკი და ამისათვის მუდმივად აძლიერებს ფინანსურ მომსახურებას და შემოაქვს ინოვაციური პროდუქტები. აღსანიშნავია, რომ ბანკმა როგორც მცირე და საშუალო საწარმოების, აგრეთვე კორპორაციული სესხების პორტფელში მისასალმებელ, 15 პროცენტიან წლიურ ზრდას მიაღწია. გრძელვადიან პერსპექტივაში, სტრატეგიულ ფოკუსში რჩება მცირე და საშუალო საწარმოების სეგმენტი, მაგრამ არსებობს გეგმა საცალო სეგმენტის წილის გაზრდის თაობაზე. საქართველოს ეროვნული ბანკის კომერციული ბანკების კონსოლიდირებული ანგარიშის მიხედვით, 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საქართველოს საბანკო სექტორში ბანკს მთლიანი აქტივებით მეცხრე ადგილი უკავია და მთელი ბაზრის 1.13 პროცენტს ფლობს.

2023 წლის ნოემბერში „ფიტჩმა“სს „ხალიკ ბანკ ჯორჯიას“, როგორც გრძელვადიანი სესხის გამცემის დეფოლტის რეიტინგი დაადასტურა „BB+“დონეზე სტაბილური პროგნოზით. ბანკის რეიტინგი წინა წელთან შედარებით არ შეცვლილა.

წლის დასაწყისში გაკეთებულ პროგნოზების შესაბამისი იყო კაპიტალის უკუგების კოეფიციენტი (უკუგება კაპიტალზე, რომელიც იანგარიშება წმინდა შემოსავლის გაყოფით საშუალო თვიურ კაპიტალზე), რომელიც მოგებიანობის ერთერთი მთავარი მაჩვენებლია. მან 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით დაახლოებით 11.3% შეადგინა.

სხვა ძირეული მაჩვენებლები შემდეგია:

- სესხზე დანაკარგის კოეფიციენტი (მოსალოდნელი საკრედიტო დანაკარგის ფარდობა კლიენტებზე გაცემულ სესხებთან) – 2023: 2.69%; 2022: 2.75%.
- ხარჯებისა და შემოსავლების თანაფარდობა (საოპერაციო ხარჯების თანაფარდობა სხვა შემოსავლებისა და საპროცენტო შემოსავლების ჯამის და რეზერვებისა და აღდგენების სხვაობასთან) 2023: 48.72%; 2022: 55.09.
- პერსონალის გადინება - 2023: 20.6%; 2022: 21.6%.

აღსანიშნავია, რომ ბანკის სესხზე დანაკარგის კოეფიციენტი კვლავაც შესაბამისია საქართველოს მთელი საბანკო სექტორის მაჩვენებლისა. უმოქმედო სესხების მაჩვენებელი (90 დღეზე მეტით ვადაგადაცილება) 4%-დან 3.89%-მდე შემცირდა

სხვა მაჩვენებლები, როგორებიცაა ბანკის დეპოზიტარებისა (2023: 31,264; 2022: 27,074, ზრდა: 15%) და დაქირავებულ პირთა (2023: 312; 2022: 308, ზრდა: 1%) რაოდენობა, გაზრდილია.

ბანკს სრულად აქვს შესრულებული სებ-ის მოთხოვნები.

კერძოდ, 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

- ძირითადი პირველადი კაპიტალი (CET1) – 168,527 ათასი ლარი, მოთხოვნილი 134,256 ათასი ლარის ნაცვლად
- პირველადი კაპიტალი - 198,527 ათასი ლარი, მოთხოვნილი 162,612 ათასი ლარის ნაცვლად.

- მთლიანმა საზედამხედველო კაპიტალმა შეადგინა 220,099 ათასი ლარი, მოთხოვნილი 200,150 ათასი ლარის ნაცვლად.

სხვა მნიშვნელოვანი ფინანსური მონაცემები ხელმისაწვდომია ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში.

წმინდა დაუბეგრავმა შემოსავალმა 20,241 ათასი ლარი შეადგინა, რაც 41%-ით აღემატება წინა წლის მაჩვენებელს და გამოწვეულია წმინდა საპროცენტო შემოსავლისა და სავალუტო ოპერაციებით მიღებული მოგების ზრდით.

მთლიანი აქტივები 11%-ით შემცირდა. შედეგად, მთლიანი აქტივების ღირებულებამ, 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 875 მილიონი ლარიშეადგინა. შემცირება ძირითადად გამოწვეულია ეროვნულ ბანკში სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთის შემცირებით. 2023 წელს ლარის სესხების პორტფელი 2022 წლის ბოლოსთან შედარებით 10%-ით გაიზარდა. ეს დაკავშირებულია მცირე და საშუალო საწარმოებისა და კორპორაციული პორტფელების გაზრდით.

2023 წლის ბოლოს მდგომარეობით, წინა წელთან შედარებით, მთლიანი კლიენტების დეპოზიტები 42%-ით შემცირდა, რადგან ბანკმა შეამცირა ჭარბი ლიკვიდობა და აგრეთვე დაფინანსების ხარჯი.

კორპორატიული მმართველობა და რისკის მართვა

რისკის მართვის ღონისძიებები იმართება რისკის მართვის გაერთიანებული სისტემის ფარგლებში. რისკის მართვის პროცესში ყველა მმართველობითი რგოლის მონაწილეობა, კომპეტენციათა მკაფიო გამიჯვნა და სხვადასხვა პირს შორის კომუნიკაციის ეფექტურობა ხელს უწყობს ბანკის სტრატეგიული და რისკის მართვის ამოცანების ცხადად ჩამოყალიბებასა და დასაშვები რისკის მაჩვენებლების დაცვასა და რისკის გონივრულად მართვას.

ბანკის მმართველობის სტრუქტურა უზრუნველყოფს ზედამხედველობისა და ანგარიშვალდებულების ადეკვატური დონის არსებობასა და მოვალეობათა მკაფიო განაწილებას. ზოგადი პასუხისმგებლობა დასახულ ამოცანებთან შესაბამისობასთან აკისრია სამეთვალყურეო საბჭოს, დირექტორატი („დირექტორატი“) ზედამხედველობას უწევს და ხელმძღვანელობს ბანკის ყოველდღიურ საქმიანობას.

ბანკში მოქმედებს რისკის მართვის შემდეგი მთავარი ორგანოები: სამეთვალყურეო საბჭო, დირექტორატი, რისკების კომიტეტი, აუდიტის კომიტეტი, ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო, საოპერაციო რისკების სამმართველო, საკრედიტო რისკების სამმართველო, აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი, შიდა აუდიტის დეპარტამენტი, ხაზნა და საკრედიტო კომიტეტები:

- ბანკის აქტივების, ვალდებულებებისა და რისკის მართვის ღონისძიებებზე, პოლიტიკასა და პროცედურებზე ზოგადი პასუხისმგებლობა ეკისრება დირექტორატს. იგი განსაზღვრავს ბანკის ძირეულ ფასეულობებს, აწესებს ბანკის სტრატეგიას და აკონტროლებს მის განხორციელებას რისკის მართვისა და შიდა კონტროლის ძლიერი და ეფექტური სისტემების მექანიზმების საშუალებით. რისკის მართვის სისტემის ეფექტურად განხორციელების მიზნით, დირექტორატის რისკის მართვასთან დაკავშირებული ცალკეული ფუნქციები დელეგირებულია ბანკის შიგნით მოქმედ გადაწყვეტილების მიმღებ და აღმასრულებელ ორგანოებზე.

- დირექტორატის შემადგენლობაშია ხუთი დირექტორი, რომელთაგან თითოეული აღმასრულებელი დირექტორია. დირექტორატის წევრები შეირჩევიან სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილებით. დირექტორატის თითოეულ წევრს მკაფიოდ განსაზღვრული ფუნქცია აკისრია.

- რისკების კომიტეტი მიმოიხილავს რისკის მართვის სტრატეგიებსა და პოლიტიკებს და აკვირდება ბანკის მიერ მათ შესრულებას. რისკის აპეტიტთან ყველა არსებული რისკის შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით, იგი რეკომენდაციებს უწევს სამეთვალყურეო საბჭოს.
- აუდიტის კომიტეტი ზედამხედველობს და აკონტროლებს შიდა კონტროლისა და რისკის მართვის სისტემებს ფინანსური ანგარიშგების პროცესის თვალსაზრისით. ის პასუხისმგებელია ბუღალტრული აღრიცხვის ძირეული პოლიტიკების განხორციელებაზე და ხელს უწყობს შიდა და გარე აუდიტორებს მათ საქმიანობაში.

- აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი (ALCM) უზრუნველყოფს მნიშვნელოვანი მმართველობითი ინფორმაციის სისტემების ფუნქციონირებას და ზედამხედველობას უწევს ბანკში ფინანსური რისკის მართვის პროცესს. ALCM -ს ერთ-ერთი მიზანია ლიკვიდობის უზრუნველყოფა საპროცენტო შემოსავლისა და საპროცენტო ხარჯის სპრედის მართვის პროცესში. მხედველობაში მიიღება, აგრეთვე ინვესტიციები და საოპერაციო რისკი. ALCM-ს სხდომა იმართება სულ მცირე თვეში ერთხელ ტარდება სადაც განიხილება ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველოს მიერ მომზადებული ყოველთვიური ანგარიში. დადგენილი მეთოდოლოგიის შესაბამისად, ALCM დროდადრო ამოწმებს მოქმედ პოლიტიკებს და ფინანსური რისკის მართვის პროცესში დადგენილ ზღვრულ მაჩვენებლებს.
- რისკის მართვის სხვადასხვა სფეროში მუშაობს სამი სამმართველო. ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო წარმართავს რისკის მართვის ღონისძიებებს და აკონტროლებს რისკის მნიშვნელოვან ტენდენციებს. ამ პროცესის მიზანია რისკის პროფილის შენარჩუნება ფინანსური რისკებისა და პორტფელის ანალიზით განსაზღვრულ დასაშვებ ფარგლებში. 2022 წელს შეიქმნა საოპერაციო რისკების მართვის სამმართველო, რომელმაც უნდა მართოს საოპერაციო რისკები. გარდა ამისა, საკრედიტო რისკის მართვის სამმართველო პასუხისმგებელია საკრედიტო აქტივობების კონტროლსა და საკრედიტო პროექტებზე დასკვნების მომზადებაზე.
- შიდა აუდიტის დეპარტამენტი პასუხისმგებელია ბანკის რისკის მართვის, შიდა კონტროლისა და კორპორაციული მართვის პროცესების რეგულარულ აუდიტზე, საოპერაციო და სხვა რისკების დონის შემცირების, ბანკის შიდა კონტროლის სისტემების აუდიტირების დეპარტამენტის, სამმართველოებისა და განყოფილებების მხრივ გადაცდომებისა თუ შეცდომების აღმოჩენის მიზნით. ბანკის შიდა აუდიტის დეპარტამენტი ყველა შეფასების შედეგებს განიხილავს ბანკის ხელმძღვანელობასთან ერთად და დასკვნებსა და რეკომენდაციებს აწვდის ბანკის აუდიტის კომიტეტს. იგი ბანკის მმართველი საბჭოსგან დამოუკიდებელია. დეპარტამენტის უფროსი ინიშნება ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ. დეპარტამენტის უფროსი ანგარიშვალდებულია ბანკის აუდიტის კომიტეტის წინაშე.
- ხაზინა პასუხისმგებელია ბანკის აქტივებისა და პასივების მართვასა და მის მთლიან ფინანსურ სტრუქტურაზე. სწორედ მას ეკისრება პირველადი პასუხისმგებლობა ბანკის კუთვნილი სახსრებისა და ლიკვიდობის რისკის მართვაზე.
- ბანკში მოქმედებს რამდენიმე საკრედიტო კომიტეტი (ერთობლივად "საკრედიტო კომიტეტები"), რომელთაგან თითოეული ზედამხედველობას უწევს და მართავს საკრედიტო რისკებს საცალო ბიზნესის, მცირე და საშუალო ბიზნესის (მსბ) და კორპორატიული ბიზნესისდაკრედიტების მიმართებით. ეს კომიტეტებია: დიდი საკრედიტო კომიტეტი, მცირე/საშუალო ბიზნესის დაკრედიტების კომიტეტი და საცალო დაკრედიტების კომიტეტიკორპორატიული და მსბ სეგმენტებში თითოეულ კომიტეტში შედის სულ მცირე ერთი დირექტორი და საკრედიტო რისკების სამმართველოს უფროსი ან დირექტორი - რისკების ზედამხედველი. საკრედიტო კომიტეტების წარმომადგენლობა საცალო სეგმენტში დამოკიდებულია კომიტეტის დონეზე. მოცემული ანგარიშგება დამტკიცებულია დამფუძნებელი ბანკის დირექტორთა საბჭოს, სამეთვალყურეო საბჭოს ან/და შესაბამისი კომიტეტის მიერ.

ოფიციალური პოლიტიკა და პროცედურები შემუშავებულია ბანკის დონეზე, უმაღლესი ხელმძღვანელობის დახმარებით და განმარტავს, თუ როგორ უნდა მოხდეს რისკების სისტემატურად გამოვლენა, შეფასება, რაოდენობრივად გამოსახვა, მართვა და კონტროლი.

ბანკის ოპერაციებისათვის დამახასიათებელი ძირითადი რისკებია საკრედიტო რისკი, ლიკვიდობის რისკი, საბაზრო რისკი (სავალუტო და საპროცენტო განაკვეთის რისკების ჩათვლით) და საოპერაციო რისკი. ქვემოთ მოცემულია ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკებისა და პროცედურების აღწერა აღნიშნულ რისკებთან მიმართებით.

საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკის ეფექტურად მართვის მიზნით ბანკმა რამდენიმე კონკრეტული ზომა მიიღო, როგორც ორგანიზაციის სტრუქტურის, ასევე ბიზნეს-პროცესის მართვის თვალსაზრისით, რაც განმარტებულია რისკის მართვის პოლიტიკასა და ცალკეული სამმართველოების საქმიანობის დებულებებში. ბანკში ყველა საკრედიტო პროდუქტი ყველა იმ მოთხოვნას აკმაყოფილებს, რაც გაწერილია საკრედიტო რისკების მართვის პოლიტიკასა და ბანკის სხვა სახელმძღვანელო პრინციპებში.

ბანკში მოქმედებს საკრედიტო რისკის სამმართველო, რომელიც პასუხისმგებელია რისკების დროულად გამოვლენასა და მართვაზე. სამმართველოს ფუნქციები აგრეთვე, მოიცავს მთლიანად ბანკის რისკის პოლიტიკის განსაზღვრას, მისი შესრულების უზრუნველყოფას, სესხის პორტფელის ხარისხის მუდმივ მონიტორინგს, აგრეთვე ბანკის რისკის შეზღუდვის ნორმების მონიტორინგს.

ბანკის პოლიტიკის მიხედვით, სისტემატურად სრულდება შემდეგი პროცედურები:

- პორტფელის სეგმენტებად დაყოფის პრინციპად აღებულია სეგმენტში მსესხებლის დეფოლტის მაქსიმალური ჰომოგენურობა.
- საკრედიტო სამმართველო იყოფა კორპორატიული ბიზნესის, მცირე და საშუალო ბიზნესის და საცალო ბიზნესის აკრედიტების სამმართველოებად. დაყოფის კრიტერიუმებად აღებულია საკრედიტო ლიმიტის მოცულობა, კლიენტის სიდიდე და შემოსავლის წყარო. სეგმენტაციის პროცესს სპეციალიზებული თანამშრომლები წარმართავენ. ამ პროცესის მიზანია სეგმენტის მოთხოვნებსა და კლიენტის პროფილს შორის მაქსიმალური შესაბამისობის დაცვა. კორპორატიულ სექტორში გაყიდვებისა და ანალიზის ფუნქციები ერთმანეთისგან განცალკევებულია.
- საკრედიტო ლიმიტების დამტკიცება პოტენციური მომხმარებლისთვის ხდება მხოლოდ მათი გადახდისუუნარობის საფუძველზე.
- საკრედიტო რისკის მაქსიმალურად გამოსარიცხად, ყველა სესხზე განაცხადს განიხილავს საკრედიტო რისკების განყოფილება, რომელიც, თავის მხრივ აძლევს რეკომენდაციებს საკრედიტო კომიტეტებს.

ფინანსური რისკები

ფინანსური რისკის მართვის პოლიტიკაში გათვალისწინებულია რისკის პროფილი, ოპერაციების მასშტაბი და ბანკის განვითარების გეგმები. ფინანსური რისკების (სავალუტო, საპროცენტო განაკვეთის, ლიკვიდობის, ა.შ.) პოლიტიკების მიხედვით ფინანსური რისკის მართვაზე პასუხისმგებელი ორგანოა ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო. აღნიშნული პოლიტიკის მთავარი ამოცანებია სხვადასხვა საბაზრო პირობებში წარმოშობილი დანაკარგების შემცირება და ლიკვიდობის უსაფრთხო დონეზე შესანარჩუნებლად საკმარისი სახსრების არსებობის უზრუნველყოფა. რისკის მართვის ერთ-ერთი მთავარი მექანიზმია ფინანსური კონტრაგენტის მიერ დაწესებული ლიმიტები (ფინანსური ინსტიტუტები) - ქვეყნები, მოსალოდნელი დეფიციტი (ES), სტოპ-ლოსი, ლიკვიდობის დეფიციტები და საპროცენტო განაკვეთის დეფიციტის გადაფასება, რაც განსაზღვრავს ბანკისათვის მისაღები რისკის დონეს. აქტივ პასივების მართვის კომიტეტს ყოველთვიურად მიეწოდება ანგარიშები დადგენილი ლიმიტების გამოყენების თაობაზე. მათი დარღვევის შემთხვევაში ამოქმედდება რისკის შემცირების ღონისძიებები.

საბაზრო რისკი იმართება ბანკის შესაბამისი პოლიტიკებით, რომლებშიც განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა სავალუტო და საპროცენტო განაკვეთის რისკებს. საბაზრო რისკის მართვის პოლიტიკები დამფუძნებლისა და მარეგულირებელი ორგანოს პოლიტიკებისა და მოთხოვნების შესაბამისად დგება.

სავალუტო რისკი

სავალუტო რისკის ადრეული ნიშნების გამოვლენისას რისკის მართვაში პირველ რიგში ხაზინა ერთვება, ხოლო ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო რისკების მონიტორინგსა და ლიმიტების კონტროლზეა პასუხისმგებელი. აქტივ პასივების მართვის კომიტეტი ყოველთვიურად წარადგენს ანგარიშს, რომელშიც სავალუტო პოზიციები და ლიმიტებია მოცემული. მათი დარღვევის შემთხვევაში, კომიტეტი განიხილავს და მხედველობაში იღებს რისკის შემცირების სხვადასხვაგვარ მიდგომებს.

სავალუტო რისკის მართვის მიზნით 2023 წლის ბოლოსათვის განისაზღვრება შემდეგი ლიმიტები: აშშ დოლარში პოზიციის მოსალოდნელი დეფიციტი (ES) 459 ათასი ლარი, ევროში პოზიციის მოსალოდნელი დეფიციტი (ES) 131 ათასი ლარი, მთლიანი პორტფელის მოსალოდნელი დეფიციტი (ES) 590 ათასი ლარი, სტოპ-ლოსის ლიმიტის სავალუტო რისკი 300, ათასი ლარი.

ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო საპროცენტო განაკვეთს მგრძნობიარობის გეპ-ანალიზის მეშვეობით აფასებს. გარდა ამისა, გეპ-ანალიზითვე დგინდება ლიმიტი დაგეგმილ წმინდა საპროცენტო შემოსავალთან მიმართებითაც. ეს ინფორმაცია ყოველთვიურად გადაეცემა ALCM -ს, რომელიც ლიმიტებს სულ მცირე წელიწადში ერთხელ ადგენს.

საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკის მართვა (სრმ) ბანკის ყოველდღიური ოპერაციების განუყოფელი ნაწილია. ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო რეგულარულად აკონტროლებს საოპერაციო რისკებს მათი თავიდან არიდების მიზნით ან იმისათვის, რათა მიიღოს ზომები რეკომენდაციების შესაბამისად. მათი ჰეჯირების ან რისკის დონის შემცირების მიზნით. პროდუქტები და პოლიტიკები რეგულარულად ფასდება და ხდება მათი გაანალიზება რისკის კუთხით, რის შედეგადაც ხორციელდება არსებული რეკომენდაციების განახლებაა და დაკორექტირება, ხოლო ზოგჯერ ინერგება ახალი რეკომენდაციები და პოლიტიკები.

საოპერაციო რისკების მართვის მიზნით, წელიწადში ერთხელ დგინდება ბანკისათვის მისაღები წლიური დონეები. ეს ხდება წმინდა დანაკარგების სტრუქტურული ერთეულების შესაბამისად. გარდა ამისა, ყოველ წელს თითოეული სამმართველოსათვის მზადდება საოპერაციო რისკის მატრიცა. პროგრამული უზრუნველყოფის მატრიცას ინფორმაციული უსაფრთხოების მართვის კომიტეტი აფასებს და ამტკიცებს. დამატებით, რისკის კონტროლის ეფექტურობისა და პოტენციური პრობლემების დასადგენად გამოიყენება შემდეგი საშუალებები: საოპერაციო დანაკარგის მონაცემთა ბაზები, ახალი პროდუქტების/პროცესების რისკის შეფასება, რისკის კონტროლის თვით-შეფასება, ბიზნესი პროცესების უწყვეტობის გეგმის ტესტირება და ა.შ.

ძირითადი რისკები და განუსაზღვრელობები

რისკის მართვა ბანკის სტრატეგიის ხერხემალია. მის ეფექტურად განსახორციელებლად არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება რისკებისა და განუსაზღვრელობების ადრეულ გამოვლენას. ბანკის მაჩვენებლებზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და პერსპექტივებზე უარყოფითი ზეგავლენა შეიძლება იქონიოს შემდეგმა ძირითადმა რისკებმა:

1. ბანკზე მოქმედი რეგულირების რისკი

ფინანსური ინსტიტუტები მკაცრად რეგულირდება და, ამდენად, მათზე მოქმედებს რეგულირების რისკი. დაფინანსებისა და სხვა გარიგებების პირობები და რეგულაციები კაპიტალის ადეკვატურობისა და სხვა გარკვეული კოეფიციენტების დაკმაყოფილებას მოითხოვს. ადგილობრივმა მარეგულირებელმა, სებმა შემოიტანა კაპიტალის ადეკვატურობის სქემა, რომლითაც მიმდინარე კაპიტალის მოთხოვნები პირველი და მეორე პილარების ბუფერებზე იყოფა. გარდა ამისა, სებ-ს შეუძლია გონიერების მოთხოვნები მთელ სექტორს ან მის ცალკეულ ინსტიტუტებს გაუზარდოს. ამდენად, ბანკის რენტაბელობა და ფინანსური მაჩვენებლები რეგულირების დამატებითმა ტვირთმა, მათ შორის, კაპიტალის მაღალმა მოთხოვნამ შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს.

რისკის შემცირება

საზედამხედველო კოეფიციენტებს ანგარიშობს ფინანსური ანალიზის სამმართველო. სებ-ის მიერ დაწესებული კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტების შესრულება რეგულარულ მონიტორინგს ექვემდებარება, რაზედაც ბანკი ამზადებს ანგარიშს სებ-ის ბუღალტრული აღრიცხვის წესების შესაბამისად. ბანკს შემუშავებული აქვს ფინანსური აღდგენის გეგმაც, რომელიც შემუშავდა სებ-ის რეგულაციის მიხედვით და მოიცავს სესხების პორტფელის ხარისხსა და კაპიტალის ადეკვატურობაზე უარყოფითი ზემოქმედების სცენარს და მისი დაძლევის ზომებს.

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის კაპიტალიზაცია შეადგენდა 19.47%, 22.94% და 25.43% CET1, პირველად და მთლიან პირველად კაპიტალზე სებ-ის მიერ მოთხოვნილი 15.51%, 18.79% და 23.12%-ის ნაცვლად. ეს მონაცემები შესაბამის მარეგულირებელ მინიმუმებს აღემატება.

გარდა ამისა, ბანკი რეგულარულად ასაჯაროვებს პილარ 3-ის განმარტების ანგარიშში მოცემულ ინფორმაციას, რომელიც სებ-ის მმართველობის #92/04 ბრძანებით („პილარ 3 ის განმარტების მოთხოვნები კომერციული ბანკებისათვის“) განსაზღვრული მოთხოვნების შესაბამისად მზადდება.

2. ბანკზე მოქმედი კონცენტრაციისა და საკრედიტო რისკი

მიუხედავად დადებითი ტენდენციებისა, ბანკზე მაინც მოქმედებს იმით გამოწვეული რისკი, რომ მას აქვს მსხვილი ინდივიდუალური სესხები გაცემული მსესხებლებზე, რომელთა პოტენციურ დეფოლტს შეუძლია საკრედიტო ზარალის და მაღალი გაუფასურების ხარჯის გაზრდა გამოიწვიოს. ათ უმსხვილეს მსესხებელზე გაცემული სესხების კოეფიციენტი მთლიანი სესხების პორტფელის 17.9%-ს შეადგენს. ასევე არსებობს გარკვეული ეკონომიკური სექტორების ციკლური ხასიათიდან მომდინარე ზეგავლენა. ამის გამო, ერთი მსხვილი მსესხებლის ან მცირე მსესხებლების დიდი კონცენტრაციის დეფოლტს შეუძლია მაღალი საკრედიტო რისკისა და გაუფასურების ხარჯების გამოწვევა. 20 უმსხვილეს მსესხებელზე გაცემული სესხების მოცულობა სესხების მთლიანპორტფელთან მიმართებაში შეადგენს 24.5%-ს.

რისკის შემცირება

ბანკის კლიენტების საკრედიტო ხარისხის შესაძლო ცვლილებებისა და პოტენციური ზარალის ადრეული იდენტიფიკაცია და საკრედიტო რისკის შესამცირებლად აღმკვეთი ზომების დაგეგმვის მიზნით, საკრედიტო კომიტეტები მუდმივად ატარებენ კრედიტუნარიანობის ხარისხის შემოწმებას.

ბანკი საკრედიტო რისკებს აგრეთვე მართავს დარგობრივი ლიმიტების დაწესებით, მსესხებლის/მსესხებლების ჯგუფის რისკის პოზიციის განსაზღვრით, ვადაგადაცილებული სესხების მუდმივი მონიტორინგითა და იმგვარი რეზერვების შექმნით, რომლებიც ბანკს საშუალებას მისცემს, პოტენციურ ზარალს გაუმკლავდეს. ბანკს აგრეთვე გააჩნია ბიზნეს-სესხების საკრედიტო რეიტინგის სისტემა, რომელიც ასახავს კლიენტების საკრედიტო რისკის დონეს.

3. ლიკვიდობის რისკი ბანკის ოპერაციების თანმდევი ფაქტორია

ლიკვიდობის რისკი საზოგადოდ საბანკო ოპერაციების მახასიათებელია და მის დონეზე მრავალი ფაქტორი მოქმედებს. მათ შორისაა დაფინანსების კონკრეტულ წყაროზე ზედმეტი დამოკიდებულება ან მასთან წვდომის შეზღუდვა.

რისკის შემცირება

ლიკვიდობის რისკის შეფასების მიზნით, ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო ზომავს და აანალიზებს მოკლევადიან, საშუალოვადიან და გრძელვადიან დეფიციტებზე შიდა პოლიტიკით დაწესებული ლიმიტების გამოყენების დონეს და მათი დარღვევის შემთხვევაში, ამის შესახებ აცნობებს ALCM-ს, რომელიც თავის მხრივ, გადაწყვეტილებას იღებს საკმარისი ლიკვიდობის უზრუნველყოფაზე. ლიმიტები განისაზღვრება პერიოდების მიხედვით, ლიკვიდობის ჯამური დეფიციტების მთლიან აქტივებთან ფარდობასთან მიმართებით. გარდა ამისა, შემოტანილია და დაკვირვების ქვეშაა ლიკვიდობის სხვა ინდიკატორები (ლიკვიდობის დაფარვის კოეფიციენტი, წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი, ადრეული შეტყობინება, ლიკვიდური აქტივების ფარდობა ვალდებულებებთან, სესხების ფარდობა აქტივებთან, საშუალო ლიკვიდობა). ლიკვიდობის კრიზისული სიტუაციის სამართავად შემუშავებულია შტატგარეშე სიტუაციის გეგმა, რომელშიც გათვალისწინებულია კონკრეტული ქმედებები სხვადასხვა კრიზისის შემთხვევაში. არსებობს, აგრეთვე, აღდგენის გეგმა, რომელიც შემუშავებულია სებ-ის რეგულაციის მიხედვით და მოიცავს ლიკვიდობის სტრეს-სცენარსა და ლიკვიდობის სტრესის სიტუაციაში აღდგენის ზომებს. გეგმაში აღწერილია ბანკში ლიკვიდობის რისკების მართვის მთელი პროცესი.

2023 წლის განმავლობაში ბანკს დაკმაყოფილებული ჰქონდა დასაშვები რისკის ყველა ლიმიტი,მათ შორის, ლიკვიდობისა. 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ლიკვიდობის დაფარვის კოეფიციენტი შეადგენდა 139%(GEL)/229% (FXD)/190% (სულ) შესაბამისი საზედამხედველო მოთხოვნით - 75% (GEL)/100% (FXD)/100% (სულ), ხოლო წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი იყო 106%, მაშინ, როდესაც საზედამხედველო ორგანოს მოთხოვნაა 100%.

კაპიტალის რისკის მართვა

ბანკი საკუთარ კაპიტალს მართავს იმისათვის, რომ შეძლოს ჩვეულ რეჟიმში ფუნქციონირების გაგრძელება, რათა სესხებისა და კაპიტალის ნაშთების ოპტიმიზაციის საშუალებით მოახდინოს აქციონერების უკუგების მაქსიმიზაცია. მენეჯმენტსა და აქციონერებს განზრახული აქვთ, გააგრძელონ ბანკის განვითარება. ხელმძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ მოქმედი საწარმოს დაშვება ბანკის შემთხვევაში ადეკვატურია საკმარისი კაპიტალის ადეკვატურობისა და წარსული გამოცდილების გამო, რომელიც მეტყველებს, რომ მოკლევადიანი ვალდებულებები ბიზნესის მიმდინარეობისას ჩვეულებრივ დაფინანსდება.

2023 წლის პირველ კვარტალში CICR ბუფერი სრულად აღდგა ეროვნული ბანკის გრაფიკის შესაბამისად. 2023 წლის სექტემბერში ბანკმა აგრეთვე შეძლო კონსერვაციის ბუფერის აღდგენა და ამჟამად ოპერირებს სრულად დატვირთულ კაპიტალის ბუფერებთან შესაბამისობაში. ბანკი აქტიურად მუშაობს დაფინანსების წყაროების გამრავალფეროვნებაზე. მთლიანობაში, ბანკმა მოახერხა ყველა მარეგულირებელი და შიდა მოთხოვნის შესრულება.

ბანკის პოზიცია ძლიერია, მას აქვს საკმარისი კაპიტალის, დაფინანსებისა და ლიკვიდობის რესურსები და მიზნად ისახავს ამ მდგომარეობის შენარჩუნებას. იგი კვლავაც თანამშრომლობს საქართველოს მთავრობასთან და სებ-თან ერთად პროცესის მართვის მიზნით სათანადო ზომების მისაღებად.

ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობა სხვა ღონისძიებებთან ერთად მონიტორინგს ექვემდებარება საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ ზედამხედველობის პროცესში დადგენილ კოეფიციენტებზე დაყრდნობით.

სებ-ის მიერ დადგენილი კოეფიციენტების მონიტორინგი ხდება ყოველთვიურად ბანკის მიერ სებ-ის აღრიცხვის წესების დაცვით შედგენილი ანგარიშების მეშვეობით.

სებ-ის მიერ დადგენილი მიმდინარე კაპიტალის მოთხოვნებით ბანკები ვალდებულნი არიან:

ა) ფლობდნენ საზედამხედველო კაპიტალის მინიმალურ დონეს შემდეგი გრაფიკით

- 50,000 ათასი ლარი - 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
- 50,000 ათასი ლარი - 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

ბ) შეინარჩუნონ რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების ძირითადი პირველადი კაპიტალის, პირველადი კაპიტალისა და მარეგულირებელი კაპიტალის ფარდობა რისკის მიხედვით შეწონილ აქტივებთან მინიმალურ დადგენილ დონეზე ან მეტზე მთელი საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში.

საბანკო ზედამხედველობის ბაზელის კომიტეტის მიერ შემუშავებული ჩარჩო-პრინციპების ფარგლებში, ბანკი ვალდებული იყო დაეცვა მინიმალური კაპიტალის მოთხოვნები „კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნების რეგულირება კომერციული ბანკებისათვის“ დოკუმენტის შესაბამისად.

პილარი 1 ის მინიმალური მოთხოვნებია:

- ძირითადი პირველადი კაპიტალი - 4.5%
- პირველადი კაპიტალი - 6%
- მარეგულირებელი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი - 8%

1. პილარ 1-ის ბუფერებია:

- კაპიტალის კონსერვაციის (კკ) ბუფერი;
- სისტემური რისკის ბუფერი, რომელიც ვრცელდება მნიშვნელოვან ბანკებზე;
- კონტრციკლური კაპიტალის (კცკ) ბუფერი.

პილარ 1 ბუფერების კორექტირება ხდება სებ-ის შეხედულებისამებრ.

2. პილარ 2ბუფერები:

- სავალუტო კურსის ცვლილებით გამოწვეული საკრედიტო რისკის (სკცსრ) ბუფერი, რომელიც 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ძალაშია არაჰეჯირებული უცხოურ ვალუტაში აღებული სესხებისათვის;
- კონცენტრაციის რისკის (კრ) ბუფერი, რომელიც დაწესდება სექტორული და ინდივიდუალური მსესხებლის რისკებისათვის;
- წმინდა სტრესის (წს) ბუფერი, რომელიც დაწესდება ბანკის მიერ წარდგენილი სტრესის ტესტირების შედეგების მიხედვით;
- წმინდა ზოგადი რისკის შეფასების პროგრამის ბუფერი (GRAPE), რომელიც ისაზღვრება სებ-ის მიერ და გამოიყენება ბანკის სპეციფიური რისკების მიხედვით.
- საკრედიტო რისკის კორექტირების (CRA) ბუფერი, რომელიც შემოტანილი იქნა 2023 წლიდან, ფასს ანგარიშგების სტანდარტზე გადასვლასთან დაკავშირებით. CRA ბუფერი განხორციელდა როგორც პილარ 2-ის მოთხოვნა და სრულად დადგენილია CET 1 კაპიტალის დონეზე.

კაპიტალის ადეკვატურობის სქემით დადგენილი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტების მოთხოვნები, 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შემდეგია:

კაპიტალი რისკის მიხედვით შეწონილ აქტივებთან	პილარ 1	პილარ 2							31 დეკემბერი, 2023 სულ მინიმალური მოთხოვნები
	მოთხოვნა	პილარ 1ის ბუფერები			პილარ 2იბუფერები				
		CC	SR	CCC	CICR	CR	NS	GRAPE	CRA	
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	4.50%	0%	0%	0%		0.73%	0.00%	1.85%	3.28%	15.51%
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	6.00%	0%	n/a	n/a	2.66%	0.97%	0.00%	2.48%	3.28%	18.79%
სულ საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი	8.00%	0%	n/a	n/a	3.56%	1.3%	0.00%	3.3%	3.28%	23.12%

კაპიტალის ფარდობა რისკის მიხედვით შეწონილ აქტივებთან	პილარი 1	პილარ 2							31 დეკემბერი, 2022 სულ მინიმალური მოთხოვნები
	მოთხოვნა	პილარ 1 ისბუფერები			პილარ 2-ის ბუფერები				
		CC	SR	CCC	CICR	CR	NS	GRAPE	GRAPE	
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	4.50%	0%	0%	0%		0.27%	0.00%	1.49%	n/a	6.75%
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	6.00%	0%	n/a	n/a	0.49%	0.36%	0.00%	1.98%	n/a	9.00%
სულ საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი	8.00%	0%	n/a	n/a	0.65%	0.61%	0.00%	3.3%	n/a	12.78%

2023 წლის 1 იანვრიდან მოყოლებული, საზედამხედველო ანგარიშგება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებზე (ფასს) გადავიდა. ბანკი საზედამხედველო რეგულაციების დაკმაყოფილებას უზრუნველყოფს ფასს

მიხედვით ნაჩვენები რიცხვებისა და მიდგომების გამოყენებით. 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სებ-ის აღრიცხვის წესებისა და კაპიტალის ადეკვატურობის სქემის ფარგლებში მომზადებული ანგარიშების მიხედვით, კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტები იყო:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
სააქციო კაპიტალი	76,000	76,000
გადაფასების რეზერვი	1,840	1,864
გაუნაწილებელი მოგება კაპიტალის ადეკვატურობისათვის	97,969	48,904
გამოქვითვები ძირითადი პირველადი კაპიტალიდან	(5,442)	(5,183)
პირველადი კაპიტალი	**168,527**	**119,720**
დამატებითი პირველადი კაპიტალი	30,000	-
პირველადი კაპიტალი	**198,527**	**119,720**
კონვერტირებადი სუბორდინირებული სესხი	**21,572**	**27,020**
სესხზე დანაკარგების საერთო რეზერვები (რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 1.25%-მდე)	**n/a**	**10,450**
სულ საზედამხედველო კაპიტალი	**220,099**	**157,191**
რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივები	**865,590**	**924,978**
ძირითადი პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	19.47%	12.94%
პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	22.94%	12.94%
სულ საზედამხედველო კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	25.43%	16.99%

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კაპიტალის ადეკვატურობის მიზნებისათვის საზედამხედველო კაპიტალის გაანგარიშებისას, გადახდილი პრივილეგირებული აქციები შედის დამატებით პირველად კაპიტალში.

სუბორდინირებული სესხის გადახდა შესაძლებელია მხოლოდ ლიკვიდაციის სცენარში, უფრო მაღალი პრიორიტეტის კრედიტორთა წინაშე აღებული ვალდებულებების დაკმაყოფილების შემდეგ. ამ ტიპის სესხი კატეგორიზდება როგორც ბანკის მეორადი კაპიტალი და კორექტირდება შესაბამისი ამორტიზაციის თანხით.

2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკმა სრულად დააკმაყოფილა გარედან დაკისრებული კაპიტალის მოთხოვნები.

2023 წლის 1 იანვრიდან საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნების გამოთვლა ეფუძნება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებს.

ადამიანური რესურსების მართვა

ბანკის მენეჯმენტი მაღალი ეთიკური სტანდარტებით, ფასეულობებითა და ადამიანის უფლებებით ხელმძღვანელობს და თავის თანამშრომლებს ხელს უწყობს ერთიმეორისა და კლიენტების, პარტნიორებისა და საზოგადოების მიმართ სანდო და პასუხისმგებლიანი მიდგომით მოქმედებაში. ბანკში მოქმედებს რამდენიმე შიდა პოლიტიკა და პროცედურა, რომელთა აღსრულება ყურადღებით კონტროლდება.

ეთიკისა და ქცევის კოდექსები - არეგულირებს თანამშრომელთა უფლება-მოვალეობებს და აწესებს ურთიერთობათა ნორმებსა და პრინციპებს. ბანკი თავის დაქირავებულ პირთაგან მუდმივად მოელის პატიოსან და ობიექტურ ქცევას და ყველა კანონის პრინციპისა და სულისკვეთების დაცვას. ყველა თანამშრომელს ევალება სამუშაო გარემოში დევნის, დისკრიმინაციის (გენდერის, ასაკის, ფიზიკური უნარშეზღუდულობის თუ რელიგიური შეხედულებების) თუ მიუღებელი საქციელის აღმოფხვრის უზრუნველყოფა.
ბანკის ეთიკის კოდექსისა და ქცევის კოდექსის დაცვას აკონტროლებს პერსონალის სამმართველო. პერიოდულ აუდიტს, ასევე, ატარებს შიდა აუდიტის დეპარტამენტი. მისი მიზანია აღნიშნული პოლიტიკების დარღვევის ან მათგან გადაცდომის შემთხვევების გამოვლენა.

პერსონალის შრომის ორგანიზების სისტემა ეფუძნება საქართველოს შრომით კანონმდებლობას, კანონს კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ და საქართველოს ეროვნული ბანკის სხვა მარეგულირებელ აქტებს.

პერსონალის მართვის პოლიტიკა მოიცავს შემდეგ ძირითად სფეროებს:

- საორგანიზაციო სტრუქტურის გაუმჯობესება, ადამიანური რესურსების დაგეგმვა;
- თანამშრომელთა შერჩევა და თანამდებობებზე განაწილება;
- პერსონალის ტრენინგი და განვითარება;
- უფლებამოსილებათა მართვა და თანამშრომელთა მოტივაცია, სამუშაოს ანაზღაურება;
- კორპორაციული კულტურის ფორმირება და თანამშრომელთა სოციალური მხარდაჭერა.

წახალისების გამჭვირვალე და მოქნილი სისტემა ითვალისწინებს ყოველთვიური წამახალისებელი პრემიების გაცემას ბანკის ერთიანი ამოცანების დაძლევის პროცესში პერსონალის ეფექტურობის გაზრდის მიზნით. პრემია დამოკიდებულია წმინდა მოგების თვალსაზრისით გეგმების შესრულებაზე. მცირე და საშუალო ბიზნესის დაკრედიტების სამმართველოსა და საცალო დაკრედიტების ფრონტ-ოფისის თანამშრომლებზე შედეგებზე დაფუძნებული პრემიები გაიცემოდა ყოველთვიურად, ხოლო ბექ-ოფისის თანამშრომლებზე პრემიები გაიცა ორი კვარტლის შედეგების გამო, რაც ბანკის ფინანსურ შედეგებს შეესაბამებოდა.

ბექ-ოფისის თანამშრომლებზე, მათ შორის საშუალო რგოლისაზე 2023 წლის განმავლობაში მიღწეული ფინანსური შედეგებიდან გამომდინარე გაიცა წლიური პრემია. წლის ბოლოს ბანკის ყველა თანამშრომელზე გაიცა პრემია „ყაზახეთის რესპუბლიკის დამოუკიდებლობის დღესთან დაკავშირებით“.

ბანკის შიდა პოლიტიკის შესაბამისად, თანამშრომლებზე ფინანსური დახმარება გაიცემა ფეხმძიმობის, მშობიარობისა და ბავშვზე ზრუნვისათვის.

2023 წელს ჩატარდა ტრენინგი ბანკის ფრონტ-ოფისის თანამშრომელთა (მოლარე-ოპერატორი, ბანკირი, ფილიალის მენეჯერის მოადგილე) გაყიდვების უნარების გაძლიერების მიზნით.

ბანკის თანამშრომლებმა მონაწილეობა მიიღეს რამდენიმე საგანმანათლებლო ღონისძიებაში, ფორუმსა და კონფერენციაში, რომლებიც სხვადასხვა კომპანიის, მათ შორის, სებ-ისა და დამფუძნებელი ბანკის ორგანიზებით მოეწყო.

კორპორაციული პასუხისმგებლობა

2023 წლის განმავლობაში ბანკმა მონაწილეობა მიიღო შემდეგი პირების მიერ ორგანიზებულ ღონისძიებებში:

- ასოციაცია „კათარზისი“ - არასამთავრობო ორგანიზაცია, რომელიც სოციალურად დაუცველ მოქალაქეებს ეხმარება - ოქტომბერში (თბილისი) უფასო სადილის დაფინანსება, აგრეთვე აღდგომასა და ახალი წლის დღესასწაულებზე ფულადი დახმარება (ზესტაფონი, თბილისი).
- 2023 წელს ბანკმა ხელი მოაწერა „ქალთა გაძლიერების პრინციპებს“ და იმავე წლის დეკემბერში შიდა აუდიტის დეპარტამენტის უფროსი დაესწრო სემინარს „ქალთა გაძლიერების პრინციპები (WEP) - თანასწორობა ნიშნავს ბიზნესს“.

ხელმძღვანელობის სახელით:

_____

ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველოს აქციონერებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს:

დასკვნა

ჩვენ ჩავატარეთ სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველოს („ბანკი") თანდართული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშს 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე აღნიშნული დღით დასრულებული წლის მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების, კაპიტალში ცვლილებებისა და ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშებს და ფინანსურ ანგარიშგებაზე თანდართულ შენიშვნებს, ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების ჩათვლით.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ბანკის ფინანსურ მდგომარეობას 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მისი საქმიანობის შედეგებსა და ფულადი სახსრების მოძრაობას მოცემული თარიღით დასრულებული წლისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) შესაბამისად.

დასკვნის საფუძველი

აუდიტი ჩატარდა აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს) შესაბამისად. აღნიშნული სტანდარტებით განსაზღვრული ჩვენი პასუხისმგებლობა განმარტებულია ჩვენი ანგარიშის ქვეთავში *„აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე"*. ჩვენ ვმოქმედებდით ბანკისგან დამოუკიდებლად, როგორც ამას მოითხოვს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს დოკუმენტი „პროფესიონალ ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო კოდექსი" (პბესკ კოდექსი). შესაბამისად, ჩვენ მიერ შესრულებული ეთიკური ვალდებულებები შეესაბამებოდა როგორც პბეკ კოდექსის, აგრეთვე, აღნიშნული მოთხოვნებით განსაზღვრულ სტანდარტებს. ჩვენი ღრმა რწმენით, ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისია პროფესიული დასკვნის გასაკეთებლად.

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები ის საკითხებია, რომლებიც მიმდინარე პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტისას ყველაზე მნიშვნელოვნად ჩაითვალა. ამ საკითხებზე რეაგირება მოხდა მთლიანობაში ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის კონტექსტში და ანგარიშგებაზე თვალსაზრისის ფორმირებისას მათზე ცალკე თვალსაზრისს არ გამოვხატავთ.

რატომ განისაზღვრა საკითხი აუდიტის ძირითად საკითხად	**როგორ მივუდექით ამ საკითხს აუდიტის ფარგლებში**
კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის კოლექტიური შეფასება როგორც ფინანსური ანგარიშგების მე-9 შენიშვნაშია განმარტებული, 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტებზე გაცემული სესხების („სესხები") მთლიანმა ღირებულებამ შეადგინა 723,753 ათასი ლარი, რაშიც შევიდა 619,844 ათასი ლარის ოდენობის გაუფასურებაზე კოლექტიურად შეფასებული სესხები, რაც მთლიანი სესხების 86%-ს შეადგენს, ხოლო მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შესაბამისი ანარიცხები 11,730 ათასი ლარია.	ჩვენ წარმოდგენა შევიქმენით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დარეზერვების პროცესებისა და შესაბამისი კონტროლის პროცედურების შესახებ, კერძოდ, საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის (SICR ანუ მე-2 ეტაპი) და კრედიტ-გაუარესებული სესხების (მე-3 ეტაპი) თაობაზე, აგრეთვე მსზ მოდელირებაზე და იმაზე, ხდება თუ არა ეტაპების სათანადოდ იდენტიფიცირება მსზ-ის გაანგარიშების მოდელში.

სესხის მნიშვნელობის მიხედვით, მენეჯმენტი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს კოლექტიურად ან ინდივიდუალურად ამოწმებს.

ბანკის მენეჯმენტის შეფასებების მნიშვნელობიდან, კომპლექსურობიდან და ჯგუფურად შეფასებული სესხების მოცულობიდან გამომდინარე, დავასკვენით, რომ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის კოლექტიური შეფასება აუდიტის საკვანძო საკითხია. კერძოდ, ყურადღება გავამახვილეთ კოლექტიურად შეფასებული სესხების მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში გამოყენებულ იმ ამოსავალ ინფორმაციაზე, რომელიც შეიძლება მცდარ მონაცემებს შეიცავდეს. მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში გამოყენებული ამოსავალი ინფორმაციის მცდარობამ შეიძლება ზეგავლენა იქონიოს ისეთ რისკ-ფაქტორებზე, როგორებიცაა დეფოლტის ალბათობა (PD), დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგი (LGD), დეფოლტის რისკის პოზიცია (EAD), მიგრაციის მატრიცა დეფოლტების სტატისტიკის მიხედვით და ზარალის განაკვეთი.

აგრეთვე შევაფასეთ ჯგუფში მოქმედი გაუფასურების მეთოდოლოგიის შესაბამისობა ფასს 9-ის მოთხოვნებთან.

გაუფასურებაზე კოლექტიურად შეფასებული სესხების შემთხვევაში, საკრედიტო რისკის სპეციალისტების დახმარებით, შევაფასეთ მსზ მოდელების სისწორე და მათემატიკური სიზუსტე.

ჩვენ, აგრეთვე, ეჭვქვეშ დავაყენეთ სესხზე ზარალის კოლექტური რეზერვირების მეთოდოლოგიის მართებულობა და მისი შესაბამისობა ფასს 9 სტანდარტის „ფინანსური ინსტრუმენტები“ მოთხოვნებთან.

შერჩეული ნიმუშების საფუძველზე შევამოწმეთ მოდელებში გამოყენებული მონაცემების სიზუსტე და სისრულე. შემოწმებამ მოიცვა ძირი თანხების ნაშთები, ვადაგადაცილებული დღეების რაოდენობის მიხედვით სესხების განაწილება. აგრეთვე შემოწმდა მოდელის სხვა პარამეტრები, როგორებიცაა რესტრუქტურიზაციის ხდომილებები, კლიენტის მიერ გადაცილებული დღეების მაქსიმალური რაოდენობა და უზრუნველყოფის ღირებულებები.

კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ინდივიდუალური შეფასება

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გაუფასურებაზე ინდივიდუალურად შემოწმებული მთლიანი სესხების ღირებულებამ შეადგინა 103,909 ათასი ლარი, რაც შეადგენს მთლიანი სესხების 14%. შესაბამისმა მსზ-მა შეადგინა 7,749 ათასი ლარი.

ინდივიდუალურად შეფასებული სესხების გაუფასურების ეტაპის სათანადოდ იდენტიფიცირება რაოდენობრივი და ხარისხობრივი ინფორმაციის მნიშვნელოვან განსჯას მოითხოვს.

ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი სესხების მსზ-ის ინდივიდუალური შეფასება მოიცავს მსესხებლის ფინანსური შედეგების, პროცენტის ან თანხის ძირის გადახდის ვადაგადაცილების ან რესტრუქტურიზაციის ხდომილებების ანალიზს, მათ შორის იმის დადგენას, ხომ არ ჰქონია ადგილი სესხის თავდაპირველი აღიარების შემდგომ საკრედიტო რისკის საგრძნობ ზრდას ან ინდივიდუალურად შეფასებული სესხების შემთხვევაში გაანალიზდა სესხების ეტაპებად განაწილება. ანალიზისათვის ამ სესხებიდან შეირჩეოდა ნიმუში და მოწმდებოდა, კმაყოფილდებოდა თუ არა შესაბამის ეტაპზე კლასიფიკაციისთვის დადგენილი პირობები, მათ შორის, ვადაგადაცილებული დღეები, რესტრუქტურიზაცია და მსესხებლის მიმდინარე ფინანსური შედეგები.

შერჩეული ნიმუშების საფუძველზე ხელახლა გამოითვალა მსზ-ის ანარიცხები მე-2 და მე-3 ეტაპის ინდივიდუალურად მნიშვნელოვან სესხებზე. მათ შორის, შემოწმდა ბანკის მიერ მსესხებლების საკრედიტო შეფასების დოკუმენტირება და ეჭვქვეშ დადგა მსზ გამოთვლაში შემავალი დაშვებები, მათ შორის, მომავალი ფულადი ნაკადების პროგნოზირება და უზრუნველყოფის საბაზრო ღირებულების დადგენა, დავეთანხმეთ შესაბამისი საბაზრო და შიდა ინფორმაციის სისწორეს.

ჩვენ შევაფასეთ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული, კლიენტებზე გაცემულ სესხებთან დაკავშირებული განმარტებების სისრულე ფასს სტანდარტების მოთხოვნებთან შესაბამისობაში.

კრედიტის გაუარესების გამომწვევ ხდომილებებს.

გარდა ამისა, მე-2 და მე-3 ეტაპების მნიშვნელოვანი სესხების შემთხვევაში, ანალიზში შედის სხვადასხვა სცენარით მათ ალბათობაზე შეწონილი მომავალი ფულადი ნაკადების გათვლას. ამგვარ ანალიზში გამოყენებული ინფორმაცია მოიცავს უზრუნველყოფის მოსალოდნელ ღირებულებას, ხარჯებსა და უზრუნველყოფის გაყიდვისთვის საჭირო დროს.

მსზ-ს ანარიცხები აუდიტის საკვანძო საკითხად განისაზღვრა კლიენტებზე გაცემული სესხებისა და ავანსების ნაშთების მნიშვნელოვანი სიდიდიდან და განსჯისა შეფასების განუსაზღვრელობის ხარისხიდან გამომდინარე, რაც განხილულია ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში 6, 9 და 28.

სხვა ინფორმაცია

სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება ხელმძღვანელობას. სხვა ინფორმაცია მოიცავს ინფორმაციას მმართველობის ანგარიშში, რომელიც მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად, მაგრამ არ მოიცავს ფინანსურ ანგარიშგებასა და ჩვენს აუდიტორულ დასკვნას მასზე.

ჩვენი დასკვნა ფინანსურ ანგარიშგებაზე არ მოიცავს სხვა ინფორმაციას და ჩვენ არ გამოვხატავთ რაიმე ტიპის დასკვნას მის თაობაზე.

ფინანსური ანგარიშგების ჩვენ მიერ ჩატარებული აუდიტის ღონისძიებებთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობა მოიცავს სხვა ინფორმაციის გაცნობას და ამ პროცესში იმის დადგენას, არის თუ არა სხვა ინფორმაცია ფინანსური ანგარიშგებისა და აუდიტის პროცესში მოპოვებული ინფორმაციის არსებითად შეუსაბამო ან სხვაგვარად არსებითად მცდარი. თუ, ამ აუდიტის დასკვნის თარიღამდე მოპოვებულ სხვა ინფორმაციაზე ჩვენ მიერ ჩატარებული სამუშაოს საფუძველზე, დავასკვნით, რომ ამ სხვა ინფორმაციასთან არსებითი სახის შეუსაბამობა არსებობს, ჩვენ ვალდებულები ვართ, განვაცხადოთ ამ ფაქტის შესახებ. ამ თვალსაზრისით არაფერი გვაქვს მოსახსენებელი.

ხელმძღვანელობისა და ფინანსურ ანგარიშგებაზე პასუხისმგებელ პირთა მოვალეობები

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს და ობიექტურად წარმოადგინოს ფინანსური ანგარიშგება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა მოვალეა, შეაფასოს ბანკის მხრიდან საქმიანობის გაგრძელების (უწყვეტი საწარმოს პრინციპის) უნარი, აგრეთვე, აუცილებლობის შემთხვევაში, განმარტოს უწყვეტი საწარმოს პრინციპთან დაკავშირებული საკითხები და აღნიშნული პრინციპი გამოიყენოს ბუღალტრული აღრიცხვის საფუძვლად გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ხელმძღვანელობა ან მიზნად ისახავს ბანკის ლიკვიდაციას თუ საქმიანობის შეწყვეტას, ან არ გააჩნია ამისგან განსხვავებული ქმედების რეალისტური ალტერნატივა.

ბანკის მართვასა და ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელი პირები ვალდებულნი არიან, ზედამხედველობა გაუწიონ ბანკის ფინანსური ანგარიშგების პროცესს.

აუდიტორის მოვალეობები ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის პროცესში

ჩვენი ამოცანაა, მოვიპოვოთ იმის საფუძვლიანი რწმენა, რომ ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს და გავცეთ აუდიტორული დასკვნა, რომელიც ჩვენი თვალსაზრისის გამომხატველი იქნება. საფუძვლიანი რწმენა მაღალი ხარისხის რწმენას წარმოადგენს, მაგრამ, ამავდროულად, არ არის იმის გარანტია, რომ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებით ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებითი ხასიათის უზუსტობას ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება წარმოიშვას როგორც თაღლითობის, ასევე, შეცდომის შედეგად და არსებითად ითვლება მაშინ, როდესაც, დამოუკიდებლად თუ ერთობლივად, შეიძლება პოტენციურად ზეგავლენას ახდენდეს ამ ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე მის მომხმარებელთა მიერ მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების საფუძველზე, აუდიტის მთელი პროცესის განმავლობაში გამოვთქვამთ პროფესიულ თვალსაზრისს და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. გარდა ამისა:

- ჩვენ იდენტიფიცირებას ვუკეთებთ და ვაფასებთ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობითა თუ შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს; ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტის პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების თვალსაზრისით და მოვიპოვებთ ისეთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რაც საკმარისი და ადეკვატური საფუძველი იქნება ჩვენი დასკვნის ჩამოსაყალიბებლად. თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკი შეცდომის შედეგად გაპარული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკს აღემატება, რადგან თაღლითობა შეიძლება ხდებოდეს საიდუმლო გარიგების, გაყალბების, ინფორმაციის წინასწარ განზრახული გამოტოვების, ინფორმაციის არასწორად წარმოდგენის ან შიდა კონტროლის მექანიზმის დარღვევის გზით;
- მოცემული ვითარებისათვის შესაფერისი აუდიტის პროცედურების დაგეგმვის მიზნით, ვიქმნით წარმოდგენას არსებული შიდა კონტროლის მექანიზმების თაობაზე, რაც არ გულისხმობს ბანკის შიდა კონტროლის ეფექტურობის თაობაზე აზრის გამოთქმის განზრახვას;
- ვაფასებთ ბუღალტრული აღრიცხვის გამოყენებული პოლიტიკების შესაბამისობას და ხელმძღვანელობის მიერ გაკეთებული ბუღალტრული პროგნოზებისა და განმარტებების მართებულობას;
- ვაკეთებთ დასკვნას ხელმძღვანელობის მხრიდან აღრიცხვის უწყვეტი საწარმოს პრინციპის საფუძველზე წარმოების შესაფერისობაზე და მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებების საფუძველზე, გამოვთქვამთ მოსაზრებას, არსებობს თუ არა არსებითი ხასიათის განუსაზღვრელობა ისეთ პირობებთან თუ მოვლენებთან მიმართებაში, რამაც შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს ბანკის უნარი უწყვეტად გააგრძელოს საქმიანობა. თუ ჩვენი დასკვნის მიხედვით, არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ჩვენ ვალდებულები ვართ, ჩვენ მიერ შემუშავებულ აუდიტორის ანგარიშში ყურადღება გავამახვილოთ ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემულ განმარტებებზე, ხოლო თუ ამგვარი განმარტებები არასაკმარისია, მოვახდინოთ დასკვნის მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეფუძნება აუდიტორის ანგარიშის მომზადების თარიღისათვის მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. თუმცა, მომავალში დამდგარმა მოვლენებმა თუ გარემოებებმა შეიძლება ბანკი აიძულოს, შეწყვიტოს მოქმედი საწარმოს პრინციპით მოქმედება.
- ვაფასებთ ფინანსური ანგარიშგების მთლიან სტრუქტურას, შინაარსსა და წარმოდგენის ფორმას, მათ შორის განმარტებებს და ასევე იმას, თუ როგორ შეესაბამება ფინანსური ანგარიშგებაში შესაბამისი ტრანზაქციებსა და მოვლენების ასახვა ინფორმაციის ობიექტურად წარმოდგენის პრინციპს.

სხვა საკითხებს შორის, ჩვენ ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელ პირებს ვატყობინებთ აუდიტის დაგეგმილ შინაარსსა და განრიგს, ასევე აუდიტის შედეგად მოპოვებულ მტკიცებულებებს, მათ შორის, შიდა კონტროლში აუდიტის დროს აღმოჩენილ მნიშვნელოვან ხარვეზებს.

გარდა ამისა, ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელ პირებს განცხადებით ვაცნობებთ, რომ დავაკმაყოფილეთ დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული შესაბამისი ეთიკური მოთხოვნები, ვატყობინებთ ყველა იმ ურთიერთობისა და სხვა საკითხების შესახებ, რომლებიც მართებულად შეიძლება ჩაითვალოს ჩვენს დამოუკიდებლობაზე მოქმედ ფაქტორებად და, შესაბამის შემთხვევაში, საფრთხეების აღმომფხვრელი ან პრევენციული ზომების თაობაზე.

ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელი პირებისთვის შეტყობინებული საკითხებიდან განვსაზღვრავთ იმ საკითხებს, რომლებიც ყველაზე მნიშვნელოვანი იყო მიმდინარე პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის პროცესში და, ამდენად, წარმოადგენს აუდიტის საკვანძო საკითხებს. აღნიშნულ საკითხებს აღვწერთ აუდიტორულ დასკვნაში, თუ კანონი ან რეგულაცია არ კრძალავს ამ საკითხის საჯაროდ განმარტებას ან როცა უკიდურესად იშვიათ გარემოებებში, ჩვენი შეფასებით, რაიმე საკითხის ჩვენს ანგარიშში მოხსენიება არ შეიძლება, რადგან ამით გამოწვეული უარყოფითი შედეგები, სავარაუდოდ, გადასწონის ამგვარი კომუნიკაციის საჯარო ინტერესის სარგებელს.

ანგარიში სხვა სამართლებრივი და მარეგულირებელი მოთხოვნების შესახებ

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს მმართველობის ანგარიში ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი მმართველობის ანგარიშის მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

ჩვენ ჩავატარეთ პროცედურები იმის გასარკვევად, თუ რამდენად არის მმართველობის ანგარიში მომზადებული ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად და შეიცავს თუ არა ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ ინფორმაციას.

ჩვენ პროცედურები შევარჩიეთ და შევასრულეთ ჩვენი შეფასების საფუძველზე, მათ შორის, გამოკითხვის, ანალიზისა და დოკუმენტაციის გაცნობის, ბანკის პოლიტიკების, პროცედურების, მეთოდოლოგიებისა და ანგარიშგებული ინფორმაციის ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნებთან შედარების გზით, აგრეთვე რაოდენობრივი მონაცემებისა და სხვა ინფორმაციის გადაანგარიშებისა და შედარების საფუძველზე.

ჩვენი აზრით:

- 2023 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიში მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად;
- 2023 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ინფორმაცია;
- 2023 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია ყველა არსებით ასპექტში 2023 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული ინფორმაციის შესაბამისია.

აუდიტის გარიგების პარტნიორი, რომლის შედეგად წინამდებარე დამოუკიდებელი აუდიტორული დასკვნა შეიქმნა, არის შოთა ნანიტაშვილი.

შოთა ნანიტაშვილი
შპს „დელოიტი და ტუშის“ სახელით

თბილისი, საქართველო
2024 წლის 4 მარტი

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიში
2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
აქტივები:			
ფული და ფულის ეკვივალენტები	7	33,941	132,273
სავალდებულო მინიმალური რეზერვი სებ-ში	8	63,338	129,648
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ		14,805	1,115
კლიენტებზე გაცემული სესხები	9	704,274	642,391
ინვესტიციები სხვა სრულ შემოსავალში რეალური ღირებულებით ასახულ კაპიტალის ინსტრუმენტებში		54	54
ინვესტიციები ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ სავალო ინსტრუმენტებში	10	17,338	17,323
გასაყიდად კლასიფიცირებული აქტივები		-	8,346
ძირითადი საშუალებები*	11	16,277	16,770
არამატერიალური აქტივები		5,442	5,184
მოგების მიმდინარე გადასახადი		-	80
სხვა აქტივები	12	47,860	31,023
სულ აქტივები		**903,329**	**984,207**
ვალდებულებები:			
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	13	430,768	429,565
კლიენტების დეპოზიტები	14	193,055	331,888
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	15	5,062	23,606
საიჯარო ვალდებულება*	16	1,473	2,252
ანარიცხები	21	354	191
მიმდინარე მოგების გადასახადის ვალდებულება		4,951	-
გადავადებული მოგების გადასახადის ვალდებულებები	25	330	3,531
სუბორდინირებული სესხი	17	26,965	27,091
სხვა ვალდებულებები	18	4,561	10,514
სულ ვალდებულებები		**667,519**	**828,638**
კაპიტალი:			
სააქციო კაპიტალი	19	136,000	76,000
გადაფასების რეზერვი		1,841	1,864
გაუნაწილებელი მოგება		97,969	77,705
სულ კაპიტალი		**235,810**	**155,569**
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი		**903,329**	**984,207**

* ძირითადი საშუალებები მოიცავს იჯარის მიხედვით აქტივის გამოყენების უფლებას და განმარტებულია შენიშვნაში 11.

დირექტორატის სახელით:

_____
ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

_____
ეკატერინე რუსიტაშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

22-89 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიში
2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	2023	2022
საპროცენტო შემოსავალი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით	20	65,526	62,354
სხვა საპროცენტო შემოსავალი	20	3,621	2,871
საპროცენტო ხარჯი	20	(29,388)	(30,171)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების დანაკარგებამდე		**39,759**	**35,054**
პროცენტიან აქტივებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ანარიცხების (ზარალი) / აღდგენა	21	(404)	4,380
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		**39,355**	**39,434**
საკომისიო შემოსავლები	22	2,367	2,455
საკომისიო ხარჯები	22	(2,585)	(2,645)
კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე დანაკარგების მოდიფიკაცია		(50)	(278)
წმინდა მოგება მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებზე		100	2,623
წმინდა მოგება / (ზარალი) სავალუტო ოპერაციებზე	23	6,888	(309)
არაფინანსურ აქტივებზე გაუფასურების ზარალის აღდგენა / (ზარალი)	21	525	(1,716)
უპროცენტო აქტივებზე საკრედიტო დანაკარგების ანარიცხები	21	(5)	(59)
სხვა აქტივების / ვალდებულებების ანარიცხების (ზარალი) / აღდგენა	21	(163)	174
წმინდა არასაპროცენტო შემოსავალი		**7,077**	**245**
საოპერაციო შემოსავალი		**46,432**	**39,679**
სხვა შემოსავალი		602	81
საოპერაციო ხარჯები	24	(22,961)	(20,527)
მოგება მოგების გადასახადამდე		**24,073**	**19,233**
მოგების გადასახადის ხარჯი	25	(3,832)	(4,775)
წლიური მოგება		**20,241**	**14,458**
სხვა სრული შემოსავალი:			
შემდგომში მოგება-ზარალში არარეკლასიფიცირებული ერთეულები:			
ზარალი ძირითადი საშუალებების გადაფასებიდან	11	-	(85)
ძირითადი საშუალებების გადაფასებასთან დაკავშირებული მოგების გადასახადი		-	12
სხვა სრული ზარალი მოგების გადასახადის გარეშე		**-**	**(73)**
სულ სრული შემოსავალი		**20,241**	**14,385**
წმინდა მოგება თითო აქციაზე		**190**	**190**

დირექტორატის სახელით:

ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

ეკატერინე რუსიტაშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

22-89 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

კაპიტალში ცვლილებების ანგარიში
2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	სააქციო კაპიტალი	ქონების გადაფასების რეზერვი	გაუნაწილებელი მოგება	სულ კაპიტალი
1 იანვარი, 2022		**76,000**	**1,960**	**63,225**	**141,185**
პერიოდის მოგება		-	-	14,457	14,457
გადაფასების რეზერვის გამოთავისუფლება გადაფასებული აქტივების ცვეთის გამო		-	(23)	23	-
სხვა სრული ზარალი, მოგების გადასახადის გარეშე		-	(73)	-	(73)
31 დეკემბერი, 2022		**76,000**	**1,864**	**77,705**	**155,569**
პრივილეგირებული აქციები	19	60,000	-	-	60,000
პერიოდის მოგება		-	-	20,241	20,241
გადაფასების რეზერვის გამოთავისუფლება გადაფასებული აქტივების ცვეთის გამო		-	(23)	23	-
31 დეკემბერი, 2023		**136,000**	**1,841**	**97,969**	**235,810**

დირექტორატის სახელით:

ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

ეკატერინე რუსიტაშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

22-89 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიში
2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	2023	2022
ფულადი სახსრების მოძრაობა საოპერაციო საქმიანობიდან			
მიღებული საპროცენტო შემოსავალი		70,025	67,151
გადახდილი საპროცენტო ხარჯი		(26,949)	(26,609)
უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილებით მიღებული რეალიზებული მოგება		7,047	5,350
მიღებული საკომისიო შემოსავალი		2,361	2,453
გადახდილი საკომისიო ხარჯი		(2,585)	(2,645)
მიღებული სხვა შემოსავალი		602	81
გადახდილი საოპერაციო ხარჯები		(19,658)	(17,474)
ფულადი სახსრების შემოდინება საოპერაციო საქმიანობიდან, საოპერაციო აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილებებამდე		**30,843**	**28,307**
საოპერაციო აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილება			
საოპერაციო აქტივების (ზრდა)/კლება:			
ფულის სავალდებულო რეზერვი სებ-ში		65,126	(43,510)
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ		(13,518)	(398)
კლიენტებზე გაცემული სესხები		(55,121)	14,820
სხვა აქტივები		18,231	(8,434)
საოპერაციო ვალდებულებების (კლება)/ზრდა:			
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ		7,365	3,940
კლიენტების დეპოზიტები		(134,277)	(33,754)
სხვა ვალდებულებები		(4,349)	3,843
ნაღდი ფულის გადინება ოპერაციებიდან		**(85,700)**	**(35,186)**
გადახდილი მოგების გადასახადი		(2,002)	(4,230)
წმინდა ნაღდი ფულის გადინება საოპერაციო საქმიანობიდან		**(87,702)**	**(39,416)**
ფულადი სახსრების მოძრაობა საინვესტიციო საქმიანობიდან:			
ძირითადი საშუალებების შეძენა	11	(1,548)	(820)
ძირითადი საშუალებების რეალიზაცია		131	1
არამატერიალური აქტივების შეძენა		(978)	(1,340)
წმინდა ნაღდი ფულის გადინება საინვესტიციო საქმიანობიდან		**(2,395)**	**(2,159)**
ფულადი სახსრების მოძრაობა ფინანსური საქმიანობიდან			
პრივილეგირებული აქციების გამოშვება	19	30,000	-
შემოდინება დამფუძნებლისგან აღებული სესხებიდან*	13	355,659	138,311
დამფუძნებლისგან აღებული სესხების დაფარვა*	13	(307,957)	(142,239)
შემოდინება დამფუძნებლის ანაბრებიდან*	13	124,437	157,712
დამფუძნებლის ანაბრების დაფარვა*	13	(191,672)	(91,605)
შემოდინება სავალო ფასიანი ქაღალდებიდან		(19,363)	10,522
საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა	15	(958)	(975)
წმინდა ფულადი სახსრების (გადინება) / შემოდინება ფინანსური საქმიანობიდან		**(9,854)**	**71,726**
ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილების ეფექტი ფულსა და ფულის ეკვივალენტებზე		1,619	(14,047)
წმინდა (კლება) / ზრდა ფულსა და ფულის ეკვივალენტებში		**(98,332)**	**16,104**
ფული და ფულის ეკვივალენტები, წლის დასაწყისი	7	**132,273**	**116,169**
ფული და ფულის ეკვივალენტები, წლის ბოლოს	7	**33,941**	**132,273**

* შედის ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ არსებულ გადასახდელებში, რომლებიც წარმოდგენილია ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

დირექტორატის სახელით:

ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

ეკატერინე რუსიტაშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

22-89 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

1. ორგანიზაცია

ხალიკ ბანკი საქართველო („ბანკი“) არის სააქციო საზოგადოება, რომელიც საქართველოში დარეგისტრირდა 2008 წლის 29 იანვარს. ბანკის საქმიანობას არეგულირებს საქართველოს ეროვნული ბანკი („სებ“). ბანკი საკუთარ საქმიანობას ახორციელებს საბანკო საქმიანობის #0110246 გენერალური ლიცენზიის საფუძველზე. ბანკის ძირითად საქმიანობას წარმოადგენს კომერციული საქმიანობა, ფასიანი ქაღალდებითა და უცხოური ვალუტით ვაჭრობა, სესხების და გარანტიების გაცემა და დეპოზიტების მოზიდვა.

ბანკის იურიდიული მისამართია: საქართველო, თბილისი, კოსტავას ქუჩა #74. 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს გააჩნდა 9 და 9 ფილიალი / სერვის-ცენტრი საქართველოში.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის მიერ გამოშვებულ აქციებს ფლობდა შემდეგი აქციონერი:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
პირველი დონის აქციონერი:		
სს „ხალიკ ბანკ ყაზახეთი“	100%	100%
სულ	**100%**	**100%**

სს “ყაზახეთის სახალხო ბანკის“ ძირითადი აქციონერია სს ჰოლდინგი ალმექსი. სს “ყაზახეთის სახალხო ბანკის საბოლოო მფლობელები არიან ტიმურ კულიბაიევი და დინარა კულიბაიევა.

ფინანსური ანგარიშგება გამოსაშვებად დამტკიცდა 2024 წლის 4 მარტს დირექტორატის მიერ.

2. მომზადების საფუძველი

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (“ფასს”) შესაბამისად.

ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია იმის გათვალისწინებით, რომ ბანკი წარმოადგენს მოქმედ საწარმოს და გააგრძელებს მუშაობას ახლო მომავალში. ამ დაშვების გაკეთებისას, მენეჯმენტმა გაითვალისწინა ბანკის ფინანსური მდგომარეობა, არსებული განზრახვები, ოპერაციების მომგებიანობა და წვდომა ფინანსურ რესურსებზე.

დამფუძნებელი, ანუ სს „ყაზახეთის სახალხო ბანკი“ მზადყოფნას გამოთქვამს, გააგრძელოს ბანკის ოპერაციების დაფინანსება. ეს ვალდებულება 2023 წლის განმავლობაში გამოიხატა გაზრდილი კაპიტალისა და კლიენტებზე გაცემული სესხების სახით. გარდა ამისა, ბანკმა მიიღო 2024 წლის 15 იანვრით დათარიღებული მხარდაჭერის წერილი, რომელშიც დამფუძნებელმა განაცხადაა, რომ მზადაა, მხარი დაუჭიროს ბანკის ოპერაციებს.

ბანკის მენეჯმენტი დარწმუნებულია, რომ არსებული პროგნოზებისა და ზომების საფუძველზე, ბანკს საკმარისი სახსრები აქვს განჭვრეტად მომავალში საქმიანობის გასაგრძელებლად.

ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია ისტორიული ღირებულების საფუძველზე, გარდა იმ ზოგიერთი ქონებისა, რომელიც ყოველი საანგარიშო პერიოდის ბოლოს აისახება გადაფასებული ღირებულებით, როგორც ეს განმარტებულია ქვემოთ.

ისტორიული ღირებულება საზოგადოდ ეფუძნება საქონელსა და მომსახურებაში გადახდილი ანაზღაურების სამართლიან ღირებულებას.

სამართლიანი ღირებულება არის ის ფასი, რომლესაც გაზომვის დღეს ბაზრის მონაწილეთა შორის არსებულ თანმიმდევრულ ტრანზაქციაში პირი მიიღებდა აქტივის გაყიდვისას ან გადაიხდიდა ვალდებულების გასხვისებისთვის, იმის მიუხედავად, შეიძლება თუ არა ამ ფასზე პირდაპირ დაკვირვება ან მისი გამოთვლა შეფასების სხვა ტექნიკის გამოყენებით.

აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების გამოთვლისას, ბანკი ითვალისწინებს ამ აქტივის ან ვალდებულების მახასიათებლებს, თუ ბაზრის მონაწილეები ამავე მახასიათებლებს გაითვალისწინებდნენ აღნიშნული აქტივის ან ვალდებულების შეფასებისას, გაზომვის დღეს. წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებებში სამართლიანი ღირებულება გაზომვის ან/და განმარტების მიზნით აღნიშნულ საფუძველზე დაყრდნობით განისაზღვრება.

გარდა ამისა, ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის, სამართლიანი ღირებულების საზომი იყოფა 1-ელი, მე-2 და მე-3 დონის კატეგორიებად იმის მიხედვით, თუ სამართლიანი ღირებულების რომელი კომპონენტებია დაკვირვებადი და რა მნიშვნელობის მატარებელია ეს კომპონენტები მთლიანად სამართლიანი ღირებულების მოცულობის დადგენაში. აღნიშნული კატეგორიებია:

- 1-ელი დონის კომპონენტებს წარმოადგენს აქტიურ ბაზარზე იდენტურ აქტივებზე ან ვალდებულებებზე დადგენილი ფასები (კორექტირების გარეშე), რომელთა შეფასება პირს შეუძლია გაზომვის დღეს;
- მე-2 დონის კომპონენტებს წარმოადგენს ის კომპონენტები, რომლებიც განსხვავდება 1-ელ დონეში მოცემული დადგენილი ფასებისგან და პირდაპირ ან ირიბად დაკვირვებადია მოცემული აქტივის ან ვალდებულებისათვის; და
- მე-3 დონის კომპონენტებზე დაკვირვება მოცემული აქტივის ან ვალდებულებისათვის შეუძლებელია.

ბანკი რეგისტრირებულია საქართველოში და ბუღალტრულ აღრიცხვას აწარმოებს ქართული კანონმდებლობისა და რეგულაციების შესაბამისად.

ბანკი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშს წარადგენს ლიკვიდობის მიხედვით. ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშის თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში (მიმდინარე) და 12 თვეზე მეტი დროის განმავლობაში (გრძელვადიანი) მისაღები და გადასახდელი აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი წარმოდგენილია შენიშვნაში #28.

ფუნქციონალური ვალუტა

ბანკის ფინანსურ ანგარიშგებებში შეტანილი ელემენტები იზომება იმ ეკონომიკური გარემოს ვალუტის გამოყენებით, რომელშიც ბანკი ახორციელებს თავის საქმიანობას (“ფუნქციონალური ვალუტა”). ფუნქციონალური ვალუტა ბანკის აქციონერებისათვის არის ქართული ლარი. ბანკის ფინანსური ანგარიშგებები წარმოდგენილია ქართულ ლარში. ყველა ღირებულება დამრგვალებულია ათასობით ლარამდე, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა სხვაგვარად არის მითითებული.

ურთიერთჩათვლა

ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები ურთიერთგაიქვითება და ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშში აისახება წმინდა ღირებულებით მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ბანკს გააჩნია იურიდიულად აღსრულებადი უფლება, ურთიერთგაქვითოს ზემოხსენებული თანხები და განზრახული აქვს წმინდა ღირებულებით აღრიცხვა ან სურს ერთდროულად მოახდინოს აქტივის რეალიზაცია და ვალდებულების დაფარვა. შემოსავალი და ხარჯი მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში არ გაიქვითება, თუ ეს არ არის სავალდებულო ან ნებადართული რომელიმე საბუღალტრო სტანდარტით ან ინტერპრეტაციით და შესაბამისად განმარტებული ბანკის საბუღალტრო პოლიტიკაში.

ძირითადი სააღრიცხვო პოლიტიკები აღწერილია შენიშვნაში 5.

3. საოპერაციო გარემო

ბანკი ოპერირებს საქართველოში, რის გამოც, მასზე ვრცელდება ეკონომიკურ და საქმიან გარემოში და, აგრეთვე საქართველოს ფინანსურ ბაზარზე მიმდინარე ცვლილებები, რომლებიც განვითარებადი ბაზრისათვისაა დამახასიათებელი. სამართლებრივი, საგადასახადო და მარეგულირებელი პრინციპები და სქემები ვითარდება, ხასიათდება განსხვავებული ინტერპრეტაციებითა და მოდიფიკაციებით, რაც საქართველოში ბიზნესების წინაშე მდგარი ერთერთი სირთულეცაა. მოცემული ფინანსური ანგარიშგება ასახავს მენეჯმენტისეულ შეფასებას, თუ როგორ ზეგავლენას ახდენს ქვეყნის ბიზნეს-გარემო ბანკის ოპერაციებსა და ფინანსურ მდგომარეობაზე, თუმცა, რეალური ბიზნეს-გარემო შესაძლოა განსხვავებული აღმოჩნდეს.

2020 წელს კოვიდ-19-ის პანდემიით გამოწვეული ეკონომიკური ვარდნის შემდეგ ზრდის ტენდენცია დაბრუნდა. 2023 წელს საქართველოს ეკონომიკა 7.5 პროცენტით გაიზარდა. ფინანსური სექტორიდან ეკონომიკის დაფინანსება კვლავაც შეუფერხებლად მიმდინარეობს. თუმცა, რუსეთ-უკრაინის კონფლიქტმა და რუსეთზე დაწესებულმა სანქციებმა სტაბილურობის რისკი გაზარდა და გამოიწვია მიწოდების ჯაჭვის დარღვევა და ინფლაციური წნეხი. საქართველოს ეროვნული ბანკი გამოხატავს ინტერვენციისა და ბაზრის რყევის შემცირების მზადყოფნას, როცა წინა წლებშიც ხდებოდა და ხელისუფლება, ეროვნულ ბანკთან ერთად, საჭირო დახმარებას უწევდა ბიზნესსა და ფინანსურ სექტორს პანდემიით გამოწვეული სირთულეების დაძლევაში.

გაწეული იქნა ძალისხმევა რუსეთის ეკონომიკაზე დამოკიდებულების შემცირების მიზნით და ვაჭრობის მიმართულებებმა ევროკავშირისა და აზიის უფრო სტაბილური ბაზრებისკენ გადაინაცვლა. 2022 წელთან შედარებით, საქართველოს ეკონომიკური დამოკიდებულება რუსეთზე შემცირდა. პანდემიით და რუსეთ-უკრაინის კონფლიქტით გამოწვეული განუსაზღვრელობების მიუხედავად, არაფინანსურმა კომპანიებმა გარკვეული გამძლეობა უჩვენეს. თუმცა საქართველოს ეკონომიკის რამდენიმე მსხვილი დარგი კვლავაც რუსეთისა და უკრაინის ბაზრებზეა დამოკიდებული, ადგილი აქვს ძალისხმევას ბაზრების დივერსიფიკაციის მისაღწევად.

ბანკი მუდმივად აფასებს, თუ რა ზეგავლენას ახდენს ზემოაღნიშნული გარე ფაქტორები მის ფინანსურ ანგარიშგებაზე. 2023 წელს ბანკის ოპერაციები, საქმიანობა და მოთხოვნა მის მომსახურებაზე არ დაზარალებულა. ჩატარდა სესხების პორტფელის ანალიზი, რომლის მიზანი იყო ყველა იმ კლიენტის გამოვლენა, რომელთაც კავშირი აქვთ კონფლიქტში ჩართულ სახელმწიფოებთან (მოქალაქეობა, საცხოვრებელი მისამართი, შემოსავლის წყარო) და მათი წილი უმნიშვნელოა.

გარდა ამისა, 2023 წელს ორჯერ და მეტად შემცირდა ინფლაციის განაკვეთი. 2023 წელს ინფლაციამ შეადგინა 2.47%, თუმცა, მომავალი რამდენი წლის განმავლობაში მოსალოდნელია მისი მცირედ გაზრდა. მომავალი სამიზნე ინფლაციაა 3%-იანი სტაბილური ინფლაცია, რაც საქართველოსათვის ოპტიმალურ მაჩვენებლად ითვლება. ეროვნულმა ბანკმა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 11-დან 9 პროცენტამდე შეამცირა და არსებობს 2026 წლისათვის მისი 7 პროცენტზე ნაკლებამდე შემცირების პროგნოზი, რაც დააჩქარებს ადგილობრივ ვალუტაში სესხების გაცემას და ხელს შეუწყობს ეკონომიკურ ზრდას განჭვრეტად მომავალში.

მთლიანობაში, ბანკი ხელსაყრელ მაკროეკონომიკურ გარემოში მუშაობს, სადაც ეკონომიკური ბერკეტები მცირედაა წარმოდგენილი და სესხების გაცემის ჯანსაღი პროცესი თავისუფლად მიმდინარეობს. გარდა ამისა, ადგილობრივი ვალუტა კვლავაც ძლიერია და საერთაშორისო რეზერვები საკმარისი დონითაა დაგროვებული, რაც ეხმარება ბანკს მყარი ფინანსური მაჩვენებლების მიღწევაში.

4. ახალი და შესწორებული ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) მიღება

მიმდინარე წელს ბანკმა გამოიყენა საბჭოს მიერ გამოშვებული ფასს სტანდარტებისა და ინტერპრეტაციების შემდეგი შესწორებები, რომლებიც ძალაშია 2023 წლის 1 იანვარს ან მას შემდეგ დაწყებული წლიური პერიოდებისათვის. მათ გამოყენებას არ ჰქონია რაიმე საგრძნობი ეფექტი ფინანსურ ანგარიშგებაში განმარტებულ თანხებზე.

შესწორებები სტანდარტში ბასს 1 „ფინანსური ანგარიშგების პრეზენტაცია“ და ფასს პრაქტიკის განცხადებაში 2 „არსებითობის შეფასება - სააღრიცხვო პოლიტიკების განმარტება“	ბანკმა ბასს 1 სტანდარტის შესწორებები პირველად მიმდინარე წელს დანერგა. შესწორებებში შეცვლილია ის მოთხოვნები, რომლებიც სააღრიცხვო პოლიტიკების განმარტებას ეხება. შესწორებებით ტერმინი „მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკები“ მთლიანად ჩანაცვლდა ტერმინით „არსებითი ინფორმაცია სააღრიცხვო პოლიტიკების შესახებ“. ინფორმაცია სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ არსებითად ითვლება, თუ, სუბიექტის ფინანსურ ანგარიშგებაში შესულ სხვა ინფორმაციასთან ერთად მისი განხილვისას, გონივრულად მოსალოდნელია, რომ მას ზეგავლენა ექნება იმ გადაწყვეტილებებზე, რომელთაც ზოგადი დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების მთავარი მომხმარებლები ამ ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე აკეთებენ. შეიცვალა, აგრეთვე, ბასს 1 სტანდარტის დამხმარე პარაგრაფები. ცვლილებით ახლა განიმარტება, რომ ინფორმაცია სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ, რომელიც ეხება უმნიშვნელო ტრანზაქციებს, სხვა მოვლენებს ან გარემოებებს, არსებითი არაა და მათი განმარტება აუცილებელი არ არის. ინფორმაცია სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ შეიძლება არსებითი სახის იყოს შესაბამისი ტრანზაქციების, სხვა მოვლენების ან გარემოებების ბუნებიდან გამომდინარე, თუნდაც, თანხები უმნიშვნელო იყოს. თუმცა, აუცილებელი არ არის, არსებითი ხასიათის ტრანზაქციების, სხვა მოვლენებისა თუ გარემოებების შესახებ სააღრიცხვო პოლიტიკის ინფორმაცია თავადაც არსებითი იყოს.
შესწორებები სტანდარტში ბასს 8 „სააღრიცხვო პოლიტიკები, ცვლილება სააღრიცხვო შეფასებებში და შეცდომები - სააღრიცხვო შეფასების განსაზღვრება“	ბანკმა შესწორებები სტანდარტში ბასს 8 პირველად მიმდინარე წელს მიიღო. შესწორებებით სააღრიცხვო შეფასების ცვლილების განსაზღვრება ჩაანაცვლა სააღრიცხვო შეფასების განსაზღვრებით. ამ ახალი განმარტებით, სააღრიცხვო შეფასება არის „ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული ფულადი თანხები, რომლებზეც ვრცელდება შეფასების განუსაზღვრელობა“. სააღრიცხვო შეფასების ცვლილების განსაზღვრება ამოღებული იქნა.

ახალი და რედაქტირებული, გამოქვეყნებული, მაგრამ ძალაში ჯერ არშესული ფასს სტანდარტები

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების დამტკიცების თარიღისათვის ბანკი არ იყენებს შემდეგ ახალ და რედაქტირებულ, გამოქვეყნებულ მაგრამ ძალაში ჯერ არშესულ ფასს-ებს:

შესწორება სტანდარტში ფასს 16	იჯარის ვალდებულება გაყიდვასა და უკუიჯარაში
შესწორებები სტანდარტებში ბასს 7 და ფასს 7	მიმწოდებლის ფინანსური სქემები
შესწორება სტანდარტში ბასს 1	გრძელვადიანი ვალდებულებები დათქმებით
შესწორება სტანდარტში ბასს 1	ვალდებულებათა კლასიფიკაცია მიმდინარე ან გრძელვადიან ვალდებულებებად
შესწორებები სტანდარტებში ფასს 10 და ბასს 28	აქტივების გაყიდვა ან შეწირვა ინვესტორსა და მის პარტნიორს ან ერთობლივ საწარმოს შორის

ხელმძღვანელობა არ ელის, რომ ზემოთ ჩამოთვლილი სტანდარტების ამოქმედება მნიშვნელოვან ზეგავლენას მოახდენს ბანკის ფინანსურ ანგარიშგებაზე მომავალ პერიოდებში.

5. ბუღალტრული აღრიცხვის არსებითი პოლიტიკა

ქვემოთ აღწერილია ბუღალტრული აღრიცხვის არსებითი პოლიტიკის პრინციპები:

საპროცენტო შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება

საპროცენტო შემოსავალი და ხარჯი მოგება-ზარალის ანგარიშში აისახება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

საპროცენტო შემოსავალი გამოითვლება ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. აღნიშნული არ ეხება შემდეგ ერთეულებს:

- შესყიდული ან წარმოქმნილი გაუფასურებული ფინანსური აქტივები. მათ შემთხვევაში ბანკი კრედიტზე შესწორებულ ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს იყენებს ფინანსური აქტივის საწყისი აღიარებისას დაფიქსირებულ ამორტიზებულ ღირებულებაზე.
- ფინანსური აქტივები, რომლებიც არ იყო შესყიდული ან წარმოქმნილი გაუფასურებული ფინანსური აქტივები, მაგრამ შემდგომ გაუფასურდა. მათ შემთხვევაში ბანკი ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს იყენებს ფინანსური აქტივის შემდგომ საანგარიშგებო პერიოდებში დაფიქსირებულ ამორტიზებულ ღირებულებაზე.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი წარმოადგენს განაკვეთს, რომელიც ახდენს მოსალოდნელი ფულადი სახსრების შემოდინების ზუსტ დისკონტირებას ფინანსური აქტივის ან ფინანსური ვალდებულების სავარაუდო სასარგებლო მოხმარების პერიოდის ამოწურვამდე ან ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებულ ღირებულებამდე.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოთვლისას ბანკი მხედველობაში იღებს მოსალოდნელ ფულად სახსრებს, ფინანსური ინსტრუმენტის ყველა საკონტრაქტო პირობის გათვალისწინებით, გარდა სესხის დანაკარგებისა. გამოთვლაში შედის გადახდილი ან მიღებული საკომისიოები, რომლებიც წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის განუყოფელ ნაწილს, ასევე ტრანზაქციის ხარჯებსა და სხვა პრემიუმებსა თუ დისკონტებს.

საკომისიო შემოსავლების აღიარება

საკომისიო შემოსავლების აღიარება ხდება კლიენტისათვის მომსახურების გაწევის ასახვის მიზნით ისეთი თანხით, რომელშიც შედის ამ მომსახურებების სანაცვლოდ მისაღები ანაზღაურება. ბანკი განსაზღვრავს შესრულების ვალდებულებას, ანუ კლიენტთან შეთანხმებულ მომსაუხრებას, ადგენს ანაზღაურებას და შემოსავალს აღიარებს კლიენტთან შეთანხმებული მომსახურების გადაცემის ანუ შესრულების ვალდებულების პარალელურად.

თითოეული გამოვლენილი შესრულების ვალდებულებისათვის ბანკი კონტრაქტის დაწყებისას ადგენს, შესრულების ვალდებულება სრულდება დროთა განმავლობაში თუ დროის ერთ მომენტში და განსაზღვრავს, ანაზღაურება ფიქსირებულია თუ ცვლადი. ამის შემდეგ გამოვლენილ შესრულებულ ვალდებულებას მიეწერება შესაბამისი ანაზღაურება.

ფინანსური ინსტრუმენტის წარმოშობის საკომისიო შესაბამის პირდაპირ ხარჯებთან ერთად გადავადდება და აღიარდება, როგორც ფინანსური ინსტრუმენტის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირება.

როდესაც სავარაუდოა, რომ სავალო ვალდებულება გამოიწვევს კონკრეტული სასესხო ხელშეკრულების გაფორმებას, სავალო ვალდებულების საკომისიო გადავადდება შესაბამის პირდაპირ ხარჯებთან ერთად და აღირიცხება, როგორც სესხის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირება. თუ სავარაუდო არ არის, რომ სავალო ვალდებულება გამოიწვევს კონკრეტული სასესხო ხელშეკრულების გაფორმებას, სავალო ვალდებულების საკომისიოს აღიარება ხდება მოგებასა და ზარალში სავალო ვალდებულების მოქმედების დარჩენილი პერიოდის განმავლობაში. როდესაც სავალო ვალდებულების მოქმედების ვადა იწურება სასესხო ხელშეკრულების გაფორმების გარეშე, სავალო ვალდებულების საკომისიოს აღიარება ხდება მოგებასა და ზარალში ვადის ამოწურვის დღეს. სესხის მომსახურების საკომისიოს შემოსავლად აღიარება ხდება მომსახურების გაწევისას.

პლასტიკური ბარათებით განხორციელებული ოპერაციებიდან მიღებულ შემოსავალში შედის სხვა ბანკების საკრედიტო და სადებეტო ბარათებით განხორციელებული ტრანზაქციებიდან მიღებული შემოსავალი. ასეთი ოპერაციების აღიარება ხდება დროის ერთ მომენტში შესაბამისი ქსელის მიერ ანგარიშსწორებისას. ბარათებთან დაკავშირებული სხვა საკომისიო შემოსავლების აღიარება ხდება დროის მომენტში, ტრანზაქციის დასრულებისას. სხვა საბანკო საკომისიოები მოიცავს სხვადასხვა საბანკო ტრანზაქციების, მაგალითად, საბანკო გადარიცხვებისა და სხვა ტრანზაქციების მომსახურებების საკომისიოებს. ისინი აღიარდება მათი განხორციელების და მომსახურების გაწევის დროის შესაბამისად.

ყველა სხვა საკომისიოს აღიარება ხდება მომსახურების გაწევისას.

ფინანსური ინსტრუმენტები

ფინანსური ინსტრუმენტების თავდაპირველი აღიარება

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები ბანკის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშში აისახება მაშინ, როდესაც ბანკი ხდება ხელშეკრულების მონაწილე შესაბამის ფინანსურ ინსტრუმენტთან მიმართებაში.

აღიარებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების თავდაპირველი აღიარება ხდება სამართლიანი ღირებულებით. გარიგების ხარჯები, რომლებიც პირდაპირ უკავშირდება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შესყიდვასა და გამოშვებას (მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღიარებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების გარდა) თავდაპირველი აღიარებისას ემატება ან აკლდება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებას.

ფინანსური აქტივების ან ფინანსური ვალდებულებების შესყიდვასთან პირდაპირ დაკავშირებული ტრანზაქციის ხარჯები, რომლებიც მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აისახება, პირდაპირ აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში.

თუ ტრანზაქციის ფასი თავდაპირველი აღიარებისას რეალური ღირებულებისგან განსხვავდება, ბანკი სხვაობას აღრიცხავს შემდეგი წესით:

- თუ რეალური ღირებულება განსაზღვრულია აქტიურ ბაზარზე კოტირებული ფასით იდენტური აქტივისთვის ან ვალდებულებისათვის ან ეფუძნება შეფასების ისეთ მეთოდს, რომელიც ეყრდნობა მხოლოდ დაკვირვების ქვეშ მყოფი ბაზრებიდან მიღებულ მონაცემებს, ამ შემთხვევაში სხვაობა აისახება მოგებაში ან ზარალში თავდაპირველი აღიარებისას (ანუ პირველი დღის მოგება ან ზარალი).
- სხვა ნებისმიერ შემთხვევაში რეალური ღირებულება დაკორექტირდება გარიგების ფასის მიხედვით (ანუ პირველი დღის მოგება ან ზარალი გადავადდება აქტივის ან ვალდებულების საწყის საბალანსო ღირებულებაში შეყვანით).

პირველადი აღიარების შემდეგ გადავადებული მოგება ან ზარალი აისახება როგორც მოგება ან ზარალი რაციონალური საფუძვლით მხოლოდ იმ ზომით, რა ზომითაც იგი წარმოიშობა იმ ფაქტორის (მათ შორის, დროის) ცვლილებიდან, რომელსაც ბაზრის მონაწილეები გაითვალისწინებენ აქტივის ან ვალდებულების ფასის განსაზღვრისას.

ფინანსური აქტივები

კლასიფიკაცია და შემდგომი შეფასება

საწყისი აღიარებისას ფინანსური აქტივები კლასიფიცირდება შემდეგ კატეგორიებად: ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული; რეალური ღირებულებით შეფასებული სხვა სრულ შემოსავალში; ან მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული აქტივები.

ფინანსური აქტივი ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით, თუ ის აკმაყოფილებს შემდეგ ორ გარემოებას და არ განეკუთვნება მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახულ აქტივებს:

- კომპანია აქტივს ფლობს ბიზნეს-მოდელით, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს აქტივების ფლობა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად; და
- ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტულ თარიღებში წარმოშობს ფულად ნაკადებს, რომლებიც ერთპიროვნულად წარმოადგენს ძირი თანხის და ძირი თანხის დარჩენილ ნაწილზე პროცენტის გადახდას.

ფინანსური აქტივი ფასდება რეალური ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში, თუ ის აკმაყოფილებს მომდევნო ორ პირობას და არ ექვემდებარება მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული აქტივის პირობას:

- კომპანია აქტივს ფლობს ბიზნეს-მოდელით, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღება და ფინანსური აქტივების გაყიდვა; და
- ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტულ თარიღებში წარმოშობს ფულად ნაკადებს, რომლებიც ერთპიროვნულად წარმოადგენს ძირი თანხის და მის დარჩენილ ნაწილზე პროცენტის გადახდას.

ბანკის ფინანსური აქტივები კლასიფიცირდება შემდეგ კატეგორიებად:

ფინანსური აქტივები	ბიზნეს-მოდელი	მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდები	საზომი კატეგორია
ფული და ფულის ეკვივალენტები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
ინვესტიციები სავალო ინსტრუმენტებში	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
ინვესტიციები კაპიტალში	სხვა ბიზეს-მოდელი	ფულადი ნაკადები არ წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდას	სხვა სრულ შემოსავალში რეალური ღირებულებით ასახული
კლიენტებზე გაცემული სესხები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
სხვა დებიტორული დავალიანება	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება

ბიზნეს-მოდელის შეფასება

ბანკი აფასებს ბიზნეს-მოდელის მიზანს, რომლის მიხედვითაც ფლობს ფინანსურ აქტივებს, ვინაიდან ეს არის საუკეთესო გზა, რომლითაც ხდება ბიზნესის მართვა და ინფორმაციის წარდგენა მენეჯმენტისთვის. ინფორმაცია მოიცავს შემდეგ საკითხებს:

- დადგენილ პოლიტიკებსა და მიზნებს პორტფელისთვის და ამ პოლიტიკების პრაქტიკაში განხორციელებას. ეს განსაზღვრავს, მიმართულია თუ არა ხელმძღვანელობის სტრატეგია სახელშეკრულებო საპროცენტო შემოსავლის მიღებაზე, კონკრეტული საპროცენტო განაკვეთის პორტფელის შენარჩუნებაზე, ფინანსური აქტივების ხანგრძლივობის დამთხვევაზე დაკავშირებული ვალდებულების ხანგრძლივობასთან თუ ფულადი სახსრების გადინებასა და აქტივების გაყიდვის გზით ფულადი ნაკადების მიღებაზე;
- როგორ არის შეფასებული და წარდგენილი ბანკის ხელმძღვანელობისთვის პორტფელის მაჩვენებლები;
- რისკებს, რომლებიც გავლენას ახდენენ ბიზნეს-მოდელზე (და ამ ბიზნეს-მოდელით ფლობილ ფინანსურ აქტივებზე) და როგორ იმართება ეს რისკები;
- როგორ ხდება მენეჯმენტის ანაზღაურება - მაგ. ეფუძნება თუ არა მათი ანაზღაურება ფინანსური აქტივების რეალურ ღირებულებას თუ მიღებულ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს; და
- ფინანსური აქტივების გაყიდვების სიხშირეს, მოცულობას და ვადებს წინა პერიოდებში, ამგვარი გაყიდვების და მომავალი გაყიდვების მოლოდინებს.

შეფასება, წარმოადგენს თუ არა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები მხოლოდ ძირი თანხის და პროცენტის გადახდას

ამ შეფასების მიზნებისთვის, 'ძირი თანხა' განისაზღვრება როგორც ფინანსური აქტივის რეალური ღირებულება თავდაპირველი აღიარებისას. 'პროცენტი' განისაზღვრება, როგორც ფულის დროში ღირებულებისა და დარჩენილ ძირ თანხასთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკის კომპენსაცია კონკრეტული პერიოდის განმავლობაში, აგრეთვე, კომპენსაცია სხვა ძირითადი დაკრედიტების რისკებისა და დანახარჯებისთვის (მაგ. ლიკვიდურობის რისკი და ადმინისტრაციული ხარჯები) და მოგების მარჟისთვის.

იმის შეფასებისას, წარმოადგენს თუ არა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს, ბანკი აფასებს ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო პირობებს. ეს წარმოადგენს იმის შეფასებას, მოიცავს თუ არა ფინანსური აქტივი სახელშეკრულებო პირობებს, რომლებიც შესაძლოა ცვლიდეს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვადებს ან თანხებს, რომლებიც არ შეესაბამება ამ პირობებს. ამ შეფასების გაკეთებისას კომპანია განიხილავს:

- პირობით მოვლენებს, რომლებიც შესაძლოა ცვლიდეს ფულადი ნაკადების თანხას ან ვადებს;
- პირობებს, რომლებსაც შეუძლია შეცვალოს სახელშეკრულებო კუპონური განაკვეთი, ცვლადი განაკვეთის ჩათვლით;
- წინასწარ გადახდისა და გადავადების ფუნქციებს; და
- პირობებს, რომლებიც ზღუდავს ბანკის მოთხოვნას ფულად ნაკადებზე კონკრეტული აქტივებიდან.

ფული და ფულის ეკვივალენტები

ფული და ფულის ეკვივალენტები შედგება ხელზე არსებული ნაღდი ფულისგან, საქართველოს ეროვნულ ბანკში განთავსებული შეუზღუდავი ნაშთებისგან და მაღალლიკვიდური ფინანსური აქტივებისგან სამ თვემდე ან ნაკლები დაფარვის ვადით, რომლებზეც მოქმედებს რეალური ღირებულების ცვლილების უმნიშვნელო რისკი და რომელთაც ბანკი იყენებს მოკლევადიანი ვალდებულებების სამართავად.

სავალდებულო ნაშთი სებ-ში

სებ-ში განთავსებული სავალდებულო ნაშთები აისახება ამორტიზებული ღირებულებით და წარმოადგენს სავალდებულო სარეზერვო დეპოზიტს, რომლის გამოყენება ბანკის ყოველდღიური ოპერაციების დასაფინანსებლად დაუშვებელია. ამდენად, ეს ნაშთი არ განიხილება ფულისა და ფულის ეკვივალენტების ნაწილად ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშის მიზნებისათვის.

მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ

მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ აღირიცხება მაშინ, როდესაც ბანკი ავანსის სახით, სამ თვეზე მეტი თავდაპირველი ვადით გასცემს ფულს კონტრაგენტ ბანკებზე. ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ არსებული მოთხოვნები აისახება ამორტიზებული ღირებულებით.

კლიენტებზე გაცემული სესხები

კლიენტებზე გაცემული სესხები თავდაპირველად აღიარდება რეალური ღირებულებით, ტრანზაქციის ხარჯების დამატებით, ხოლო შემდგომში ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

ინვესტიციები სავალო ინსტრუმენტებში

ინვესტიციები სავალო ინსტრუმენტებში მოიცავს ინვესტიციებს საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გაცემულ სადეპოზიტო სერტიფიკატებში. ეს ინვესტიციები თავდაპირველად აღიარდება რეალური ღირებულებით, ტრანზაქციის ხარჯების დამატებით, ხოლო შემდგომში ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

ინვესტიციები კაპიტალში

ბანკმა არჩია, არასავაჭროდ განკუთვნილი კაპიტალში ინვესტიციის რეალური ღირებულება წარმოადგინოს სხვა სრულ შემოსავალში. გადაწყვეტილება მიიღება ინდივიდუალურად თითო ინსტრუმენტისათვის თავდაპირველი აღიარებისას და შეუქცევად ხასიათს ატარებს.

კაპიტალის ინსტრუმენტებით მიღებული მოგება და ზარალი მოგება-ზარალის ანგარიშში არასოდეს რეკლასიფიცირდება და გაუფასურება ამავე ანგარიშში არ აისახება.

დივიდენდები აღიარდება მოგება-ზარალის ანგარიშში, თუ ეს დივიდენდები მკაფიოდ არ წარმოადგენს ინვესტიციის ღირებულების ნაწილს, რა შემთხვევაშიც მათი აღიარება ხდება სხვა სრულ შემოსავალში. სხვა სრულ შემოსავალში აღიარებული ჯამური მოგება და ზარალი ინვესტიციის რეალიზაციისას გადადის გაუნაწილებელ მოგებაში.

დერივატიული ფინანსური ინსტრუმენტები

ფინანსურ ანგარიშგებაში მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებში შესული დერივატიული ფინანსური ინსტრუმენტები მოიცავს სავალუტო ფორვარდულ კონტრაქტებს.

დერივატები თავდაპირველად აისახება რეალური ღირებულებით დერივატიული კონტრაქტის გაფორმების თარიღში და შემდგომში ფასდება რეალური ღირებულებით. ყველა დერივატივი, თუ მათი რეალური ღირებულება დადებითია, აისახება ფინანსურ აქტივად, ხოლო თუ მათი რეალური ღირებულება უარყოფითია - ფინანსურ ვალდებულებად.

დერივატივების რეალური ღირებულების ცვლილება დაუყოვნებლივ აისახება მოგებაში ან ზარალში.

გაუფასურება

ბანკი აღიარებს რეზერვებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის იმ ფინანსურ აქტივებზე, რომლებიც არ არის შეფასებული რეალური ღირებულებით მოგება-ზარალში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი უნდა შეფასდეს თანხით, რომელიც ტოლია:

- 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა, ანუ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა, რომელიც წარმოიშვება ფინანსური ინსტრუმენტების დეფოლტის შემთხვევაში საანგარიშგებო პერიოდიდან 12 თვის ვადაში (მოიხსენიება როგორც 1-ელი ეტაპი); ან
- მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არსებობის მანძილზე, ანუ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომელიც წარმოიშვება ფინანსური ინსტრუმენტების დეფოლტის შემთხვევაში ამ ფინანსური ინსტრუმენტის მოქმედების ვადაში (მოიხსენიება, როგორც მე-2 და მე-3 ეტაპი).

არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი საჭიროა შეიქმნას იმ ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, რომელთა საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. ყველა სხვა ფინანსური ინსტრუმენტის შემთხვევაში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება თანხით, რომელიც ტოლია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა.
სხვა დებიტორული დავალიანებების რეზერვი იანგარიშება თანხით, რომელიც ტოლია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა არსებობის მანძილზე.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი წარმოადგენს საკრედიტო ზარალის მიმდინარე ღირებულების ალბათურ-შეწონილ შეფასებას. იგი იზომება, როგორც სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ღირებულებისა და მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების სხვაობის მიმდინარე ღირებულება, რომელიც გამოითვლება სხვადასხვა სამომავლო ეკონომიკური სცენარის დისკონტირებული აქტივების ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით.

დამატებითი ინფორმაცია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრის შესახებ მოცემულია 28-ე შენიშვნაში, სადაც მოყვანილია დეტალური ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ როგორ ხდება ინსტრუმენტების დაჯგუფება მათი კოლექტიურად შეფასების შემთხვევაში.

საკრედიტო რისკით გაუფასურებული ფინანსური აქტივები

ფინანსური აქტივი ითვლება «საკრედიტო რისკით გაუფასურებულად», როდესაც მოხდა ერთი ან რამდენიმე მოვლენა, რომელთაც აქვს მნიშვნელოვანი გავლენა მოსალოდნელ ფულად ნაკადებზე. საკრედიტო რისკით გაუფასურებული ფინანსური აქტივები მიეკუთვნება მე-3 ეტაპის აქტივებს. საკრედიტო გაუფასურება მტკიცდება შემდეგი მოვლენების დაკვირვებადი მონაცემებით:

- მსესხებლის ან კრედიტორის სერიოზული ფინანსური პრობლემები;
- კონტრაქტის დარღვევა, როგორიცაა დეფოლტი ან ვადაგადაცილებული ვალდებულება;
- სესხის გამცემი მსესხებლის ფინანსური პრობლემების გამო მიდის გარკვეულ დათმობაზე, რის შესაძლებლობასაც კრედიტორი სხვა შემთხვევაში არ განიხილავდა;
- ფინანსური აქტივისთვის აქტიური ბაზრის გაუჩინარება ფინანსური პრობლემების გამო; ან
- ფინანსური აქტივის შეძენა დიდი ფასდაკლებით, რაც წარმოშობილი საკრედიტო ზარალის მაჩვენებელია.

ზოგჯერ არ არის შესაძლებელი ცალკეული ზარალის გამომწვევი მოვლენის აღმოჩენა და ფინანსური აქტივის საკრედიტო გაუფასურება შეიძლება რამდენიმე მოვლენის კომბინირებული მოქმედებით იყოს გამოწვეული. ყოველი საანგარიშგებო თარიღისთვის ბანკი აფასებს, არის თუ არა საკრედიტო რისკით გაუფასურებული ის სასესხო ინსტრუმენტები, რომლებიც წარმოადგენს ფინანსურ ინსტრუმენტებს და გაზომილია ამორტიზებული ღირებულებით ან რეალური ღირებულებით სრულ შემოსავალში.

სესხი ითვლება «საკრედიტო რისკით გაუფასურებულად», როდესაც მსესხებელს ეძლევა შეღავათი მისი ფინანსური მდგომარეობის გაუარესების გამო, თუკი არ არსებობს დამადასტურებელი ფაქტი, რომ დათმობის შედეგად ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ნაღდი ფულის არმიღების რისკი მნიშვნელოვნად მცირდება და არ არსებობს გაუფასურების სხვა ნიშნები. ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, როდესაც განიხილება შეღავათები, მაგრამ არ ხდება მათი გამოყენება, აქტივი საკრედიტო რისკით გაუფასურებულად ითვლება, თუ არსებობს საკრედიტო რისკით გაუფასურების აშკარა დამადასტურებელი ფაქტი, დეფოლტის განსაზღვრების ჩათვლით.

დეფოლტის განსაზღვრება (იხ. ქვემოთ) გულისხმობს ვალის არ გადახდას, თუ ვალის გადახდა დაგვიანდა 90 ან მეტი დღით.

ვალდებულებათა შეუსრულებლობის (დეფოლტის) განმარტება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განმარტების მიზნით უნდა განვსაზღვროთ, თუ რა არის დეფოლტი. დეფოლტის განსაზღვრება გამოიყენება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობის გასაზომად და იმის შესაფასებლად, ზარალის შეფასების რეზერვი ეფუძნება 12-თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს თუ არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, რადგან დეფოლტი წარმოადგენს დეფოლტის ალბათობის კომპონენტს, რომელიც გავლენას ახდენს როგორც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის სიდიდეების გაზომვაზე, ისე საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის გამოვლენაზე.

ბანკი აღიარებს ვალდებულებების შეუსრულებლობას, ანუ დეფოლტს შემდეგ შემთხვევებში:

- ნებისმიერი მნიშვნელოვანი საკრედიტო ვალდებულების 90 დღეზე მეტი ვადით გადაცილება მსესხებლის მხრიდან; ან
- ნაკლებ სავარაუდოა, რომ მსესხებელმა სრულად გადაუხადოს საკრედიტო ვალდებულება კომპანიას.

დეფოლტი განმარტებულია ისე, რომ კარგად ასახოს სხვადასხვა ფინანსური აქტივების მახასიათებლები. იმის შეფასებისას, თუ რამდენად არსებობს იმის ალბათობა, რომ მსესხებელი არ შეასრულებს საკრედიტო ვალდებულებას, ბანკი ითვალისწინებს როგორც რაოდენობრივ, ისე ხარისხობრივ მაჩვენებლებს. რაოდენობრივი მაჩვენებლები, როგორიცაა იმავე მხარესთან სხვა ვალდებულების შესრულების ვადაგადაცილება და გადაუხდელობა, წარმოადგენს მთავარ მონაცემებს ასეთი ანალიზისთვის. ბანკი დეფოლტის შესაფასებლად იყენებს ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროებს, რომლებიც ან ბანკის დონეზეა შემუშავებული, ან მოპოვებულია გარეშე წყაროებიდან.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

ბანკი ახორციელებს ყველა იმ ფინანსური აქტივის მონიტორინგს, რომელიც ექვემდებარება გაუფასურების მოთხოვნას იმის შესაფასებლად, გაიზარდა თუ არა მნიშვნელოვნად საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. თუ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა, ბანკი გაზომავს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს არსებობის მანძილზე და არა 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე.

30 დღიანი ვადაგადაცილების შემთხვევაში, ბანკი თვლის, რომ ადგილი ჰქონდა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდას და აქტივი გადადის გაუფასურების მოდელის მე-2 ეტაპზე, ანუ გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი აღირიცხება როგორც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არსებობის მანძილზე.

ბანკის სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისას არ არის მიზანშეწონილი იმის დაშვება, რომ «დაბალი» საკრედიტო რისკის მქონე ფინანსური აქტივების შემთხვევაში ანგარიშგების დღეს არ აღინიშნებოდა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა. შედეგად, ბანკი ახორციელებს ყველა იმ ფინანსური აქტივის მონიტორინგს, რომლებიც უფასურდება საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვნად გაზრდის შემთხვევაში.

დეტალური ინფორმაცია საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შესახებ მოცემულია 28-ე შენიშვნაში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის წარდგენა ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში წარმოდგენილია შემდეგნაირად:

- ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივებისთვის: როგორც აქტივების მთლიანი ღირებულებიდან გამოქვითვა;
- რეალური ღირებულებით სრულ შემოსავალში მეთოდით შეფასებული სასესხო ინსტრუმენტებისთვის: ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ზარალის შეფასების რეზერვის აღიარება არ ხდება, რადგან საბალანსო ღირებულება მოცემულია რეალური ღირებულებით.
- ფულად-სასესხო და ფინანსური გარანტიის კონტრაქტებისთვის: როგორც უზრუნველყოფა; და
- როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტი შეიცავს როგორც წარმოდგენილ, ისე აუთვისებელ კომპონენტებს, კომპანიას არ აქვს შესაძლებლობა, დაადგინოს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი სესხის კომპონენტზე წარმოდგენილი კომპონენტისგან იზოლირებულად: კომპანია წარმოადგენს ზარალის შეფასების ერთობლივ რეზერვს ორივე კომპონენტისთვის. ერთიანი თანხა ნაჩვენებია, როგორც წარმოდგენილი კომპონენტის ერთიანი საანგარიშო ღირებულებიდან გამოქვითვა. ზარალის რეზერვის სიჭარბით შეფასება წარმოდგენილი კომპონენტის საერთო ოდენობაზე ნაჩვენებია, როგორც უზრუნველყოფა.

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირება და აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირდება მაშინ, როდესაც გადაიხედება ხელშეკრულების ის პირობები, რომლებიც არეგულირებს ფინანსური აქტივების ფულადი ნაკადების მოძრაობას ან იცვლება ამ ხელშეკრულების პირობების შეცვლა ფინანსური აქტივების თავდაპირველი აღიარების მომენტიდან მათი გადახდის ვადის დადგომამდე პერიოდში. მოდიფიცირების ზეგავლენა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მოცულობაზე ან/და დროზე მყისიერია ან მოსალოდნელია მომავალში.

ბანკი აწარმოებს ხელახალ მოლაპარაკებას იმ კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე, რომელთაც შეექმნათ ფინანსური პრობლემები, რათა მაქსიმალურად გაზარდოს ამ თანხების ამოღება და მინიმუმამდე შეამციროს დეფოლტის რისკი. სესხის პირობები იცვლება იმ შემთხვევაში, როდესაც მსესხებლის ყველა შესაძლო ძალისხმევის მიუხედავად, გადაეხადა სათანადო თანხები ხელშეკრულების თავდაპირველი პირობებით, არსებობს დეფოლტის დიდი რისკი და მოსალოდნელია, რომ მსესხებელი შეასრულებს ახალ პირობებს. განახლებული პირობები უმეტესწილად გულისხმობს სესხის დაფარვის ვადის გაგრძელებას, ფულადი ნაკადების (ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდის) მოძრაობის ვადების შეცვლას, მისაღები ფულადი ნაკადების ოდენობის შემცირებას (ძირი თანხიდან და პროცენტიდან) და სხვა პირობების შეცვლას.

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირებისას ბანკი აფასებს, თუ რამდენად იწვევს მოდიფიკაცია აღიარების შეწყვეტას. ბანკის პოლიტიკის თანახმად, მოდიფიკაცია იწვევს აღიარების შეწყვეტას, როდესაც მის შედეგად ხელშეკრულებაში ჩნდება არსებითად განსხვავებული პირობები. იმის დასადგენად, თუ შეცვლილი პირობები რამდენად არსებითად განსხვავდება თავდაპირველი ხელშეკრულების პირობებისგან, ბანკი მხედველობაში იღებს შემდეგ ფაქტორებს:

- ხარისხობრივი ფაქტორები, როგორიცაა სახელშეკრულებო თანხების მოძრაობა, მოდიფიცირების შემდეგ აღარ აკმაყოფილებს მხოლოდ ძირი თანხისა და დარჩენილ ძირზე პროცენტის გადახდების კატეგორიას, ვალუტის ან ხელშეკრულების მხარის შეცვლა, საპროცენტო განაკვეთის შეცვლა, გადახდის ვადის დადგომა, კოვენანტების დაწესება; თუ აღნიშნული ფაქტორები აშკარად არ მიუთითებს არსებით ცვლილებაზე (მოდიფიკაციაზე), მაშინ:
- რაოდენობრივი შეფასება ტარდება დარჩენილი თავდაპირველი პირობებით მოცემული სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულების შედარებით განახლებული პირობებით მოცემული სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულებასთან. ამასთან, ორივე თანხა დისკონტირებულია თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. თუ მიმდინარე ღირებულებათა სხვაობა 10%-ზე მეტია, ბანკი თვლის, რომ ახალი შეთანხმება არსებითად განსხვავდება თავდაპირველი შეთანხმებისგან, რაც იწვევს ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტას.

იმ შემთხვევაში, თუ ხდება ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტა, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის რეზერვი ხელმეორედ გაიზომება, რათა მოხდეს აღიარების შეწყვეტის დღეს აქტივების წმინდა საბალანსო ღირებულების დადგენა. სხვაობა ამგვარად განახლებულ საბალანსო ღირებულებასა და ახალი პირობებით ახალი ფინანსური აქტივის რეალურ ღირებულებას შორის გამოიწვევს სარგებლის ან ზარალის მიღებას აღიარების შეწყვეტისას. ახალ ფინანსურ აქტივს ექნება ზარალის რეზერვი, რომელიც გაზომილია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე, გარდა იმ იშვიათი შემთხვევებისა, როდესაც ითვლება, რომ წარმოშობილი ახალი სესხი გაუფასურებულია საკრედიტო რისკით. აღნიშნული მეთოდი გამოიყენება მხოლოდ იმ შემთხვევებში, როდესაც ხდება ახალი სესხის რეალური ღირებულების აღიარება მნიშვნელოვანი ფასდაკლებით განახლებული ნომინალური ღირებულებით, რადგან ამ შემთხვევაში არსებობს დეფოლტის მაღალი რისკი, რომელიც არ შემცირდა მოდიფიცირების შედეგად. ბანკი მონიტორინგს უწევს მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკს, რა მიზნითაც აფასებს რაოდენობრივ და ხარისხობრივ ინფორმაციას, როგორიცაა მაგალითად, ინფორმაცია იმის შესახებ, ხომ არ რჩება მსესხებელს ვადაგადაცილებულის სტატუსიახალი პირობების მიხედვით;

როდესაც ხდება ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობების მოდიფიცირება და ასეთი მოდიფიცირება არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ბანკი აფასებს, ხომ არ გაიზარდა მნიშვნელოვნად ფინანსური აქტივის საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების მომენტიდან.

ისეთი ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, რომელთა მოდიფიცირებაც მოხდა ბანკის რესტრუქტურიზაციის პოლიტიკის ფარგლებში და აღნიშნულმა მოდიფიცირებამ არ გამოიწვია აღიარების შეწყვეტა, დეფოლტის ალბათობის შეფასება ასახავს ბანკის უნარს, მიიღოს მოდიფიცირებული ფულადი ნაკადები წარსული გამოცდილების გათვალისწინებით რესტრუქტურიზაციის ანალოგიური მოქმედების განხორციელებისას და, ასევე, ქცევითი ინდიკატორების გათვალისწინებით, მათ შორის, მსესხებლის გადახდების ისტორიისა, ხელშეკრულების მოდიფიცირებული/შეცვლილი პირობების ფონზე. თუ საკრედიტო რისკი კვლავ მნიშვნელოვნად მაღალია მოსალოდნელ მნიშვნელობაზე თავდაპირველი აღიარების მომენტში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი კვლავაც შეფასდება იმ ოდენობით, რომელიც არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ტოლია. გადაუხდელი სესხების რეზერვი როგორც წესი, იზომება მხოლოდ 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე, როდესაც არსებობს იმის დამადასტურებელი ფაქტი, რომ მსესხებლის გადახდის უნარი გაუმჯობესდა მოდიფიცირების შემდგომ, რაც იწვევს წარსულში საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შეჩერებას.

იმ შემთხვევაში, როდესაც მოდიფიციკაცია არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ბანკი მოდიფიცირების სარგებელს/ზარალს ანგარიშობს ერთიანი საანგარიშო ღირებულების შედარებით მოდიფიკაციამდე და მას შემდეგ (მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეღავათის გამოკლებით). შემდეგ ბანკი ზომავს მოდიფიცირებული აქტივის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, როდესაც მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივის შედეგად წარმოშობილი მოსალოდნელი ფულადი ნაკადებიც მონაწილეობს თავდაპირველი აქტივის მოსალოდნელი ფულადი დეფიციტის ანგარიშში.

ბანკი ფინანსური აქტივის აღიარებას წყვეტს მხოლოდ აქტივის ფულად ნაკადებზე სახელშეკრულებო უფლებების ვადის ამოწურვის შემდეგ (მათ შორის, ვადის ამოწურვისაც, რომელიც წარმოიშვება არსებითად განსხვავებული პირობებით მოდიფიცირების შემთხვევაში), ან როდესაც ფინანსური აქტივი და აქტივის ფლობის ყველა რისკი და სარგებელი არსებითად გადაეცემა სხვა პირს. თუ ბანკი არც არსებითად გადასცემს და არც იტოვებს აქტივის ფლობის ყველა რისკსა და სარგებელს და კვლავ აკონტროლებს გადაცემულ აქტივს, ის აღიარებს, რომ მას კვლავ გააჩნია აქტივისა და თანხების გადახდაზე ვალდებულების ინტერესი. თუ ბანკი არსებითად ინარჩუნებს გადაცემული ფინანსური აქტივის ფლობის ყველა რისკსა და სარგებელს, იგი კვლავაც აღიარებს ფინანსურ აქტივს.

ჩამოწერა

სესხებისა და სავალო ფასიანი ქაღალდების ჩამოწერა ხდება, როდესაც ბანკს არ აქვს იმის გონივრული მოლოდინი, რომ მოხდება ფინანსური აქტივის (მთლიანად ან ნაწილობრივ) ანაზღაურება. ეს ზოგადად არის შემთხვევა, როდესაც ბანკს აქვს მოლოდინი, რომ მსესხებელს არ ექნება აქტივები ან უზრუნველყოფილი შემოსავალი, რომლის საშუალებითაც მსესხებელი შეძლებს შესაბამისი ფულადი ნაკადების გენერირებას, ჩამოსაწერად განკუთვნილი თანხების გადასახდელად. ამასთან, ფინანსური აქტივები, რომლებიც ჩამოიწერება, შესაძლოა კვლავ იყოს აღსრულების საქმიანობის საგანი, ბანკის მიმართ მართებული თანხების ამოღების პროცედურების დასაკმაყოფილებლად.

ფინანსური გარანტიები და სესხის გაცემის პირობითი ვალდებულებები

ფინანსური გარანტიის კონტრაქტი არის კონტრაქტი, რომლის მიხედვით გამცემი ვალდებულია, განახორციელოს წინასწარ დადგენილი გადახდები მისი მფლობელისათვის გაწეული ზარალის ანაზღაურების მიზნით, თუ დადგენილი მოვალე არ ფარავს გადახდის ვალდებულებას ვადის დადგომის შემთხვევაში სავალო ინსტრუმენტის პირობების შესაბამისად. სესხის გაცემის პირობითი ვალდებულებაარის კრედიტის გაცემის დამოწმებული გარანტია წინასწარ განსაზღვრული პირობებით.

ფინანსური გარანტიები და საბაზროზე ნაკლები განაკვეთით სესხის გაცემის ვალდებულებები თავდაპირველ აღიარებას ექვემდებარება რეალური ღირებულებით. შემდგომ ისინი იზომება ფასს 9-ის მიხედვით განსაზღვრული დანაკარგის ანარიცხებსა და თავდაპირველად აღიარებული თანხის (შესაბამის შემთხვევაში, ფასს 15-ის პრინციპებით აღიარებული ჯამური შემოსავლის გამოკლებით) სხვაობას შორის უმეტესით. ბანკს მოგება-ზარალის ანგარიშში რეალური ღირებულებით ასახული სასესხო პირობითი ვალდებულებები და გარანტიები გაცემული არ აქვს.

სხვა ფულად-სასესხო გარანტიების შემთხვევაში, ბანკი დანაკარგის ანარიცხებს აღიარებს ფასს 9-ის შესაბამისად.

ფინანსური ვალდებულებები და კაპიტალის ინსტრუმენტები

გამოშვებული სესხისა და კაპიტალის ინსტრუმენტები კლასიფიცირდება, როგორც ფინანსური ვალდებულებები ან კაპიტალი, საკონტრაქტო შეთანხმებების არსიდან გამომდინარე.

კაპიტალის ინსტრუმენტები

პრივილეგირებული აქციები

პრივილეგირებული აქციები გამოსყიდვას არ ექვემდებარება. დივიდენდების გადახდა ხდება ბანკის შეხედულებით. დივიდენდის გადახდისას პრივილეგირებულ აქციებზე ხდება წლიურად ნომინალური ღირებულების 8 პროცენტის წლიური დივიდენდის გადახდა, რასაც აქციონერთა ყოვეწლიური კრების დასტური ესაჭიროება. პრივილეგირებული აქციები კლასიფიცირდება როგორც კაპიტალის ნაწილი.

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულება არის კონტრაქტით ნაკისრი ვალდებულება, რომელიც ითვალისწინებს სხვა პირისათვის ფულის ან სხვა ფინანსური აქტივის გადაცემას ან ფინანსური აქტივების თუ ფინანსური ვალდებულებების გაცვლას ისეთი პირობებით, რომლებიც პოტენციურად არასასურველია ბანკისათვის, ან ისეთი კონტრაქტი, რომელზე ანგარიშსწორება შეიძლება მოხდეს ბანკის საკუთარი წილობრივი

ინსტრუმენტებით და რომელიც არის არაწარმოებული კონტრაქტი, რომლის მიხედვით ბანკი ვალდებულია ან შეიძლება ვალდებული გახდეს, პირს მიაწოდოს საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების ცვლადი რაოდენობა ან წარმოებული კონტრაქტი საკუთარ კაპიტალზე, რომელზე ანგარიშსწორება მოხდება ან შეიძლება მოხდეს ბანკის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების ფიქსირებული რაოდენობის სანაცვლოდ ფულის (ან სხვა ფინანსური აქტივის) ფიქსირებული ოდენობის გადახდის გარდა სხვა გზით.

ბანკი ფინანსური ვალდებულების აღიარებას წყვეტს, როდესაც მისი პირობები იცვლება და მოდიფიცირებული ვალდებულების ფულადი ნაკადები არსებითად განსხვავდება წინანდელისგან. ასეთ დროს შეცვლილი პირობების საფუძველზე ხდება ახალი ფინანსური ვალდებულების აღიარება მისი რეალური ღირებულებით. სხვაობა აღიარება შეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ ანაზღაურებას შორის აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. გადახდილ ანაზღაურებაში უნდა შევიდეს, თუ ასეთი არსებობს, გადაცემული არაფინანსური აქტივები და ნაკისრი ვალდებულება, მათ შორის, ახალი მოდიფიცირებული ფინანსური ვალდებულება.

თუ ბანკმა ფინანსური ვალდებულების მოდიფიცირება აღიარების შეწყვეტით არ აღრიცხა, მაშინ ვალდებულების ამორტიზებული ღირებულება გადაიანგარიშება თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით მოდიფიცირებული ფულადი ნაკადების დისკონტირების გზით და მიღებული მოგება ან ზარალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. ცვლადგანაკვეთიანი ფინანსური ვალდებულებების შემთხვევაში, მოდიფიცირებით გამოწვეული მოგების ან ზარალის გამოსათვლელად გამოყენებული თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი კორექტირდება ისე, რათა მასში აისახოს მოდიფიცირების მომენტში არსებული საბაზრო პირობები. გაწეული ხარჯები და გადახდილი საკომისიოები აღიარდება როგორც ვალდებულების საბალანსო ღირებულების კორექტირება და ფინანსური ვალდებულების დარჩენილი ვადის განმავლობაში ამორტიზდება ინსტრუმენტის ხელახლა გამოთვლილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

ბანკი ფინანსური ვალდებულების აღიარებას წყვეტს, როდესაც მისი პირობები იცვლება და მოდიფიცირებული ვალდებულების ფულადი ნაკადები არსებითად განსხვავდება წინანდელისგან. ასეთ დროს ხდება შეცვლილი პირობების საფუძველზე ახალი ფინანსური ვალდებულების აღიარება მისი რეალური ღირებულებით. სხვაობა აღიარებაშეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ ანაზღაურებას შორის აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

გადახდილ ანაზღაურებაში უნდა შევიდეს, თუ ასეთი არსებობს, გადაცემული არაფინანსური აქტივები და ნაკისრი ვალდებულება, მათ შორის, ახალი მოდიფიცირებული ფინანსური ვალდებულება. თუ ფინანსური ვალდებულების ცვლილება არ აღირიცხა როგორც აღიარების შეწყვეტა, მაშინ გაწეული ხარჯები და გადახდილი საკომისიოები აღიარდება როგორც ვალდებულების საბალანსო ღირებულების კორექტირება და ფინანსური ვალდებულების დარჩენილი ვადის განმავლობაში ამორტიზდება ინსტრუმენტის ხელახლა გამოთვლილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, კლიენტების დეპოზიტები და სუბორდინირებული სესხები

ფინანსური ვალდებულებები მოიცავს გადასახდელებს ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, კლიენტების დეპოზიტებსა და იმ სუბორდინირებულ სესხებს, რაც წარმოადგენს ბანკის დაფინანსების წყაროებს. ფინანსური ვალდებულებები თავდაპირველად აისახება რეალური ღირებულებით, პირდაპირი ტრანზაქციის ხარჯების გამოკლებით. შემდგომში ფინანსური ვალდებულებები აისახება ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით, ხოლო საპროცენტო ხარჯი აღიარდება ეფექტური უკუგების საფუძველზე.

გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები

გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები არის ბანკის მიერ გამოშვებული ობლიგაციები, რომლებიც აღირიცხება ამორტიზებული ღირებულებით. სხვაობა მიღებულ შემოსავალს - ვალის გამოშვების ხარჯების გარეშე - და გამოსყიდვის ღირებულებას შორის აღიარებულია მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში აღებული სესხის მოქმედების პერიოდის განმავლობაში ეფექტური პროცენტის მეთოდით.

დასაკუთრებული აქტივები

გარკვეულ ვითარებაში, აქტივების დასაკუთრება ხდება დეფოლტიანი სესხების უზრუნველყოფის დაკავების შედეგად. დასაკუთრებული აქტივები იზომება, ერთი მხრივ, საბალანსო ღირებულებასა და, მეორე მხრივ, რეალური ღირებულებისა და გაყიდვის ხარჯების სხვაობას შორის უმცირესი ღირებულებით. დასაკუთრებულ უზრუნველყოფაზე გრძელვადიანი გასაყიდად განკუთვნილი აქტივების ან გასასხვისებელი ჯგუფების სააღრიცხვო პოლიტიკა გამოიყენება, თუ საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს კმაყოფილდება ამგვარი კლასიფიკაციის პირობები.

ძირითადი საშუალებები

საქონლისა და მომსახურების მიწოდების, ასევე ადმინისტრაციული მიზნით გამოყენებისათვის განკუთვნილი შენობა-ნაგებობები ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აისახება გადაფასებული ღირებულებით, რომელიც წარმოადგენს სამართლიან ღირებულებას გადაფასების დღეს, გამოკლებულია შემდგომში დაგროვილი ცვეთა და შემდგომში დაგროვილი გაუფასურების დანაკარგები. გადაფასება ხდება რეგულარულად, ისე, რომ საბალანსო ღირებულება არსებითად არ განსხვავდება იმ ღირებულებისგან, რომელიც თითოეული საანგარიშო პერიოდის ბოლოს სამართლიანი ღირებულების გამოყენებით დადგინდებოდა.

ამგვარი ქონების გადაფასების შედეგად წარმოქმნილი ზრდა აღიარდება სხვა სრულ შემოსავალში და გროვდება კაპიტალში მხოლოდ იმ ოდენობით, რომ მან მოახდინოს მანამდე მოგება-ზარალში აღიარებული გადაფასების კლება იმავე აქტივზე. ასეთ შემთხვევაში ზრდა შედის მოგება-ზარალში მანამდე ხარჯად აღიარებული კლების ოდენობით. ამგვარი ქონების გადაფასების შედეგად აქტივის საბალანსო ღირებულების კლება აღიარდება მოგება-ზარალში იმ ოდენობით, რომ მან გადააჭარბოს ამავე აქტივის წინა გადაფასებასთან დაკავშირებულ, უძრავი ქონების გადაფასების რეზერვში არსებულ ნაშთს.

არამატერიალური აქტივები

ცალკე შესყიდული არამატერიალური აქტივები, განსაზღვრული მოხმარების ვადით, აღირიცხება თვითღირებულებით, დაგროვილი ამორტიზაციისა და გაუფასურების დანაკარგების გამოკლებით. ამორტიზაციის გაანგარიშება წარმოებს წრფივი მეთოდის საფუძველზე მათი სავარაუდო 2-15 წლიანი ექსპლუატაციის ვადის მიხედვით. არამატერიალური აქტივების სასარგებლო მოხმარების ვადა და ამორტიზაციის მეთოდი გადაიხედება თითოეული საანგარიშო პერიოდის ბოლოს, რის შედეგადაც სააღრიცხვო დაშვებაში შეტანილი ნებისმიერი ცვლილება აღირიცხება პროსპექტიულად. განუსაზღვრელი სასარგებლო მოხმარების ვადის მქონე, ცალკე შესყიდული არამატერიალური აქტივები აღირიცხება თვითღირებულებით, დაგროვილი გაუფასურების დანაკარგების გამოკლებით.

არამატერიალური აქტივი ჩამოიწერება რეალიზაციისას ან იმ შემთხვევაში, თუ მისი გამოყენების ან გაყიდვის შედეგად არ ივარაუდება მომავალი ეკონომიკური სარგებლის მიღება. არამატერიალური აქტივის ჩამოწერით მიღებული მოგება ან ზარალი წარმოადგენს სხვაობას რეალიზაციის შედეგად მიღებულ წმინდა ფულად სახსრებსა და აქტივის საბალანსო ღირებულებას შორის და აისახება მოგება-ზარალში აქტივის აღიარების შეწყვეტისას.

ანაზღაურებადი ღირებულება არის უმეტესი, ერთი მხრივ, სამართლიან ღირებულებისა და გაყიდვის ხარჯების სხვაობას და მეორე მხრივ, გამოყენებულ ღირებულებას შორის. გამოყენებული ღირებულების შეფასებისას სამომავლო ფულადი ნაკადები მიმდინარე ღირებულებამდე დისკონტირდება არსებული საპროცენტო განაკვეთით გადასახადების გამოკლებით, რომელიც ასახავს დროში ფულის ღირებულების ბაზრისეულ შეფასებას და აქტივისათვის დამახასიათებელ იმ რისკებს, რომელთა საფუძველზე სამომავლო ფულადი ნაკადების კორექტირება არ მომხდარა.
იმ შემთხვევაში, თუ აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) აღდგენითი ღირებულება მის საბალანსო ღირებულებაზე ნაკლებია, აქტივის (ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება მცირდება მის აღდგენით ღირებულებამდე. გაუფასურების დანაკარგები აღიარებას ექვემდებარება მოგება-ზარალში, თუ შესაბამისი აქტივი არ არის წარმოდგენილი გადაფასებული ღირებულებით. ამ შემთხვევაში გაუფასურების დანაკარგები აისახება, როგორც შემცირება გადაფასების შედეგად.

გადასახადები

მოგების გადასახადის ხარჯი წარმოადგენს მიმდინარე და გადავადებული გადასახადების ხარჯების ჯამს.

მიმდინარე გადასახადი

მიმდინარე გადასახადის ხარჯი გამოითვლება წლის დასაბეგრი მოგებიდან. დასაბეგრი მოგება განსხვავდება მოგებისაგან, რომელიც ასახულია მოგება-ზარალის ანგარიშში, ვინაიდან ის არ მოიცავს შემოსავლებისა და ხარჯების იმ ნაწილს, რომელიც ექვემდებარება დაბეგვრას ან გამოქვითვას წინა წლებში და, აგრეთვე იმ ხარჯებს, რომელიც საერთოდ არ ექვემდებარება დაბეგვრას ან გამოქვითვას. ბანკის მიმდინარე გადასახადის ვალდებულება გაანგარიშებულია იმ საგადასახადო განაკვეთით, რომლებიც მოქმედებდა ან არსებითად მოქმედებდა საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის.

გადავადებული გადასახადი

გადავადებული გადასახადის აღიარება ხდება იმ დროებითი სხვაობების მიხედვით, რომლებიც თავს იჩენს ფინანსურ ანგარიშგებაში აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებსა და დასაბეგრი მოგების გამოთვლისას გამოყენებულ შესაბამის საგადასახადო ბაზისს შორის. გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება, ჩვეულებრივ, აღიარებას ექვემდებარება ყველა დასაბეგრი დროებითი სხვაობის შემთხვევაში. გადავადებული საგადასახადო აქტივი, ჩვეულებრივ, აღიარებას ექვემდებარება ყველა გამოქვითვადი დროებითი სხვაობის შემთხვევაში, თუ, სავარაუდოდ, იარსებებს ისეთი დასაბეგრი მოგება, რომელზეც შეიძლება აღნიშნული გამოქვითვადი დროებითი სხვაობების გამოყენება. ამგვარი გადავადებული საგადასახადო აქტივებისა და ვალდებულებების აღიარება არ ხდება, თუ დროებითი სხვაობა გამომდინარეობს სხვა აქტივებისა და ვალდებულებების თავდაპირველი აღიარებისგან ისეთი გარიგების საფუძველზე, რომელიც არ ეხება არც დასაბეგრ მოგებას და არც საბალანსო მოგებას.

წლის მიმდინარე და გადავადებული გადასახადები

მიმდინარე და გადავადებული გადასახადები აისახება მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ისინი დაკავშირებულია ისეთ ერთეულებთან, რომელთა აღიარება ხდება მოგება-ზარალში ან პირდაპირ კაპიტალში. ასეთ შემთხვევაში, მიმდინარე და გადავადებული გადასახადები შესაბამისად აისახება მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში ან პირდაპირ კაპიტალში.

2023 წლის დეკემბერში საქართველოს პარლამენტმა გააუქმა საბანკო სექტორის მანამდე გამოცხადებული გადასვლა „ესტონურ მოდელზე“. ამ მოდელის მთავარი განმასხვავებელი ნიშანი და არსი ისაა, რომ დივიდენდები, რომლებიც 2023 წლის და შემდგომი პერიოდების მოგებიდან გაიცემა, აღარ დაიბეგრება. ამ მოდელით მოგების გადასახადი ყოველთვიურ საფუძველზე დაირიცხება და მხოლოდ მაშინ, როდესაც მოგების განაწილება ხდება. გარდა ამისა, 2023 წლიდან კორპორაციული მოგების განაკვეთი 15%-დან 20%-მდე გაიზარდა. აგრეთვე, 2023 წლიდან მოყოლებული, საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა დაამტკიცა კომერციული ბანკების საზედამხედველო ანგარიშების გადასვლა ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებზე.

2023 წლის იანვრიდან, კომერციულმა ბანკებმა უნდა შეასრულონ ფასს სტანდარტებზე დაფუძნებულ თანხებზე აწყობილი საზედამხედველო რეგულაციები, რაც აგრეთვე გამოიწვევს 2023 წლის საგადასახადო ბაზის ცვლილებას.

უცხოური ვალუტა

ბანკის ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ორგანიზაციის ფუნქციონალური ვალუტის გარდა სხვა ვალუტაში (უცხოურ ვალუტაში) განხორციელებული გარიგებები აისახება გარიგების თარიღისათვის მოქმედი გაცვლითი კურსით. თითოეული საანგარიშო პერიოდის ბოლოს უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული მონეტარული ერთეულები ამ თარიღისათვის არსებული გაცვლითი კურსით ექვემდებარება გადაფასებას. არაფულადი ერთეულები უცხოურ ვალუტაში ფასდება ისტორიული ღირებულების გათვალისწინებით და არ ექვემდებარება გადაფასებას.

გაცვლითი კურსის სხვაობა ფულად ერთეულებზე აღიარებულია მოგება-ზარალში იმ პერიოდში, როდესაც ისინი წარმოიქმნა.

ქვემოთ მოცემულია წლის ბოლოსათვის არსებული გაცვლითი კურსები, რომლებიც ბანკმა გამოიყენა ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი 2022
ლარი / 1 აშშ დოლარი	2.6894	2.7020
ლარი / 1 ევრო	2.9753	2.8844

6. ბუღალტრული აღრიცხვის კრიტიკული განსჯა და შეფასებების განუსაზღვრელობის ძირითადი წყაროები

ბანკის ბუღალტრული პოლიტიკის გამოყენებისას ხელმძღვანელობა ვალდებულია, განიხილოს, შეაფასოს და გააკეთოს დაშვებები აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებასთან დაკავშირებით, რომლებიც სხვა წყაროებიდან არ იკვეთება. შეფასება და შესაბამისი დაშვებები ეფუძნება ისტორიულ გამოცდილებას და მრავალ სხვა ფაქტორს, რომლებიც მართებულად ითვლება. ფაქტიური შედეგები შეიძლება განსხვავდებოდეს ამ შეფასებებისგან.

შეფასებები და შესაბამისი დაშვებები ფასდება საწარმოს უწყვეტობის დაშვების პრინციპით. ბუღალტრული შეფასებების შესწორება აღიარებას ექვემდებარება იმ პერიოდისათვის, როდესაც ხდება შესწორება, თუ შესწორება ეხება მხოლოდ ამ პერიოდს, ხოლო იმ შემთხვევაში თუ იგი ეხება მიმდინარე და მომავალ პერიოდებს, შესაბამისად შესწორება მოხდება მიმდინარე და შემდგომ პერიოდებში.

ბუღალტრული პოლიტიკების გამოყენების კრიტიკული განსჯა

შემდეგი საკითხები წარმოადგენს კრიტიკული განსჯის საგანს, იმ შეფასებების გარდა (იხილეთ ქვემოთ), რომლებიც ხელმძღვანელობამ გააკეთა ბანკის ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკების გამოყენების პროცესში და რომელთაც მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინეს ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ თანხებზე.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვები

ქვემოთ წარმოდგენილია ხელმძღვანელობის მიერ სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისას გამოყენებული ძირითადი შეფასებები, რომლებიც ყველაზე დიდ გავლენას ახდენს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების რეზერვებზე:

- **საპროგნოზო სცენარების დადგენა:** მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაზომვისას ბანკი იყენებს გონივრულ და ფაქტებით გამყარებულ საპროგნოზო ინფორმაციას, რომელიც ეფუძნება მოსაზრებებს სხვადასხვა ეკონომიკური ფაქტორის სამომავლო მოქმედებისა და ამ ფაქტორების ურთიერთქმედების შესახებ.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 28-ე შენიშვნაში, სადაც მოცემულია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საანგარიშო საპროგნოზო სცენარებისადმი სენსიტიურობის ანალიზიც.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის განსჯა: როგორც მე- 4 შენიშვნაშია განმარტებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება რეზერვის სახით, რომელიც ტოლია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა პირველი ეტაპის აქტივებისთვის ან მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა სესხის არსებობის მანძილზე მეორე ან მესამე ეტაპის აქტივებისთვის. აქტივი გადადის მეორე სტადიაში როდესაც მისი საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თავდაპირველი აღიარების მომენტიდან. ფასს 9 არ განსაზღვრავს რას წარმოადგენს საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა. იმის შეფასებისას თუ რაოდენ მნიშვნელოვნად გაიზარდა აქტივის საკრედიტო რისკი ბანკი საყურადღებოდ იღებს ხარისხობრივად და რაოდენობრივად დასაბუთებულ და დადასტურებულ საპროგნოზო ინფორმაციას.

- **დეფოლტის ალბათობის წინასწარი შეფასება:** დეფოლტის ალბათობა წარმოადგენს მთავარ მონაცემს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაზომვისას. დეფოლტის ალბათობა არის მაჩვენებელი, რომელიც გვიჩვენებს დეფოლტის მოხდენის ალბათობას კონკრეტულ პერიოდში, რომლის გაანგარიშებისას გამოიყენება ისტორიული მონაცემები და სამომავლო პირობებთან დაკავშირებული დაშვებები და მოლოდინი.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 28-ე შენიშვნაში, სადაც მოცემულია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დეფოლტის ალბათობაზე და ვალდებულებების შეუსრულებლობისას დამდგარ ზარალზე სენსიტიურობის ანალიზიც.

- **ვალდებულების შეუსრულებლობისას დამდგარი ზარალის წინასწარი შეფასება:** ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში არის შესაძლო ზარალის სიდიდე, რომელიც წარმოიშვება დეფოლტის შემთხვევაში. იგი ეფუძნება ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ფულად ნაკადებსა და იმ ნაკადებს შორის სხვაობას, რომლის მიღებასაც ელის კრედიტორი გირაოთი უზრუნველყოფილი სესხებიდან და კრედიტის ერთიანი გაზრდით მიღებული ნაღდი ფულის ნაკადების გათვალისწინებით.

7. ფული და ფულის ეკვივალენტები

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
ნაღდი ფული	17,334	18,770
სებ-ში არსებული ნაშთები	1,702	83,566
მოკორესპონდენტო ანგარიშები და 90 დღემდე დაფარვის ვადიანი დეპოზიტები	14,906	29,945
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(1)	(8)
სულ ფული და ფულის ეკვივალენტები	**33,941**	**132,273**

ფული და ფულის ეკვივალენტები არის ვადაგადაუცილებელი ფინანსური აქტივები 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი, 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შეფასდა საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ დადგენილი რეიტინგების საფუძველზე.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის ფულადი სახსრების უმეტესობა განთავსებულია „ფიტჩ რეიტინგსის“ მიერ B (მოკლევადიანი რეიტინგი) და BB- (გრძელვადიანი რეიტინგი) რეიტინგებით შეფასებულ ბანკებში.

8. სავალდებულო რეზერვები საქართველოს ეროვნულ ბანკში

სავალდებულო რეზერვები საქართველოს ეროვნულ ბანკში („სებ“) წარმოადგენს სებ-ში განთავსებულ თანხას. რეზიდენტი ფინანსური ინსტიტუტები ვალდებულნი არიან, სებ-ში განთავსებული ჰქონდეთ პროცენტიანი სავალდებულო რეზერვი, რომლის ოდენობა დამოკიდებულია ფინანსური ინსტიტუტების მიერ მოზიდულ თანხებზე. სებ-ში განთავსებული სავალდებულო რეზერვი პროცენტიანი ფინანსური აქტივია.

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	63,339	129,649
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის/გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი	(1)	(1)
სულ სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	**63,338**	**129,648**

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სავალდებულო რეზერვები სებ-ში არის ვადაგადაუცილებელი ფინანსური აქტივი. 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი დადგინდა კონტრაგენტებისათვის საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მინიჭებული რეიტინგების საფუძველზე.

საქართველოს, როგორც ქვეყნის, საკრედიტო რეიტინგი „ფიტჩის“ მიხედვით კვლავაც არის BB, ხოლო პერსპექტივა „სტაბილურიდან“ შეიცვალა „დადებითით“.

9. კლიენტებზე გაცემული სესხები

კლიენტებზე გაცემული სესხები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
კლიენტებზე გაცემული სესხები	723,753	660,528
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(19,479)	(18,137)
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**704,274**	**642,391**

კლიენტებზე გაცემული ყველა სესხი აისახება ამორტიზებული ღირებულებით. კლიენტებზე გაცემული სესხები სახეობებად კლასიფიცირდება რამდენიმე ფაქტორის კომბინაციის საფუძველზე (ძირითადად, მსესხებლის შემოსავლის წყარო და სესხის დანიშნულება). ინდივიდუალური ბიზნესის მფლობელების მიერ სამომხმარებლო მიზნით აღებული სესხები შესაბამის კატეგორიებში წარმოდგენილია მსესხებლის ბიზნეს-საქმიანობის მიხედვით.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტებზე გაცემული სესხები მოიცავდა, შესაბამისად, 7,816 ათასი და 7,763 ათასი ლარის ოდენობით დარიცხულ პროცენტს.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია კლიენტებზე გაცემული სესხების საბალანსო ღირებულებები სექტორების მიხედვით:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
იურიდიულ პირებზე		
ვაჭრობა და მომსახურება	275,405	237,367
მშენებლობა	45,142	48,420
სამთო მომპოვებელი მრეწველობა	53,418	56,445
სოფლის მეურნეობა	18,559	20,092
იჯარა	26,696	19,501
ენერგეტიკა	2,798	3,443
სხვა	15,088	19,255
სულ იურიდიულ პირებზე გაცემული სესხები	**437,106**	**404,523**
ფიზიკურ პირებზე		
სამომხმარებლო სესხები	177,845	145,560
იპოთეკური სესხები	108,802	110,445
სულ ფიზიკურ პირებზე გაცემული სესხები	**286,647**	**256,005**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**723,753**	**660,528**
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(19,479)	(18,137)
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**704,274**	**642,391**

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს მნიშვნელოვანი სარისკო პოზიციები აქვს კლიენტების 3 ჯგუფთან, სულ 103,485 ათასი და 69,050 ათასი ლარით, შესაბამისად, რაც ინდივიდუალურად აჭარბებს ბანკის პირველადი კაპიტალის 10%-ს.

ქვემოთ მოცემულია კლიენტებზე გაცემული სესხების საბალანსო ღირებულებები ბანკის მიერ მიღებული უზრუნველყოფის ტიპის მიხედვით:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
კომბინირებულად უზრუნველყოფილი სესხები*	427,442	390,201
უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი სესხები	232,680	225,477
გარანტიებით უზრუნველყოფილი სესხები	33,838	32,264
ნაღდი ფულით უზრუნველყოფილი სესხები	12,051	3,026
სესხები უზრუნველყოფის გარეშე	17,742	9,560
მთლიანი კლიენტებზე გაცემული სესხები	**723,753**	**660,528**
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(19,479)	(18,137)
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**704,274**	**642,391**

* ეს სესხები უზრუნველყოფილია სხვადასხვა სახის უზრუნველყოფის კომბინაციით, როგორიცაა: უძრავი ქონებით, სატრანსპორტო საშუალებებით, მარაგებით, მანქანა-დანადგარებით, მზა პროდუქციითა და გარანტიებით.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სესხების დიდი წილი (მთლიანი პორტფელის 99%) გაცემულია საქართველოში მომუშავე კომპანიებზე.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტებზე გაცემული ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი და უმნიშვნელო მიმდინარე სესხების საკრედიტო ხარისხის ანალიზი შემდეგნაირია:

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	მთლიანი სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ფარდობა მთლიან სესხებთან
ჯგუფურად შეფასებული				
ვადაგადაუცილებელი	573,091	(6,457)	566,634	1.13%
ვადაგადაცილებული:				
30 დღემდე	29,279	(1,282)	27,997	4.38%
31-60 დღე	3,721	(473)	3,248	12.71%
61-90 დღე	2,298	(224)	2,074	9.75%
91-180 დღე	1,865	(378)	1,487	20.27%
180 დღეზე მეტი	9,590	(2,916)	6,674	30.41%
სულ ჯგუფურად შეფასებული	**619,844**	**(11,730)**	**608,114**	**1.89%**
ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი				
ვადაგადაუცილებელი	55,244	(2,994)	52,250	5.42%
ვადაგადაცილებული:				
30 დღემდე	14,517	(757)	13,760	5.21%
31-60 დღე	15,730	(207)	15,523	1.32%
61-90 დღე	1,786	-	1,786	0.00%
91-180 დღე	1,115	-	1,115	0.00%
180 დღეზე მეტი	15,517	(3,791)	11,726	24.43%
სულ ინდივიდუალურად შეფასებული სესხები	**103,909**	**(7,749)**	**96,160**	**7.46%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**723,753**	**(19,479)**	**704,274**	**2.69%**

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	მთლიანი სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ფარდობა მთლიან სესხებთან
ჯგუფურად შეფასებული				
ვადაგადაუცილებელი	503,487	(4,837)	498,650	0.96%
ვადაგადაცილებული:				
30 დღემდე	16,979	(672)	16,307	3.96%
31-60 დღე	2,001	(336)	1,665	16.79%
61-90 დღე	1,595	(300)	1,295	18.81%
91-180 დღე	4,203	(775)	3,428	18.91%
180 დღეზე მეტი	7,176	(2,022)	5,154	27.89%
სულ ჯგუფურად შეფასებული	**535,441**	**(8,942)**	**526,499**	**1.67%**
ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი				
ვადაგადაუცილებელი	85,660	(4,451)	81,209	5.20%
ვადაგადაცილებული:				
30 დღემდე	10,173	(483)	9,690	4.75%
31-60 დღე	8,715	(532)	8,183	6.10%
61-90 დღე	5,341	(144)	5,197	2.70%
91-180 დღე	6,816	(1,009)	5,807	14.80%
180 დღეზე მეტი	8,382	(2,576)	5,806	30.73%
სულ ინდივიდუალურად შეფასებული სესხები	**125,087**	**(9,195)**	**115,892**	**7.35%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**660,528**	**(18,137)**	**642,391**	**2.75%**

2023 და 2022 წლებში ბანკმა მიიღო არაფინანსური აქტივები უზრუნველყოფად წარმოდგენილი აქტივების დასაკუთრების გზით. 2023 და 2022 წლების განმავლობაში დასაკუთრებული აქტივების ღირებულებამ შეადგინა 5,518 ათასი და 4,956 ათასი ლარი, შესაბამისად. 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ამ აქტივების საბალანსო ღირებულება შევიდა სხვა აქტივებსა და დასაკუთრებულ აქტივებში და შეადგინა, შესაბამისად, 14,043 ათასი და 18,740 ათასი ლარი.

2023 წლის 31 დეკემბრისა და 1 იანვრის მდგომარეობით კლიენტების სესხები მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალთან მიმართებაში ეტაპების მიხედვით განაწილებულია შემდეგნაირად:

	31 დეკემბერი, 2023			31 დეკემბერი, 2022		
	მთლიანი სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	წმინდა სესხები	მთლიანი სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	წმინდა სესხები
1-ელი ეტაპი- 12 თვიანი მსზ*	597,709	(5,466)	592,243	509,170	(3,525)	505,645
მე-2 ეტაპი - მსზ არსებობის მანძილზე – საკრედიტო რისკის არმქონე:						
ინდივიდუალურად შეფასებული	46,600	(990)	45,610	60,902	(2,526)	58,376
ჯგუფურად შეფასებული	9,937	(778)	9,159	8,523	(789)	7,734
	56,537	**(1,768)**	**54,769**	**69,425**	**(3,315)**	**66,110**
მე-3 ეტაპი - მსზ არსებობის მანძილზე – საკრედიტო რისკიანი:						
ინდივიდუალურად შეფასებული	44,526	(6,467)	38,059	60,154	(6,670)	53,484
ჯგუფურად შეფასებული	24,981	(5,778)	19,203	21,779	(4,627)	17,152
	69,508	**(12,246)**	**57,262**	**81,933**	**(11,297)**	**70,636**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**723,753**	**(19,479)**	**704,274**	**660,528**	**(18,137)**	**642,391**

* 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, პირველი ეტაპის სესხებში ასევე შევიდა ოთხი ინდივიდუალურად შეფასებული სესხი, მთლიანი წმინდა ოდენობით 12,490 ათასი ლარი და ერთი ინდივიდუალურად შეფასებული სესხი, მთლიანი წმინდა ოდენობით, 4,032 ათასი ლარი, შესაბამისად.

10. ინვესტიციები ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ სასესხო ინსტრუმენტებში

ინვესტიციები ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ სასესხო ინსტრუმენტებში მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2023		31 დეკემბერი, 2022	
	წლიური ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	თანხა	წლიური ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	თანხა
სახაზინო ვალდებულებები	9.37%-11.6%	17,354	9.37%-11.6%	17,341
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი		(16)		(18)
სულ ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში		**17,338**		**17,323**

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სასესხო ინსტრუმენტებში ინვესტიციებზე დარიცხულმა პროცენტმა შეადგინა, შესაბამისად, 728 ათასი და 728 ათასი ლარი.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში წარმოადგენს ვადაგადაუცილებელ ფინანსურ აქტივებს. 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი დადგინდა კონტრაგენტებისათვის საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მინიჭებული რეიტინგების საფუძველზე.

„ფიტჩის“ მიხედვით, საქართველოს სუვერენული რეიტინგი კვლავაც არის BB, დადებითი პროგნოზით.

„ფიტჩის“ მიხედვით, რეიტინგის სტაბილურობას ხელს უწყობს საქართველოს მძლავრი მმართველობითი და ეკონომიკური განვითარების ინდიკატორები BB მედიანასთან მიმართებაში, მისი სანდო მაკროეკონომიკური და ფისკალური პოლიტიკის პრინციპები (იმ ცვლილებების მიუხედავად, რომლებმაც გარკვეული შეშფოთება წარმოშვა ინსტიტუციების დამოუკიდებლობასა და ეფექტურობაზე), სახელმწიფო ვალის ზომიერი დონე და ჯანსაღი საბანკო სექტორი.

11. ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებები მოიცავს:

	შენობები და სხვა უძრავი ქონება	კომპიუტერები და კავშირგაბმულობის ტექნიკა	ავტოსატრანსპორტო საშუალებები	ავეჯი და აქსესუარები	სხვა	იჯარით აღებული ქონების გაუმჯობესება	აქტივის გამოყენების უფლება	სულ
თვითღირებულება / გადაფასება								
2022 წლის 1 იანვარი	**11,021**	**5,384**	**504**	**1,245**	**1,236**	**766**	**3,765**	**23,921**
დამატება	-	554	165	68	29	5	1,129	1,950
რეალიზაცია	-	-	-	-	(1)	-	-	(1)
გადაფასება	(395)	-	-	-	-	-	-	(395)
ჩამოწერა	-	-	-	-	-	(144)	(839)	(983)
2022 წლის 31 დეკემბერი	**10,626**	**5,938**	**669**	**1,313**	**1,264**	**627**	**4,055**	**24,492**
დამატება	-	1,445	-	90	15	-	-	1,550
რეალიზაცია	-	-	(127)	-	(4)	-	-	(131)
ჩამოწერა	-	-	-	-	-	-	(567)	(567)
2023 წლის 31 დეკემბერი	**10,626**	**7,383**	**542**	**1,403**	**1,274**	**627**	**3,488**	**25,343**
დაგროვეილი ცვეთა და გაუფასურება								
2022 წლის 1 იანვარი	**176**	**2,464**	**324**	**900**	**900**	**384**	**1,765**	**6,914**
ცვეთის დარიცხვა	162	651	44	106	125	171	843	2,102
გაუქმება რეალიზაციის შედეგად	-	-	-	-	-	(144)	(839)	(983)
გაუქმება გადაფასების შედეგად	(311)	-	-	-	-	-	-	(311)
2022 წლის 31 დეკემბერი	**27**	**3,115**	**368**	**1,006**	**1,025**	**411**	**1,769**	**7,721**
ცვეთის დარიცხვა	162	677	51	95	99	139	809	2,032
გაუქმება რეალიზაციის შედეგად	-	-	(116)	-	(4)	-	(567)	(687)
2023 წლის 31 დეკემბერი	**189**	**3,792**	**303**	**1,101**	**1,120**	**550**	**2,011**	**9,066**
წმინდა საბალანსო ღირებულება								
31 დეკემბერი, 2022	**10,599**	**2,823**	**301**	**307**	**239**	**216**	**2,285**	**16,770**
31 დეკემბერი, 2023	**10,437**	**3,591**	**239**	**302**	**154**	**77**	**1,477**	**16,277**

აქტივების გამოყენების უფლება მოიცავს შენობა-ნაგებობებთან და სხვა უძრავი ქონების ჯგუფთან დაკავშირებულ იჯარას.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკს არ ჰქონდა დაგირავებული ძირითადი საშუალებები.

2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მთლიანად გაცვეთილმა ძირითადმა საშუალებებმა შეადგინა შესაბამისად, 3,718 ათასი და 3,060 ათასი ლარი.

ბანკის კუთვნილი შენობა-ნაგებობები მოცემულია გადაფასებული ღირებულებით, რაც წარმოადგენს გადაფასების დღეს არსებულ რეალურ ღირებულებას, რასაც აკლდება შემდგომში დაგროვილი ცვეთა და შემდგომში დაგროვილი გადაფასების ზარალი. 2022 წლის 1 აგვისტოს შენობა-ნაგებობები გადაფასდა საბაზრო ღირებულებით.

შეფასება ჩაატარა შემფასებელთა დამოუკიდებელმა კომპანიამ, რომელსაც გააჩნია აღიარებული და შესაბამისი პროფესიული კვალიფიკაცია და აქვს ბოლოდროინდელი გამოცდილება მსგავსი ადგილმდებარეობისა და კატეგორიის აქტივების შეფასებაში. შედარების პროცესში მათ გამოიყენეს სამი შესადარი ანალოგი (რეგისტრირებული გაყიდვა ან/და გაყიდვის შეთავაზება), რომლის ფარგლებში ფასები კორექტირდა შესაბამისი აქტივებისა და ანალოგების სხვაობების საფუძველზე. აქტივების უმეტესობა შეფასდა საბაზრო მიდგომით/მეთოდით ბაზარზე არსებული სიტუაციის გამო, კერძოდ, იმის გამო, რომ შეფასების დღეს არსებობდა რეგისტრირებული გაყიდვებისა და გაყიდვის შეთავაზებათა საკმარისი რაოდენობა.

ცხრილში მოცემულია ინფორმაცია ბანკის საკუთრებაში არსებული შენობა-ნაგებობებისა რეალური ღირებულების იერარქიის შესახებ, 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	შეფასების ტექნიკა	არახილული მონაცემები	სამართლიანი ღირებულების იერარქია	სამართლიანი ღირებულება 2023 წ. 31 დეკემბერს
შენობები რეგიონის მიხედვით:				
- თბილისი – შარტავას ქუჩა				6,520
- თბილისი – კოსტავას ქუჩა	გაყიდვების შედარების მიდგომა	ფასი კვადრატულ მეტრზე	III დონე	2,478
- ბათუმი – გორგასალის ქუჩა				1,280
- თბილისი - გამსახურდიას ქუჩა				348
სულ				**10,626**

ბანკის შენობა-ნაგებობები ისტორიული ღირებულებით რომ გაზომილიყო, მათი საბალანსო ღირებულება, 2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით იქნებოდა, შესაბამისად, 8,223 ათასი და 8,384 ათასი ლარი.

12. სხვა აქტივები

სხვა აქტივები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
სხვა ფინანსური აქტივები		
მოთხოვნები პრივილეგირებულ აქციებზე	30,000	-
* ანგარიშსწორება სავალუტო ოპერაციებზე	1,785	7,056
მოთხოვნები	532	602
მოთხოვნები გამოშვებულ სავალო ფასიან ქაღალდებზე	-	11,929
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(288)	(283)
მოთხოვნები, წმინდა	**32,029**	**19,304**
მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	196	-
სულ ფინანსური აქტივები	**32,225**	**19,304**
სხვა არაფინანსური აქტივები		
დასაკუთრებული აქტივები	14,043	10,394
ძირითად საშუალებებზე გადახდილი ავანსები	167	474
წინასწარ გაწეული ხარჯები	668	437
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	448	99
სხვა	309	315
სულ არაფინანსური აქტივები	**15,635**	**11,719**
სულ სხვა აქტივები	**47,860**	**31,023**

* წარმოადგენს მოთხოვნებს სპოტური საბირჟო გარიგებებიდან, რომლებიც გაფორმდა რეზიდენტ კომერციულ ბანკებთან და რომლებზეც ანგარიშსწორება მოხდა შემდგომ პერიოდში, კერძოდ, ორ სამუშაო დღეში.

13. გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ

გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ მოიცავს:

	ვალუტა	დაფარვის წელი	ნომინალური / საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი %, 2023	31 დეკემბერი, 2023	ნომინალური / საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი %, 2023	31 დეკემბერი, 2022
დამფუძნებლისგან მიღებული სესხები	EUR/USD	2024-2028	4.78%	420,889	2.78%	359,319
დეპოზიტები დამფუძნებელი კომპანიიდან				-	1.76%	68,296
რეზიდენტი კომერციული ბანკების საკორესპონდენტო ანგარიშები	EUR/USD	2024	5.77%	9,879	1.46%	1,950
სულ გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ				**430,768**		**429,565**

2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ გადასახდელები მოიცავს დარიცხულ გადასახდელ პროცენტებს 12,794 ათას და 7,625 ათას ლარს, შესაბამისად. 2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, 420,889 ათასი და 427,615 ათასი ლარი – 97.7% და 99.5%) წარმოდგენილი იყო ერთი ბანკის მიმართ (დამფუძნებელი) არსებული ვალდებულებით, რაც მნიშვნელოვან კონცენტრაციას წარმოადგენს.

ქვემოთ მოცემულია 2023 და 2022 წლებში დამფუძნებლის სესხებიდან და დეპოზიტებიდან წარმოშობილი ცვლილებები:

	1 იანვარი, 2023	ძირი თანხის მიღება	ძირი თანხის დაფარვა	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	პროცენტის გადახდა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობა წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი, 2023
დამფუძნებლისგან მიღებული სესხი	359,319	355,659	(307,957)	14,127	(8,786)	8,527	420,889
დამფუძნებლის დეპოზიტი	68,296	124,437	(191,672)	483	(1,235)	(309)	-

	1 იანვარი, 2022	ძირი თანხის მიღება	ძირი თანხის დაფარვა	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	პროცენტის გადახდა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობა წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი, 2022
დამფუძნებლისგან მიღებული სესხი	431,142	138,311	(142,239)	7,355	(6,558)	(68,692)	359,319
დამფუძნებლის დეპოზიტი	1,768	157,712	(91,605)	1,729	(668)	(640)	68,296

14. კლიენტების დეპოზიტები

კლიენტების დეპოზიტები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
მოთხოვნამდე ანგარიშები	103,030	219,274
ვადიანი დეპოზიტები	90,025	112,614
სულ კლიენტების დეპოზიტები	**193,055**	**331,888**

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები მოიცავს დარიცხულ პროცენტს 4,170 ათასი და 6,527 ათასი ლარის ოდენობით, შესაბამისად.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები, 83,371 ათასი და 182,420 ათასი ლარის ოდენობით (კლიენტების მთლიანი დეპოზიტების 43.19% და 54.96%), ეკუთვნოდა 10 კლიენტს, რაც წარმოადგენს მნიშვნელოვან კონცენტრაციას.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები, 793 ათასი და 4,608 ათასი ლარის ოდენობით, წარმოადგენდა ბანკის მიერ გაცემული გარანტიების უზრუნველყოფას.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები, 16,355 ათასი და 15,435 ათასი და 6,642 ათასი ლარის ოდენობით, გამოყენებული იყო კლიენტების სესხების უზრუნველყოფად.

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
ანალიზი დარგების მიხედვით:		
ვაჭრობა და მომსახურება	99,684	163,967
ფიზიკური პირები	65,356	71,696
სახელმწიფო და საჯარო ორგანიზაციები	12,056	72,099
ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა	6,209	6,766
მშენებლობა	3,524	7,258
ენერგეტიკა	18	42
სხვა	6,208	10,060
სულ კლიენტების დეპოზიტები	**193,055**	**331,888**

15. გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი,, 2022
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	5,062	23,606

2022 წლის 25 მაისს „ხალიკ ბანკ საქართველოს“ სამწლიანი ობლიგაციები განთავსდა ასტანას საერთაშორისო ბირჟაზე (AIX ან „ბირჟა“) ყოველდღიური ვაჭრობისთვის. 15 მილიონი დოლარის გამოშვება წარმოადგენს ბირჟაზე რეიგისტრირებული 45 მილიონი აშშ დოლარის ოდენობის ობლიგაციების პროგრამის პირველ ტრანშს. ბონდის კუპონის განაკვეთია 4%. ობლიგაციები გამოშვებულია დისკონტით. პირველი, 15 მილიონი აშშ დოლარის ტრანშიდან მთლიანობაში გაიყიდა 92 ობლიგაცია (ნომინალური ღირებულება - 9,200,000 აშშ დოლარი). 2023 წლის ნოემბერში ობლიგაციის მფლობელებმა მოითხოვეს 73 ობლიგაციის ნაადრევი დაფარვა და 2023 წლის ბოლოს ბანკს ჰქონდა სულ 19 ობლიგაცია ინვესტორების მფლობელობაში.

16. საიჯარო ვალდებულება

ფილიალებისათვის ბანკს იჯარით აქვს აღებული რამდენიმე ფართი. იჯარის საშუალო ვადაა 5 წელი.

ქვემოთ წარმოდგენილია საიჯარო ოპერაციების ცვლილებები:

საიჯარო ვალდებულებები	1 იანვარი საიჯარო ვალდებულებების აღიარება	დამატება წლის განმავლობაში	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	იჯარის დაფარვა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობა წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი,
2023	2,252	-	99	(958)	80	1,473
2022	2,206	1,129	92	(975)	(200)	2,252

მოგებაში და ზარალში აღიარებულ საიჯარო ოპერაციებთან დაკავშირებული თანხებია:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
მოგებაში და ზარალში აღიარებული თანხები		
ცვეთის ხარჯი აქტივების გამოყენების უფლებაზე	809	843
საპროცენტო ხარჯი საიჯაროვალდებულებებზე	80	92
მოკლევადიან იჯარებთან და დაბალღირებულებიან აქტივებთან დაკავშირებული ხარჯი	114	48

საიჯარო ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი წარმოდგენილია შენიშვნაში 28.

17. სუბორდინირებული სესხი

სუბორდინირებული სესხი მოიცავს:

	ვალუტა	დაფარვის ვადა	ნომინალური/საშუალო შეწონილი ეფექტური განაკვეთი 2023 წ.	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
სს “ყაზახეთის სახალხო ბანკი“	USD	2028	4.5%	26,965	27,091
სულ სუბორდინირებული სესხი				**26,965**	**27,091**

ბანკის გაკოტრების ან ლიკვიდაციის შემთხვევაში, ეს სესხი დაიფარება ყველა სხვა კრედიტორის დავალიანების დაფარვის შემდეგ.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სუბორდინირებულ სესხში შედის დარიცხული პროცენტი, შესაბამისად, 71 ათასი და 71 ათასი ლარის ოდენობით.

სუბორდინირებული სესხის მოძრაობა 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლების განმავლობაში იყო:

	1 იანვარი	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	პროცენტის მოგება/(ზარალი) გადახდა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობით მიღებული წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი
2023	27,091	1,199	(1,196)	(129)	26,965
2022	31,057	1,330	(1,335)	(3,961)	27,091

18. სხვა ვალდებულებები

სხვა ვალდებულებები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
სხვა ფინანსური ვალდებულებები:		
ანგარიშსწორება სავალუტო ოპერაციებზე	2,892	2,420
კრედიტორული დავალიანება	1,337	1,032
თანამშრომელთა ბენეფიტების რეზერვები	-	7,059
სხვა არაფინანსური ვალდებულებები:		
საგადასახადო ვალდებულებები მოგების გადასახადის გარდა	332	3
სულ სხვა ვალდებულებები	**4,561**	**10,514**

19. სააქციო კაპიტალი

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის განცხადებული და გამოშვებული სააქციო კაპიტალი შედგებოდა 76,000 ჩვეულებრივი აქციისაგან, შესაბამისად, თითოეული ნომინალური ღირებულებით 1,000 ლარის ოდენობით. 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის მიერ გამოშვებული სააქციო კაპიტალი სრულად იქნა განაღდებული.

2023 წლის აგვისტოში ბანკმა გამოუშვა 37,500 პრივილეგირებული აქციები, თითოეული 1,600 ლარის ნომინალური ღირებულებით. აქციების ნაწილზე გადახდილია 30,000 ათასი ლარი. 2023 წლის 31 დეკემბრისათვის მეორე ნახევარი გადაუხდელია. შემდგომი გადახდის შესახებ ინფორმაცია განმარტებულია შენიშვნაში 30.

20. წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების დანაკარგებამდე

	2023	2022
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით გამოთვლილი საპროცენტო შემოსავალი:		
კლიენტებზე გაცემული სესხები	56,722	55,716
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	1,752	1,752
ფული და ფულის ეკვივალენტები	6,464	4,270
სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	588	616
	65,526	**62,354**
სხვა საპროცენტო შემოსავალი:		
ჯარიმები	3,254	2,565
სხვა	367	306
	3,621	**2,871**
სულ საპროცენტო შემოსავალი	**69,147**	**65,225**
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით გამოთვლილი საპროცენტო ხარჯი:		
კლიენტების დეპოზიტები	(12,098)	(19,011)
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	(14,624)	(9,432)
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	(1,368)	(306)
სუბორდინირებული სესხი	(1,199)	(1,330)
საიჯარო ვალდებულება	(99)	(92)
სულ საპროცენტო ხარჯი	**(29,388)**	**(30,171)**
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	**39,759**	**35,054**

EIR მეთოდით გაანგარიშებული მთლიანი საპროცენტო შემოსავალი ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებზე, 2023 წლის განმავლობაში იყო 65,526 ათასი ლარი (2022: 62,254 ათასი ლარი). EIR მეთოდით გაანგარიშებული მთლიანი საპროცენტო ხარჯი ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ ფინანსურ ვალდებულებებზე 2023 წლის განმავლობაში იყო 29,388 ათასი ლარი (2022: 30,171 ათასი ლარი).

21. გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი საპროცენტო შემოსავლის მქონე და არმქონე აქტივებზე / სხვა ოპერაციების რეზერვი

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის მოძრაობა საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე:

	ფული და ფულის ეკვივალენტები	სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	კლიენტებზე გაცემული სესხები	ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	სულ
1 იანვარი, 2022	**2**	**1**	**-**	**21,530**	**19**	**21,552**
გაუფასურების ზარალი / (გაუფასურების ზარალის აღდგენა)	6	-	1	(4,386)	(1)	(4,380)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	-	993	-	993
31 დეკემბერი, 2022	**8**	**1**	**1**	**18,137**	**18**	**18,165**
გაუფასურების დანაკარგები / (დანაკარგების აღდგენა)	(7)	-	23	390	(2)	404
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	-	952	-	952
31 დეკემბერი, 2023	**1**	**1**	**24**	**19,479**	**16**	**19,521**

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის მოძრაობა საპროცენტო სარგებლის არმქონე აქტივებზე:

	სხვა ფინანსური აქტივები
1 იანვარი, 2022	**230**
გაუფასურების დანაკარგების ანარიცხები	59
ჩამოწერა	(6)
31 დეკემბერი, 2022	**283**
გაუფასურების დანაკარგების ანარიცხები	5
ჩამოწერა	-
31 დეკემბერი, 2023	**288**

სხვა ოპერაციების რეზერვი წარმოადგენს რეზერვს გაცემულ სასესხო ვალდებულებებსა და გარანტიებზე. რეზერვების მოძრაობა იყო:

	გარანტიები და ფულად-სასესხო ვალდებულებები
1 იანვარი, 2022	**365**
რეზერვების აღდგენა	(174)
31 დეკემბერი, 2022	**191**
რეზერვები	163
31 დეკემბერი, 2023	**354**

22. საკომისიო შემოსავლები და ხარჯები

საკომისიო შემოსავლები და ხარჯები მოიცავს:

	2023	2022
საკომისიო შემოსავლები:		
პლასტიკური ბარათებით განხორციელებული ოპერაციები	1,555	1,598
ანგარიშსწორების საკომისიო	523	524
ნაღდ ფულთან დაკავშირებული ოპერაციები	228	297
სხვა	61	36
სულ საკომისიო შემოსავლები	**2,367**	**2,455**
საკომისიო ხარჯები:		
პლასტიკური ბარათებით განხორციელებული ოპერაციები	(2,173)	(2,382)
ანგარიშსწორების საკომისიო	(209)	(210)
ნაღდ ფულთან დაკავშირებული ოპერაციები	(36)	(5)
სხვა საკომისიო ხარჯები	(167)	(48)
სულ საკომისიო ხარჯები	**(2,585)**	**(2,645)**
საკომისიო ხარჯები, წმინდა	**(218)**	**(190)**

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბერს დასრულებულ წლებში, საკომისიო შემოსავლებსა და ხარჯებში შევიდა პლასტიკური ბარათით განხორციელებულ ოპერაციებზე დარიცხული მომსახურების გადასახადი. ბანკი შუამავლის როლს ასრულებს რამდენიმე რეზიდენტ კომპანიასა და პლასტიკური ბარათის მომსახურების მომწოდებლებს, „ვიზასა“ და „მასტერკარდს“ შორის. ამ მომსახურებისათვის ბანკი იღებს და იხდის საკომისიო გადასახადს.

23. წმინდა მოგება / (ზარალი) უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე

წმინდა მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე მოიცავს:

	2023	2022
სავაჭრო ოპერაციები, წმინდა	6,946	2,726
საკურსო სხვაობა, წმინდა	(58)	(3,035)
სულ წმინდა მოგება / (ზარალი) უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე	**6,888**	**(309)**

24. საოპერაციო ხარჯები

საოპერაციო ხარჯები მოიცავს:

	2023	2022
ხელფასები და პრემიები	14,055	12,318
ცვეთა და ამორტიზაცია	2,752	2,758
საინფორმაციო-ტექნოლოგიური მომსახურება	1,203	1,143
სარეკლამო ხარჯები	918	794
პროფესიული მომსახურება	630	580
გადასახადები მოგების გადასახადის გარდა	399	107
კომუნალური ხარჯები	380	414
საოფისე მარაგები	234	194
კავშირგაბმულობა	230	251
პლასტიკური ბარათით განხორციელებული ოპერაციები და ანგარიშსწორება	194	125
დაზღვევის ხარჯები	166	217
წარმომადგენლობითი ხარჯები	120	114
ძირითადი საშუალებების რემონტი	114	48
დაცვის ხარჯები	104	106
მოკლევადიან და დაბალღირებულებიან აქტივებთან დაკავშირებული ხარჯები	70	60
სამივლინებო ხარჯები	65	47
სხვა ხარჯები	1,327	1,251
სულ საოპერაციო ხარჯები	**22,961**	**20,527**

25. მოგების გადასახადი

ბანკი მიმდინარე მოგების გადასახადის ოდენობასა და აქტივებისა და ვალდებულებების სახით წარმოდგენილ საგადასახადო ბაზისს ანგარიშობს და აღრიცხავს საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის საფუძველზე, რომელიც განსხვავდება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებისაგან.

იმის გამო, რომ საგადასახადო მიზნებისათვის გარკვეული ხარჯები არ ექვემდებარება გამოქვითვას, ხოლო გარკვეული შემოსავალი განიხილება როგორც დაუბეგრავი, ბანკს შეიძლება გაუჩნდეს გარკვეული მუდმივი საგადასახადო სხვაობები.

ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის გადავადებული გადასახადები ასახავს აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებასა და საგადასახადო მიზნებისათვის არსებულ თანხებს შორის დროებითი სხვაობების წმინდა საგადასახადო ეფექტებს. 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით არსებული დროებითი სხვაობები ძირითადად დაკავშირებულია შემოსავლებისა და ხარჯების აღიარების განსხვავებულ მეთოდებთან, დროსა და, ასევე, გარკვეული სახის აქტივების აღრიცხვიანობის სხვაობასთან საბუღალტრო მონაცემებზე დაყრდნობით.

2023 წლიდან კორპორაციული მოგების განაკვეთი 15%-დან 20%-მდე გაიზარდა. აგრეთვე, 2023 წლიდან მოყოლებული, საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა დაამტკიცა კომერციული ბანკების საზედამხედველო ანგარიშების გადასვლა ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებზე.

თუმცა, მოგების გადასახადის განაკვეთის გაზრდასთან ერთად, გაუქმდა 2023 წლისა და შემდგომი პერიოდების მოგებიდან გაცემულ დივიდენდებზე დაწესებული 5%-იანი გადასახადი. შედეგად, საბანკო ინსტიტუტებს ამ დივიდენდების დაბეგვრა აღარ ევალებათ.

საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების გათვალისწინებით, საბანკო ინსტიტუტების საგადასახადო ვალდებულება მოგების გადასახადის კუთხით 2023 წელს მნიშვნელოვნად გაიზარდა შემდეგი გარემოებების გამო:

1. თუ 2023 წლამდე საგადასახადო მიზნებისთვის გაანგარიშებული პოტენციური სასესხო დანაკარგების რეზერვები აჭარბებენ ფასს სტანდარტებით დათვლილი რეზერვების თანხას, საბანკო ინსტიტუტმა 2023 წლის დასაბეგრ მოგებას უნდა დაამატოს მათ შორის დაგროვილი სხვაობა და ეს სხვაობა დაბეგროს მოგების გადასახადის 15%-იანი განაკვეთით;
2. თუ ფასს სტანდარტებით დათვლილი საპროცენტო შემოსავალი აჭარბებს 2023 წლამდე არსებული წესით დათვლილ საპროცენტო შემოსავალს, საბანკო ინსტიტუტი ვალდებულია, 2023 წლის დასაბეგრ მოგებას დაამატოს მათ შორის დაგროვილი სხვაობა. ეს სხვაობა დაიბეგრება მოგების გადასახადით, რადგან იგი მომავალ საანგარიშო პერიოდებში აღარ დაიბეგრება და საპროცენტო შემოსავლებს შორის სხვაობა დაიბეგრება 20%-იანი განაკვეთით.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები შეადგენს:

	წმინდა გადავადებული საგადასახადო აქტივები / (ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2022	მოგება-ზარალში აღიარებული გადავადებული საგადასახადო ხარჯი	გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების შემცირება საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების შედეგად	გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების გაზრდა საგადასახადო განაკვეთის ცვლილების შედეგად	წმინდა გადავადებული საგადასახადო აქტივები/(ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2023
სხვა აქტივები	446	(274)	-	-	172
სხვა ოპერაციების რეზერვი	484	94	-	-	578
საიჯარო ვალდებულებები	450	(155)	-	-	295
სხვა ვალდებულებები	133	122	-	-	255
ძირითადი საშუალებები და არამატერიალური აქტივები	(1,727)	97	-	-	(1,630)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	(3,317)	-	3,317	-	-
წმინდა გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	**(3,531)**	**(116)**	**3,317**	**-**	**(330)**

	გადავადებული საგადასახადო აქტივები / (ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2021	მოგება-ზარალში აღიარებული გადავადებული საგადასახადო ხარჯი	გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების ზრდა საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების შედეგად	გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების ზრდა საგადასახადო განაკვეთის ცვლილების შედეგად	სხვა სრულ შემოსავალში აღიარებული	წმინდა გადავადებული საგადასახადო აქტივები/(ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2022
სხვა აქტივები	93	298	-	55	-	446
სხვა ოპერაციების რეზერვი	337	91	-	56	-	484
საიჯარო ვალდებულებები	137	7	193	113	-	450
სხვა ვალდებულებები	86	(107)	-	154	-	133
ძირითადი საშუალებები და არამატერიალური აქტივები	(186)	(5)	(1,117)	(431)	12	(1,727)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	(1,304)	(445)	(1,568)	-	-	(3,317)
წმინდა გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	**(837)**	**(161)**	**(2,492)**	**(53)**	**12**	**(3,531)**

კავშირი ეფექტურ გადასახადის განაკვეთთან, 2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლებისათვის, აიხსნება შემდეგნაირად:

	2023	2022
მოგება მოგების გადასახადამდე	**24,073**	**19,233**
გადასახადი კანონით განსაზღვრული განაკვეთით (20%)	4,815	2,885
გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების ზრდა საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების შედეგად	-	2,545
წინა წლის ზარალის რეალიზაცია	-	-
მუდმივი სხვაობების საგადასახადო ეფექტი	(983)	(655)
მოგების გადასახადის ხარჯი	**3,832**	**4,775**
მიმდინარე წლის გადასახადის ხარჯი	3,716	2,069
მიმდინარე წელს აღიარებული გადავადებული გადასახადის ხარჯი	116	2,706
მოგების გადასახადის ხარჯი / (სარგებელი)	**3,832**	**4,775**

26. გარანტიები და პირობითი ვალდებულებები

ბანკი თავისი ჩვეული საქმიანობის პროცესში კლიენტების მოთხოვნების დაკმაყოფილების მიზნით იყენებს ფინანსურ ინსტრუმენტებს გარესაბალანსო რისკებით. აღნიშნული ინსტრუმენტები, რომლებიც მოიცავს სხვადასხვა ხარისხის საკრედიტო რისკს, არ არის ასახული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

ბანკი გარესაბალანსო ვალდებულებებთან მიმართებაში იმავე საკრედიტო და მართვის პოლიტიკით ხელმძღვანელობს, რომელსაც საბალანსო ოპერაციებში იყენებს. 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, პირობით ვალდებულებებზე დანაკარგების რეზერვმა შეადგინა 354 ათასი და 192 ათასი ლარი, შესაბამისად.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, პირობითი ვალდებულებები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
პირობითი ვალდებულებები და საკრედიტო ვალდებულებები:		
გაცემული გარანტიები და მსგავსი ვალდებულები	15,377	10,868
აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები	27,683	26,553
სულ პირობითი და საკრედიტო ვალდებულებები	**43,060**	**37,421**

საკრედიტო ხაზის ფარგლებში კლიენტისათვის სესხის გაცემას ბანკი ამტკიცებს ინდივიდუალურად. სესხის გაცემა დამოკიდებულია მსესხებლის ფინანსურ მაჩვენებლებზე, სესხის მომსახურებასა და სხვა პირობებზე.

კაპიტალური ვალდებულებები

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკს არ გააჩნდა არსებითი კაპიტალური ვალდებულებები.

სასამართლო დავები

ბიზნესის ჩვეულებრივი ფუნქციონირებისას დროდადრო ჩნდება კლიენტებისა და კონტრაგენტების მოთხოვნები ბანკის მიმართ. ხელმძღვანელობის აზრით, არსებითი დაურიცხავი ზარალი არ არის მოსალოდნელი და ამგვარად ფინანსური ანგარიშგება არ მოიცავს შესაბამისი ზარალის რეზერვს.

გადასახადები

საქართველოს კანონმდებლობაში არსებობს ისეთი მუხლები, რომელთა ინტერპრეტაცია სხვადასხვაგვარადაა შესაძლებელი. ასევე არსებობს საგადასახადო ორგანოების მიერ ბიზნესის საქმიანობის თაობაზე თვითნებური დასკვნების გაკეთების საშიშროება. იმ შემთხვევაში, თუ საგადასახადო ორგანოები არ მოიწონებენ ბანკის რომელიმე კონკრეტულ ქმედებას, რომელიც ეფუძნება ხელმძღვანელობის მიერ კანონის თავისებურად გაგებას, ამან შეიძლება გამოიწვიოს დამატებითი გადასახადების, ჯარიმებისა და საურავების დარიცხვა.

საქართველოს კანონმდებლობის მიხედვით კანონი "საერთაშორისო კონტროლირებული ოპერაციების შეფასება" 2014 წლის 1 იანვრიდან შეიცვალა. კანონში შევიდა დამატებითი საანგარიშგებო და დოკუმენტაციის განმსაზღვრელი მოთხოვნები. ახალი კანონის მიხედვით საგადასახადო უწყებებს უფლება აქვთ, მეწარმეს დააკისრონ დამატებითი საგადასახადო ვალდებულებები გარკვეული ტრანზაქციების ფარგლებში, რომლებიც ასევე მოიცავს გარიგებებს დაკავშირებულ მხარეებთან, თუ საგადასახადო ორგანომ ჩათვალა, რომ ტრანზაქციის ფასი კომერციულ საფუძველზე არ არის განსაზღვრული. საგადასახადო ორგანოების მიერ ბანკის საერთაშორისო კონტროლირებული ოპერაციების ეჭვქვეშ დაყენების შესაძლო შედეგის სარწმუნოდ განსაზღვრა შეუძლებელია.

ამგვარმა უზუსტობებმა შეიძლება თავი იჩინოს ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასების, გაუფასურების რეზერვის შექმნისა და გარიგებების საბაზრო ფასის დადგენისას. ასევე, ამგვარმა უზუსტობებმა შეიძლება თავი იჩინოს კლიენტების სესხებისა და სხვა მოთხოვნების გაუფასურების რეზერვის ან რეზერვის აღდგენაზე დროებითი განსხვავებების შეფასებისას, რაც იწვევს დასაბეგრი მოგების შემცირებულად წარმოდგენას. ბანკის ხელმძღვანელობა მიიჩნევს, რომ ყველა საგადასახადო თანხა უკვე დარიცხულია და ამდენად ფინანსურ ანგარიშგებაში რაიმე რეზერვი გათვალისწინებული არ არის.

ბოლო საგადასახადო შემოწმება ჩატარდა 2018 წლის აგვისტოში. ამდენად, საგადასახადო შემოწმებისათვის ამჟამად ღიაა 2021-2023 წლების პერიოდი.

საოპერაციო გარემო

საქართველო, როგორც განვითარებადი ბაზარი, ხასიათდება ისეთი რისკებით, როგორიცაა ეკონომიკური, პოლიტიკური და სოციალური, იურიდიული და საკანონმდებლო რისკები, რომლებიც არ არსებობს განვითარებულ ბაზარზე. წესები და კანონები, რომლებიც გავლენას ახდენს ბიზნესზე საქართველოში, სწრაფად ვითარდება, ხოლო საგადასახადო და მარეგულირებელ კანონმდებლობას ახასიათებს სხვადასხვაგვარი ინტერპრეტაცია. საქართველოში ამჟამად მოღვაწე მეწარმეთა წინაშე დგას სხვა სამართლებრივი და ფისკალური გამოწვევებიც. საქართველოს ეკონომიკის განვითარების მომავალი მიმართულება მნიშვნელოვნადაა დამოკიდებული ხელისუფლების მიერ განხორციელებული ეკონომიკური, ფისკალური და მონეტარული ღონისძიებების ეფექტურობაზე, საკანონმდებლო, მარეგულირებელი და პოლიტიკური მოვლენების პარალელურად.

ბოლო ორი წლის განმავლობაში საქართველოში რამდენიმე საკანონმდებლო ცვლილება განხორციელდა, რომლებიც ძირითადად ქვეყნის ევროკავშირთან დაახლოების გეგმებს უკავშირდება. 2023 და 2022 წლის განმავლობაში ჩატარებულ საკანონმდებლო ცვლილებებს ერთგვარად გზის გამკვლევის ფუნქცია ეკისრებოდა, საქართველო-ევროკავშირის დაახლოების სამოქმედო გეგმის პარალელურად მრავალი სხვა რეფორმაა მოსალოდნელი.

27. ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება

ფასს-ის თანახმად, სამართლიანი ღირებულება წარმოადგენს თანხას, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვისას ან გადაიხდება ვალდებულების გასხვისებისთვის ბაზარზე კომერციული ოპერაციის შედეგად გარიგების თარიღში.

რეალური ღირებულების რეგულარული შეფასება

ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტები ითხოვენ ან ნებას რთავენ კომპანიებს რეგულარულად შეაფასონ რეალური ღირებულებები თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს. ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში რეალური ღირებულებით ფასდება და მესამე დონეს მიეკუთვნება.

ისეთი ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომლებიც რეგულარულად არ აისახება სამართლიანი ღირებულებით (და რომელთა მიმართ არსებობს რეალური ღირებულების განმარტების მოთხოვნა).

მოკლევადიანი (3 თვეზე ნაკლები) ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შემთხვევაში იგულისხმება, რომ მათი საბალანსო ღირებულება მიახლოებულია რეალურ ღირებულებასთან. ეს დაშვება აგრეთვე ვრცელდება მოთხოვნამდე ანაბრებსა და მიმდინარე ანგარიშებზე, რომელთა დაფარვის ვადა განსაზღვრული არ არის.

ფული და ფულის ეკვივალენტები, სავალდებულო რეზერვი სებ-ში, მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ და კლიენტების დეპოზიტები

რეალური ღირებულების შეფასება ფულისა და ფულის ეკვივალენტების, სებ-ში სავალდებულო რეზერვების, ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ არსებული მოთხოვნებისა და გადასახდელების და კლიენტების დეპოზიტების შემთხვევაში ხდება მსგავსი საკრედიტო რისკისა და დაფარვის ვადის მქონე ფინანსურ ინსტრუმენტებზე საანგარიშგებო თარიღში არსებული საბაზრო განაკვეთების საფუძველზე,.

კლიენტებზე გაცემული სესხები

ფიზიკურ პირებზე სესხები გაიცემა როგორც ფიქსირებული, ასევე ცვლადი განაკვეთით. ვინაიდან ამგვარი სესხებისა და ავანსების აქტიური, მეორადი ბაზარი არ არსებობს, პორტფელის საბაზრო ღირებულების საიმედოდ შეფასება შეუძლებელია. ფიქსირებული განაკვეთი - უზრუნველყოფილი სესხების გარკვეული ნაწილი გაიცემა ფიქსირებული განაკვეთით. სამართლიანი ღირებულების შეფასება ხდება მსგავსი საკრედიტო რისკისა და დაფარვის ვადის მქონე ფინანსურ ინსტრუმენტებზე საანგარიშგებო თარიღში არსებული საბაზრო განაკვეთების საფუძველზე.

ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში

სამართლიანი ღირებულების შეფასება ფიქსირებული განაკვეთის მქონე სასესხო ინსტრუმენტებზე ხდება მოსალოდნელი მომავალი ფულადი ნაკადების დისკონტირების საფუძველზე იმ მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთით რომელიც ახასიათებს ახალ ფინანსურ ინსტრუმენტებს მსგავსი საკრედიტო რისკითა და დარჩენილი ვადით. დისკონტის განაკვეთი დამოკიდებულია ინსტრუმენტის ვალუტაზე, ვადაზე და კონტრაგენტის საკრედიტო რისკზე.

სუბორდინირებული სესხი

სუბორდინირებული სესხის რეალური ღირებულება განისაზღვრება შეფასების საზოგადოდ გავრცელებული მოდელებით და ეფუძნება მსგავს ინსტრუმენტებზე დაკვირვებადი საბაზრო ტრანზაქციების ფასების გამოყენებით შედგენილი სახსრების მოძრაობის ანალიზს.

სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები - სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები, ძირითადად, წარმოდგენილია მოკლევადიანი მოთხოვნებითა და გადასახდელებით. ამდენად, მათი საბალანსო ღირებულება ითვლება სამართლიან ღირებულებად.

გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები - სასესხო ფასიანი ქაღალდების სამართლიანი ღირებულებები შეფასდა როგორც საპროგნოზო მომავალი ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულება, დისკონტირებული წლის ბოლოს არსებული საბაზრო განაკვეთებით.

ქვემოთ მოცემულია ბანკის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების რეალური ღირებულება, რომელიც შედარებულია მათ შესაბამის საბალანსო ღირებულებასთან:

	სამართლიანი ღირებულების იერარქია	2023 წ. 31 დეკემბერი		2022 წ. 31 დეკემბერი	
		საბალანსო	სამართლიანი ღირებულება	საბალანსო	სამართლიანი ღირებულება
კლიენტებზე გაცემული სესხები	მე-3 დონე	704,274	717,629	642,391	645,696
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	მე-2 დონე	17,338	17,759	17,323	17,486
გადასახდელები ფინანსური ინსტრუმენტების მიმართ	მე-2 დონე	14,805	14,805	1,115	1,115
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	მე-3 დონე	430,768	425,320	429,565	422,884
კლიენტების დეპოზიტები	მე-3 დონე	193,055	193,056	331,888	331,544
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	მე-2 დონე	5,062	5,133	23,606	23,677
სუბორდინირებული სესხი	მე-3 დონე	26,965	26,963	27,091	27,090

28. რისკის მართვის პოლიტიკა

რისკების მართვა მნიშვნელოვან როლს ასრულებს საბანკო საქმიანობაში და არის ბანკის ოპერაციების მნიშვნელოვანი ელემენტი. ბანკის საქმიანობისათვის დამახასიათებელი ძირითადი რისკები მოიცავს:

- საკრედიტო რისკს
- ლიკვიდობის რისკს
- საბაზრო რისკს

ბანკი აღიარებს, რომ რისკის ეფექტური მართვის პროცესების არსებობა მნიშვნელოვანია. ამისათვის ბანკმა დაადგინა რისკის მართვის ფარგლები, რომლის უმთავრესი მიზანია ბანკი დაიცვას რისკისაგან და საშუალება მისცეს მიაღწიოს საკუთარ მიზნებს. მისი მეშვეობით ბანკი ახორციელებს შემდეგი სახის რისკების მართვას:

საკრედიტო რისკი

ბანკს ახასიათებს საკრედიტო რისკი, რომელიც წარმოადგენს რისკს, რომ ფინანსურ ინსტრუმენტთან დაკავშირებული რომელიმე მხარე ვერ შეძლებს დაკისრებული ვალდებულების შესრულებას, რის შედეგადაც მეორე მხარეს მიადგება ფინანსური ზარალი.

საკრედიტო რისკის მართვა და მონიტორინგი ხორციელდება ბანკის დირექტორატის მიერ დაწესებულ ფარგლებში. რისკის მართვის სამმართველო მნიშვნელოვან როლს ასრულებს საკრედიტო რისკის მართვასა და კონტროლში. ეს სამმართველო პასუხისმგებელია საკრედიტო რისკის გამოვლენასა და შეფასებაზე, კონტროლის განხორციელებასა და მონიტორინგზე. რისკის მართვის სამმართველო პირდაპირ მონაწილეობს საკრედიტო გადაწყვეტილების მიღების პროცესში და შიდა წესების, რეგულაციებისა და საკრედიტო პროგრამების განხილვაში. ამასთან, სამმართველო ბანკს აწვდის დამოუკიდებელ რეკომენდაციებს საკრედიტო რისკის შესამცირებლად, ახორციელებს საკრედიტო რისკის კონტროლსა და მონიტორინგს, ხელმძღვანელობას უმზადებს შესაბამის მოხსენებებს და უზრუნველყოფს დაკრედიტების პროცესის შესაბამისობას გარე კანონებთან/წესებთან ისევე, როგორც შიდა მოთხოვნებსა და პროცედურებთან. ბანკი საკრედიტო რისკს მართავს რისკის მოცულობის ლიმიტების დაწესებით ერთ მსესხებელზე/კონტრაგენტზე ან მსესხებელთა ჯგუფზე და დარგობრივ (გეოგრაფიულ) სეგმენტზე. საკრედიტო რისკის კონცენტრაციის ზღვარი დარგების მიხედვით მტკიცდება და კონტროლდება აქტივების და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის მიერ. საკრედიტო რისკის ზღვარს საკრედიტო პროგრამებთან მიმართებაში (მცირე და საშუალო ზომის საწარმოები) ამტკიცებს დირექტორატი. რისკდამოკიდებულება თითოეულ მსესხებელთან, მოიცავს საბალანსო და გარესაბალანსო რისკდამოკიდებულებას, რომელიც განიხილება საკრედიტო კომიტეტისა და აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის მიერ. რეალური რისკდამოკიდებულება ყოველდღიურ მონიტორინგს ექვემდებარება.

საჭიროების დადგომისას და გარანტიების გაცემის შემთხვევაში, ბანკი იღებს უზრუნველყოფას და კორპორატიულ და პირად გარანტიებს.
კრედიტის გაცემის ვალდებულებას წარმოადგენს გარანტიები ან აკრედიტივები. გარესაბალანსო ფინანსური ინსტრუმენტების საკრედიტო რისკი განიმარტება, როგორც დანაკარგების ალბათობა, გამომდინარე კონტრაგენტის უუნარობიდან, შეასრულოს სახელშეკრულებო პირობები. რაც შეეხება საკრედიტო ვალდებულების საკრედიტო რისკს, ბანკი პოტენციურად დგას მთლიანი გამოუყენებელი ვალდებულებების ოდენობის თანხის დაკარგვის საშიშროების წინაშე. თუმცა, დანაკარგის შესაძლო ოდენობა ნაკლებია მთლიან გამოუყენებელ ვალდებულებებზე, რადგან კრედიტის გაზრდის ვალდებულებების უმეტესობა არის პირობითი და გამომდინარეობს კლიენტების მიერ სპეციფიური საკრედიტო მოთხოვნების დაცვიდან. ბანკი აკონტროლებს გარესაბალანსო საკრედიტო ვალდებულებების ვადიანობას, რადგან გრძელვადიან ვალდებულებებს ძირითადად აქვთ უფრო დიდი საკრედიტო რისკი, ვიდრე მოკლევადიან ვალდებულებებს.

საკრედიტო რისკების კატეგორიები

ბანკი თითოეულ რისკის პოზიციას საკრედიტო რისკის კატეგორიას აკუთვნებს იმ მონაცემებზე დაყრდნობით, რომლებიც განისაზღვრება დეფოლტის რისკის პროგნოზირებისა და გამოცდილებაზე დაფუძნებული საკრედიტო შეფასებების გაკეთების მიზნით. საკრედიტო რისკის კატეგორიები

განისაზღვრება დეფოლტის რისკის ამსახველი ხარისხობრივი და რაოდენობრივი ფაქტორების გამოყენებით და დამოკიდებულია გამოვლენილი რისკის მოცულობასა და მსესხებლის სახეობაზე.

ნებისმიერი რისკის გამოვლენა ხდება საწყის ეტაპზე მსესხებლზე ხელმისაწვდომი ინფორმაციის დამუშავების გზით. რისკების გამოვლენა მუდმივ მონიტორინგს ექვემდებარება და იწვევს მის გადატანას საკრედიტო რისკის სხვა კატეგორიაში.

ბანკში გამოიყენება ავტომატიზებული პროგრამა „რისკის ანალიტიკოსი“, რომელიც კორპორატიულ მსესხებლებზე მუშაობს და შიდა რეიტინგის მოდელების ორ შესაძლო მიდგომას გულისხმობს. ესენია „ფუნდამენტური ანალიზი“ და „შეფასების ფურცელი“. ორივე მიდგომა კოეფიციენტებისა და ფინანსური მაჩვენებლების რთულ ანალიზს ემსახურება.

მთავარი სხვაობა ორ აღნიშნულ მიდგომას შორის სისტემის მიერ მოდელის ცვლადი მონაცემების გამოთვლისა და შეფასების მინიჭების მეთოდია. მეორე მხრივ, თუმცა მეთოდოლოგიები განსხვავდება, ორივე სისტემა ერთსა და იმავე ტექნოლოგიურ პლატფორმაზე მუშაობს. გარდა ამისა, თითოეული შიდა სარეიტინგო მოდელი, მოდელის მიუხედავად, იძლევა მსესხებლის რეიტინგსა და დეფოლტის ალბათობას.

„შიდა სარეიტინგო მოდელის ავტორი“ შიდა სარეიტინგო მოდელების შექმნასა და პროცესზე მორგებას ორივე მიდგომის გამოყენებით უზრუნველყოფს.

გარდა ზემოაღნიშნულისა, ბანკში გამოიყენება მცირე და საშუალო მსესხებლების შეფასების კიდევ ერთი, შიდა შეფასების ფურცლის სისტემა. შეფასების ფურცელი მსესხებლის ფინანსური მონაცემების სტატისტიკურ დამუშავებასა და ხარისხობრივ მახასიათებლებს ეფუძნება. შედეგად, შიდა შეფასების ფურცლის სისტემა მსესხებლებს შიდასაბანკო რეიტინგს ანიჭებს.

სესხის გაცემისას მას, წინასწარ დადგენილი კრიტერიუმების მიხედვით, ენიჭება რისკის ქულა, რომელიც მოგვიანებით აისახება რეიტინგებში.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია სესხის გაცემისას მინიჭებული რეიტინგები.

რეიტინგი	**აღწერა**
1	მაღალი ხარისხის სესხი, დაბალი რისკი. სესხი აკმაყოფილებს უმაღლეს მოთხოვნებს. მსესხებლის გადახდის უნარი ძლიერია. პრაქტიკულად არ არის დამოკიდებული გარე ეკონომიკურ ფაქტორებზე. კატეგორიაში რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
2+	
2	
3+	
3	
3+	
3	
3-	დამაკმაყოფილებელი ხარისხის სესხი, დაბალი რისკი. სესხი მოთხოვნების უმეტესობას აკმაყოფილებს. გადახდის უნარი ძლიერია. სუსტად არის დამოკიდებული გარე ეკონომიკურ ფაქტორებზე. კატეგორიაში რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
4+	
4	
4-	
5+	მოკლევადიან პერსპექტივაში მსესხებელი მცირე მოწყვლადობას ავლენს. თუმცა, უფრო მაღალია სენსიტიურობა ბიზნესის, ფინანსურ და ეკონომიკურ სფეროებში უარყოფითი ცვლილებების ეფექტის მიმართ. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
5	
5-	
6+	ძლიერ მოწყვლადია უარყოფითი ბიზნეს-, ფინანსური და ეკონომიკური გარემოებების პირობებში. თუმცა, ამჟამად ფინანსური ვალდებულებების შესრულების შესაძლებლობა არსებობს. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
6	
6-	
7+	დეფოლტის მაღალი რისკი (მოცემულ მომენტში მაღალი საკრედიტო რისკი); ფინანსური ვალდებულებების შესრულება შესაძლებელია ხელსაყრელ ბიზნესის, ფინანსური და ეკონომიკურ პირობებში. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
7	
7-	
8	დეფოლტის ძალზე მაღალი რისკი. კლიენტის გადახდისუნარიანობა დაბალია. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
9	
10	

* ურეიტინგო სესხები; 100,000 აშშ დოლარზე ნაკლები, დეპოზიტით უზრუნველყოფილი სესხები, საცალო სესხები.

რეიტინგის ცვლილება

კატეგორიის ცვლილება რამდენიმე რაოდენობრივ და ხარისხობრივ ინდიკატორზეა დამოკიდებული. ესენია ფინანსური პირობები, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, კონკურენტული პოზიცია ბაზარზე, მომწოდებლების/მყიდველების ზეგავლენა, მფლობელის ზეგავლენა, მართვის ხარისხი, არახელსაყრელი მოვლენების რისკი, ა.შ.

საკრედიტო რისკის შეფასების მეთოდოლოგია

რისკის მართვის მიზნით საკრედიტო რისკის გამოვლენის დადგენა რთული პროცესია და მოდელების გამოყენებას მოითხოვს, რადგან გამოვლენა ბაზრის პირობების ცვლილებების, მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების და დროის სვლის პარალელურად მერყეობს. აქტივების პორტფელის საკრედიტო რისკის შეფასება სხვა ვარაუდების გამოთქმასაც მოიცავს, მაგალითად, დეფოლტის დადგომის ალბათობაზე და შესაბამისი დანაკარგების კოეფიციენტებსა და კონტრაგენტებს შორის დეფოლტის კორელაციაზე. ბანკი საკრედიტო რისკს ზომავს „დეფოლტის ალბათობით“ (PD), „დეფოლტის რისკის პოზიციით“ (EAD) და „დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგით“ (LGD). ეს მიდგომა ფასს 9-ში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გასაზომად გამოყენებული მიდგომის მსგავსია.

ფასს 9-ის შესაბამისად, ბანკში გამოიყენება გაუფასურების სამეტაპიანი მოდელი, რომელიც თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საკრედიტო ხარისხის ცვლილებას ეფუძნება:

- ფინანსური ინსტრუმენტი, რომელიც არ არის საკრედიტო რისკის მატარებელი თავდაპირველი შეფასებისას, კლასიფიცირდება 1-ელ ეტაპზე და მისი საკრედიტო რისკის მონიტორინგი მუდმივად მიმდინარეობს.
- თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის (SICR) გამოვლენის შემთხვევაში, ფინანსური ინსტრუმენტი გადადის მე-2 ეტაპზე, მაგრამ საკრედიტო რისკის მატარებლად ჯერ არ ითვლება.
- თუ ფინანსური ინსტრუმენტი საკრედიტო რისკის მქონეა, ის შემდეგ გადადის მე-3 ეტაპზე.
- 1-ელი ეტაპის ფინანსურ ინსტრუმენტებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება არსებობის მანძილზე იმ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით, რომლებიც მომდევნო 12 თვეში შესაძლო დეფოლტის მოვლენებით იქნება გამოწვეული. მე-2 და მე-3 ეტაპის ინსტრუმენტების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო რისკის დანაკარგების საფუძველზე.
- ფასს 9-ის მიხედვით მოსალოდნელი საკრედიტო დანკარგების გაზომვის საზოგადო კონცეფციის შესაბამისად, ასევე მხედველობაში მიიღება საპროგნოზო ინფორმაცია-.
- საკრედიტო რისკის მატარებელი შესყიდული ან წარმოშობილი ფინანსური აქტივები ის ფინანსური აქტივებია, რომლებიც თავდაპირველი აღიარებისას უკვე საკრედიტო რისკის მატარებელია. მათი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ყოველთვის არსებობის მანძილზე იზომება (მე-3 ეტაპი).

ბანკი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს აღიარებს შემდეგ ფინანსურ ინსტრუმენტებზე, რომლებიც მოგება-ზარალის ანგარიშში რეალური ღირებულებით არ აისახება:

- მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ
- კლიენტებზე გაცემული სესხები და ავანსები
- ინვესტიციები სასესხო ფასიან ქაღალდებში
- სხვა მოთხოვნები
- სასესხო გარანტიები და
- გაცემული ფინანსური გარანტიის კონტრაქტები+
- ბანკთაშორისი დეპოზიტები და საკორესპონდენტო ანგარიშები

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი რეზერვი (მსზ/ECL)

- 12 თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი (მსზ), ანუ მსზ არსებობის მანძილზე, რომლებიც წარმოიშობა ფინანსური ინსტრუმენტის დეფოლტის ისეთი მოვლენიდან, რომელიც შესაძლებელია დადგეს ანგარიშგების დღიდან 12 თვის განმავლობაში (1-ელი ეტაპი); ან
- მსზ მთელი არსებობის მანძილზე, ანუ მსზ არსებობის მანძილზე, რომელიც წარმოიშობა ფინანსური ინსტრუმენტის დეფოლტის ყველა შესაძლო მოვლენიდან, რომელიც შესაძლებელია დადგეს ფინანსური ინსტრუმენტის მთელი არსებობის მანძილზე (მე-2 და მე-3 ეტაპები).

მთელი არსებობის მანძილზე მსზ-ის რეზერვი საჭიროა ისეთი ფინანსური ინსტრუმენტისათვის, რომლის საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საგრძნობლად გაიზარდა. ყველა სხვა ფინანსური ინსტრუმენტის შემთხვევაში, მსზ შეადგენს 12 თვიანი მსზ-ის ტოლ თანხას.

აუთვისებელი სასესხო გარანტიებისა და ფინანსური გარანტიის კონტრაქტების შემთხვევაში, 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მსზ იზომება კრედიტის კონვერსიის 36.1%-იანი ფაქტორის (აუთვისებელი სასესხო ვალდებულებები) და 100%-იანი ფაქტორის (ფინანსური გარანტიები) საფუძველზე. ხოლო 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მსზ იზომებოდა კრედიტის კონვერსიის 37.5%-იანი ფაქტორის (აუთვისებელი სასესხო ვალდებულებები) და 100%-იანი ფაქტორის (ფინანსური გარანტიები) საფუძველზე.

ფინანსური ინსტიტუტებიდან მოთხოვნებს, ბანკთაშორის დეპოზიტებსა და საკორესპონდენტო ანგარიშებს, აგრეთვე სასესხო ინსტრუმენტებში ინვესტიციებს გაუფასურება ერიცხება 12 თვიანი მსზ-ის საფუძველზე. დეფოლტის ალბათობა და დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგები კლიენტებისათვის მიიღება საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მოწოდებული საკრედიტო რეიტინგის ინფორმაციიდან.

სხვა მოთხოვნებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ფასდება გაუფასურების მოდელის ჯგუფური მიდგომის რეზერვირების განაკვეთების საფუძველზე.

კლიენტებზე გაცემული სესხები

მსესხებლების საკრედიტო რისკის გამოვლენის შესაფასებლად ბანკმა შეიმუშავა ფასს 9-ის შესაბამისი მეთოდოლოგია.

ბანკი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს ინდივიდუალურად ან ჯგუფურად, სესხების იმგვარი პორტფელით აფასებს, რომელიც მსგავსი საკრედიტო რისკის მაჩვენებლებით ხასიათდება.

ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი რისკის გამოვლენებად ითვლება ის მსესხებლები/მსესხებელთა ჯგუფები, რომელთა რისკის გამოვლენა პირველადი კაპიტალის 1%-ს აჭარბებს. გარდა ამისა, მათში დაფიქსირებული უნდა იყოს საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის ნიშნები.

ისეთი რისკის გამოვლენის დასადგენად, რომლის საკრედიტო რისკი საგრძნობლად გაიზარდა ან რომელმაც განიცადა გაუფასურების ზარალის გამომწვევი მოვლენა, ანალიზდება ინფორმაცია მსესხებლების ლიკვიდობის, გადახდისუნარიანობის, ბიზნესისა და ფინანსური რისკების, ვადაგადაცილების სტატუსის, რესტრუქტურიზაციის, საკრედიტო რეიტინგებისა და უზრუნველყოფის რეალური ღირებულების თაობაზე.

მსზ ინდივიდუალურად მნიშვნელოვან რისკის გამოვლინებაზე, რომლებიც საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის ნიშნებით ხასიათდება, ფასდება ინდივიდუალურად. თუმცა, დეფოლტირებული მსესხებლის ან მსესხებელთა ჯგუფის შემთხვევაში, ინდივიდუალური შეფასების ზღვარი პირველადი კაპიტალისათვის არის 0.5%. მსზ, რომელიც საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის ნიშნებით არ ხასიათდება ინდივიდუალურად მნიშვნელოვან რისკის გამოვლინებაზე ფასდება ჯგუფურად ან ინდივიდუალურად.

მსზ-ის შეფასება ინდივიდუალურად

ინდივიდუალურად შეფასებული სესხების შემთხვევაში, მსზ ფასდება კონტრაქტით ბანკის მიერ მისაღები ფულადი ნაკადებისა და მომავალი ეკონომიკური სცენარების სიმრავლის შეწონვით მისაღები ფულადი ნაკადების სხვაობის მიმდინარე ღირებულებით, რომელიც დისკონტირებულია ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. გარდა ამისა, მხედველობაში მიიღება სესხების უზრუნველყოფად ფლობილი აქტივების რეალიზაცია. უზრუნველყოფის სალიკვიდაციო ღირებულება ზოგადად ფასდება ამოღების პერიოდად 2.5

წლის, ხოლო აქტივების ლიკვიდაციისათვის 10%-იანი ხარჯების მიღებით. გამოთვლებში გამოყენებული სალიკვიდაციო ღირებულება უზრუნველყოფის საბაზრო ღირებულებაზე სულ მცირე 20%-ით უნდა იყოს ნაკლები. ზოგადი მიდგომა შეიძლება ინდივიდუალურად გადაიხედოს თუ სხვა გარემოებებმა უჩვენა, რომ ამოღების პერიოდი ან შეფასების ზღვრული მაჩვენებელი არარეალისტურია.

მსზ-ის შეფასება ჯგუფურად

მსზ-ის შეფასებისას მხედველობაში მიიღება შემდეგი ცვლადების სტრუქტურა:

- დეფოლტის ალბათობა (PD);
- დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგი (LGD);
- დეფოლტის რისკის პოზიცია (EAD).

აღნიშნული პარამეტრები, როგორც წესი, შეფასებულია შიდა სტატისტიკური მოდელების და სხვა ისტორიული მონაცემთა ბაზის გამოყენებით. ისინი შექმნილია სამომავლო პროგნოზის ასახვის მიზნით.

ჯგუფური შეფასება ტარდება მსესხებლის და არა კონტრაქტის დონეზე.

სეგმენტაცია

ჯგუფურად შეფასებული სესხები სეგმენტებად იყოფა საკრედიტო რისკის შემდეგი მახასიათებლების მიხედვით:

- სეგმენტი
- სექტორი
- უზრუნველყოფა
- ვალუტა

ის პორტფელი, რომელზეც მსზ-ის შეფასება ჯგუფურად ხდება, იყოფა 4 სექტორად: ვაჭრობა, მშენებლობა და უძრავი ქონების მართვა, სხვა ბიზნეს-სექტორები და პროდუქტებად: უზრუნველყოფილი საცალო და არაუზრუნველყოფილი საცალო და აგრეთვე ვალუტის მიხედვით (ლარი და უცხოური ვალუტა, გარდა მშენებლობისა და უძრავი ქონების მართვისა და არაუზრუნველყოფილი საცალო სესხებისა, რომელიც ვალუტად არ სეგმენტირდება). სულ 8 სეგმენტია.

თითოეული სეგმენტი შემდეგ იყოფა 5 კატეგორიად, რომელთაგან თითოეული მსგავსი საკრედიტო რისკის თვისებებით ხასიათდება, როგორიცაა ვადაგადაცილებული დღეების რაოდენობა და რესტრუქტურიზაცია, აგრეთვე, ზოგიერთ შემთხვევაში, საკრედიტო რეიტინგი, სესხის მომსახურების მოცვის კოეფიციენტი (DSCR) და გადახდის შემოსავალთან ფარდობა (PTI) და ა.შ.

სეგმენტაციის ზემოთ აღწერილი წესების მიხედვით, ჯგუფურად შეფასებული პორტფელი ჯგუფდება 40 მსგავსი საკრედიტო რისკის მახასიათებლების კატეგორიად.

დეფოლტის განსაზღვრება

შეფასების დასადგენად კრიტიკული მნიშვნელობა ენიჭება დეფოლტის განსაზღვრებას, რომელიც მსზ-ის ოდენობის შეფასებაშია ინტეგრირებული. დეფოლტის მოვლენად ბანკი მიიჩნევს შემდეგ მოვლენებს:

- მსესხებელმა ბანკის მიმართ მატერიალურ საკრედიტო ვალდებულებაზე ვადას გადააცილა 90-ზე მეტი დღით
- მსესხებლის მიერ ბანკისათვის საკრედიტო ვალდებულების დაფარვა მოსალოდნელი არ არის, მისი ვალები ჩამოიწერა ან გაიყიდა დიდი ფასდათმობით, ან მსესხებელი ითვლება პრობლემურად, ან მსესხებელზე მიმდინარეობს გაკოტრების პროცესი.
- აქტიური საკრედიტო რეიტინგი 8, 9 ან 10.

- კორპორატიული და მცირე და საშუალო ბიზნესის DSCR<1, ხოლო საცალო სეგმენტისათვის PTI>70%, თუ მსესხებლის შემოსავალი თვეში უტოლდება ან აღემა1,500 ლარს აღემატება, ან კიდევ PTI>55%, თუ მსესხებლის შემოსავალი თვეში 1,500 ლარზე ნაკლებია.
- საკრედიტო ვალდებულებების რესტრუქტურიზაცია სხვადასხვა საკრედიტო კომიტეტების გადაწყვეტილებით შეიძლება ჩაითვალოს დეფოლტის ხდომილებად ან გარკვეულ გარემოებებში საკრედიტო ვალდებულების საკრედიტო ხარისხის გათვალისწინებით, საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის ნიშნად.

იმის განსაზღვრისას, სავარაუდოა თუ არა მსესხებლის მხრიდან საკრედიტო ვალდებულების დაფარვა, ბანკი მხედველობაში იღებს როგორც ხარისხობრივ, აგრეთვე რაოდენობრივ ინდიკატორებს. დეფოლტის შესაფასებლად ბანკი იყენებს ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროს, რომლებიც ან ბანკის შიგნით არის შემუშავებული, ან გარე წყაროებიდან მიიღება. შეფასებული ინფორმაცია ასევე დამოკიდებულია რისკის გამოვლენის სიდიდეზეც. ანალიზში მნიშვნელოვან მონაცემებს წარმოადგენს ხარისხობრივი ინდიკატორები, როგორიცაა შიდა საკრედიტო რეიტინგის მოდელის უდაბლესი კატეგორია და გარედან მიღებული ინფორმაცია მსესხებლის ფინანსური სიტუაციის შესაძლო გაუარესების თაობაზე. ეს ინდიკატორები გამოიყენება მსზ-ის ინდივიდუალურად შესაფასებელი სესხების დასადგენად, თუ მსესხებლის რისკის გამოვლენა მნიშვნელოვნად მაღალ ზღვრულ მაჩვენებელს აღემატება. მსზ-ის ჯგუფური შეფასების მიზნებისათვის, დეფოლტად აგრეთვე ითვლება საკრედიტო რეიტინგი 8, 9, 10 ან მსესხებლისათვის „პრობლემურის“ სტატუსის მინიჭება.

საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდა

თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის აღმოსაჩენად, ბანკი მონიტორინგს ახორციელებს იმ ფინანსურ აქტივებზე, რომლებსაც გაუფასურება ერიცხება. თუ საკრედიტო რისკი საგრძნობლად გაიზარდა, ბანკი დანაკარგის რეზერვს აფასებს მთელი არსებობის მანძილზე მსზ-ის და არა 12 თვიანი მსზ-ის საფუძველზე.

იმის შესაფასებლად, საგრძნობლად გაიზარდა თუ არა ფინანსურ ინსტრუმენტზე საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების შემდეგ, ბანკი მხედველობაში იღებს სათანადო და არგუმენტირებულ ხარისხობრივ და რაოდენობრივ ინფორმაციას. მსესხებლის საკრედიტო რეიტინგის მნიშვნელოვანი გაუარესება, რაც იწვევს დეფოლტის ალბათობის 10%-ზე მეტით ზრდას და შიდა რეიტინგი არის 6- ან უარესი, აგრეთვე მნიშვნელოვანი კლება უზრუნველყოფის ფასში, შეიძლება ჩაითვალოს საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის ხარისხობრივ მაჩვენებლად. სწორედ ეს ინდიკატორები გამოიყენება ინდივიდუალურად შესაფასებელი მსზ-ის მქონე სესხების გამოსავლენად, თუ მსესხებლის რისკი ზღვრულ მაჩვენებელს აღემატება.

როდესაც აქტივზე ვადაგადაცილება 30 დღეზე მეტია ან მოხდა მისი რესტრუქტურიზაცია ფინანსური პრობლემების გამო, ბანკი მიიჩნევს, რომ საკრედიტო რისკი საგრძნობლად გაიზარდა და აქტივი ხვდება გაუფასურების მოდელის მე-2 ეტაპზე, ანუ დანაკარგის რეზერვი განიხილება მთელი არსებობის მანძილზე მსზ-ის მიხედვით.

თითოეული ჯგუფისათვის დეფოლტის ალბათობის კოეფიციენტის განსასაზღვრად, ბანკი იყენებს მიგრაციის მატრიცების მეთოდოლოგიას, რომელიც ისტორიულ მონაცემებსა და გადაუხდელობის გამოცდილებაზე დაყრდნობით დეფოლტის სტატისტიკური ანალიზის საფუძველზე სარწმუნოდ ზომავს იმ სესხების ოდენობას, რომლებიც დროთა განმავლობაში დეფოლტს განიცდის საბალანსო უწყისის თარიღამდე დამდგარი მოვლენების გამო. ჰომოგენური ჯგუფის დაკვირვების პერიოდად აღებულია ერთი წელი 2022 წლის ნოემბრიდან 2023 წლის ნოემბრამდე. დაკვირვების პერიოდის განმავლობაში გენერირდა ერთ თვიანი მიგრაციის მატრიცები. პორტფელის ზრდის ეფექტის გამოსარიცხად 2022 წლის ივლისის შემდეგ გაცემული სესხები სტატისტიკურ ანალიზში არ შევიდა.

მიგრაციის მატრიცები გამოიყენება თითოეული ჯგუფურად შესაფასებელი ჯგუფის 12 თვიანი დეფოლტის ალბათობის გამოსათვლელად. ამის გათვალისწინებით, ხდება ზღვრული დეფოლტის ალბათობების გამოთვლა პორტფელის ვადის ამოწურვამდე რამდენიმე წელიწადზე. დეფოლტის ალბათობის გამოსათვლელად დეფოლტად განისაზღვრა 90 დღიანი ვადაგადაცილება.

დროის მომენტში დეფოლტის ალბათობის შესაფასებლად ბანკი საპროგნოზო ინფორმაციას ამუშავებს სხვადასხვა მაკროსცენარის მეშვეობით.

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, თითოეულ წრეში საშუალო დეფოლტის ალბათობის 10%-იანი ზრდა/(კლება) იწვევს მთლიანი მსზ-ის 6%-იან ზრდას/(კლებას), რაც შეადგენს 1,168/(-1,168) ათას ლარს.

LGD მოდელი

გაუფასურების მოდელის კიდევ ერთი კომპონენტია LGD (დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგები), ანუ დეფოლტის შემთხვევაში წარმოშობილი ზარალის შეფასებული ოდენობა. მის შესაფასებლად დეფოლტგანცდილი რისკგამოვლინებები სეგმენტების მიხედვით მცირდება უზრუნველყოფად გამოყენებული დეპოზიტებით, 2.5 წლიანი ამოღების პერიოდის უძრავი ქონების დისკონტირებული სალიკვიდაციო ღირებულებით, 10%-იანი რეალიზაციის ხარჯებით და საბაზრო ღირებულების მინიმუმ 20%-იანი ზღვრული მაჩვენებლით. LGD იზომება სეგმენტურად და არა ჯგუფის დონეზე.

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შეფასების მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/(კლება) იწვევს მსზ-ის 1.25%/-1.26%-იან ზრდას/(კლებას), რაც შეადგენს 244/(-245) ათას ლარს.

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ამოღების პერიოდის 10%-იანი ზრდა/(კლება) იწვევს მსზ-ის 3.11%/-3.13%-იან ზრდას/(კლებას), რაც შეადგენს 606/(-609) ათას ლარს.

EAD მოდელი

EAD წარმოადგენს მთლიან მისაღებ თანხას დეფოლტის დროს. ბანკი მას ანგარიშობს კონტრაგენტის მიმდინარე რისკგამოვლენის საფუძველზე, რომელიც კორექტირებულია პოტენციური ცვლილებებით, რომლებიც დგება მე-3 დონეზე (დეფოლტი) გადაყვანისას, ანუ 1.007 1-ელი დონის სესხებისთვის და 1.010 მე-2 დონის სესხებისათვის.

საპროგნოზო ინფორმაციის გამოყენება

ბანკი მსზ-ის გამოთვლებში იყენებს საპროგნოზო ინფორმაციას. ეს ინფორმაცია მოიცავს ეკონომიკურ მონაცემებსა და ეკონომიკური ინდიკატორების პროგნოზს, რომელსაც მონეტარული სამსახურები აქვეყნებენ. დეფოლტის ზღვრული ალბათობების კორექტირებისათვის გამოიყენება სამი ეკონომიკური სცენარი (საბაზისო, პესიმისტური, ოპტიმისტური). ამ 3 სცენარის შეწონვა ქმნის დეფოლტის საშუალო შეწონილი ალბათობების საფუძველს, რომლებიც მსზ-ის გამოთვლებში გამოიყენება. 12 თვიანი მსზ (1-ელი ეტაპის სესხები) ფასდება მხოლოდ თორმეტთვიანი დეფოლტის ალბათობით. არსებობის მანძილზე მსზ (მე-2 და მე-3 ეტაპების სესხები) ფასდება ყველა წლიური ზღვრული დეფოლტის ალბათობით სესხის ვადის გასვლამდე.

ფასს 9-ის მიზნებისათვის საქართველოს ეროვნული ბანკი აქვეყნებს მაკროეკონომიკური ინდიკატორების პროგნოზებს სხვადასხვა სცენარით და მათ წონას გამოთვლებში. საბაზისო სცენარი ყველაზე სავარაუდო სცენარია და მისი წონა გამოთვლებში 50%-ია. პესიმისტური და ოპტიმისტური სცენარების წონა 25%-ია.

ისტორიული მონაცემების სტატისტიკური ანალიზის გამოყენებით ბანკმა შეაფასა ურთიერთქმედება მაკროეკონომიკურ ცვლადებსა და და დეფოლტის ალბათობას შორის. ინდივიდუალურად შეფასებული სესხების მომავალ ეკონომიკურ სცენარში შედის სამი მაკროეკონომიკური ინდიკატორი - მშპ-ის ზრდა, ლარი/აშშ დოლარი გაცვლითი კურსი და უძრავი ქონების ფასები. ჯგუფურად შეფასებული პორტფელის შემთხვევაში, ბანკმა შეაფასა, თუ რა ზეგავლენა აქვს მშპ-ის ზრდას, წლიური ინფლაციის განაკვეთს, ლარი/აშშ დოლარის გაცვლით კურსს. მშპ-ის განაკვეთი არ აჩვენებს სტატისტიკურად დამტკიცებულ კავშირს დეფოლტის ალბათობებთან.

სებ აქვეყნებს ძირითად მაკროეკონომიკურ ინდიკატორებს, რომლებიც 2023 წლის 31 დეკემბერს გამოყენებული იქნა 2024-2026 წლების საქართველოს ეკონომიკური სცენარების შესადგენად. ამ ინდიკატორებს მნიშვნელოვანი ზეგავლენა აქვს მსზ-ზე.

პროგნოზირებული ურთიერთობა ეკონომიკურ ინდიკატორებსა და დეფოლტსა და დანაკარგის განაკვეთებს შორის სესხის პორტფელებში შემუშავდა ბოლო 5 წლის მონაცემების საფუძველზე.

ბანკმა ჩაატარა სენსიტიურობის ანალიზი, რომელიც უჩვენებს, თუ როგორ შეიცვლება სესხის პორტფელის მსზ მათ გამოთვლაში გამოყენებული ძირითადი დაშვებების ცვლილებების შემთხვევაში. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ჯგუფურად შეფასებული მთლიანი მსზ, თუ თითოეული გამოყენებული დაშვება შეიცვლება 10%-ით. საილუსტრაციოდ, ცვლილებები იზოლირებულად არის ნაჩვენები და გამოყენებულია თითოეულ ალბათობის მიხედვით შეწონილ სცენარზე, რომლებსაც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება ეფუძნება.

	ცვლილება	საშუალო დეფოლტის ალბათობა	საშუალო LGD	ზეგავლენა მსზ-ზე (ლარი)
ინფლაციის განაკვეთის სცენარის	10%	9.9%	19.6%	220
ცვლილება	-10%	9.5%	19.6%	(-220)
ლარი/აშშ დოლარის გაცვლითი კურსის	10%	9.7%	19.6%	50
სცენარის ცვლილება	-10%	9.6%	19.6%	(-50)
უძრავი ქონების ფასები	10%	9.65%	15.1%	(-2,686)
	-10%	9.65%	24.9%	3,185

მსზ-ის გამოთვლა

როდესაც ზღვრული PD და LGD დგინდება თითოეული სეგმენტისათვის, ხდება სესხზე დანაკარგის რეზერვის გამოთვლა. ის დამოკიდებულია ჯგუფების რისკის მახასიათებლებზე: 12 თვიანი მსზ გამოითვლება 1-ელი ეტაპის ჯგუფებისთვის (31 დღეზე ნაკლები გადაცილება) და არსებობის მანძილზე მსზ მე-2 ან მე-3 ეტაპის ჯგუფებისათვის (30 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება ან საკრედიტო კომიტეტების მიერ რესტრუქტურიზებული სესხი ან სხვა ხარისხობრივი ინდიკატორი). დანაკარგის რეზერვის გამოთვლის შედეგი ბანკს საშუალებას აძლევს, მიიღოს ჯგუფური შეფასების 40 კატეგორიიდან თითოეულის გაუფასურების განაკვეთი, რომლებიც გამოიყენება სესხზე დანაკარგის რეზერვის ფორმირებისათვის მთლიანი მოდელის ხელახლა გამოთვლამდე. გაუფასურების მოდელის გადათვლა მოხდა 2023 წლის დეკემბერში, უახლესი ინფორმაციის საფუძველზე.

კლიენტებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხი

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ინფორმაცია კლიენტებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის თაობაზე 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შიდა საკრედიტო რისკის კატეგორიების მიხედვით:

	მთლიანი სესხები	1-ელი ეტაპი 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი არსებობის მანძილზე მსზ - არა საკრედიტო რისკიანი	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკიანი	სულ მსზ	წმინდა სესხები	მსზ რეზერვი მთლიან სესხებთან %
კორპორატიული სესხები							
5	4,894	(50)	-	-	(50)	4,844	1.0%
5-	44,262	(523)	-	-	(523)	43,739	1.2%
6+	105,550	(614)	(548)	-	(1,162)	104,388	1.1%
6	23,350	(26)	-	(875)	(901)	22,449	3.9%
6-	23,520	(13)	(207)	-	(220)	23,300	0.9%
7+	3,967	-	-	-	-	3,967	0.0%
10	11,945	-	-	(1,688)	(1,688)	10,257	14.1%
ურეიტინგო	39,608	(99)	-	-	(99)	39,509	0.2%
სულ კორპორატიული სესხები	**257,096**	**(1,325)**	**(755)**	**(2,563)**	**(4,643)**	**252,453**	**1.8%**
5	951	(2)	-	-	(2)	949	0.2%
5-	1,841	(10)	-	-	(10)	1,831	0.5%
6+	17,832	(114)	(5)	-	(119)	17,713	0.7%
6	118,872	(863)	(127)	-	(990)	117,882	0.8%
6-	105,565	(1,260)	(142)	(242)	(1,644)	103,921	1.6%
7+	9,037	(1)	(6)	(1,375)	(1,382)	7,655	15.3%
7	848	(1)	-	(173)	(174)	674	20.5%
7-	451	-	-	(70)	(70)	381	15.5%
8	5,888	-	-	(381)	(381)	5,507	6.5%
9	603	-	-	(162)	(162)	441	26.9%
10	8,965	-	-	(1,977)	(1,977)	6,988	22.1%
ურეიტინგო	35,208	(738)	(50)	(583)	(1,370)	33,837	3.9%
სულ მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები	**306,061**	**(2,989)**	**(330)**	**(4,963)**	**(8,281)**	**297,779**	**2.7%**
საცალო სესხები							
ურეიტინგო	160,596	(1,153)	(683)	(4,719)	(6,555)	154,042	4.1%
სულ საცალო სესხები	**160,596**	**(1,153)**	**(683)**	**(4,719)**	**(6,555)**	**154,042**	**4.1%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**723,753**	**(5,467)**	**(1,768)**	**(12,245)**	**(19,479)**	**704,274**	**2.7%**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ინფორმაცია კლიენტებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის თაობაზე 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შიდა საკრედიტო რისკის კატეგორიების მიხედვით:

	მთლიანი სესხები	1-ელი ეტაპის 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპის არსებობის მანძილზე მსზ - არა საკრედიტო რისკიანი	მე-2 ეტაპის არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკიანი	სულ მსზ	წმინდა სესხები	მსზ რეზერვი მთლიან სესხებთან %
კორპორატიული სესხები							
5	18,721	(36)	(176)	-	(212)	18,509	1.13%
5-	34,666	(233)	-	-	(233)	34,433	0.67%
6+	54,858	(300)	(461)	-	(761)	54,097	1.39%
6	53,681	(145)	(237)	(596)	(978)	52,703	1.82%
6-	25,131	(165)	(545)	-	(710)	24,421	2.83%
7+	7,601	(1)	-	(243)	(244)	7,357	3.21%
10	12,286	-	-	(976)	(976)	11,310	7.94%
ურეიტინგო	21,872	(131)	-	-	(131)	21,741	0.60%
სულ კორპორატიული სესხები	**228,816**	**(1,011)**	**(1,419)**	**(1,815)**	**(4,245)**	**224,571**	**1.86%**
მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები							
5	906	(6)	-	-	(6)	900	0.66%
6+	24,635	(151)	-	(6)	(157)	24,478	0.64%
6	85,417	(420)	(888)	(213)	(1,521)	83,896	1.78%
6-	98,866	(554)	(295)	(951)	(1,800)	97,066	1.82%
7+	8,552	(14)	(1)	(551)	(566)	7,986	6.62%
7	2,115	(1)	-	(47)	(48)	2,067	2.27%
7-	970	-	(12)	(75)	(87)	883	8.97%
8	2,786	-	-	(24)	(24)	2,762	0.86%
9	1,369	-	-	(251)	(251)	1,118	18.33%
10	9,208	-	-	(2,305)	(2,305)	6,903	25.03%
ურეიტინგო	35,639	(235)	(100)	(339)	(674)	34,965	1.89%
სულ მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები	**270,463**	**(1,381)**	**(1,296)**	**(4,762)**	**(7,439)**	**263,024**	**2.75%**
საცალო სესხები							
6	18	(1)	-	-	(1)	17	5.56%
6-	652	(1)	-	(18)	(19)	633	2.91%
7+	75	-	-	(7)	(7)	68	9.33%
7	1	-	-	-	-	1	0.00%
ურეიტინგო	160,503	(1,131)	(599)	(4,696)	(6,426)	154,077	4.00%
სულ საცალო სესხები	**161,249**	**(1,133)**	**(599)**	**(4,721)**	**(6,453)**	**154,796**	**4.00%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**660,528**	**(3,525)**	**(3,314)**	**(11,298)**	**(18,137)**	**642,391**	**2.75%**

ბანკის სარეიტინგო მეთოდოლოგიის მიხედვით, კორპორატიული და მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხებში შედის ინდივიდუალური მეწარმეებისა და იურიდიული პირების სესხები. ბანკი საცალო სესხებს, რომლებიც ფიზიკურ პირებზე გაცემულ სესხებს მოიცავს, შიდა საკრედიტო რეიტინგით არ ამუშავებს. მცირე და საშუალო ბიზნესზე გაცემული რამდენი სესხი გაცემულია ინდივიდუალურ მეწარმეებზე.

რესტრუქტურიზებული სესხები

კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე პირობების ცვლილება, როგორც წესი, ხდება კლიენტებთან ურთიერთობის განვითარების პროცესის ფარგლებში ან მსესხებლის მდგომარეობის გაუარესების დროს. ამ უკანასკნელ

შემთხვევაში, მოლაპარაკების შედეგად შესაძლოა გაგრძელდეს სესხის გადახდის ვადა ან შეიცვალოს გადახდის გეგმა, რომლის მიხედვითაც ბანკი შეღავათიან საპროცენტო განაკვეთს სთავაზობს იმ მსესხებლებს, რომლებიც ნამდვილად მძიმე ვითარებაში აღმოჩნდნენ. მიუხედავად ამისა, აქტივი კვლავაც ვადაგადაცილებული რჩება და ინდივიდუალურად გაუფასურებულია, თუ ხელმეორე მოლაპარაკების შედეგად დადგენილი საპროცენტო განაკვეთისა და ძირითადი თანხის გადახდა ნაკლებია აქტივის თავდაპირველ საბალანსო ღირებულებაზე. სხვა შემთხვევაში, მოლაპარაკებების შედეგად იდება ახალი ხელშეკრულება, რომელიც ახალ სესხად განიხილება.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია იმ ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულება, კლასების მიხედვით, რომელთა პირობები შეიცვალა:

ფინანსური აქტივის კლასი	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
კლიენტებზე გაცემული სესხები	67,505	73,581
გამოკლებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის	(7,611)	(6,800)

გაუნაღდებელ სასესხო ვალდებულებებთან მიმართებაში ბანკი პოტენციურად ექვემდებარება ამგვარი ვალდებულებების მთლიანი ოდენობის დანაკარგს. თუმცა, დანაკარგის სავარაუდო ოდენობა ნაკლებია, ვინაიდან პირობითი ვალდებულებების უმეტესობა დამოკიდებულია საკრედიტო ხელშეკრულებების გარკვეულ პირობებზე.

კლიენტებზე გაცემული სესხების მოძრაობა ეტაპების მიხედვით

2023 წლის 31 დეკემბერს დასრულებულ წელს, მოძრაობა კლიენტებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში და კლიენტებზე გაცემული სესხების მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში იყო:

	2023			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2023	**509,170**	**69,425**	**81,933**	**660,528**
ცვლილება საბალანსო ღირებულებაში:				
ახალი წარმოშობილი სესხები	335,381	-	-	335,381
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	24,022	(24,022)	-	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(28,915)	28,915	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(14,688)	14,688	-
-გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	13,085	(13,085)	-
სესხების დაფარვა	(245,266)	(16,555)	(14,367)	(276,188)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	(164)	(16)	131	(50)
საკურსო სხვაობა	3,482	392	208	4,082
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2023	**597,709**	**56,536**	**69,508**	**723,753**

	2023			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
საკრედიტო ზარალის რეზერვი 1 იანვარი, 2023	**3,525**	**3,315**	**11,297**	**18,137**
ცვლილება საკრედიტო ზარალში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	5,884	-	-	5,884
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	1,188	(1,188)	-	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(265)	265	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(870)	870	-
-გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე		870	(870)	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	310	817	1,127
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	-	(503)	(710)	(1,213)
სესხების დაფარვა	(1,180)	(1,042)	(2,790)	(5,012)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(3,692)	607	2,677	(408)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	950	950
საკურსო სხვაობა	6	3	5	14
საკრედიტო ზარალი 31 დეკემბერი, 2023	**5,466**	**1,767**	**12,246**	**19,479**

იურიდიულ პირებზე გაცემული სესხები, მთლიანი	**1-ელი ეტაპი**	**მე-2 ეტაპი**	**მე-3 ეტაპი**	
	12-თვიანი მსზ	**მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე**	**მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე**	**სულ**
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2023	**295,990**	**59,459**	**49,075**	**404,524**
ცვლილება მთლიან საბალანსო ღირებულებაში				-
ახალი წარმოშობილი სესხები	219,822	-	-	219,822
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	15,683	(15,683)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(17,635)	17,635	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(6,085)	6,085	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	6,918	(6,918)	-
სესხების დაფარვა	(162,129)	(17,065)	(10,590)	(189,784)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	(100)	(24)	105	(19)
საკურსო სხვაობა	2,257	327	(21)	2,563
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2023	**353,888**	**45,482**	**37,736**	**437,106**

იურიდიულ პირებზე გაცემულ სესხების ანარიცხები	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
სესხის ანარიცხები 1 იანვარი, 2023	**1,912**	**2,550**	**5,718**	**10,180**
ცვლილება სესხის ანარიცხებში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	3,390	-	-	3,390
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	562	(562)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(129)	129	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(578)	578	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	283	(283)	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	8	49	57
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	-	(235)	(278)	(513)
სესხების დაფარვა	(802)	(882)	(1,251)	(2,935)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(1,212)	197	1,229	214
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	388	388
საკურსო სხვაობა	5	2	(6)	1
სესხის ანარიცხები 31 დეკემბერი, 2023	**3,726**	**912**	**6,144**	**10,782**

სამომხმარებლო სესხები, მთლიანი	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2023	**123,749**	**3,916**	**17,896**	**145,561**
ცვლილება მთლიან საბალანსო ღირებულებაში				-
ახალი წარმოშობილი სესხები	83,500	-	-	83,500
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	5,061	(5,061)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(4,618)	4,618	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(2,916)	2,916	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	3,815	(3,815)	-
სესხების დაფარვა	(55,396)	2,382	827	(52,187)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	(107)	-	20	(87)
საკურსო სხვაობა	792	48	218	1,058
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2023	**152,981**	**6,802**	**18,062**	**177,845**

სამომხმარებლო სესხების ანარიცხები	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
სესხის ანარიცხები 1 იანვარი, 2023	**1,118**	**417**	**3,539**	**5,074**
ცვლილება სესხის ანარიცხებში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	1,907	-	-	1,907
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	437	(437)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(80)	80	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(167)	167	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	387	(387)	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	140	404	544
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	-	(154)	(335)	(488)
სესხების დაფარვა	(294)	(109)	(741)	(1,144)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(2,014)	326	1,481	(207)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	349	349
საკურსო სხვაობა	1	-	7	8
სესხის ანარიცხები 31 დეკემბერი, 2023	**1,075**	**484**	**4,484**	**6,043**

იპოთეკური სესხები, მთლიანი	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2023	**89,431**	**6,050**	**14,962**	**110,443**
ცვლილება მთლიან საბალანსო ღირებულებაში				-
ახალი წარმოშობილი სესხები	32,059	-		32,059
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	3,278	(3,278)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(6,662)	6,662	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(5,687)	5,687	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	2,352	(2,352)	
სესხების დაფარვა	(27,741)	(1,872)	(4,604)	(34,217)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	42	8	6	56
საკურსო სხვაობა	433	17	11	461
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დკემბერი, 2023	**90,840**	**4,252**	**13,710**	**108,802**

იპოთეკური სესხების ანარიცხები	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
სესხის ანარიცხები 1 იანვარი, 2023	**495**	**348**	**2,040**	**2,883**
ცვლილება სესხის ანარიცხებში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	587	-	-	587
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	189	(189)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(56)	56	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(125)	125	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	200	(200)	
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	163	365	528
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	-	(115)	(97)	(212)
სესხების დაფარვა	(84)	(53)	(798)	(935)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(466)	84	(33)	(415)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	213	213
საკურსო სხვაობა	1	1	3	5
სესხის ანარიცხები 31 დეკემბერი, 2023	**666**	**370**	**1,618**	**2,654**

2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებულ წელს, მოძრაობა კლიენტებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებასა და მოსალოდნელი ზარალის რეზერვში იყო:

	2022			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2022	**539,750**	**118,567**	**88,242**	**746,559**
ახალი წარმოშობილი სესხები	266,946	-	-	266,946
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	60,180	(60,180)	-	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(56,906)	56,906	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(28,569)	28,569	-
-გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	22,187	(22,187)	-
სესხების დაფარვა	(264,794)	(32,687)	(6,498)	(303,979)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	(106)	(98)	(75)	(279)
საკურსო სხვაობა	(35,900)	(6,701)	(6,118)	(48,719)
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2022	**509,170**	**69,425**	**81,933**	**660,528**

-	2022			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
სესხის ანარიცხები 1 იანვარი, 2022	**2,243**	**9,549**	**9,738**	**21,530**
ცვლილება საკრედიტო ზარალში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	6,216	-	-	6,216
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	2,002	(2,002)	-	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(196)	196	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(1,666)	1,666	-
-გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	1,130	(1,130)	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	1,293	2,505	3,798
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	-	(1,772)	(786)	(2,558)
სესხების დაფარვა	(925)	(3,005)	(1,788)	(5,718)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(5,720)	(361)	481	(5,600)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	993	993
საკურსო სხვაობა	(95)	(47)	(382)	(524)
სესხის ანარიცხები 31 დეკემბერი, 2022	**3,525**	**3,315**	**11,297**	**18,137**

იურიდიულ პირებზე გაცემული სესხები, მთლიანი	1-ელი ეტაპი 12-თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება, 1 იანვარი, 2022	**340,812**	**92,215**	**56,090**	**489,117**
ცვლილება მთლიან საბალანსო ღირებულებაში				-
ახალი წარმოშობილი სესხები	161,307	-	-	161,307
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	43,922	(43,922)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(42,931)	42,931	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე		(16,480)	16,480	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე		14,954	(14,954)	-
სესხების დაფარვა	(184,985)	(24,280)	(4,122)	(213,387)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	(9)	(85)	(32)	(126)
საკურსო სხვაობა	(22,126)	(5,874)	(4,388)	(32,388)
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2022	**295,990**	**59,459**	**49,074**	**404,523**

იურიდიულ პირებზე გაცემულ სესხების ანარიცხები	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
სესხის ანარიცხები 1 იანვარი, 2022	**1,580**	**8,203**	**5,181**	**14,964**
ცვლილება სესხის ანარიცხებში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	3,139	-	-	3,139
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	1,025	(1,025)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(160)	160	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(1,579)	1,579	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	314	(314)	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	1,023	949	1,972
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	-	(966)	(281)	(1,247)
სესხების დაფარვა	(788)	(2,597)	(439)	(3,824)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(2,826)	(963)	(1,078)	(4,867)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	449	449
საკურსო სხვაობა	(58)	(20)	(328)	(406)
სესხის ანარიცხები 31 დეკემბერი, 2022	**1,912**	**2,550**	**5,718**	**10,180**

სამომხმარებლო სესხები, მთლიანი	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2022	**107,116**	**21,069**	**16,573**	**144,758**
ცვლილება მთლიან საბალანსო ღირებულებაში				-
ახალი წარმოშობილი სესხები	70,684	-	-	70,684
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	13,533	(13,533)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(4,597)	4,597	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(3,385)	3,385	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	1,767	(1,767)	-
სესხების დაფარვა	(55,583)	(6,422)	(20)	(62,025)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	7	(3)	(13)	(9)
საკურსო სხვაობა	(7,412)	(174)	(262)	(7,848)
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 3 დეკემბერი, 2022	**123,748**	**3,916**	**17,896**	**145,560**

სამომხმარებლო სესხების ანარიცხები	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
სესხის ანარიცხები 1 იანვარი	**500**	**995**	**2,898**	**4,393**
ცვლილება სესხის ანარიცხებში:				
ახალი წარმოშობილი სესხები	2,039	-		2,039
გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	836	(836)	-	
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(16)	16	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(45)	45	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე		239	(239)	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	168	812	980
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	-	(759)	(141)	(900)
სესხების დაფარვა	(110)	(137)	(694)	(941)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(2,102)	781	544	(777)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	335	335
საკურსო სხვაობა	(28)	(5)	(21)	(54)
სესხის ანარიცხები 31 დეკემბერი, 2022	**1,119**	**417**	**3,539**	**5,075**

იპოთეკური სესხები, მთლიანი	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2022	**91,822**	**5,283**	**15,579**	**112,684**
ცვლილება მთლიან საბალანსო ღირებულებაში				-
ახალი წარმოშობილი სესხები	34,955	-	-	34,955
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	2,725	(2,725)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(9,378)	9,378	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე		(8,704)	8,704	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე		5,466	(5,466)	-
სესხების დაფარვა	(24,181)	(1,984)	(2,321)	(28,486)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	(104)	(10)	(29)	(143)
საკურსო სხვაობა	(6,407)	(654)	(1,504)	(8,565)
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2022	**89,432**	**6,050**	**14,963**	**110,445**

იპოთეკური სესხების ანარიცხები	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
სესხის ანარიცხები 1 იანვარი	**163**	**351**	**1,659**	**2,173**
ცვლილება სესხის ანარიცხებში:				
ახალი წარმოშობილი სესხები	1,038			1,038
გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	141	(141)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(20)	20	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(42)	42	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე		577	(577)	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	102	744	846
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	-	(47)	(364)	(411)
სესხების დაფარვა	(27)	(271)	(655)	(953)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(792)	(179)	1,015	44
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	209	209
საკურსო სხვაობა	(9)	(22)	(33)	(64)
სესხის ანარიცხები 31 დეკემბერი, 2022	**494**	**348**	**2,040**	**2,882**

მაქსიმალური საკრედიტო რისკდამოკიდებულება

ბანკის მაქსიმალური საკრედიტო რისკდამოკიდებულება ცვალებადია და განპირობებულია როგორც ინდივიდუალური რისკებით, ასევე საბაზრო ეკონომიკასთან დაკავშირებული ზოგადი რისკებითაც.

ქვემოთ მოცემული ცხრილი წარმოადგენს საბალანსო და გარესაბალანსო ფინანსური აქტივების მაქსიმალურ საკრედიტო რისკდამოკიდებულებას. ბალანსის უწყისში ასახული ფინანსური აქტივების მაქსიმალური რისკდამოკიდებულება უტოლდება აქტივების საბალანსო ღირებულებას გაქვითვამდე ან უზრუნველყოფამდე და მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალამდე. პირობითი ვალდებულებებიდან გამომდინარე, მაქსიმალური საკრედიტო რისკდამოკიდებულება წარმოდგენილია ინსტრუმენტების საკონტრაქტო ღირებულებითიმ შემთხვევაში, თუ უზრუნველყოფა, საპასუხო მოთხოვნები ან გარანტია გაუფასურდა და პირობითი ვალდებულება ან კრედიტის გაცემის ვალდებულება არ სრულდება. წმინდა რისკდამოკიდებულება არის მთლიანი რისკდამოკიდებულება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოკლებით.

31 დეკემბერი, 2023	მაქსიმალური რისკდამოკიდებულება	წმინდა რისკდამოკიდებულება
ფული და ფულის ეკვივალენტები სალაროში არსებული ფულის გარდა	33,942	33,941
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	63,339	63,338
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	14,829	14,805
კლიენტებზე გაცემული სესხები	723,753	704,274
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,354	17,338
სხვა ფინანსური აქტივები	32,513	32,225
გარანტიები და აკრედიტივები	15,653	15,377

31 დეკემბერი, 2022	მაქსიმალური რისკდამოკიდებულება	წმინდა რისკდამოკიდებულება
ფული და ფულის ეკვივალენტები სალაროში არსებული ფულის გარდა	132,281	132,273
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	129,649	129,648
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	1,116	1,115
კლიენტებზე გაცემული სესხები	660,528	642,391
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,341	17,323
სხვა ფინანსური აქტივები	19,569	19,304
გარანტიები და აკრედიტივები	10,940	10,868

გარესაბალანსო რისკი

გარესაბალანსო რისკების სამართავად გამოიყენება რისკის მართვის არსებითად ისეთივე პოლიტიკა, როგორიც საბალანსო რისკების შემთხვევაში. სასესხო ვალდებულების შემთხვევაში, კლიენტებსა და კონტრაგენტებზე გავრცელდება კრედიტის მართვის ისეთივე პოლიტიკა, როგორიც სესხებისა და ავანსების შემთხვევაში. ბანკმა უზრუნველყოფა შეიძლება მოითხოვოს კონტრაგენტის ფინანსური სიძლიერისა და გარიგების ხასიათის მიხედვით.

გეოგრაფიული კონცენტრაცია

აქტივების და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აკონტროლებს კანონმდებლობასა და მარეგულირებელ წესებთან დაკავშირებულ რისკებს და აფასებს მათ გავლენას ბანკის საქმიანობაზე. 2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები კონცენტრირებული იყო საქართველოში.

აქტივებისა და ვალდებულებების გეოგრაფიული კონცენტრაცია წარმოდგენილია ქვემოთ:

	საქართველო	სხვა არა ეგთო-ს ქვეყნები	ეგთო-ს ქვეყნები	31 დეკემბერი, 2023 სულ
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები				
ფული და ფულის ეკვივალენტები	31,627	974	1,340	33,941
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	63,338	-	-	63,338
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	14,046	759	-	14,805
კლიენტებზე გაცემული სესხები	698,852	4,703	719	704,274
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	-	-	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,338	-	-	17,338
სხვა ფინანსური აქტივები	2,225	30,000	-	32,225
სულ არაწარმოებული ფინანსური აქტივები	**827,480**	**36,436**	**2,059**	**865,975**
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	9,879	420,889	-	430,768
კლიენტების დეპოზიტები	176,588	14,826	1,641	193,055
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	-	5,062	-	5,062
საიჯარო ვალდებულება	1,473	-	-	1,473
სუბორდინირებული სესხი	-	26,965	-	26,965
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	4,229	-	-	4,229
სულ არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	192,169	467,742	1,641	661,552
წმინდა პოზიცია ფინანსურ ინსტრუმენტებზე	**635,311**	**(431,306)**	**418**	**204,423**

	საქართველო	სხვა არა ეგთო-ს ქვეყნები	ეგთო-ს ქვეყნები	31 დეკემბერი, 2022 სულ
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები				
ფული და ფულის ეკვივალენტები	128,315	1,616	2,342	132,273
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	129,648	-	-	129,648
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	391	724	-	1,115
კლიენტებზე გაცემული სესხები	635,997	5,096	1,298	642,391
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	-	-	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,323	-	-	17,323
სხვა ფინანსური აქტივები	7,375	11,929	-	19,304
სულ არაწარმოებული ფინანსური აქტივები	**919,103**	**19,365**	**3,640**	**942,108**
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	1,950	427,615	-	429,565
კლიენტების დეპოზიტები	308,404	17,935	5,549	331,888
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	-	23,606	-	23,606
საიჯარო ვალდებულება	2,252	-	-	2,252
სუბორდინირებული სესხი	-	27,091	-	27,091
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	10,511	-	-	10,511
სულ არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	**323,117**	**496,247**	**5,549**	**824,913**
წმინდა პოზიცია ფინანსურ ინსტრუმენტებზე	**595,986**	**(476,882)**	**(1,909)**	**117,195**

საკრედიტო ხარისხი ფინანსური აქტივების კლასის მიხედვით

ფინანსური აქტივები ხარისხდება საერთაშორისო სააგენტოების - "ფიტჩის", „სტანდარდ ენდ ფურზისა“ და „მუდისის“ მიერ მინიჭებული მიმდინარე საკრედიტო რეიტინგის მიხედვით. AAA მაქსიმალური რეიტინგია. საინვესტიციო რანგის ფინანსური აქტივების რეიტინგი მერყეობს AAA-BBB ფარგლებში. ამ უკანასკნელზე ნაკლები რეიტინგის მქონე ფინანსური აქტივები ითვლება სპეკულაციურად.
შემდეგი ცხრილი დეტალურად წარმოადგენს 2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის ფინანსური აქტივების საკრედიტო რეიტინგს:

31 დეკემბერი, 2023	AAA	AA	A	BBB	<BBB	შეუფასებელი	სულ
ფული და ფულის ეკვივალენტები	-	-	974	1,329	31,627	11	33,941
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-	-	-	-	63,338	-	63,338
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	759	-	-	14,046	-	14,805
კლიენტებზე გაცემული სესხები	-	-	-	-	26,651	677,623	704,274
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	-	54	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	17,338	-	17,338
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	30,000	1,817	408	32,225

31 დეკემბერი, 2022	AAA	AA	A	BBB	<BBB	შეუფასებელი	სულ
ფული და ფულის ეკვივალენტები	-	-	1,616	-	130,657	-	132,273
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-	-	-	-	129,648	-	129,648
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	724	-	-	391	-	1,115
კლიენტებზე გაცემული სესხები	-	-	-	-	19,354	623,037	642,391
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	-	54	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	17,323	-	17,323
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	7,158	12,146	19,304

კლიენტებზე გაცემული სესხებისგან განსხვავებული ფინანსური აქტივების დახარისხება ხდება საერთაშორისო სააგენტოების, "ფიტჩი", "სტანდარდ & ფუარზი" და "მუდისი" მიერ მინიჭებული მიმდინარე საკრედიტო რეიტინგის მიხედვით.

საბანკო ინდუსტრიას ზოგადად ახასიათებს საკრედიტო რისკი კლიენტებზე გაცემული სესხებისა და ბანკთაშორისი დეპოზიტების გამო. კლიენტებზე გაცემული სესხების შემთხვევაში რისკდამოკიდებულება კონცენტრირებულია საქართველოს ფარგლებში. რისკდამოკიდებულება რეგულარულ მონიტორინგს ექვემდებარება რათა უზრუნველყოფილ იქნას ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკით დადგენილი საკრედიტო ლიმიტებისა და კრედიტუნარიანობის მოთხოვნების დაცვა.

საქართველოს საკრედიტო რეიტინგი საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების თანახმად შეესაბამება – BB-ს.

ბანკი ახორციელებს მრავალ გარიგებას, სადაც კონტრაგენტები არ არიან შეფასებულნი საერთაშორისო შეფასების სააგენტოების მიერ. ბანკმა შეიმუშავა შეფასების შიდა მოდელი, რის მიხედვითაც იგი განსაზღვრავს კონტრაგენტის რეიტინგს. მსესხებელთა შეფასების მიზნით ბანკმა შეიმუშავა საკრედიტო რეიტინგის დადგენის მეთოდოლოგია. ამ მეთოდის საშუალებით მსესხებელს რეიტინგი ენიჭება ფინანსური ინფორმაციის გამჭვირვალობის, აუდირებული ფინანსური ანგარიშების, მმართველობის ხარისხის, კონკურენტუნარიანობის, საბაზრო წილის, დაკავშირებული მხარეებისა და სხვა ინდიკატორების მიხედვით.

ლიკვიდობის რისკი

ლიკვიდობის რისკი ეხება დეპოზიტების გადინებისა და სხვა ფინანსური ვალდებულებების უზრუნველსაყოფად საკმარისი სახსრების არსებობას, როცა მათი ვადა ამოიწურება.

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აკონტროლებს ზემოთ აღნიშნულ რისკებს ვადიანობის ანალიზის საფუძველზე და განსაზღვრავს ბანკის სტრატეგიას შემდგომი ფინანსური პერიოდისათვის. მიმდინარე ლიკვიდურობის კონტროლი ხორციელდება ხაზინის მიერ, რომლის ფუნქციაც არის ფულად ბაზრებზე გარიგებების დადება მიმდინარე ლიკვიდობის შესანარჩუნებლად და ფულადი ნაკადების ოპტიმიზაციისათვის.

ლიკვიდობის რისკის სამართავად, ბანკი ახორციელებს ყოველდღიურ მონიტორინგს კლიენტებისგან მომავალში მოსალოდნელი ფულადი ნაკადებსა და ბანკის ოპერაციებზე, რომელიც წარმოადგენს აქტივ-პასივების მართვის პროცესის ნაწილს. დირექტორატი აწესებს ლიმიტებს ხელმისაწვდომი სახსრების მინიმალურ წილზე გასანაღდებელი დეპოზიტების უზრუნველსაყოფად და ბანკთაშორისი და სხვა სასესხო წყაროს მინიმალურ დონეზე, რომელიც აუცილებელია იმისათვის, რომ დაკმაყოფილდეს განაღდების მოთხოვნა მისი მოსალოდნელი წარმოქმნისას.

ლიკვიდობის რისკის გასაკონტროლებლად, ლიკვიდობის ჯამური დეფიციტისა (სხვაობა აქტივებსა და ვალდებულებებს შორის) და მთლიანი აქტივების ფარდობაზე ბანკი აწესებს ზღვარს. აღნიშნული ზღვრის დარღვევის შემთხვევაში, კომიტეტი იღებს გადაწყვეტილებას კორექციული ზომების შემოღების შესახებ.

ლიკვიდობისა და საპროცენტო განაკვეთის რისკების ანალიზი:

(a) ფინანსური ვალდებულებების დაფარვის ვადამდე დარჩენილი პერიოდი, რომელიც გამოიანგარიშება ფინანსური ვალდებულებების დაუდისკონტირებელი ფულადი სახსრების (სესხის ძირითადი თანხა და პროცენტი) იმ უახლოესი თარიღით, როდესაც ბანკი ვალდებულია დაფაროს ვალდებულება; და

(b) ფინანსური აქტივებისთვის განსაზღვრული დაფარვის ვადამდე დარჩენილი პერიოდი, რომელიც იანგარიშება ფინანსურ აქტივებზე (პროცენტის ჩათვლით) არადისკონტირებული ფულადი სახსრების მოძრაობის საფუძველზე, რომელიც მიღებული იქნება აქტივებზე კონტრაქტით გათვალისწინებულ დაფარვის ვადაში, იმ შემთხვევების გარდა, როდესაც ბანკი ფულადი სახსრების შემოდინებას სხვა დროს ვარაუდობს.

შემდეგ ცხრილში გაანალიზებულია ლიკვიდობისა და საპროცენტო განაკვეთის რისკები. ქვემოთ მოცემული მონაცემები ეფუძნება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სახელშეკრულებო ვადებს:

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	განუსაზღვრელი ვადიანობა	2023 წლის 31 დეკემბერი, სულ
ფინანსური აქტივები								
ფული და ფულის ეკვივალენტები	4.6%	14,185	-	-	-	-	-	14,185
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	4.06%	-	14,046	-	-	759	-	14,805
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ		63,338	-	-	-	-	-	63,338
კლიენტებზე გაცემული სესხები	10.45%	245	5,481	-	11,612	-	-	17,338
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	9.47%	51,424	14,572	121,792	258,253	258,233	-	704,274
სულ პროცენტიანი ფინანსური აქტივები		**129,192**	**34,099**	**121,792**	**269,865**	**258,992**	**-**	**813,940**
ფული და ფულის ეკვივალენტები		19,756	-	-	-	-	-	19,756
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში		-	-	-	-	-	54	54
სხვა ფინანსური აქტივები		2,225	30,000	-	-	-	-	32,225
სულ უპროცენტო ფინანსური აქტივები		**21,981**	**30,000**	**-**	**-**	**-**	**54**	**52,035**
სულ ფინანსური აქტივები		**151,173**	**64,099**	**121,792**	**269,865**	**258,992**	**54**	**865,975**
ფინანსური ვალდებულებები								
ბანკების დეპოზიტები	4.81%	9,880	-	123,455	297,433	-	-	430,768
კლიენტების დეპოზიტები	5.54%	58,043	20,318	35,435	25,972	2,416	-	142,184
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	4%	-	-	20	5,042	-	-	5,062
საიჯარო ვალდებულება	5.58%	59	119	438	857	-	-	1,473
სუბორდინირებული სესხი	4.50%	-	-	-	-	26,965	-	26,965
სულ პროცენტიანი ფინანსური ვალდებულებები		**67,982**	**20,437**	**159,348**	**329,304**	**29,381**	**-**	**606,452**
კლიენტების დეპოზიტები		50,871	-	-	-	-	-	50,871
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		4,229	-	-	-	-	-	4,229
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		**55,100**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**55,100**
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**123,082**	**20,437**	**159,348**	**329,304**	**29,381**	**-**	**661,552**
საპროცენტო პოზიცია		61,210	13,662	(37,556)	(59,439)	229,611	-	
კუმულატიური საპროცენტო პოზიცია		61,210	74,872	37,316	(22,123)	207,488	207,488	
ლიკვიდობის პოზიცია		28,091	43,662	(37,556)	(59,439)	229,611	54	
კუმულატიური ლიკვიდობის პოზიცია		**28,091**	**71,753**	**34,197**	**(25,242)**	**204,369**	**204,423**	

ცხრილში კლიენტების მოთხოვნამდე დეპოზიტები ნაჩვენებია 1 თვემდე ვადაში. ბანკის გამოცდილების მიხედვით, ისტორიული გამოცდილებიდან გამომდინარე მოთხოვნამდე ანაბრების ნახევარი 1 წლის ვადით არის განთავსებული.

ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები
2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით (გაგრძელება)
(ათასობით ლარში)

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	განუსაზღვრელი ვადიანობა	2022 წლის 31 დეკემბერი, სულ
ფინანსური აქტივები								
ფული და ფულის ეკვივალენტები	6.2%	107,833	-	-	-	-	-	**107,833**
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-0.45%	129,648	-	-	-	-	-	**129,648**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ			391	-	-	724	-	**1,115**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8.77%	54,400	23,376	106,902	233,245	224,468	-	**642,391**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	10.45%	244	484	-	10,915	5,680	-	**17,323**
სულ პროცენტიანი ფინანსური აქტივები		**292,125**	**24,251**	**106,902**	**244,160**	**230,872**	**-**	**898,310**
ფული და ფულის ეკვივალენტები		24,440	-	-	-	-	-	**24,440**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში		-	-	-	-	-	54	**54**
სხვა ფინანსური აქტივები		19,304	-	-	-	-	-	**19,304**
სულ უპროცენტო ფინანსური აქტივები		43,744	-	-	-	-	54	**43,798**
სულ ფინანსური აქტივები		**335,869**	**24,251**	**106,902**	**244,160**	**230,872**	**54**	**942,108**
ფინანსური ვალდებულებები								
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	2.59%	1,949	-	242,807	184,809	-	-	**429,565**
კლიენტების დეპოზიტები	6.89%	165,335	6,448	56,034	34,168	7,229	-	**269,214**
გამოშვებული სასესხო ინსტრუმენტები	4%	-	-	95	23,511			**23,606**
საიჯარო ვალდებულება	5.64%	67	137	569	1,479	-	-	**2,252**
სუბორდინირებული სესხი	4.50%	-	-	-	-	27,091	-	**27,091**
სულ პროცენტიანი ფინანსური ვალდებულებები		**167,351**	**6,585**	**299,505**	**243,967**	**34,320**	**-**	**751,728**
კლიენტების დეპოზიტები		57,223	4,203	352	897		-	**62,675**
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		10,511	-	-	-	-	-	**10,511**
				-				
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		**67,734**	**4,203**	**352**	**897**		**-**	**73,186**
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**235,085**	**10,788**	**299,857**	**244,864**	**34,320**	-	**824,914**
საპროცენტო პოზიცია		124,774	17,666	(192,603)	193	196,552	-	
კუმულატიური საპროცენტო პოზიცია		124,774	142,440	(50,163)	(49,970)	146,582	146,582	
ლიკვიდობის პოზიცია		100,784	13,463	(192,955)	(704)	196,552	54	
კუმულატიური ლიკვიდობის პოზიცია		**100,784**	**114,247**	**(78,708)**	**(79,412)**	**117,140**	**117,194**	

შემდეგი ცხრილები დეტალურად წარმოადგენს ბანკის დარჩენილ საკონტრაქტო ვალდებულებებს გადახდის წინასწარ შეთანხმებული პერიოდით. ცხრილი შედგა არადისკონტირებული ფულადი სახსრების გადინების საფუძველზე ბანკის მიერ მათი დაფარვის ყველაზე ადრეული თარიღის გათვალისწინებით.

ცხრილი მოიცავს პროცენტისა და ძირითადი თანხის ფულადი სახსრების მოძრაობას. იმის გათვალისწინებით, რომ საპროცენტო ხარჯები ემყარება ცვლად საპროცენტო განაკვეთს, არადისკონტირებული თანხები გამომდინარეობს საპროცენტო განაკვეთის მრუდებიდან საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს. კონტრაქტით გათვალისწინებული დაფარვის ვადა ემყარება ყველაზე ადრეულ თარიღს, როდესაც ბანკს შეიძლება მოუწიოს თანხის დაფარვა.

კლიენტების მოთხოვნამდე დეპოზიტები შედის 1 თვემდე ლიკვიდობის კატეგორიაში, რადგან კონტრაქტის მიხედვით, ნებისმიერი თანხა შეიძლება გატანილი იქნეს კლიენტის მოთხოვნისთანავე ბანკის მთავარი დეპოზიტარები არიან ის მსესხებლები, რომლებიც, სასესხო ხელშეკრულების მიხედვით, ვალდებულნი არიან, ბანკში იქონიონ მოქმედი ანგარიშები და შეინარჩუნონ გარკვეული ბრუნვა. ამდენად, ბანკის ხელმძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ მიმდინარე ანგარიშებიდან სავარაუდო გადინება მნიშვნელოვნად განსხვავდება საკონტრაქტო ლიკვიდობისგან.

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	2023 წლის 31 დეკემბერი სულ
ფიქსირებულ განაკვეთიანი ინსტრუმენტები							
ბანკების დეპოზიტები	4.81%	9,911	-	126,274	336,325	-	472,510
კლიენტების დეპოზიტები	5.54%	108,528	20,924	36,753	29,333	4,209	199,747
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	4%	-	-	204	5,212	-	5,416
საიჯარო ვალდებულება	5.58%	66	131	480	918	-	1,595
სუბორდინირებული სესხი	4.50%	33	199	912	31,280	-	32,424
სულ ფიქსირებულ განაკვეთიანი ფინანსური ვალდებულებები		**118,538**	**21,254**	**164,623**	**403,068**	**4,209**	**711,692**
უპროცენტო ინსტრუმენტები							
კლიენტების დეპოზიტები		4.81%	9,911	-	126,274	336,325	-
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		5.54%	108,528	20,924	36,753	29,333	4,209
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		55,100	-	-	-	-	55,100
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**173,638**	**21,254**	**164,623**	**403,068**	**4,209**	**766,792**

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	2022 წლის 31 დეკემბერი სულ
ფიქსირებულ განაკვეთიანი ინსტრუმენტები							
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	2.23%	1,949	-	245,068	197,147	-	444,164
კლიენტების დეპოზიტები	6.75%	165,377	6,640	60,072	38,578	7,864	278,531
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	4%	-	-	962	24,491	-	25,917
საიჯარო ვალდებულება	5.37%	82	156	641	1,602	-	2,481
სუბორდინირებული სესხი	4.50%	33	197	916	4,867	27,780	33,793
სულ ფიქსირებულ განაკვეთიანი ფინანსური ვალდებულებები		**167,441**	**6,993**	**307,659**	**266,685**	**35,644**	**784,886**
უპროცენტო ინსტრუმენტები							
კლიენტების დეპოზიტები		57,223	4,203	352	897		62,675
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		10,511	-	-	-	-	10,511
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		**67,734**	**4,203**	**352**	**897**	**-**	**73,186**
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**235,175**	**11,196**	**308,011**	**267,582**	**35,644**	**858,072**

ზემოთ მოცემულ ცხრილში ვადიანობა საკონტრაქტო პირობებს შეესაბამება. თუმცა, არსებული კანონმდებლობით, ფიზიკურ პირს უფლება აქვს, ვადამდე ადრე გაწყვიტოს საანაბრე ხელშეკრულება. ცვლადგანაკვეთიანი ინსტრუმენტებისათვის (არაწარმოებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შემთხვევაში) მოცემული თანხები შეიცვლება, თუ ცვლადი განაკვეთი განსხვავდება საანგარიშო პერიოდის ბოლოს დადგენილი საპროცენტო განაკვეთისგან.

საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის იმის რისკი, რომ ბანკის მოგებაზე ან კაპიტალზე ან მის მიერ მიზნების მიღწევის უნარზე უარყოფით ზეგავლენას მოახდენს საბაზრო განაკვეთების ან ფასების დონის ცვლილება ან მერყეობა. საბაზრო რისკი მოიცავს საპროცენტო განაკვეთის რისკს, სავალუტო რისკსა და სხვა რისკებს. ბანკის მიერ რისკების გამოთვლის მეთოდებში და იმ რისკებში, რომლებსაც ის ექვემდებარება, ცვლილებებს ადგილი არ ჰქონია. ასევე, არ შეცვლილა რისკების მართვისა და გაზომვის მეთოდები.

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აგრეთვე მართავს საპროცენტო განაკვეთისა და საბაზრო რისკებს ბანკის საპროცენტო განაკვეთის პოზიციის შენარჩუნებით, რაც უზრუნველყოფს ბანკის პოზიტიურ საპროცენტო მარჟას. ფინანსური ზედამხედველობის სამმართველო ახორციელებს ბანკის მიმდინარე ფინანსური მაჩვენებლების მონიტორინგს, აფასებს მის მგრძნობიარობას საპროცენტო განაკვეთის ცვალებადობის მიმართ და ამ განაკვეთის ცვლილების ზეგავლენას ბანკის მომგებიანობაზე.

მგრძნობიარობა საპროცენტო განაკვეთის მიმართ

პოტენციური დანაკარგების პერიოდული შეფასების გზით ბანკი მართავს სამართლიანი ღირებულების საპროცენტო განაკვეთის რისკებს, რომელიც შესაძლებელია წარმოიშვას ბაზრის მდგომარეობის ნეგატიური ცვლილებების შედეგად. ბანკის ხელმძღვანელობა ახორციელებს ბანკის ფინანსური საქმიანობის მონიტორინგს, აფასებს ბანკის მგრძნობიარობას სამართლიანი ღირებულების საპროცენტო განაკვეთის ცვლილების მიმართ და მის გავლენას ბანკის მომგებიანობაზე.

საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვის მთავარ ინსტრუმენტს წარმოადგენს საპროცენტო პოზიციაზე ზღვარის დაწესება და მისი მონიტორინგი. ბანკის საბაზრო რისკის მართვის პოლიტიკის მიხედვით, საპროცენტო პოზიციაზე ზღვარი წესდება იმის გათვალისწინებით, რომ საპროცენტო განაკვეთებში 2%-იანი ცვლილებით გამოწვეული დანაკარგი არ უნდა აჭარბებდეს წლიურ ბიუჯეტში მოცემული წმინდა საპროცენტო შემოსავლის 12%-ს.

შემდეგი ცხრილი წარმოადგენს საპროცენტო განაკვეთის რისკის მიმართ მგრძნობიარობის ანალიზს, რომელიც განისაზღვრა ,,რისკის ცვალებადობის შესაძლო მისაღებ ცვლილებებზე" დაყრდნობით. ამ ცვლილებების დონე განისაზღვრება ხელმძღვანელობის მიერ და გათვალისწინებულია ანგარიშებში რისკების თაობაზე, რომლებსაც ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობას წარუდგენენ.

გავლენა მოგებაზე გადასახადის გადახდამდე აქტივების ღირებულებაზე დაყრდნობით 2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრისა და 2013 წ. 1 იანვრის მდგომარეობით შეადგენს:

ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები
2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით (გაგრძელება)
(ათასობით ლარში)

	2023 წ. 31 დეკემბერს		2022 წ. 31 დეკემბერს	
	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები:				
ფული და ფულის ეკვივალენტები	284	(284)	2,157	(2,157)
ბანკების დეპოზიტები	296	(296)	22	(22)
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	1,267	(1,267)	2,593	(2,593)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	14,085	(14,085)	12,848	(12,848)
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	347	(347)	346	(346)
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები:				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	(8,615)	8,615	(8,591)	8,591
კლიენტების დეპოზიტები	(2,844)	2,844	(5,384)	5,384
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	(101)	101	(472)	472
საიჯარო ვალდებულება	(29)	29	(45)	45
სუბორდინირებული სესხი	(539)	539	(542)	542
წმინდა ზეგავლენა მოგებაზე მოგების გადასახადამდე	**4,151**	**(4,151)**	**2,932**	**(2,932)**

	2023 წ. 31 დეკემბერს		2022 წ. 31 დეკემბერს	
	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები:				
ფული და ფულის ეკვივალენტები	227	(227)	1,833	(1,833)
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	237	(237)	19	(19)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	1,014	(1,014)	2,204	(2,204)
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	11,268	(11,268)	10,921	(10,921)
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები:				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	(6,892)	6,892	(7,302)	7,302
კლიენტების დეპოზიტები	(2,275)	2,275	(4,576)	4,576
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	(81)	81	(401)	401
საიჯარო ვალდებულება	(23)	23	(38)	38
სუბორდინირებული სესხი	(431)	431	(461)	461
წმინდა ზეგავლენა კაპიტალზე	**3,321**	**(3,321)**	**2,198**	**(2,198)**

სავალუტო რისკი

სავალუტო რისკი განიმარტება, როგორც რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულება შეიცვლება უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვალებადობასთან ერთად. ძირითადი უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსების რყევა გავლენას ახდენს ბანკის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფულად ნაკადებზე.

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი სავალუტო რისკს აკონტროლებს ღია სავალუტო პოზიციის მართვით, რაც ბანკს აძლევს საშუალებას, მინიმუმამდე დაიყვანოს ეროვნულ ვალუტასთან მიმართებაში სხვა ვალუტების კურსის ცვალებადობის შედეგად განცდილი დანაკარგები. ხაზინის განყოფილება ახორციელებს ბანკის ღია სავალუტო პოზიციის ყოველდღიურ მონიტორინგს, რათა უზრუნველყოფილი იქნეს სებ-ის მოთხოვნებთან შესაბამისობა

ბანკის ღია პოზიციები იმ ვალუტების მიხედვით, რომლებშიც იგი ფლობს აქტივებსა და ვალდებულებებს:

	ლარი	აშშ დოლარი 1 აშშ დოლარი = 2.6894 ლარი	ევრო 1 ევრო = 2.9753 ლარი	სხვა ვალუტა	31 დეკემბერი, 2023 სულ
ფინანსური აქტივები					
ფული და ფულის ეკვივალენტები	10,791	16,495	6,409	246	33,941
მინიმალური სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	-	30,517	32,821	-	63,338
მოთხოვნები ბანკების მიმართ	14,046	759	-	-	14,805
კლიენტებზე გაცემული სესხები	184,596	300,648	219,030	-	704,274
გასაყიდად განკუთვნილი ინვესტიციები	54	-	-	-	54
დაფარვის ვადამდე ფლობილი ინვესტიციები	17,338	-	-	-	17,338
სხვა ფინანსური აქტივები	30,420	17	1,788	-	32,225
სულ ფინანსური აქტივები	**257,245**	**348,436**	**260,048**	**246**	**865,975**
ფინანსური ვალდებულებები					
გადასახდელები ბანკების მიმართ	-	184,937	245,831	-	430,768
კლიენტების დეპოზიტები	76,744	101,522	14,451	338	193,055
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები		5,062			5,062
საიჯარო ვალდებულება	-	26,965	-	-	26,965
სუბორდინირებული სესხები	103	1,370	-	-	1,473
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	3,862	211	73	83	4,229
სულ ფინანსური ვალდებულებები	**80,709**	**320,067**	**260,355**	**421**	**661,552**
ღია პოზიცია	**176,536**	**28,369**	**(307)**	**(175)**	

	ლარი	აშშ დოლარი 1 აშშ დოლარი = 2.7020 ლარი	ევრო 1 ევრო = 2.8844 ლარი	სხვა ვალუტა	31 დეკემბერი, 2022 სულ
ფინანსური აქტივები					
ფული და ფულის ეკვივალენტები	77,336	45,013	8,865	1,060	**132,274**
მინიმალური სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	-	72,258	57,390	-	**129,648**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	724	-	391	**1,115**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	196,053	217,876	228,461	-	**642,390**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	-	-	-	**54**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,323	-	-	-	**17,323**
სხვა ფინანსური აქტივები	318	18,986	-	-	**19,304**
სულ ფინანსური აქტივები	**291,084**	**354,857**	**294,716**	**1,451**	**942,108**
ფინანსური ვალდებულებები					
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	161,692	267,873	-	429,565
კლიენტების დეპოზიტები	156,426	147,363	26,615	1,484	331,888
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები		23,606			23,606
საიჯარო ვალდებულება	190	2,062	-	-	2,252
სუბორდინირებული სესხები		27,091			27.091
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	8,800	271	1,432	8	10,511
სულ ფინანსური ვალდებულებები	**165,416**	**362,085**	**295,920**	**1,492**	**824,913**
ღია საბალანსო პოზიცია	**125,668**	**(7,228)**	**(1,204)**	**(41)**	

მგრძნობიარობა სავალუტო რისკის მიმართ

შემდეგი ცხრილი დეტალურად წარმოადგენს ბანკის მგრძნობიარობას აშშ დოლარის ლართან კურსის 25%-იან ზრდასა და შემცირებასთან მიმართებაში. 25% არის მგრძნობიარობის განაკვეთი, რომელიც გამოიყენება უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობისათვის უცხოური ვალუტის რისკზე ანგარიშის წარდგენისას და

წარმოადგენს ხელმძღვანელობის მიერ უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილების შეფასებას. მგრძნობიარობის ანალიზი მოიცავს მხოლოდ არსებულ უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული ფულადი ერთეულების მიმდინარე ნაწილს და აკორექტირებს მათ გაცვლით კურსს პერიოდის ბოლოს უცხოური ვალუტის განაკვეთის 25%-იანი ცვლილებით.

გავლენა წმინდა მოგებასა და კაპიტალზე აქტივების ღირებულებაზე დაყრდნობით 2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეადგენს:

	2023 წ. 31 დეკემბერი		2022 წ. 31 დეკემბერი	
	ლარი/აშშ დოლარი 25%	ლარი/აშშ დოლარი (25%)	ლარი/აშშ დოლარი 25%	ლარი/აშშ დოლარი (25%)
გავლენა მოგება-ზარალზე	7,092	(7,092)	(1,807)	1,807
გავლენა კაპიტალზე	5,674	(5,674)	(1,536)	1,536

	2023 წ. 31 დეკემბერი		2022 წ. 31 დეკემბერი	
	ლარი/ევრო 25%	ლარი/ევრო (25%)	ლარი/ევრო 25%	ლარი/ევრო (25%)
გავლენა მოგება-ზარალზე	(77)	77	(301)	301
გავლენა კაპიტალზე	(61)	61	(256)	256

მგრძნობიარობის ანალიზის შეზღუდვები. ზემოთ მოცემული ცხრილი გვიჩვენებს ძირითად დაშვებებში მომხდარი ცვლილებების შედეგებს, ხოლო სხვა დაშვებები რჩება უცვლელი. რეალობაში არსებობს კორელაცია დაშვებებსა და სხვა ფაქტორებს შორის. ასევე, უნდა გავითვალისწინოთ, რომ მგრძნობიაროაბა არ არის წრფივი და უფრო დიდი ან პატარა გავლენა არ უნდა იქნას ინტერპოლირებული ან ექსტრაპოლირებული ამ შედეგებიდან გამომდინარე.

მგრნობიარობის ანალიზი არ ითვალისწინებს იმ ფაქტს, რომ ბანკის აქტივები და ვალდებულებები საკმაოდ აქტიურად იმართება. ამასთან, ბანკის ფინანსური პოზიცია შეიძლება იცვლებოდეს იმ დროისათვის, როდესაც ფაქტიური საბაზრო მოძრაობები იჩენს თავს. მაგალითად, ბანკის ფინანსური რისკის მართვის სტრატეგია მიზნად ისახავს საბაზრო რყევებისადმი დამოკიდებულების მართვას. სხვადასხვა დონის მიმართ საინვესტიციო ბაზრის მოძრაობის პარალელურად, მმართველობითი ზომები შეიძლება მოცავდეს ინვესტიციების გაყიდვას, საინვესტიციო პორტფელის გადანაწილების ცვლილებას და სხვა დაცვითი ღონისძიებების განხორციელებას. ამის შედეგად, დაშვებებში ცვლილებებს შეიძლება არ ჰქონდეს ზეგავლენა ვალდებულებებზე, მაშინ, როდესაც აქტივები ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშში საბაზრო ღირებულებით აღირიცხება. ასეთ ვითარებაში აქტივებისა და ვალდებულებების გაზომვის განსხვავებულმა მეთოდებმა შეიძლება მიგვიყვანოს აქციონერების კაპიტალის ცვალებადობასთან.

სხვა შეზღუდვები მგრძნობიარობის ანალიზში მოიცავს ჰიპოთეტიური საბაზრო მოძრაობების გამოყენებას პოტენციური რისკის დემონსტრირებისათვის, რომელიც წარმოადგენს ბანკის შეხედულებას ახლო მომავალში მოსალოდნელ საბაზრო ცვლილებებზე, რომელთა დარწმუნებით გათვალისწინება შეუძლებელია და მოსაზრებას, რომ ყველა საპროცენტო განაკვეთი ერთმანეთის მსგავსად იმოქმედებს.

საფასო რისკი

საფასო რისკი არის საბაზრო ფასების ცვალებადობის შედეგად ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულების მერყეობის რისკი, მიუხედავად იმისა, აღნიშნული ცვალებადობა გამოწვეულია კონკრეტული ფასიანი ქაღალდისთვის, ან მისი გამომშვებისთვის სპეციფიური ფაქტორებით, თუ ბაზარზე არსებულ ყველა ფასიანი ქაღალდზე მოქმედი ფაქტორებით. ბანკზე გავლენას ახდენს მისი პროდუქტების საფასო რისკი, რომელიც ექვემდებარება ძირითად და სპეციფიურ საბაზრო რყევებს. თუმცა, ბანკი არ ფლობს ბაზარზე კვოტირებადი ფასიანი ქაღალდების პორტფელს.

საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკი წარმოადგენს ისეთი ზარალის რისკს, რომელიც წარმოიშობა სისტემის მოშლის, ადამიანური შეცდომის, თაღლითობის და გარე მოვლენების შედეგად. თუ კონტროლი არ მუშაობს, საოპერაციო რისკმა შეიძლება ავნოს კომპანიის რეპუტაციას, გამოიწვიოს სამართლებრივი სირთულეები და ფინანსური ზარალი. ბანკი ვერ შეამცირებს ყველა საოპერაციო რისკს, მაგრამ იგი ცდილობს, მართოს აღნიშნული რისკები და აკონტროლოს გარემო პოტენციური რისკების მონიტორინგისა და მათზე ადეკვატური რეაგირების საშუალებით. მართვის მექანიზმები მოიცავს მოვალეობების გადანაწილებას, წვდომის, ავტორიზაციისა და შედარების ეფექტიან პროცედურებს, პერსონალის განათლებასა და პროცესების შეფასებას.

29. ტრანზაქციები მეკავშირე მხარეებთან

ქვემოთ მოცემულია ინფორმაცია ბანკსა და მის მეკავშირე მხარეებთან განხორციელებული ტრანზაქციების შესახებ.

	31 დეკემბერი, 2023		31 დეკემბერი, 2022	
	მეკავშირე მხარეების ნაშთები	მთლიანი კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	მეკავშირე მხარეების ნაშთები	მთლიანი კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით
ფული და ფულის ეკვივალენტები	1,728	33,941	2,342	132,273
- დამფუძნებელი	1,728	-	1,925	-
- სხვა მეკავშირე მხარეები	-	-	417	-
მთლიანი კლიენტებზე გაცემული სესხები	686	704,274	597	660,528
- ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	266	-	320	-
- სხვა მეკავშირე მხარეები	420	-	277	-
	-	-	-	-
კლიენტებზე გაცემული სესხების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის/გაუფასურების რეზერვი	(7)	(18,137)	(6)	(18,137)
- ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	(2)	-	(2)	-
- სხვა მეკავშირე მხარეები	(5)	-	(4)	-
სხვა აქტივები	30,000	47,860	-	-
-დამფუძნებელი	30,000	-	-	-
	-	-	-	-
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	420,889	430,768	427,615	429,565
- დამფუძნებელი	420,889	-	427,615	-
	-	-	-	-
კლიენტების დეპოზიტები	1,693	193,055	886	331,888
- ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	264	-	192	-
- სხვა მეკავშირე მხარეები	1,429	-	694	-
	-	-	-	-
სუბორდინირებული სესხები	26,965	26,965	27,091	27,091
- დამფუძნებელი	26,965		27,091	

დირექტორებისა და უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის ანაზღაურება მოიცავს:

	2023		2022	
	დაკავშირე-ბული მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	დაკავშირე-ბული მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით
უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის ანაზღაურება:				
- თანამშრომელთა მოკლევადიანი სარგებელი	1,371	14,055	1,142	12,318
სულ	**1,371**	**14,055**	**1,142**	**12,318**

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლისათვის მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიში მოიცავს შემდეგ თანხებს, რომლებიც მეკავშირე მხარეებთან ოპერაციების შედეგად წარმოიშვა:

	2023		2022	
	მეკავშირე მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	მეკავშირე მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით
საპროცენტო შემოსავალი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით	63	69,147	64	65,225
- უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა (დამფუძნებლი ან ბანკი)	26	-	34	-
- სხვა მეკავშირე მხარეები	37	-	31	-
საპროცენტო ხარჯი	(15,836)	(29,388)	(9,098)	(30,171)
- დამფუძნებელი	(15,808)	-	(8,818)	-
- უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა ბანკში	(1)	-	(2)	-
- სხვა მეკავშირე მხარეები	(27)	-	(278)	-
საკომისიო ხარჯები	(666)	(2,585)	(56)	(2,645)
- დამფუძნებელი	(66)		(56)	
წმინდა (ზარალი)/მოგება უცხოური ვალუტის ოპერაციებზე	(369)	6,888	5	(309)
- დამფუძნებელი	(369)	-	5	-
საოპერაციო ხარჯები	(1,371)	(22,961)	(1,161)	(21,616)
- უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	(1,371)	-	(1,161)	-

30. შემდგომი მოვლენები

2024 წლის თებერვალში გადაუხდელი პრივილეგირებული აქციების დარჩენილ ნაწილზე მოხდა გადახდა 30,000 ათასი ლარის ოდენობით.

სააქციო საზოგადოება
ხალიკ ბანკი საქართველო

ფინანსური ანგარიშგება და
მმართველობის ანგარიში
2023 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის
მდგომარეობით

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

სარჩევი

	გვერდი
ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის ანგარიში 2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით ფინანსური ანგარიშგებისა და მმართველობის ანგარიშის მომზადებასა და დამტკიცებაზე	1
მმართველობის ანგარიში 2023 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლისათვის:	
დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა	13-17
ფინანსური ანგარიშგება 2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით:	
ფინანსური მდგომარეობის ანგარიში	18
მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიში	19
კაპიტალში ცვლილებების ანგარიში	20
ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიში	21
ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები	
1. ორგანიზაცია	22
2. მომზადების საფუძველი	22
3. საოპერაციო გარემო	24
4. ახალი და შესწორებული ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) მიღება	24
5. ბუღალტრული აღრიცხვის არსებითი პოლიტიკა	25
6. ბუღალტრული აღრიცხვის კრიტიკული განსჯა და შეფასებების განუსაზღვრელობის ძირითადი წყაროები	38
7. ფული და ფულის ეკვივალენტები	39
8. სავალდებულო რეზერვები საქართველოს ეროვნულ ბანკში	39
9. კლიენტებზე გაცემული სესხები	40
10. ინვესტიციები ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ სასესხო ინსტრუმენტებში	43
11. ძირითადი საშუალებები	44
12. სხვა აქტივები	46
13. გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	46
14. კლიენტების დეპოზიტები	47
15. გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	48
16. საიჯარო ვალდებულება	48
17. სუბორდინირებული სესხი	48
18. სხვა ვალდებულებები	49
19. სააქციო კაპიტალი	49
20. წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების დანაკარგებამდე	50
21. გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი საპროცენტო შემოსავლის მქონე და არმქონე აქტივებზე / სხვა ოპერაციების რეზერვი	50
22. საკომისიო შემოსავლები და ხარჯები	51
23. წმინდა მოგება / (ზარალი) უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე	52
24. საოპერაციო ხარჯები	52
25. მოგების გადასახადი	52
26. გარანტიები და პირობითი ვალდებულებები	54
27. ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება	56
28. რისკის მართვის პოლიტიკა	58
29. ტრანზაქციები მეკავშირე მხარეებთან	88
30. შემდგომი მოვლენები	89

დახურული სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

მმართველობითი ანგარიში
2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომელიც სამართლიანად ასახავს სააქციო საზოგადოება „ხალიკ ბანკი საქართველოს“ („ბანკი”) ფინანსურ მდგომარეობას 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების, კაპიტალის ცვლილებებისა და ფულადი ნაკადების მოძრაობის შესაბამის ანგარიშგებებს ამავე თარიღით დასრულებული წლისათვის და ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებს, ძირითადი სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვის ჩათვლით, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს”) შესაბამისად. ხელმძღვანელობა აგრეთვე, პასუხისმგებელია მმართველობითიმმართველობითი ანგარიშის მომზადებაზე, ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

ფინანსური ანგარიშგებისა და მმართველობითიმმართველობითი ანგარიშის მომზადებისას ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია:

- მართებული ბუღალტრული პრინციპების არჩევასა და მათ თანმიმდევრულ შესრულებაზე;
- ინფორმაციის წარდგენაზე, ბუღალტრული პოლიტიკების ჩათვლით, რომელიც უზრუნველყოფს მართებული, საიმედო, შესადარი და გასაგები ინფორმაციის არსებობას;
- დამატებითი ინფორმაციის წარდგენის უზრუნველყოფაზე, იმ შემთხვევაში, თუ ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების სპეციფიური მოთხოვნები არ არის საკმარისი იმისათვის, რომ მომხმარებელმა გააანალიზოს კონკრეტული გარიგების და სხვა მოვლენებისა და პირობების გავლენა ბანკის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფინანსურ შედეგებზე;
- შეაფასოს თუ რამდენად აქვს ბანკს უნარი გაგრძელოს თავისი საქმიანობა უწყვეტ რეჟიმში;
- მმართველობის ანგარიშში ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ინფორმაციის განმარტებაზე; და
- ფინანსური ანგარიშგების შესატყვისი მმართველობის ანგარიშის მომზადებაზე.

ხელმძღვანელობა აგრეთვე პასუხისმგებელია:

- ბანკში ეფექტური და მყარი შიდა კონტროლის სისტემის შემუშავებაზე, დანერგვასა და შენარჩუნებაზე;
- ისეთი ბუღალტრული ჩანაწერების წარმოებაზე, რომელიც წარმოადგენს და ხსნის ბანკის გარიგებებს და ნებისმიერ დროს უზრუნველყოფს ბანკის ფინანსური მდგომარეობის საკმარისი სიზუსტით წარდგენას და ფასს-ის მოთხოვნებთან ფინანსური ანგარიშგების შესაბამისობას;
- სავალდებულო ბუღალტრული ჩანაწერების წარმოებაზე საქართველოს კანონმდებლობისა და ბუღალტრული სტანდარტების შესაბამისად;
- ბანკის აქტივების უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად საჭირო ქმედებების განხორციელებაზე; და
- თაღლითობისა და სხვა დარღვევების თავიდან აცილებასა და აღმოჩენაზე.

2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგება და მმართველობის ანგარიში ბანკის დირექტორატის მიერ დამტკიცებულია გამოსაშვებად 2024 წლის 4 მარტს.

დირექტორატის სახელით:

ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

ეკატერინე რუსიტაშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

მიმოხილვა

სააქციო საზოგადოება „ხალიკ ბანკ საქართველო“ (`ბანკი“) არის სს “ყაზახეთის სახალხო ბანკის“ საკუთრებაში არსებული მისივე შვილობილი კომპანია, რომელიც საქართველოს ბაზარზე 2008 წლიდან ოპერირებს.

2009 წელს ბანკის ძირითად საქმიანობას წარმოადგენდა საბანკო პროდუქტების გასაყიდად ყველა აუცილებელი პირობის შექმნა, კერძოდ, საბანკო ინფრასტრუქტურის მოწყობა, კვალიფიციური თანამშრომლების მოზიდვა და საოპერაციო საქმიანობის ფორმალიზება.

2010 წლიდან მოყოლებული ბანკი აქტიური ოპერაციებითაა დაკავებული და საფონდო ბაზარზე ახორციელებს სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდების შესყიდვისა და ბანკთაშორის ტრანზაქციებს. 2010 წლის პირველი კვარტლის შემდეგ ბანკი ჩაერთო სესხების გაცემის აქტიურ პროცესში, რაც დღემდე წარმატებით მიმდინარეობს.

ბანკს აქვს ცხრა კარგად მოწყობილი წარმომადგენლობითი ოფისი (ფილიალი / მომსახურების ცენტრი), აგრეთვე ბანკომატებისა და გადახდის ტერმინალების ქსელი. ცხრიდან სამი ფილიალი განთავსებულია ქვეყნის დედაქალაქის გარეთ (ბათუმში, ქუთაისში, ფოთში), დარჩენილი ექვსი ფილიალი კი ფუნქციონირებს დედაქალაქში.

ბანკის მიზანია, წარმატებული საქმიანობა გააგრძელოს ყველა საბაზრო სეგმენტში, მათ შორის, საცალო, მცირე და საშუალო ბიზნესის, კორპორატიული ბიზნესის სეგმენტებში. ამ მიზნით ბანკი კლიენტებს სთავაზობს მომსახურებათა ფართო სპექტრს - საკრედიტო პროდუქტებს, სახელფასო პროგრამებს, მიმდინარე ანგარიშებისა და ვადიანი ანაბრების დიდ არჩევანს, ბარათებს, დისტანციურ საბანკო სერვისებსა და დოკუმენტურ ოპერაციებს.

ბანკს მნიშვნელოვანი ინვესტიციები აქვს ჩადებული საინფორმაციო ტექნოლოგიებისა და საგადახდო სისტემების განვითარებაში და წარმატებას აღწევს ბაზარზე ინოვაციური საბანკო პროდუქტების თვალსაზრისით. ბანკს აქვს კარგად ჩამოყალიბებული საერთაშორისო საკორესპონდენტო ურთიერთობები, რომელთა მეშვეობით საგადახდო ტრანზაქციების განხორციელება მთელი მსოფლიოს მასშტაბითაა შესაძლებელი. ბანკი ჩართულია SWIFT და საქართველოს ეროვნული ბანკის („სებ“) დროის რეალურ რეჟიმში ანგარიშსწორების (RTGS) სისტემებში.

2023 წლის ოქტომბერში ბანკმა, „სიტიბანკში“ გახსნა საკორესპონდენტო ანგარიში აშშ დოლარში .2023 წლის მეორე კვარტალში ბანკმა, კლიენტების გადარიცხვების მომსახურების გაფართოების მიზნით, საკორესპონდენტო ანგარიში გახსნა ჩინურ იუანში, მესამე კვარტალში კი კუვეიტის ეროვნულ ბანკში, „რაიფაიზენბანკის“ გავლით დაიწყო ვალუტის გადარიცხვები კონვერტირებით.

ბანკი მუდმივად მუშაობს ფინანსური სერვისების ხარისხის გაუმჯობესებისა და კლიენტებისათვის ახალი, ინოვაციური პროდუქტების შეთავაზების კუთხით, კერძოდ, ბანკის ახალ პრიორიტეტად ისახავს საცალო რესურსებისა და მათი გავრცელების არხების განვითარებას - ახლის შემუშავებასა და არსებულის გაუმჯობესებას. გარდა ამისა, ხარისხის გაუმჯობესების ერთ-ერთ კომპონენტად, საბანკო პროდუქტების შემუშავებასთან ერთად, განიხილება პროდუქტების ხელმისაწვდომობის გაზრდა ბანკის ფილიალების ქსელისა და დისტანციური მომსახურების არხების განვითარების გზით.

ბანკის სტრატეგიის წარმატებით განხორციელება მოითხოვს ამ სტრატეგიის ბანკის შიდა ზედამხედველობის ქსელის მიხედვით გამართვას. ბანკში ფუნქციონირებს რისკის მართვისა და შიდა კონტროლის მძლავრი სისტემები, რაც მას საშუალებას აძლევს, სტრატეგიის განხორციელების პარალელურად, დაადგინოს რისკის დასაშვები ოდენობები და მყისიერად გამოავლინოს, შეაფასოს, მართოს და ანგარიშებში ეფექტურად ასახოს სხვადასხვა დროს არსებული რისკები.

ბანკის სააქციო კაპიტალი

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის სააქციო კაპიტალმა შეადგინა 76,000 ჩვეულებრივი, სრულად გადახდილი აქცია, თითოეული 1,000 ლარის ნომინალური ღირებულებით და 37,500 პრივილეგირებული აქცია, თითოეული 1,600 ლარის ნომინალური ღირებულებით.

ბანკი ხაზინაში აქციებს არ ფლობდა. აღსანიშნავია, რომ ყველა ჩვეულებირივი აქცია სრულადაა გადახდილი, გამოშვებული პრივილეგირებული აქციების ნახევარი კი გადახდილი იქნა 2023 წლის აგვისტოში, მეორე ნახევარი კი - 2024 წლის თებერვალში. ჩვეულებრივ და პრივილეგირებულ აქციებთან დაკავშირებული უფლებები და მოვალეობები აღწერილია ბანკის წესდებაში. გამოშვებული ჩვეულებრივი აქციების ხმის უფლება შეზღუდული არ არის და თითოეულ ჩვეულებრივ აქციას ერთი ხმა გააჩნია. რაც შეეხება პრივილეგირებული აქციების მონაწილეობას აქციონერთა საერთო კრებებში, მათ მფლობელებს ხმის უფლება არ აქვთ.

წლის განმავლობაში სააქციო კაპიტალის მოძრაობა აღწერილია ფინანსური ანგარიშგების მე-20 შენიშვნაში.

ფინანსური შედეგების მიმოხილვა

განვითარებაზე ორიენტირებული მიდგომით, ბანკი ძირითადად ემსახურება მცირე და საშუალო საწარმოებისა და კორპორაციულ სეგმენტებს და ყურადღებას ამახვილებს მაღალი ხარისხის ფინანსურ პროდუქტებზე. ის ცდილობს, გახდეს საცალო კლიენტებისთვის ყველაზე მიმზიდველი ბანკი და ამისათვის მუდმივად აძლიერებს ფინანსურ მომსახურებას და შემოაქვს ინოვაციური პროდუქტები. აღსანიშნავია, რომ ბანკმა როგორც მცირე და საშუალო საწარმოების, აგრეთვე კორპორაციული სესხების პორტფელში მისასალმებელ, 15 პროცენტიან წლიურ ზრდას მიაღწია. გრძელვადიან პერსპექტივაში, სტრატეგიულ ფოკუსში რჩება მცირე და საშუალო საწარმოების სეგმენტი, მაგრამ არსებობს გეგმა საცალო სეგმენტის წილის გაზრდის თაობაზე. საქართველოს ეროვნული ბანკის კომერციული ბანკების კონსოლიდირებული ანგარიშის მიხედვით, 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საქართველოს საბანკო სექტორში ბანკს მთლიანი აქტივებით მეცხრე ადგილი უკავია და მთელი ბაზრის 1.13 პროცენტს ფლობს.

2023 წლის ნოემბერში „ფიტჩმა“სს „ხალიკ ბანკ ჯორჯიას“, როგორც გრძელვადიანი სესხის გამცემის დეფოლტის რეიტინგი დაადასტურა „BB+“დონეზე სტაბილური პროგნოზით. ბანკის რეიტინგი წინა წელთან შედარებით არ შეცვლილა.

წლის დასაწყისში გაკეთებულ პროგნოზების შესაბამისი იყო კაპიტალის უკუგების კოეფიციენტი (უკუგება კაპიტალზე, რომელიც იანგარიშება წმინდა შემოსავლის გაყოფით საშუალო თვიურ კაპიტალზე), რომელიც მოგებიანობის ერთერთი მთავარი მაჩვენებლია. მან 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით დაახლოებით 11.3% შეადგინა.

სხვა ძირეული მაჩვენებლები შემდეგია:

- სესხზე დანაკარგის კოეფიციენტი (მოსალოდნელი საკრედიტო დანაკარგის ფარდობა კლიენტებზე გაცემულ სესხებთან) – 2023: 2.69%; 2022: 2.75%.
- ხარჯებისა და შემოსავლების თანაფარდობა (საოპერაციო ხარჯების თანაფარდობა სხვა შემოსავლებისა და საპროცენტო შემოსავლების ჯამის და რეზერვებისა და აღდგენების სხვაობასთან) 2023: 48.72%; 2022: 55.09.
- პერსონალის გადინება - 2023: 20.6%; 2022: 21.6%.

აღსანიშნავია, რომ ბანკის სესხზე დანაკარგის კოეფიციენტი კვლავაც შესაბამისია საქართველოს მთელი საბანკო სექტორის მაჩვენებლისა. უმოქმედო სესხების მაჩვენებელი (90 დღეზე მეტით ვადაგადაცილება) 4%-დან 3.89%-მდე შემცირდა

სხვა მაჩვენებლები, როგორებიცაა ბანკის დეპოზიტარებისა (2023: 31,264; 2022: 27,074, ზრდა: 15%) და დაქირავებულ პირთა (2023: 312; 2022: 308, ზრდა: 1%) რაოდენობა, გაზრდილია.

ბანკს სრულად აქვს შესრულებული სებ-ის მოთხოვნები.

კერძოდ, 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

- ძირითადი პირველადი კაპიტალი (CET1) – 168,527 ათასი ლარი, მოთხოვნილი 134,256 ათასი ლარის ნაცვლად
- პირველადი კაპიტალი - 198,527 ათასი ლარი, მოთხოვნილი 162,612 ათასი ლარის ნაცვლად.

- მთლიანმა საზედამხედველო კაპიტალმა შეადგინა 220,099 ათასი ლარი, მოთხოვნილი 200,150 ათასი ლარის ნაცვლად.

სხვა მნიშვნელოვანი ფინანსური მონაცემები ხელმისაწვდომია ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში.

წმინდა დაუბეგრავმა შემოსავალმა 20,241 ათასი ლარი შეადგინა, რაც 41%-ით აღემატება წინა წლის მაჩვენებელს და გამოწვეულია წმინდა საპროცენტო შემოსავლისა და სავალუტო ოპერაციებით მიღებული მოგების ზრდით.

მთლიანი აქტივები 11%-ით შემცირდა. შედეგად, მთლიანი აქტივების ღირებულებამ, 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 875 მილიონი ლარიშეადგინა. შემცირება ძირითადად გამოწვეულია ეროვნულ ბანკში სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთის შემცირებით. 2023 წელს ლარის სესხების პორტფელი 2022 წლის ბოლოსთან შედარებით 10%-ით გაიზარდა. ეს დაკავშირებულია მცირე და საშუალო საწარმოებისა და კორპორაციული პორტფელების გაზრდით.

2023 წლის ბოლოს მდგომარეობით, წინა წელთან შედარებით, მთლიანი კლიენტების დეპოზიტები 42%-ით შემცირდა, რადგან ბანკმა შეამცირა ჭარბი ლიკვიდობა და აგრეთვე დაფინანსების ხარჯი.

კორპორატიული მმართველობა და რისკის მართვა

რისკის მართვის ღონისძიებები იმართება რისკის მართვის გაერთიანებული სისტემის ფარგლებში. რისკის მართვის პროცესში ყველა მმართველობითი რგოლის მონაწილეობა, კომპეტენციათა მკაფიო გამიჯვნა და სხვადასხვა პირს შორის კომუნიკაციის ეფექტურობა ხელს უწყობს ბანკის სტრატეგიული და რისკის მართვის ამოცანების ცხადად ჩამოყალიბებასა და დასაშვები რისკის მაჩვენებლების დაცვასა და რისკის გონივრულად მართვას.

ბანკის მმართველობის სტრუქტურა უზრუნველყოფს ზედამხედველობისა და ანგარიშვალდებულების ადეკვატური დონის არსებობასა და მოვალეობათა მკაფიო განაწილებას. ზოგადი პასუხისმგებლობა დასახულ ამოცანებთან შესაბამისობასთან აკისრია სამეთვალყურეო საბჭოს, დირექტორატი („დირექტორატი“) ზედამხედველობას უწევს და ხელმძღვანელობს ბანკის ყოველდღიურ საქმიანობას.

ბანკში მოქმედებს რისკის მართვის შემდეგი მთავარი ორგანოები: სამეთვალყურეო საბჭო, დირექტორატი, რისკების კომიტეტი, აუდიტის კომიტეტი, ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო, საოპერაციო რისკების სამმართველო, საკრედიტო რისკების სამმართველო, აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი, შიდა აუდიტის დეპარტამენტი, ხაზნა და საკრედიტო კომიტეტები:

- ბანკის აქტივების, ვალდებულებებისა და რისკის მართვის ღონისძიებებზე, პოლიტიკასა და პროცედურებზე ზოგადი პასუხისმგებლობა ეკისრება დირექტორატს. იგი განსაზღვრავს ბანკის ძირეულ ფასეულობებს, აწესებს ბანკის სტრატეგიას და აკონტროლებს მის განხორციელებას რისკის მართვისა და შიდა კონტროლის ძლიერი და ეფექტური სისტემების მექანიზმების საშუალებით. რისკის მართვის სისტემის ეფექტურად განხორციელების მიზნით, დირექტორატის რისკის მართვასთან დაკავშირებული ცალკეული ფუნქციები დელეგირებულია ბანკის შიგნით მოქმედ გადაწყვეტილების მიმღებ და აღმასრულებელ ორგანოებზე.

- დირექტორატის შემადგენლობაშია ხუთი დირექტორი, რომელთაგან თითოეული აღმასრულებელი დირექტორია. დირექტორატის წევრები შეირჩევიან სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილებით. დირექტორატის თითოეულ წევრს მკაფიოდ განსაზღვრული ფუნქცია აკისრია.

- რისკების კომიტეტი მიმოიხილავს რისკის მართვის სტრატეგიებსა და პოლიტიკებს და აკვირდება ბანკის მიერ მათ შესრულებას. რისკის აპეტიტთან ყველა არსებული რისკის შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით, იგი რეკომენდაციებს უწევს სამეთვალყურეო საბჭოს.
- აუდიტის კომიტეტი ზედამხედველობს და აკონტროლებს შიდა კონტროლისა და რისკის მართვის სისტემებს ფინანსური ანგარიშგების პროცესის თვალსაზრისით. ის პასუხისმგებელია ბუღალტრული აღრიცხვის ძირეული პოლიტიკების განხორციელებაზე და ხელს უწყობს შიდა და გარე აუდიტორებს მათ საქმიანობაში.

- აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი (ALCM) უზრუნველყოფს მნიშვნელოვანი მმართველობითი ინფორმაციის სისტემების ფუნქციონირებას და ზედამხედველობას უწევს ბანკში ფინანსური რისკის მართვის პროცესს. ALCM -ს ერთ-ერთი მიზანია ლიკვიდობის უზრუნველყოფა საპროცენტო შემოსავლისა და საპროცენტო ხარჯის სპრედის მართვის პროცესში. მხედველობაში მიიღება, აგრეთვე ინვესტიციები და საოპერაციო რისკი. ALCM-ს სხდომა იმართება სულ მცირე თვეში ერთხელ ტარდება სადაც განიხილება ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველოს მიერ მომზადებული ყოველთვიური ანგარიში. დადგენილი მეთოდოლოგიის შესაბამისად, ALCM დროდადრო ამოწმებს მოქმედ პოლიტიკებს და ფინანსური რისკის მართვის პროცესში დადგენილ ზღვრულ მაჩვენებლებს.
- რისკის მართვის სხვადასხვა სფეროში მუშაობს სამი სამმართველო. ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო წარმართავს რისკის მართვის ღონისძიებებს და აკონტროლებს რისკის მნიშვნელოვან ტენდენციებს. ამ პროცესის მიზანია რისკის პროფილის შენარჩუნება ფინანსური რისკებისა და პორტფელის ანალიზით განსაზღვრულ დასაშვებ ფარგლებში. 2022 წელს შეიქმნა საოპერაციო რისკების მართვის სამმართველო, რომელმაც უნდა მართოს საოპერაციო რისკები. გარდა ამისა, საკრედიტო რისკის მართვის სამმართველო პასუხისმგებელია საკრედიტო აქტივობების კონტროლსა და საკრედიტო პროექტებზე დასკვნების მომზადებაზე.
- შიდა აუდიტის დეპარტამენტი პასუხისმგებელია ბანკის რისკის მართვის, შიდა კონტროლისა და კორპორაციული მართვის პროცესების რეგულარულ აუდიტზე, საოპერაციო და სხვა რისკების დონის შემცირების, ბანკის შიდა კონტროლის სისტემების აუდიტირების დეპარტამენტის, სამმართველოებისა და განყოფილებების მხრივ გადაცდომებისა თუ შეცდომების აღმოჩენის მიზნით. ბანკის შიდა აუდიტის დეპარტამენტი ყველა შეფასების შედეგებს განიხილავს ბანკის ხელმძღვანელობასთან ერთად და დასკვნებსა და რეკომენდაციებს აწვდის ბანკის აუდიტის კომიტეტს. იგი ბანკის მმართველი საბჭოსგან დამოუკიდებელია. დეპარტამენტის უფროსი ინიშნება ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ. დეპარტამენტის უფროსი ანგარიშვალდებულია ბანკის აუდიტის კომიტეტის წინაშე.
- ხაზინა პასუხისმგებელია ბანკის აქტივებისა და პასივების მართვასა და მის მთლიან ფინანსურ სტრუქტურაზე. სწორედ მას ეკისრება პირველადი პასუხისმგებლობა ბანკის კუთვნილი სახსრებისა და ლიკვიდობის რისკის მართვაზე.
- ბანკში მოქმედებს რამდენიმე საკრედიტო კომიტეტი (ერთობლივად "საკრედიტო კომიტეტები"), რომელთაგან თითოეული ზედამხედველობას უწევს და მართავს საკრედიტო რისკებს საცალო ბიზნესის, მცირე და საშუალო ბიზნესის (მსბ) და კორპორატიული ბიზნესისდაკრედიტების მიმართებით. ეს კომიტეტებია: დიდი საკრედიტო კომიტეტი, მცირე/საშუალო ბიზნესის დაკრედიტების კომიტეტი და საცალო დაკრედიტების კომიტეტიკორპორატიული და მსბ სეგმენტებში თითოეულ კომიტეტში შედის სულ მცირე ერთი დირექტორი და საკრედიტო რისკების სამმართველოს უფროსი ან დირექტორი - რისკების ზედამხედველი. საკრედიტო კომიტეტების წარმომადგენლობა საცალო სეგმენტში დამოკიდებულია კომიტეტის დონეზე. მოცემული ანგარიშგება დამტკიცებულია დამფუძნებელი ბანკის დირექტორთა საბჭოს, სამეთვალყურეო საბჭოს ან/და შესაბამისი კომიტეტის მიერ.

ოფიციალური პოლიტიკა და პროცედურები შემუშავებულია ბანკის დონეზე, უმაღლესი ხელმძღვანელობის დახმარებით და განმარტავს, თუ როგორ უნდა მოხდეს რისკების სისტემატურად გამოვლენა, შეფასება, რაოდენობრივად გამოსახვა, მართვა და კონტროლი.

ბანკის ოპერაციებისათვის დამახასიათებელი ძირითადი რისკებია საკრედიტო რისკი, ლიკვიდობის რისკი, საბაზრო რისკი (სავალუტო და საპროცენტო განაკვეთის რისკების ჩათვლით) და საოპერაციო რისკი. ქვემოთ მოცემულია ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკებისა და პროცედურების აღწერა აღნიშნულ რისკებთან მიმართებით.

საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკის ეფექტურად მართვის მიზნით ბანკმა რამდენიმე კონკრეტული ზომა მიიღო, როგორც ორგანიზაციის სტრუქტურის, ასევე ბიზნეს-პროცესის მართვის თვალსაზრისით, რაც განმარტებულია რისკის მართვის პოლიტიკასა და ცალკეული სამმართველოების საქმიანობის დებულებებში. ბანკში ყველა საკრედიტო პროდუქტი ყველა იმ მოთხოვნას აკმაყოფილებს, რაც გაწერილია საკრედიტო რისკების მართვის პოლიტიკასა და ბანკის სხვა სახელმძღვანელო პრინციპებში.

ბანკში მოქმედებს საკრედიტო რისკის სამმართველო, რომელიც პასუხისმგებელია რისკების დროულად გამოვლენასა და მართვაზე. სამმართველოს ფუნქციები აგრეთვე, მოიცავს მთლიანად ბანკის რისკის პოლიტიკის განსაზღვრას, მისი შესრულების უზრუნველყოფას, სესხის პორტფელის ხარისხის მუდმივ მონიტორინგს, აგრეთვე ბანკის რისკის შეზღუდვის ნორმების მონიტორინგს.

ბანკის პოლიტიკის მიხედვით, სისტემატურად სრულდება შემდეგი პროცედურები:

- პორტფელის სეგმენტებად დაყოფის პრინციპად აღებულია სეგმენტში მსესხებლის დეფოლტის მაქსიმალური ჰომოგენურობა.
- საკრედიტო სამმართველო იყოფა კორპორატიული ბიზნესის, მცირე და საშუალო ბიზნესის და საცალო ბიზნესის აკრედიტების სამმართველოებად. დაყოფის კრიტერიუმებად აღებულია საკრედიტო ლიმიტის მოცულობა, კლიენტის სიდიდე და შემოსავლის წყარო. სეგმენტაციის პროცესს სპეციალიზებული თანამშრომლები წარმართავენ. ამ პროცესის მიზანია სეგმენტის მოთხოვნებსა და კლიენტის პროფილს შორის მაქსიმალური შესაბამისობის დაცვა. კორპორატიულ სექტორში გაყიდვებისა და ანალიზის ფუნქციები ერთმანეთისგან განცალკევებულია.
- საკრედიტო ლიმიტების დამტკიცება პოტენციური მომხმარებლისთვის ხდება მხოლოდ მათი გადახდისუუნაროობის საფუძველზე.
- საკრედიტო რისკის მაქსიმალურად გამოსარიცხად, ყველა სესხზე განაცხადს განიხილავს საკრედიტო რისკების განყოფილება, რომელიც, თავის მხრივ აძლევს რეკომენდაციებს საკრედიტო კომიტეტებს.

ფინანსური რისკები

ფინანსური რისკის მართვის პოლიტიკაში გათვალისწინებულია რისკის პროფილი, ოპერაციების მასშტაბი და ბანკის განვითარების გეგმები. ფინანსური რისკების (სავალუტო, საპროცენტო განაკვეთის, ლიკვიდობის, ა.შ.) პოლიტიკების მიხედვით ფინანსური რისკის მართვაზე პასუხისმგებელი ორგანოა ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო. აღნიშნული პოლიტიკის მთავარი ამოცანებია სხვადასხვა საბაზრო პირობებში წარმოშობილი დანაკარგების შემცირება და ლიკვიდობის უსაფრთხო დონეზე შესანარჩუნებლად საკმარისი სახსრების არსებობის უზრუნველყოფა. რისკის მართვის ერთ-ერთი მთავარი მექანიზმია ფინანსური კონტრაგენტის მიერ დაწესებული ლიმიტები (ფინანსური ინსტიტუტები) - ქვეყნები, მოსალოდნელი დეფიციტი (ES), სტოპ-ლოსი, ლიკვიდობის დეფიციტები და საპროცენტო განაკვეთის დეფიციტის გადაფასება, რაც განსაზღვრავს ბანკისათვის მისაღები რისკის დონეს. აქტივ პასივების მართვის კომიტეტს ყოველთვიურად მიეწოდება ანგარიშები დადგენილი ლიმიტების გამოყენების თაობაზე. მათი დარღვევის შემთხვევაში ამოქმედდება რისკის შემცირების ღონისძიებები.

საბაზრო რისკი იმართება ბანკის შესაბამისი პოლიტიკებით, რომლებშიც განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა სავალუტო და საპროცენტო განაკვეთის რისკებს. საბაზრო რისკის მართვის პოლიტიკები დამფუძნებლისა და მარეგულირებელი ორგანოს პოლიტიკებისა და მოთხოვნების შესაბამისად დგება.

სავალუტო რისკი

სავალუტო რისკის ადრეული ნიშნების გამოვლენისას რისკის მართვაში პირველ რიგში ხაზინა ერთვება, ხოლო ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო რისკების მონიტორინგსა და ლიმიტების კონტროლზეა პასუხისმგებელი. აქტივ პასივების მართვის კომიტეტი ყოველთვიურად წარადგენს ანგარიშს, რომელშიც სავალუტო პოზიციები და ლიმიტებია მოცემული. მათი დარღვევის შემთხვევაში, კომიტეტი განიხილავს და მხედველობაში იღებს რისკის შემცირების სხვადასხვაგვარ მიდგომებს.

სავალუტო რისკის მართვის მიზნით 2023 წლის ბოლოსათვის განისაზღვრება შემდეგი ლიმიტები: აშშ დოლარში პოზიციის მოსალოდნელი დეფიციტი (ES) 459 ათასი ლარი, ევროში პოზიციის მოსალოდნელი დეფიციტი (ES) 131 ათასი ლარი, მთლიანი პორტფელის მოსალოდნელი დეფიციტი (ES) 590 ათასი ლარი, სტოპ-ლოსის ლიმიტის სავალუტო რისკი 300, ათასი ლარი.

ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო საპროცენტო განაკვეთს მგრძნობიარობის გეპ-ანალიზის მეშვეობით აფასებს. გარდა ამისა, გეპ-ანალიზითვე დგინდება ლიმიტი დაგეგმილ წმინდა საპროცენტო შემოსავალთან მიმართებითაც. ეს ინფორმაცია ყოველთვიურად გადაეცემა ALCM -ს, რომელიც ლიმიტებს სულ მცირე წელიწადში ერთხელ ადგენს.

საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკის მართვა (სრმ) ბანკის ყოველდღიური ოპერაციების განუყოფელი ნაწილია. ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო რეგულარულად აკონტროლებს საოპერაციო რისკებს მათი თავიდან არიდების მიზნით ან იმისათვის, რათა მიიღოს ზომები რეკომენდაციების შესაბამისად. მათი ჰეჯირების ან რისკის დონის შემცირების მიზნით. პროდუქტები და პოლიტიკები რეგულარულად ფასდება და ხდება მათი გაანალიზება რისკის კუთხით, რის შედეგადაც ხორციელდება არსებული რეკომენდაციების განახლებაა და დაკორექტირება, ხოლო ზოგჯერ ინერგება ახალი რეკომენდაციები და პოლიტიკები.

საოპერაციო რისკების მართვის მიზნით, წელიწადში ერთხელ დგინდება ბანკისათვის მისაღები წლიური დონეები. ეს ხდება წმინდა დანაკარგების სტრუქტურული ერთეულების შესაბამისად. გარდა ამისა, ყოველ წელს თითოეული სამმართველოსათვის მზადდება საოპერაციო რისკის მატრიცა. პროგრამული უზრუნველყოფის მატრიცას ინფორმაციული უსაფრთხოების მართვის კომიტეტი აფასებს და ამტკიცებს. დამატებით, რისკის კონტროლის ეფექტურობისა და პოტენციური პრობლემების დასადგენად გამოიყენება შემდეგი საშუალებები: საოპერაციო დანაკარგის მონაცემთა ბაზები, ახალი პროდუქტების/პროცესების რისკის შეფასება, რისკის კონტროლის თვით-შეფასება, ბიზნესი პროცესების უწყვეტობის გეგმის ტესტირება და ა.შ.

ძირითადი რისკები და განუსაზღვრელობები

რისკის მართვა ბანკის სტრატეგიის ხერხემალია. მის ეფექტურად განსახორციელებლად არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება რისკებისა და განუსაზღვრელობების ადრეულ გამოვლენას. ბანკის მაჩვენებლებზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და პერსპექტივებზე უარყოფითი ზეგავლენა შეიძლება იქონიოს შემდეგმა ძირითადმა რისკებმა:

1. ბანკზე მოქმედი რეგულირების რისკი

ფინანსური ინსტიტუტები მკაცრად რეგულირდება და, ამდენად, მათზე მოქმედებს რეგულირების რისკი. დაფინანსებისა და სხვა გარიგებების პირობები და რეგულაციები კაპიტალის ადეკვატურობისა და სხვა გარკვეული კოეფიციენტების დაკმაყოფილებას მოითხოვს. ადგილობრივმა მარეგულირებელმა, სებმა შემოიტანა კაპიტალის ადეკვატურობის სქემა, რომლითაც მიმდინარე კაპიტალის მოთხოვნები პირველი და მეორე პილარების ბუფერებზე იყოფა. გარდა ამისა, სებ-ს შეუძლია გონიერების მოთხოვნები მთელ სექტორს ან მის ცალკეულ ინსტიტუტებს გაუზარდოს. ამდენად, ბანკის რენტაბელობა და ფინანსური მაჩვენებლები რეგულირების დამატებითმა ტვირთმა, მათ შორის, კაპიტალის მაღალმა მოთხოვნამ შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს.

რისკის შემცირება

საზედამხედველო კოეფიციენტებს ანგარიშობს ფინანსური ანალიზის სამმართველო. სებ-ის მიერ დაწესებული კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტების შესრულება რეგულარულ მონიტორინგს ექვემდებარება, რაზედაც ბანკი ამზადებს ანგარიშს სებ-ის ბუღალტრული აღრიცხვის წესების შესაბამისად. ბანკს შემუშავებული აქვს ფინანსური აღდგენის გეგმაც, რომელიც შემუშავდა სებ-ის რეგულაციის მიხედვით და მოიცავს სესხების პორტფელის ხარისხსა და კაპიტალის ადეკვატურობაზე უარყოფითი ზემოქმედების სცენარს და მისი დაძლევის ზომებს.

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის კაპიტალიზაცია შეადგენდა 19.47%, 22.94% და 25.43% CET1, პირველად და მთლიან პირველად კაპიტალზე სებ-ის მიერ მოთხოვნილი 15.51%, 18.79% და 23.12%-ის ნაცვლად. ეს მონაცემები შესაბამის მარეგულირებელ მინიმუმებს აღემატება.

გარდა ამისა, ბანკი რეგულარულად ასაჯაროვებს პილარ 3-ის განმარტების ანგარიშში მოცემულ ინფორმაციას, რომელიც სებ-ის მმართველობის #92/04 ბრძანებით („პილარ 3 ის განმარტების მოთხოვნები კომერციული ბანკებისათვის“) განსაზღვრული მოთხოვნების შესაბამისად მზადდება.

2. ბანკზე მოქმედი კონცენტრაციისა და საკრედიტო რისკი

მიუხედავად დადებითი ტენდენციებისა, ბანკზე მაინც მოქმედებს იმით გამოწვეული რისკი, რომ მას აქვს მსხვილი ინდივიდუალური სესხები გაცემული მსესხებლებზე, რომელთა პოტენციურ დეფოლტს შეუძლია საკრედიტო ზარალის და მაღალი გაუფასურების ხარჯის გაზრდა გამოიწვიოს. ათ უმსხვილეს მსესხებელზე გაცემული სესხების კოეფიციენტი მთლიანი სესხების პორტფელის 17.9%-ს შეადგენს. ასევე არსებობს გარკვეული ეკონომიკური სექტორების ციკლური ხასიათიდან მომდინარე ზეგავლენა. ამის გამო, ერთი მსხვილი მსესხებლის ან მცირე მსესხებლების დიდი კონცენტრაციის დეფოლტს შეუძლია მაღალი საკრედიტო რისკისა და გაუფასურების ხარჯების გამოწვევა. 20 უმსხვილეს მსესხებელზე გაცემული სესხების მოცულობა სესხების მთლიანპორტფელთან მიმართებაში შეადგენს 24.5%-ს.

რისკის შემცირება

ბანკის კლიენტების საკრედიტო ხარისხის შესაძლო ცვლილებებისა და პოტენციური ზარალის ადრეული იდენტიფიკაცია და საკრედიტო რისკის შესამცირებლად აღმკვეთი ზომების დაგეგმვის მიზნით, საკრედიტო კომიტეტები მუდმივად ატარებენ კრედიტუნარიანობის ხარისხის შემოწმებას.

ბანკი საკრედიტო რისკებს აგრეთვე მართავს დარგობრივი ლიმიტების დაწესებით, მსესხებლის/მსესხებლების ჯგუფის რისკის პოზიციის განსაზღვრით, ვადაგადაცილებული სესხების მუდმივი მონიტორინგითა და იმგვარი რეზერვების შექმნით, რომლებიც ბანკს საშუალებას მისცემს, პოტენციურ ზარალს გაუმკლავდეს. ბანკს აგრეთვე გააჩნია ბიზნეს-სესხების საკრედიტო რეიტინგის სისტემა, რომელიც ასახავს კლიენტების საკრედიტო რისკის დონეს.

3. ლიკვიდობის რისკი ბანკის ოპერაციების თანმდევი ფაქტორია

ლიკვიდობის რისკი საზოგადოდ საბანკო ოპერაციების მახასიათებელია და მის დონეზე მრავალი ფაქტორი მოქმედებს. მათ შორისაა დაფინანსების კონკრეტულ წყაროზე ზედმეტი დამოკიდებულება ან მასთან წვდომის შეზღუდვა.

რისკის შემცირება

ლიკვიდობის რისკის შეფასების მიზნით, ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო ზომავს და აანალიზებს მოკლევადიან, საშუალოვადიან და გრძელვადიან დეფიციტებზე შიდა პოლიტიკით დაწესებული ლიმიტების გამოყენების დონეს და მათი დარღვევის შემთხვევაში, ამის შესახებ აცნობებს ALCM-ს, რომელიც თავის მხრივ, გადაწყვეტილებას იღებს საკმარისი ლიკვიდობის უზრუნველყოფაზე. ლიმიტები განისაზღვრება პერიოდების მიხედვით, ლიკვიდობის ჯამური დეფიციტების მთლიან აქტივებთან ფარდობასთან მიმართებით. გარდა ამისა, შემოტანილია და დაკვირვების ქვეშაა ლიკვიდობის სხვა ინდიკატორები (ლიკვიდობის დაფარვის კოეფიციენტი, წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი, ადრეული შეტყობინება, ლიკვიდური აქტივების ფარდობა ვალდებულებებთან, სესხების ფარდობა აქტივებთან, საშუალო ლიკვიდობა). ლიკვიდობის კრიზისული სიტუაციის სამართავად შემუშავებულია შტატგარეშე სიტუაციის გეგმა, რომელშიც გათვალისწინებულია კონკრეტული ქმედებები სხვადასხვა კრიზისის შემთხვევაში. არსებობს, აგრეთვე, აღდგენის გეგმა, რომელიც შემუშავებულია სებ-ის რეგულაციის მიხედვით და მოიცავს ლიკვიდობის სტრეს-სცენარსა და ლიკვიდობის სტრესის სიტუაციაში აღდგენის ზომებს. გეგმაში აღწერილია ბანკში ლიკვიდობის რისკების მართვის მთელი პროცესი.

2023 წლის განმავლობაში ბანკს დაკმაყოფილებული ჰქონდა დასაშვები რისკის ყველა ლიმიტი,მათ შორის, ლიკვიდობისა. 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ლიკვიდობის დაფარვის კოეფიციენტი შეადგენდა 139%(GEL)/229% (FXD)/190% (სულ) შესაბამისი საზედამხედველო მოთხოვნით - 75% (GEL)/100% (FXD)/100% (სულ), ხოლო წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი იყო 106%, მაშინ, როდესაც საზედამხედველო ორგანოს მოთხოვნაა 100%.

კაპიტალის რისკის მართვა

ბანკი საკუთარ კაპიტალს მართავს იმისათვის, რომ შეძლოს ჩვეულ რეჟიმში ფუნქციონირების გაგრძელება, რათა სესხებისა და კაპიტალის ნაშთების ოპტიმიზაციის საშუალებით მოახდინოს აქციონერების უკუგების მაქსიმიზაცია. მენეჯმენტსა და აქციონერებს განზრახული აქვთ, გააგრძელონ ბანკის განვითარება. ხელმძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ მოქმედი საწარმოს დაშვება ბანკის შემთხვევაში ადეკვატურია საკმარისი კაპიტალის ადეკვატურობისა და წარსული გამოცდილების გამო, რომელიც მეტყველებს, რომ მოკლევადიანი ვალდებულებები ბიზნესის მიმდინარეობისას ჩვეულებრივ დაფინანსდება.

2023 წლის პირველ კვარტალში CICR ბუფერი სრულად აღდგა ეროვნული ბანკის გრაფიკის შესაბამისად. 2023 წლის სექტემბერში ბანკმა აგრეთვე შეძლო კონსერვაციის ბუფერის აღდგენა და ამჟამად ოპერირებს სრულად დატვირთულ კაპიტალის ბუფერებთან შესაბამისობაში. ბანკი აქტიურად მუშაობს დაფინანსების წყაროების გამრავალფეროვნებაზე. მთლიანობაში, ბანკმა მოახერხა ყველა მარეგულირებელი და შიდა მოთხოვნის შესრულება.

ბანკის პოზიცია ძლიერია, მას აქვს საკმარისი კაპიტალის, დაფინანსებისა და ლიკვიდობის რესურსები და მიზნად ისახავს ამ მდგომარეობის შენარჩუნებას. იგი კვლავაც თანამშრომლობს საქართველოს მთავრობასთან და სებ-თან ერთად პროცესის მართვის მიზნით სათანადო ზომების მისაღებად.

ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობა სხვა ღონისძიებებთან ერთად მონიტორინგს ექვემდებარება საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ ზედამხედველობის პროცესში დადგენილ კოეფიციენტებზე დაყრდნობით.

სებ-ის მიერ დადგენილი კოეფიციენტების მონიტორინგი ხდება ყოველთვიურად ბანკის მიერ სებ-ის აღრიცხვის წესების დაცვით შედგენილი ანგარიშების მეშვეობით.

სებ-ის მიერ დადგენილი მიმდინარე კაპიტალის მოთხოვნებით ბანკები ვალდებულნი არიან:

ა) ფლობდნენ საზედამხედველო კაპიტალის მინიმალურ დონეს შემდეგი გრაფიკით

- 50,000 ათასი ლარი - 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
- 50,000 ათასი ლარი - 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

ბ) შეინარჩუნონ რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების ძირითადი პირველადი კაპიტალის, პირველადი კაპიტალისა და მარეგულირებელი კაპიტალის ფარდობა რისკის მიხედვით შეწონილ აქტივებთან მინიმალურ დადგენილ დონეზე ან მეტზე მთელი საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში.

საბანკო ზედამხედველობის ბაზელის კომიტეტის მიერ შემუშავებული ჩარჩო-პრინციპების ფარგლებში, ბანკი ვალდებული იყო დაეცვა მინიმალური კაპიტალის მოთხოვნები „კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნების რეგულირება კომერციული ბანკებისათვის“ დოკუმენტის შესაბამისად.

პილარი 1 ის მინიმალური მოთხოვნებია:

- ძირითადი პირველადი კაპიტალი - 4.5%
- პირველადი კაპიტალი - 6%
- მარეგულირებელი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი - 8%

1. პილარ 1-ის ბუფერებია:

- კაპიტალის კონსერვაციის (კკ) ბუფერი;
- სისტემური რისკის ბუფერი, რომელიც ვრცელდება მნიშვნელოვან ბანკებზე;
- კონტრციკლური კაპიტალის (კცკ) ბუფერი.

პილარ 1 ბუფერების კორექტირება ხდება სებ-ის შეხედულებისამებრ.

2. პილარ 2ბუფერები:

- სავალუტო კურსის ცვლილებით გამოწვეული საკრედიტო რისკის (სკცსრ) ბუფერი, რომელიც 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ძალაშია არაჰეჯირებული უცხოურ ვალუტაში აღებული სესხებისათვის;
- კონცენტრაციის რისკის (კრ) ბუფერი, რომელიც დაწესდება სექტორული და ინდივიდუალური მსესხებლის რისკებისათვის;
- წმინდა სტრესის (წს) ბუფერი, რომელიც დაწესდება ბანკის მიერ წარდგენილი სტრესის ტესტირების შედეგების მიხედვით;
- წმინდა ზოგადი რისკის შეფასების პროგრამის ბუფერი (GRAPE), რომელიც ისაზღვრება სებ-ის მიერ და გამოიყენება ბანკის სპეციფიური რისკების მიხედვით.
- საკრედიტო რისკის კორექტირების (CRA) ბუფერი, რომელიც შემოტანილი იქნა 2023 წლიდან, ფასს ანგარიშგების სტანდარტზე გადასვლასთან დაკავშირებით. CRA ბუფერი განხორციელდა როგორც პილარ 2-ის მოთხოვნა და სრულად დადგენილია CET 1 კაპიტალის დონეზე.

კაპიტალის ადეკვატურობის სქემით დადგენილი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტების მოთხოვნები, 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შემდეგია:

კაპიტალი რისკის მიხედვით შეწონილ აქტივებთან	პილარ 1	პილარ 2							31 დეკემბერი, 2023 სულ მინიმალური მოთხოვნები
	მოთხოვნა	პილარ 1ის ბუფერები			პილარ 2იბუფერები				
		CC	SR	CCC	CICR	CR	NS	GRAPE	CRA	
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	4.50%	0%	0%	0%		0.73%	0.00%	1.85%	3.28%	15.51%
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	6.00%	0%	n/a	n/a	2.66%	0.97%	0.00%	2.48%	3.28%	18.79%
სულ საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი	8.00%	0%	n/a	n/a	3.56%	1.3%	0.00%	3.3%	3.28%	23.12%

კაპიტალის ფარდობა რისკის მიხედვით შეწონილ აქტივებთან	პილარი 1	პილარ 2							31 დეკემბერი, 2022 სულ მინიმალური მოთხოვნები
	მოთხოვნა	პილარ 1 ისბუფერები			პილარ 2-ის ბუფერები				
		CC	SR	CCC	CICR	CR	NS	GRAPE	GRAPE	
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	4.50%	0%	0%	0%		0.27%	0.00%	1.49%	n/a	6.75%
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	6.00%	0%	n/a	n/a	0.49%	0.36%	0.00%	1.98%	n/a	9.00%
სულ საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი	8.00%	0%	n/a	n/a	0.65%	0.61%	0.00%	3.3%	n/a	12.78%

2023 წლის 1 იანვრიდან მოყოლებული, საზედამხედველო ანგარიშგება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებზე (ფასს) გადავიდა. ბანკი საზედამხედველო რეგულაციების დაკმაყოფილებას უზრუნველყოფს ფასს

მიხედვით ნაჩვენები რიცხვებისა და მიდგომების გამოყენებით. 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სებ-ის აღრიცხვის წესებისა და კაპიტალის ადეკვატურობის სქემის ფარგლებში მომზადებული ანგარიშების მიხედვით, კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტები იყო:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
სააქციო კაპიტალი	76,000	76,000
გადაფასების რეზერვი	1,840	1,864
გაუნაწილებელი მოგება კაპიტალის ადეკვატურობისათვის	97,969	48,904
გამოქვითვები ძირითადი პირველადი კაპიტალიდან	(5,442)	(5,183)
პირველადი კაპიტალი	**168,527**	**119,720**
დამატებითი პირველადი კაპიტალი	30,000	-
პირველადი კაპიტალი	**198,527**	**119,720**
კონვერტირებადი სუბორდინირებული სესხი	**21,572**	**27,020**
სესხზე დანაკარგების საერთო რეზერვები (რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 1.25%-მდე)	**n/a**	**10,450**
სულ საზედამხედველო კაპიტალი	**220,099**	**157,191**
რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივები	**865,590**	**924,978**
ძირითადი პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	19.47%	12.94%
პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	22.94%	12.94%
სულ საზედამხედველო კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	25.43%	16.99%

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კაპიტალის ადეკვატურობის მიზნებისათვის საზედამხედველო კაპიტალის გაანგარიშებისას, გადახდილი პრივილეგირებული აქციები შედის დამატებით პირველად კაპიტალში.

სუბორდინირებული სესხის გადახდა შესაძლებელია მხოლოდ ლიკვიდაციის სცენარში, უფრო მაღალი პრიორიტეტის კრედიტორთა წინაშე აღებული ვალდებულებების დაკმაყოფილების შემდეგ. ამ ტიპის სესხი კატეგორიზდება როგორც ბანკის მეორადი კაპიტალი და კორექტირდება შესაბამისი ამორტიზაციის თანხით.

2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკმა სრულად დააკმაყოფილა გარედან დაკისრებული კაპიტალის მოთხოვნები.

2023 წლის 1 იანვრიდან საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნების გამოთვლა ეფუძნება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებს.

ადამიანური რესურსების მართვა

ბანკის მენეჯმენტი მაღალი ეთიკური სტანდარტებით, ფასეულობებითა და ადამიანის უფლებებით ხელმძღვანელობს და თავის თანამშრომლებს ხელს უწყობს ერთიმეორისა და კლიენტების, პარტნიორებისა და საზოგადოების მიმართ სანდო და პასუხისმგებლიანი მიდგომით მოქმედებაში. ბანკში მოქმედებს რამდენიმე შიდა პოლიტიკა და პროცედურა, რომელთა აღსრულება ყურადღებით კონტროლდება.

ეთიკისა და ქცევის კოდექსები - არეგულირებს თანამშრომელთა უფლება-მოვალეობებს და აწესებს ურთიერთობათა ნორმებსა და პრინციპებს. ბანკი თავის დაქირავებულ პირთაგან მუდმივად მოელის პატიოსან და ობიექტურ ქცევას და ყველა კანონის პრინციპისა და სულისკვეთების დაცვას. ყველა თანამშრომელს ევალება სამუშაო გარემოში დევნის, დისკრიმინაციის (გენდერის, ასაკის, ფიზიკური უნარშეზღუდულობის თუ რელიგიური შეხედულებების) თუ მიუღებელი საქციელის აღმოფხვრის უზრუნველყოფა.
ბანკის ეთიკის კოდექსისა და ქცევის კოდექსის დაცვას აკონტროლებს პერსონალის სამმართველო. პერიოდულ აუდიტს, ასევე, ატარებს შიდა აუდიტის დეპარტამენტი. მისი მიზანია აღნიშნული პოლიტიკების დარღვევის ან მათგან გადაცდომის შემთხვევების გამოვლენა.

პერსონალის შრომის ორგანიზების სისტემა ეფუძნება საქართველოს შრომით კანონმდებლობას, კანონს კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ და საქართველოს ეროვნული ბანკის სხვა მარეგულირებელ აქტებს.

პერსონალის მართვის პოლიტიკა მოიცავს შემდეგ ძირითად სფეროებს:

- საორგანიზაციო სტრუქტურის გაუმჯობესება, ადამიანური რესურსების დაგეგმვა;
- თანამშრომელთა შერჩევა და თანამდებობებზე განაწილება;
- პერსონალის ტრენინგი და განვითარება;
- უფლებამოსილებათა მართვა და თანამშრომელთა მოტივაცია, სამუშაოს ანაზღაურება;
- კორპორაციული კულტურის ფორმირება და თანამშრომელთა სოციალური მხარდაჭერა.

წახალისების გამჭვირვალე და მოქნილი სისტემა ითვალისწინებს ყოველთვიური წამახალისებელი პრემიების გაცემას ბანკის ერთიანი ამოცანების დაძლევის პროცესში პერსონალის ეფექტურობის გაზრდის მიზნით. პრემია დამოკიდებულია წმინდა მოგების თვალსაზრისით გეგმების შესრულებაზე. მცირე და საშუალო ბიზნესის დაკრედიტების სამმართველოსა და საცალო დაკრედიტების ფრონტ-ოფისის თანამშრომლებზე შედეგებზე დაფუძნებული პრემიები გაიცემოდა ყოველთვიურად, ხოლო ბექ-ოფისის თანამშრომლებზე პრემიები გაიცა ორი კვარტლის შედეგების გამო, რაც ბანკის ფინანსურ შედეგებს შეესაბამებოდა.

ბექ-ოფისის თანამშრომლებზე, მათ შორის საშუალო რგოლისაზე 2023 წლის განმავლობაში მიღწეული ფინანსური შედეგებიდან გამომდინარე გაიცა წლიური პრემია. წლის ბოლოს ბანკის ყველა თანამშრომელზე გაიცა პრემია „ყაზახეთის რესპუბლიკის დამოუკიდებლობის დღესთან დაკავშირებით“.

ბანკის შიდა პოლიტიკის შესაბამისად, თანამშრომლებზე ფინანსური დახმარება გაიცემა ფეხმძიმობის, მშობიარობისა და ბავშვზე ზრუნვისათვის.

2023 წელს ჩატარდა ტრენინგი ბანკის ფრონტ-ოფისის თანამშრომელთა (მოლარე-ოპერატორი, ბანკირი, ფილიალის მენეჯერის მოადგილე) გაყიდვების უნარების გაძლიერების მიზნით.

ბანკის თანამშრომლებმა მონაწილეობა მიიღეს რამდენიმე საგანმანათლებლო ღონისძიებაში, ფორუმსა და კონფერენციაში, რომლებიც სხვადასხვა კომპანიის, მათ შორის, სებ-ისა და დამფუძნებელი ბანკის ორგანიზებით მოეწყო.

კორპორაციული პასუხისმგებლობა

2023 წლის განმავლობაში ბანკმა მონაწილეობა მიიღო შემდეგი პირების მიერ ორგანიზებულ ღონისძიებებში:

- ასოციაცია „კათარზისი“ - არასამთავრობო ორგანიზაცია, რომელიც სოციალურად დაუცველ მოქალაქეებს ეხმარება - ოქტომბერში (თბილისი) უფასო სადილის დაფინანსება, აგრეთვე აღდგომასა და ახალი წლის დღესასწაულებზე ფულადი დახმარება (ზესტაფონი, თბილისი).
- 2023 წელს ბანკმა ხელი მოაწერა „ქალთა გაძლიერების პრინციპებს“ და იმავე წლის დეკემბერში შიდა აუდიტის დეპარტამენტის უფროსი დაესწრო სემინარს „ქალთა გაძლიერების პრინციპები (WEP) - თანასწორობა ნიშნავს ბიზნესს“.

ხელმძღვანელობის სახელით:

ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველოს აქციონერებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს:

დასკვნა

ჩვენ ჩავატარეთ სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველოს („ბანკი") თანდართული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშს 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე აღნიშნული დღით დასრულებული წლის მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების, კაპიტალში ცვლილებებისა და ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშებს და ფინანსურ ანგარიშგებაზე თანდართულ შენიშვნებს, ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების ჩათვლით.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ბანკის ფინანსურ მდგომარეობას 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მისი საქმიანობის შედეგებსა და ფულადი სახსრების მოძრაობას მოცემული თარიღით დასრულებული წლისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) შესაბამისად.

დასკვნის საფუძველი

აუდიტი ჩატარდა აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს) შესაბამისად. აღნიშნული სტანდარტებით განსაზღვრული ჩვენი პასუხისმგებლობა განმარტებულია ჩვენი ანგარიშის ქვეთავში *„აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე"*. ჩვენ ვმოქმედებდით ბანკისგან დამოუკიდებლად, როგორც ამას მოითხოვს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს დოკუმენტი „პროფესიონალ ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო კოდექსი" (პბესკ კოდექსი). შესაბამისად, ჩვენ მიერ შესრულებული ეთიკური ვალდებულებები შეესაბამებოდა როგორც პბეკ კოდექსის, აგრეთვე, აღნიშნული მოთხოვნებით განსაზღვრულ სტანდარტებს. ჩვენი ღრმა რწმენით, ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისია პროფესიული დასკვნის გასაკეთებლად.

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები ის საკითხებია, რომლებიც მიმდინარე პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტისას ყველაზე მნიშვნელოვნად ჩაითვალა. ამ საკითხებზე რეაგირება მოხდა მთლიანობაში ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის კონტექსტში და ანგარიშგებაზე თვალსაზრისის ფორმირებისას მათზე ცალკე თვალსაზრისს არ გამოვხატავთ.

რატომ განისაზღვრა საკითხი აუდიტის ძირითად საკითხად	**როგორ მივუდექით ამ საკითხს აუდიტის ფარგლებში**
კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის კოლექტიური შეფასება როგორც ფინანსური ანგარიშგების მე-9 შენიშვნაშია განმარტებული, 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტებზე გაცემული სესხების („სესხები") მთლიანმა ღირებულებამ შეადგინა 723,753 ათასი ლარი, რაშიც შევიდა 619,844 ათასი ლარის ოდენობის გაუფასურებაზე კოლექტიურად შეფასებული სესხები, რაც მთლიანი სესხების 86%-ს შეადგენს, ხოლო მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შესაბამისი ანარიცხები 11,730 ათასი ლარია.	ჩვენ წარმოდგენა შევიქმენით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დარეზერვების პროცესებისა და შესაბამისი კონტროლის პროცედურების შესახებ, კერძოდ, საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის (SICR ანუ მე-2 ეტაპი) და კრედიტ-გაუარესებული სესხების (მე-3 ეტაპი) თაობაზე, აგრეთვე მსზ მოდელირებაზე და იმაზე, ხდება თუ არა ეტაპების სათანადოდ იდენტიფიცირება მსზ-ის გაანგარიშების მოდელში.

სესხის მნიშვნელობის მიხედვით, მენეჯმენტი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს კოლექტიურად ან ინდივიდუალურად ამოწმებს.

ბანკის მენეჯმენტის შეფასებების მნიშვნელობიდან, კომპლექსურობიდან და ჯგუფურად შეფასებული სესხების მოცულობიდან გამომდინარე, დავასკვენით, რომ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის კოლექტიური შეფასება აუდიტის საკვანძო საკითხია. კერძოდ, ყურადღება გავამახვილეთ კოლექტიურად შეფასებული სესხების მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში გამოყენებულ იმ ამოსავალ ინფორმაციაზე, რომელიც შეიძლება მცდარ მონაცემებს შეიცავდეს. მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში გამოყენებული ამოსავალი ინფორმაციის მცდარობამ შეიძლება ზეგავლენა იქონიოს ისეთ რისკ-ფაქტორებზე, როგორებიცაა დეფოლტის ალბათობა (PD), დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგი (LGD), დეფოლტის რისკის პოზიცია (EAD), მიგრაციის მატრიცა დეფოლტების სტატისტიკის მიხედვით და ზარალის განაკვეთი.

აგრეთვე შევაფასეთ ჯგუფში მოქმედი გაუფასურების მეთოდოლოგიის შესაბამისობა ფასს 9-ის მოთხოვნებთან.

გაუფასურებაზე კოლექტიურად შეფასებული სესხების შემთხვევაში, საკრედიტო რისკის სპეციალისტების დახმარებით, შევაფასეთ მსზ მოდელების სისწორე და მათემატიკური სიზუსტე.

ჩვენ, აგრეთვე, ეჭვქვეშ დავაყენეთ სესხზე ზარალის კოლექტური რეზერვირების მეთოდოლოგიის მართებულობა და მისი შესაბამისობა ფასს 9 სტანდარტის „ფინანსური ინსტრუმენტები“ მოთხოვნებთან.

შერჩეული ნიმუშების საფუძველზე შევამოწმეთ მოდელებში გამოყენებული მონაცემების სიზუსტე და სისრულე. შემოწმებამ მოიცვა ძირი თანხების ნაშთები, ვადაგადაცილებული დღეების რაოდენობის მიხედვით სესხების განაწილება. აგრეთვე შემოწმდა მოდელის სხვა პარამეტრები, როგორებიცაა რესტრუქტურიზაციის ხდომილებები, კლიენტის მიერ გადაცილებული დღეების მაქსიმალური რაოდენობა და უზრუნველყოფის ღირებულებები.

კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ინდივიდუალური შეფასება

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გაუფასურებაზე ინდივიდუალურად შემოწმებული მთლიანი სესხების ღირებულებამ შეადგინა 103,909 ათასი ლარი, რაც შეადგენს მთლიანი სესხების 14%. შესაბამისმა მსზ-მა შეადგინა 7,749 ათასი ლარი.

ინდივიდუალურად შეფასებული სესხების გაუფასურების ეტაპის სათანადოდ იდენტიფიცირება რაოდენობრივი და ხარისხობრივი ინფორმაციის მნიშვნელოვან განსჯას მოითხოვს.

ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი სესხების მსზ-ის ინდივიდუალური შეფასება მოიცავს მსესხებლის ფინანსური შედეგების, პროცენტის ან თანხის ძირის გადახდის ვადაგადაცილების ან რესტრუქტურიზაციის ხდომილებების ანალიზს, მათ შორის იმის დადგენას, ხომ არ ჰქონია ადგილი სესხის თავდაპირველი აღიარების შემდგომ საკრედიტო რისკის საგრძნობ ზრდას ან ინდივიდუალურად შეფასებული სესხების შემთხვევაში გაანალიზდა სესხების ეტაპებად განაწილება. ანალიზისათვის ამ სესხებიდან შეირჩეოდა ნიმუში და მოწმდებოდა, კმაყოფილდებოდა თუ არა შესაბამის ეტაპზე კლასიფიკაციისთვის დადგენილი პირობები, მათ შორის, ვადაგადაცილებული დღეები, რესტრუქტურიზაცია და მსესხებლის მიმდინარე ფინანსური შედეგები.

შერჩეული ნიმუშების საფუძველზე ხელახლა გამოითვალა მსზ-ის ანარიცხები მე-2 და მე-3 ეტაპის ინდივიდუალურად მნიშვნელოვან სესხებზე. მათ შორის, შემოწმდა ბანკის მიერ მსესხებლების საკრედიტო შეფასების დოკუმენტირება და ეჭვქვეშ დადგა მსზ გამოთვლაში შემავალი დაშვებები, მათ შორის, მომავალი ფულადი ნაკადების პროგნოზირება და უზრუნველყოფის საბაზრო ღირებულების დადგენა, დავეთანხმეთ შესაბამისი საბაზრო და შიდა ინფორმაციის სისწორეს.

ჩვენ შევაფასეთ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული, კლიენტებზე გაცემულ სესხებთან დაკავშირებული განმარტებების სისრულე ფასს სტანდარტების მოთხოვნებთან შესაბამისობაში.

კრედიტის გაუარესების გამომწვევ ხდომილებებს.

გარდა ამისა, მე-2 და მე-3 ეტაპების მნიშვნელოვანი სესხების შემთხვევაში, ანალიზში შედის სხვადასხვა სცენარით მათ ალბათობაზე შეწონილი მომავალი ფულადი ნაკადების გათვლას. ამგვარ ანალიზში გამოყენებული ინფორმაცია მოიცავს უზრუნველყოფის მოსალოდნელ ღირებულებას, ხარჯებსა და უზრუნველყოფის გაყიდვისთვის საჭირო დროს.

მსზ-ს ანარიცხები აუდიტის საკვანძო საკითხად განისაზღვრა კლიენტებზე გაცემული სესხებისა და ავანსების ნაშთების მნიშვნელოვანი სიდიდიდან და განსჯისა შეფასების განუსაზღვრელობის ხარისხიდან გამომდინარე, რაც განხილულია ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში 6, 9 და 28.

სხვა ინფორმაცია

სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება ხელმძღვანელობას. სხვა ინფორმაცია მოიცავს ინფორმაციას მმართველობის ანგარიშში, რომელიც მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად, მაგრამ არ მოიცავს ფინანსურ ანგარიშგებასა და ჩვენს აუდიტორულ დასკვნას მასზე.

ჩვენი დასკვნა ფინანსურ ანგარიშგებაზე არ მოიცავს სხვა ინფორმაციას და ჩვენ არ გამოვხატავთ რაიმე ტიპის დასკვნას მის თაობაზე.

ფინანსური ანგარიშგების ჩვენ მიერ ჩატარებული აუდიტის ღონისძიებებთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობა მოიცავს სხვა ინფორმაციის გაცნობას და ამ პროცესში იმის დადგენას, არის თუ არა სხვა ინფორმაცია ფინანსური ანგარიშგებისა და აუდიტის პროცესში მოპოვებული ინფორმაციის არსებითად შეუსაბამო ან სხვაგვარად არსებითად მცდარი. თუ, ამ აუდიტის დასკვნის თარიღამდე მოპოვებულ სხვა ინფორმაციაზე ჩვენ მიერ ჩატარებული სამუშაოს საფუძველზე, დავასკვნით, რომ ამ სხვა ინფორმაციასთან არსებითი სახის შეუსაბამობა არსებობს, ჩვენ ვალდებულები ვართ, განვაცხადოთ ამ ფაქტის შესახებ. ამ თვალსაზრისით არაფერი გვაქვს მოსახსენებელი.

ხელმძღვანელობისა და ფინანსურ ანგარიშგებაზე პასუხისმგებელ პირთა მოვალეობები

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს და ობიექტურად წარმოადგინოს ფინანსური ანგარიშგება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა მოვალეა, შეაფასოს ბანკის მხრიდან საქმიანობის გაგრძელების (უწყვეტი საწარმოს პრინციპის) უნარი, აგრეთვე, აუცილებლობის შემთხვევაში, განმარტოს უწყვეტი საწარმოს პრინციპთან დაკავშირებული საკითხები და აღნიშნული პრინციპი გამოიყენოს ბუღალტრული აღრიცხვის საფუძვლად გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ხელმძღვანელობა ან მიზნად ისახავს ბანკის ლიკვიდაციას თუ საქმიანობის შეწყვეტას, ან არ გააჩნია ამისგან განსხვავებული ქმედების რეალისტური ალტერნატივა.

ბანკის მართვასა და ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელი პირები ვალდებულნი არიან, ზედამხედველობა გაუწიონ ბანკის ფინანსური ანგარიშგების პროცესს.

აუდიტორის მოვალეობები ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის პროცესში

ჩვენი ამოცანაა, მოვიპოვოთ იმის საფუძვლიანი რწმენა, რომ ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს და გავცეთ აუდიტორული დასკვნა, რომელიც ჩვენი თვალსაზრისის გამომხატველი იქნება. საფუძვლიანი რწმენა მაღალი ხარისხის რწმენას წარმოადგენს, მაგრამ, ამავდროულად, არ არის იმის გარანტია, რომ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებით ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებითი ხასიათის უზუსტობას ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება წარმოიშვას როგორც თაღლითობის, ასევე, შეცდომის შედეგად და არსებითად ითვლება მაშინ, როდესაც, დამოუკიდებლად თუ ერთობლივად, შეიძლება პოტენციურად ზეგავლენას ახდენდეს ამ ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე მის მომხმარებელთა მიერ მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების საფუძველზე, აუდიტის მთელი პროცესის განმავლობაში გამოვთქვამთ პროფესიულ თვალსაზრისს და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. გარდა ამისა:

- ჩვენ იდენტიფიცირებას ვუკეთებთ და ვაფასებთ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობითა თუ შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს; ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტის პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების თვალსაზრისით და მოვიპოვებთ ისეთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რაც საკმარისი და ადეკვატური საფუძველი იქნება ჩვენი დასკვნის ჩამოსაყალიბებლად. თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკი შეცდომის შედეგად გაპარული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკს აღემატება, რადგან თაღლითობა შეიძლება ხდებოდეს საიდუმლო გარიგების, გაყალბების, ინფორმაციის წინასწარ განზრახული გამოტოვების, ინფორმაციის არასწორად წარმოდგენის ან შიდა კონტროლის მექანიზმის დარღვევის გზით;
- მოცემული ვითარებისათვის შესაფერისი აუდიტის პროცედურების დაგეგმვის მიზნით, ვიქმნით წარმოდგენას არსებული შიდა კონტროლის მექანიზმების თაობაზე, რაც არ გულისხმობს ბანკის შიდა კონტროლის ეფექტურობის თაობაზე აზრის გამოთქმის განზრახვას;
- ვაფასებთ ბუღალტრული აღრიცხვის გამოყენებული პოლიტიკების შესაბამისობას და ხელმძღვანელობის მიერ გაკეთებული ბუღალტრული პროგნოზებისა და განმარტებების მართებულობას;
- ვაკეთებთ დასკვნას ხელმძღვანელობის მხრიდან აღრიცხვის უწყვეტი საწარმოს პრინციპის საფუძველზე წარმოების შესაფერისობაზე და მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებების საფუძველზე, გამოვთქვამთ მოსაზრებას, არსებობს თუ არა არსებითი ხასიათის განუსაზღვრელობა ისეთ პირობებთან თუ მოვლენებთან მიმართებაში, რამაც შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს ბანკის უნარი უწყვეტად გააგრძელოს საქმიანობა. თუ ჩვენი დასკვნის მიხედვით, არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ჩვენ ვალდებულები ვართ, ჩვენ მიერ შემუშავებულ აუდიტორის ანგარიშში ყურადღება გავამახვილოთ ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემულ განმარტებებზე, ხოლო თუ ამგვარი განმარტებები არასაკმარისია, მოვახდინოთ დასკვნის მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეფუძნება აუდიტორის ანგარიშის მომზადების თარიღისათვის მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. თუმცა, მომავალში დამდგარმა მოვლენებმა თუ გარემოებებმა შეიძლება ბანკი აიძულოს, შეწყვიტოს მოქმედი საწარმოს პრინციპით მოქმედება.
- ვაფასებთ ფინანსური ანგარიშგების მთლიან სტრუქტურას, შინაარსსა და წარმოდგენის ფორმას, მათ შორის განმარტებებს და ასევე იმას, თუ როგორ შეესაბამება ფინანსური ანგარიშგებაში შესაბამისი ტრანზაქციებსა და მოვლენების ასახვა ინფორმაციის ობიექტურად წარმოდგენის პრინციპს.

სხვა საკითხებს შორის, ჩვენ ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელ პირებს ვატყობინებთ აუდიტის დაგეგმილ შინაარსსა და განრიგს, ასევე აუდიტის შედეგად მოპოვებულ მტკიცებულებებს, მათ შორის, შიდა კონტროლში აუდიტის დროს აღმოჩენილ მნიშვნელოვან ხარვეზებს.

გარდა ამისა, ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელ პირებს განცხადებით ვაცნობებთ, რომ დავაკმაყოფილეთ დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული შესაბამისი ეთიკური მოთხოვნები, ვატყობინებთ ყველა იმ ურთიერთობისა და სხვა საკითხების შესახებ, რომლებიც მართებულად შეიძლება ჩაითვალოს ჩვენს დამოუკიდებლობაზე მოქმედ ფაქტორებად და, შესაბამის შემთხვევაში, საფრთხეების აღმომფხვრელი ან პრევენციული ზომების თაობაზე.

ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელი პირებისთვის შეტყობინებული საკითხებიდან განვსაზღვრავთ იმ საკითხებს, რომლებიც ყველაზე მნიშვნელოვანი იყო მიმდინარე პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის პროცესში და, ამდენად, წარმოადგენს აუდიტის საკვანძო საკითხებს. აღნიშნულ საკითხებს აღვწერთ აუდიტორულ დასკვნაში, თუ კანონი ან რეგულაცია არ კრძალავს ამ საკითხის საჯაროდ განმარტებას ან როცა უკიდურესად იშვიათ გარემოებებში, ჩვენი შეფასებით, რაიმე საკითხის ჩვენს ანგარიშში მოხსენიება არ შეიძლება, რადგან ამით გამოწვეული უარყოფითი შედეგები, სავარაუდოდ, გადასწონის ამგვარი კომუნიკაციის საჯარო ინტერესის სარგებელს.

ანგარიში სხვა სამართლებრივი და მარეგულირებელი მოთხოვნების შესახებ

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს მმართველობის ანგარიში ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი მმართველობის ანგარიშის მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

ჩვენ ჩავატარეთ პროცედურები იმის გასარკვევად, თუ რამდენად არის მმართველობის ანგარიში მომზადებული ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად და შეიცავს თუ არა ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ ინფორმაციას.

ჩვენ პროცედურები შევარჩიეთ და შევასრულეთ ჩვენი შეფასების საფუძველზე, მათ შორის, გამოკითხვის, ანალიზისა და დოკუმენტაციის გაცნობის, ბანკის პოლიტიკების, პროცედურების, მეთოდოლოგიებისა და ანგარიშგებული ინფორმაციის ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნებთან შედარების გზით, აგრეთვე რაოდენობრივი მონაცემებისა და სხვა ინფორმაციის გადაანგარიშებისა და შედარების საფუძველზე.

ჩვენი აზრით:

- 2023 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიში მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად;
- 2023 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ინფორმაცია;
- 2023 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია ყველა არსებით ასპექტში 2023 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული ინფორმაციის შესაბამისია.

აუდიტის გარიგების პარტნიორი, რომლის შედეგად წინამდებარე დამოუკიდებელი აუდიტორული დასკვნა შეიქმნა, არის შოთა ნანიტაშვილი.

შოთა ნანიტაშვილი
შპს „დელოიტი და ტუშის“ სახელით

თბილისი, საქართველო
2024 წლის 4 მარტი

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიში
2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
აქტივები:			
ფული და ფულის ეკვივალენტები	7	33,941	132,273
სავალდებულო მინიმალური რეზერვი სებ-ში	8	63,338	129,648
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ		14,805	1,115
კლიენტებზე გაცემული სესხები	9	704,274	642,391
ინვესტიციები სხვა სრულ შემოსავალში რეალური ღირებულებით ასახულ კაპიტალის ინსტრუმენტებში		54	54
ინვესტიციები ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ სავალო ინსტრუმენტებში	10	17,338	17,323
გასაყიდად კლასიფიცირებული აქტივები		-	8,346
ძირითადი საშუალებები*	11	16,277	16,770
არამატერიალური აქტივები		5,442	5,184
მოგების მიმდინარე გადასახადი		-	80
სხვა აქტივები	12	47,860	31,023
სულ აქტივები		**903,329**	**984,207**
ვალდებულებები:			
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	13	430,768	429,565
კლიენტების დეპოზიტები	14	193,055	331,888
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	15	5,062	23,606
საიჯარო ვალდებულება*	16	1,473	2,252
ანარიცხები	21	354	191
მიმდინარე მოგების გადასახადის ვალდებულება		4,951	-
გადავადებული მოგების გადასახადის ვალდებულებები	25	330	3,531
სუბორდინირებული სესხი	17	26,965	27,091
სხვა ვალდებულებები	18	4,561	10,514
სულ ვალდებულებები		**667,519**	**828,638**
კაპიტალი:			
სააქციო კაპიტალი	19	136,000	76,000
გადაფასების რეზერვი		1,841	1,864
გაუნაწილებელი მოგება		97,969	77,705
სულ კაპიტალი		**235,810**	**155,569**
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი		**903,329**	**984,207**

* ძირითადი საშუალებები მოიცავს იჯარის მიხედვით აქტივის გამოყენების უფლებას და განმარტებულია შენიშვნაში 11.

დირექტორატის სახელით:

ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

ეკატერინე რუსიტაშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

22-89 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიში
2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	2023	2022
საპროცენტო შემოსავალი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით	20	65,526	62,354
სხვა საპროცენტო შემოსავალი	20	3,621	2,871
საპროცენტო ხარჯი	20	(29,388)	(30,171)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების დანაკარგებამდე		**39,759**	**35,054**
პროცენტიან აქტივებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ანარიცხების (ზარალი) / აღდგენა	21	(404)	4,380
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		**39,355**	**39,434**
საკომისიო შემოსავლები	22	2,367	2,455
საკომისიო ხარჯები	22	(2,585)	(2,645)
კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე დანაკარგების მოდიფიკაცია		(50)	(278)
წმინდა მოგება მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებზე		100	2,623
წმინდა მოგება / (ზარალი) სავალუტო ოპერაციებზე	23	6,888	(309)
არაფინანსურ აქტივებზე გაუფასურების ზარალის აღდგენა / (ზარალი)	21	525	(1,716)
უპროცენტო აქტივებზე საკრედიტო დანაკარგების ანარიცხები	21	(5)	(59)
სხვა აქტივების / ვალდებულებების ანარიცხების (ზარალი) / აღდგენა	21	(163)	174
წმინდა არასაპროცენტო შემოსავალი		**7,077**	**245**
საოპერაციო შემოსავალი		**46,432**	**39,679**
სხვა შემოსავალი		602	81
საოპერაციო ხარჯები	24	(22,961)	(20,527)
მოგება მოგების გადასახადამდე		**24,073**	**19,233**
მოგების გადასახადის ხარჯი	25	(3,832)	(4,775)
წლიური მოგება		**20,241**	**14,458**
სხვა სრული შემოსავალი:			
შემდგომში მოგება-ზარალში არარეკლასიფიცირებული ერთეულები:			
ზარალი ძირითადი საშუალებების გადაფასებიდან	11	-	(85)
ძირითადი საშუალებების გადაფასებასთან დაკავშირებული მოგების გადასახადი		-	12
სხვა სრული ზარალი მოგების გადასახადის გარეშე		-	**(73)**
სულ სრული შემოსავალი		**20,241**	**14,385**
წმინდა მოგება თითო აქციაზე		**190**	**190**

დირექტორატის სახელით:

ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

ეკატერინე რუსიტაშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

22-89 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

კაპიტალში ცვლილებების ანგარიში
2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	სააქციო კაპიტალი	ქონების გადაფასების რეზერვი	გაუნაწილებელი მოგება	სულ კაპიტალი
1 იანვარი, 2022		**76,000**	**1,960**	**63,225**	**141,185**
პერიოდის მოგება		-	-	14,457	14,457
გადაფასების რეზერვის გამოთავისუფლება გადაფასებული აქტივების ცვეთის გამო		-	(23)	23	-
სხვა სრული ზარალი, მოგების გადასახადის გარეშე		-	(73)	-	(73)
31 დეკემბერი, 2022		**76,000**	**1,864**	**77,705**	**155,569**
პრივილეგირებული აქციები	19	60,000	-	-	60,000
პერიოდის მოგება		-	-	20,241	20,241
გადაფასების რეზერვის გამოთავისუფლება გადაფასებული აქტივების ცვეთის გამო		-	(23)	23	-
31 დეკემბერი, 2023		**136,000**	**1,841**	**97,969**	**235,810**

დირექტორატის სახელით:

ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

ეკატერინე რუსიტაშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

22-89 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიში
2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	2023	2022
ფულადი სახსრების მოძრაობა საოპერაციო საქმიანობიდან			
მიღებული საპროცენტო შემოსავალი		70,025	67,151
გადახდილი საპროცენტო ხარჯი		(26,949)	(26,609)
უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილებით მიღებული რეალიზებული მოგება		7,047	5,350
მიღებული საკომისიო შემოსავალი		2,361	2,453
გადახდილი საკომისიო ხარჯი		(2,585)	(2,645)
მიღებული სხვა შემოსავალი		602	81
გადახდილი საოპერაციო ხარჯები		(19,658)	(17,474)
ფულადი სახსრების შემოდინება საოპერაციო საქმიანობიდან, საოპერაციო აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილებებამდე		**30,843**	**28,307**
საოპერაციო აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილება			
საოპერაციო აქტივების (ზრდა)/კლება:			
ფულის სავალდებულო რეზერვი სებ-ში		65,126	(43,510)
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ		(13,518)	(398)
კლიენტებზე გაცემული სესხები		(55,121)	14,820
სხვა აქტივები		18,231	(8,434)
საოპერაციო ვალდებულებების (კლება)/ზრდა:			
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ		7,365	3,940
კლიენტების დეპოზიტები		(134,277)	(33,754)
სხვა ვალდებულებები		(4,349)	3,843
ნაღდი ფულის გადინება ოპერაციებიდან		**(85,700)**	**(35,186)**
გადახდილი მოგების გადასახადი		(2,002)	(4,230)
წმინდა ნაღდი ფულის გადინება საოპერაციო საქმიანობიდან		**(87,702)**	**(39,416)**
ფულადი სახსრების მოძრაობა საინვესტიციო საქმიანობიდან:			
ძირითადი საშუალებების შეძენა	11	(1,548)	(820)
ძირითადი საშუალებების რეალიზაცია		131	1
არამატერიალური აქტივების შეძენა		(978)	(1,340)
წმინდა ნაღდი ფულის გადინება საინვესტიციო საქმიანობიდან		**(2,395)**	**(2,159)**
ფულადი სახსრების მოძრაობა ფინანსური საქმიანობიდან			
პრივილეგირებული აქციების გამოშვება	19	30,000	-
შემოდინება დამფუძნებლისგან აღებული სესხებიდან*	13	355,659	138,311
დამფუძნებლისგან აღებული სესხების დაფარვა*	13	(307,957)	(142,239)
შემოდინება დამფუძნებლის ანაბრებიდან*	13	124,437	157,712
დამფუძნებლის ანაბრების დაფარვა*	13	(191,672)	(91,605)
შემოდინება სავალო ფასიანი ქაღალდებიდან		(19,363)	10,522
საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა	15	(958)	(975)
წმინდა ფულადი სახსრების (გადინება) / შემოდინება ფინანსური საქმიანობიდან		**(9,854)**	**71,726**
ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილების ეფექტი ფულსა და ფულის ეკვივალენტებზე		1,619	(14,047)
წმინდა (კლება) / ზრდა ფულსა და ფულის ეკვივალენტებში		**(98,332)**	**16,104**
ფული და ფულის ეკვივალენტები, წლის დასაწყისი	7	**132,273**	**116,169**
ფული და ფულის ეკვივალენტები, წლის ბოლოს	7	**33,941**	**132,273**

* შედის ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ არსებულ გადასახდელებში, რომლებიც წარმოდგენილია ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

დირექტორატის სახელით:

ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

ეკატერინე რუსიტაშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2024 წლის 4 მარტი
თბილისი, საქართველო

22-89 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

1. ორგანიზაცია

ხალიკ ბანკი საქართველო („ბანკი") არის სააქციო საზოგადოება, რომელიც საქართველოში დარეგისტრირდა 2008 წლის 29 იანვარს. ბანკის საქმიანობას არეგულირებს საქართველოს ეროვნული ბანკი („სებ"). ბანკი საკუთარ საქმიანობას ახორციელებს საბანკო საქმიანობის #0110246 გენერალური ლიცენზიის საფუძველზე. ბანკის ძირითად საქმიანობას წარმოადგენს კომერციული საქმიანობა, ფასიანი ქაღალდებითა და უცხოური ვალუტით ვაჭრობა, სესხების და გარანტიების გაცემა და დეპოზიტების მოზიდვა.

ბანკის იურიდიული მისამართია: საქართველო, თბილისი, კოსტავას ქუჩა #74. 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს გააჩნდა 9 და 9 ფილიალი / სერვის-ცენტრი საქართველოში.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის მიერ გამოშვებულ აქციებს ფლობდა შემდეგი აქციონერი:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
პირველი დონის აქციონერი:		
სს „ხალიკ ბანკ ყაზახეთი"	100%	100%
სულ	**100%**	**100%**

სს "ყაზახეთის სახალხო ბანკის" ძირითადი აქციონერია სს ჰოლდინგი ალმექსი. სს "ყაზახეთის სახალხო ბანკის საბოლოო მფლობელები არიან ტიმურ კულიბაიევი და დინარა კულიბაიევა.

ფინანსური ანგარიშგება გამოსაშვებად დამტკიცდა 2024 წლის 4 მარტს დირექტორატის მიერ.

2. მომზადების საფუძველი

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების ("ფასს") შესაბამისად.

ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია იმის გათვალისწინებით, რომ ბანკი წარმოადგენს მოქმედ საწარმოს და გააგრძელებს მუშაობას ახლო მომავალში. ამ დაშვების გაკეთებისას, მენეჯმენტმა გაითვალისწინა ბანკის ფინანსური მდგომარეობა, არსებული განზრახვები, ოპერაციების მომგებიანობა და წვდომა ფინანსურ რესურსებზე.

დამფუძნებელი, ანუ სს „ყაზახეთის სახალხო ბანკი" მზადყოფნას გამოთქვამს, გააგრძელოს ბანკის ოპერაციების დაფინანსება. ეს ვალდებულება 2023 წლის განმავლობაში გამოიხატა გაზრდილი კაპიტალისა და კლიენტებზე გაცემული სესხების სახით. გარდა ამისა, ბანკმა მიიღო 2024 წლის 15 იანვრით დათარიღებული მხარდაჭერის წერილი, რომელშიც დამფუძნებელმა განაცხადაა, რომ მზადაა, მხარი დაუჭიროს ბანკის ოპერაციებს.

ბანკის მენეჯმენტი დარწმუნებულია, რომ არსებული პროგნოზებისა და ზომების საფუძველზე, ბანკს საკმარისი სახსრები აქვს განჭვრეტად მომავალში საქმიანობის გასაგრძელებლად.

ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია ისტორიული ღირებულების საფუძველზე, გარდა იმ ზოგიერთი ქონებისა, რომელიც ყოველი საანგარიშო პერიოდის ბოლოს აისახება გადაფასებული ღირებულებით, როგორც ეს განმარტებულია ქვემოთ.

ისტორიული ღირებულება საზოგადოდ ეფუძნება საქონელსა და მომსახურებაში გადახდილი ანაზღაურების სამართლიან ღირებულებას.

სამართლიანი ღირებულება არის ის ფასი, რომლესაც გაზომვის დღეს ბაზრის მონაწილეთა შორის არსებულ თანმიმდევრულ ტრანზაქციაში პირი მიიღებდა აქტივის გაყიდვისას ან გადაიხდიდა ვალდებულების გასხვისებისთვის, იმის მიუხედავად, შეიძლება თუ არა ამ ფასზე პირდაპირ დაკვირვება ან მისი გამოთვლა შეფასების სხვა ტექნიკის გამოყენებით.

აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების გამოთვლისას, ბანკი ითვალისწინებს ამ აქტივის ან ვალდებულების მახასიათებლებს, თუ ბაზრის მონაწილეები ამავე მახასიათებლებს გაითვალისწინებდნენ აღნიშნული აქტივის ან ვალდებულების შეფასებისას, გაზომვის დღეს. წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებებში სამართლიანი ღირებულება გაზომვის ან/და განმარტების მიზნით აღნიშნულ საფუძველზე დაყრდნობით განისაზღვრება.

გარდა ამისა, ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის, სამართლიანი ღირებულების საზომი იყოფა 1-ელი, მე-2 და მე-3 დონის კატეგორიებად იმის მიხედვით, თუ სამართლიანი ღირებულების რომელი კომპონენტებია დაკვირვებადი და რა მნიშვნელობის მატარებელია ეს კომპონენტები მთლიანად სამართლიანი ღირებულების მოცულობის დადგენაში. აღნიშნული კატეგორიებია:

- 1-ელი დონის კომპონენტებს წარმოადგენს აქტიურ ბაზარზე იდენტურ აქტივებზე ან ვალდებულებებზე დადგენილი ფასები (კორექტირების გარეშე), რომელთა შეფასება პირს შეუძლია გაზომვის დღეს;
- მე-2 დონის კომპონენტებს წარმოადგენს ის კომპონენტები, რომლებიც განსხვავდება 1-ელ დონეში მოცემული დადგენილი ფასებისგან და პირდაპირ ან ირიბად დაკვირვებადია მოცემული აქტივის ან ვალდებულებისათვის; და
- მე-3 დონის კომპონენტებზე დაკვირვება მოცემული აქტივის ან ვალდებულებისათვის შეუძლებელია.

ბანკი რეგისტრირებულია საქართველოში და ბუღალტრულ აღრიცხვას აწარმოებს ქართული კანონმდებლობისა და რეგულაციების შესაბამისად.

ბანკი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშს წარადგენს ლიკვიდობის მიხედვით. ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშის თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში (მიმდინარე) და 12 თვეზე მეტი დროის განმავლობაში (გრძელვადიანი) მისაღები და გადასახდელი აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი წარმოდგენილია შენიშვნაში #28.

ფუნქციონალური ვალუტა

ბანკის ფინანსურ ანგარიშგებებში შეტანილი ელემენტები იზომება იმ ეკონომიკური გარემოს ვალუტის გამოყენებით, რომელშიც ბანკი ახორციელებს თავის საქმიანობას ("ფუნქციონალური ვალუტა"). ფუნქციონალური ვალუტა ბანკის აქციონერებისათვის არის ქართული ლარი. ბანკის ფინანსური ანგარიშგებები წარმოდგენილია ქართულ ლარში. ყველა ღირებულება დამრგვალებულია ათასობით ლარამდე, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა სხვაგვარად არის მითითებული.

ურთიერთჩათვლა

ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები ურთიერთგაიქვითება და ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშში აისახება წმინდა ღირებულებით მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ბანკს გააჩნია იურიდიულად აღსრულებადი უფლება, ურთიერთგაქვითოს ზემოხსენებული თანხები და განზრახული აქვს წმინდა ღირებულებით აღრიცხვა ან სურს ერთდროულად მოახდინოს აქტივის რეალიზაცია და ვალდებულების დაფარვა. შემოსავალი და ხარჯი მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში არ გაიქვითება, თუ ეს არ არის სავალდებულო ან ნებადართული რომელიმე საბუღალტრო სტანდარტით ან ინტერპრეტაციით და შესაბამისად განმარტებული ბანკის საბუღალტრო პოლიტიკაში.

ძირითადი სააღრიცხვო პოლიტიკები აღწერილია შენიშვნაში 5.

3. საოპერაციო გარემო

ბანკი ოპერირებს საქართველოში, რის გამოც, მასზე ვრცელდება ეკონომიკურ და საქმიან გარემოში და, აგრეთვე საქართველოს ფინანსურ ბაზარზე მიმდინარე ცვლილებები, რომლებიც განვითარებადი ბაზრისათვისაა დამახასიათებელი. სამართლებრივი, საგადასახადო და მარეგულირებელი პრინციპები და სქემები ვითარდება, ხასიათდება განსხვავებული ინტერპრეტაციებითა და მოდიფიკაციებით, რაც საქართველოში ბიზნესების წინაშე მდგარი ერთერთი სირთულეცაა. მოცემული ფინანსური ანგარიშგება ასახავს მენეჯმენტისეულ შეფასებას, თუ როგორ ზეგავლენას ახდენს ქვეყნის ბიზნეს-გარემო ბანკის ოპერაციებსა და ფინანსურ მდგომარეობაზე, თუმცა, რეალური ბიზნეს-გარემო შესაძლოა განსხვავებული აღმოჩნდეს.

2020 წელს კოვიდ-19-ის პანდემიით გამოწვეული ეკონომიკური ვარდნის შემდეგ ზრდის ტენდენცია დაბრუნდა. 2023 წელს საქართველოს ეკონომიკა 7.5 პროცენტით გაიზარდა. ფინანსური სექტორიდან ეკონომიკის დაფინანსება კვლავაც შეუფერხებლად მიმდინარეობს. თუმცა, რუსეთ-უკრაინის კონფლიქტმა და რუსეთზე დაწესებულმა სანქციებმა სტაბილურობის რისკი გაზარდა და გამოიწვია მიწოდების ჯაჭვის დარღვევა და ინფლაციური წნეხი. საქართველოს ეროვნული ბანკი გამოხატავს ინტერვენციისა და ბაზრის რყევის შემცირების მზადყოფნას, როცა წინა წლებშიც ხდებოდა და ხელისუფლება, ეროვნულ ბანკთან ერთად, საჭირო დახმარებას უწევდა ბიზნესსა და ფინანსურ სექტორს პანდემიით გამოწვეული სირთულეების დაძლევაში.

გაწეული იქნა ძალისხმევა რუსეთის ეკონომიკაზე დამოკიდებულების შემცირების მიზნით და ვაჭრობის მიმართულებებმა ევროკავშირისა და აზიის უფრო სტაბილური ბაზრებისკენ გადაინაცვლა. 2022 წელთან შედარებით, საქართველოს ეკონომიკური დამოკიდებულება რუსეთზე შემცირდა. პანდემიით და რუსეთ-უკრაინის კონფლიქტით გამოწვეული განუსაზღვრელობების მიუხედავად, არაფინანსურმა კომპანიებმა გარკვეული გამძლეობა უჩვენეს. თუმცა საქართველოს ეკონომიკის რამდენიმე მსხვილი დარგი კვლავაც რუსეთისა და უკრაინის ბაზრებზეა დამოკიდებული, ადგილი აქვს ძალისხმევას ბაზრების დივერსიფიკაციის მისაღწევად.

ბანკი მუდმივად აფასებს, თუ რა ზეგავლენას ახდენს ზემოაღნიშნული გარე ფაქტორები მის ფინანსურ ანგარიშგებაზე. 2023 წელს ბანკის ოპერაციები, საქმიანობა და მოთხოვნა მის მომსახურებაზე არ დაზარალებულა. ჩატარდა სესხების პორტფელის ანალიზი, რომლის მიზანი იყო ყველა იმ კლიენტის გამოვლენა, რომელთაც კავშირი აქვთ კონფლიქტში ჩართულ სახელმწიფოებთან (მოქალაქეობა, საცხოვრებელი მისამართი, შემოსავლის წყარო) და მათი წილი უმნიშვნელოა.

გარდა ამისა, 2023 წელს ორჯერ და მეტად შემცირდა ინფლაციის განაკვეთი. 2023 წელს ინფლაციამ შეადგინა 2.47%, თუმცა, მომავალი რამდენი წლის განმავლობაში მოსალოდნელია მისი მცირედ გაზრდა. მომავალი სამიზნე ინფლაციაა 3%-იანი სტაბილური ინფლაცია, რაც საქართველოსათვის ოპტიმალურ მაჩვენებლად ითვლება. ეროვნულმა ბანკმა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 11-დან 9 პროცენტამდე შეამცირა და არსებობს 2026 წლისათვის მისი 7 პროცენტზე ნაკლებამდე შემცირების პროგნოზი, რაც დააჩქარებს ადგილობრივ ვალუტაში სესხების გაცემას და ხელს შეუწყობს ეკონომიკურ ზრდას განჭვრეტად მომავალში.

მთლიანობაში, ბანკი ხელსაყრელ მაკროეკონომიკურ გარემოში მუშაობს, სადაც ეკონომიკური ბერკეტები მცირედაა წარმოდგენილი და სესხების გაცემის ჯანსაღი პროცესი თავისუფლად მიმდინარეობს. გარდა ამისა, ადგილობრივი ვალუტა კვლავაც ძლიერია და საერთაშორისო რეზერვები საკმარისი დონითაა დაგროვებული, რაც ეხმარება ბანკს მყარი ფინანსური მაჩვენებლების მიღწევაში.

4. ახალი და შესწორებული ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) მიღება

მიმდინარე წელს ბანკმა გამოიყენა საბჭოს მიერ გამოშვებული ფასს სტანდარტებისა და ინტერპრეტაციების შემდეგი შესწორებები, რომლებიც ძალაშია 2023 წლის 1 იანვარს ან მას შემდეგ დაწყებული წლიური პერიოდებისათვის. მათ გამოყენებას არ ჰქონია რაიმე საგრძნობი ეფექტი ფინანსურ ანგარიშგებაში განმარტებულ თანხებზე.

შესწორებები სტანდარტში ბასს 1 „ფინანსური ანგარიშგების პრეზენტაცია“ და ფასს პრაქტიკის განცხადებაში 2 „არსებითობის შეფასება - სააღრიცხვო პოლიტიკების განმარტება“	ბანკმა ბასს 1 სტანდარტის შესწორებები პირველად მიმდინარე წელს დანერგა. შესწორებებში შეცვლილია ის მოთხოვნები, რომლებიც სააღრიცხვო პოლიტიკების განმარტებას ეხება. შესწორებებით ტერმინი „მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკები“ მთლიანად ჩანაცვლდა ტერმინით „არსებითი ინფორმაცია სააღრიცხვო პოლიტიკების შესახებ“. ინფორმაცია სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ არსებითად ითვლება, თუ, სუბიექტის ფინანსურ ანგარიშგებაში შესულ სხვა ინფორმაციასთან ერთად მისი განხილვისას, გონივრულად მოსალოდნელია, რომ მას ზეგავლენა ექნება იმ გადაწყვეტილებებზე, რომელთაც ზოგადი დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების მთავარი მომხმარებლები ამ ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე აკეთებენ. შეიცვალა, აგრეთვე, ბასს 1 სტანდარტის დამხმარე პარაგრაფები. ცვლილებით ახლა განიმარტება, რომ ინფორმაცია სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ, რომელიც ეხება უმნიშვნელო ტრანზაქციებს, სხვა მოვლენებს ან გარემოებებს, არსებითი არაა და მათი განმარტება აუცილებელი არ არის. ინფორმაცია სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ შეიძლება არსებითი სახის იყოს შესაბამისი ტრანზაქციების, სხვა მოვლენების ან გარემოებების ბუნებიდან გამომდინარე, თუნდაც, თანხები უმნიშვნელო იყოს. თუმცა, აუცილებელი არ არის, არსებითი ხასიათის ტრანზაქციების, სხვა მოვლენებისა თუ გარემოებების შესახებ სააღრიცხვო პოლიტიკის ინფორმაცია თავადაც არსებითი იყოს.
შესწორებები სტანდარტში ბასს 8 „სააღრიცხვო პოლიტიკები, ცვლილება სააღრიცხვო შეფასებებში და შეცდომები - სააღრიცხვო შეფასების განსაზღვრება“	ბანკმა შესწორებები სტანდარტში ბასს 8 პირველად მიმდინარე წელს მიიღო. შესწორებებით სააღრიცხვო შეფასების ცვლილების განსაზღვრება ჩაანაცვლა სააღრიცხვო შეფასების განსაზღვრებით. ამ ახალი განმარტებით, სააღრიცხვო შეფასება არის „ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული ფულადი თანხები, რომლებზეც ვრცელდება შეფასების განუსაზღვრელობა“. სააღრიცხვო შეფასების ცვლილების განსაზღვრება ამოღებული იქნა.

ახალი და რედაქტირებული, გამოქვეყნებული, მაგრამ ძალაში ჯერ არშესული ფასს სტანდარტები

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების დამტკიცების თარიღისათვის ბანკი არ იყენებს შემდეგ ახალ და რედაქტირებულ, გამოქვეყნებულ მაგრამ ძალაში ჯერ არშესულ ფასს-ებს:

შესწორება სტანდარტში ფასს 16	იჯარის ვალდებულება გაყიდვასა და უკუიჯარაში
შესწორებები სტანდარტებში ბასს 7 და ფასს 7	მიმწოდებლის ფინანსური სქემები
შესწორება სტანდარტში ბასს 1	გრძელვადიანი ვალდებულებები დათქმებით
შესწორება სტანდარტში ბასს 1	ვალდებულებათა კლასიფიკაცია მიმდინარე ან გრძელვადიან ვალდებულებებად
შესწორებები სტანდარტებში ფასს 10 და ბასს 28	აქტივების გაყიდვა ან შეწირვა ინვესტორსა და მის პარტნიორს ან ერთობლივ საწარმოს შორის

ხელმძღვანელობა არ ელის, რომ ზემოთ ჩამოთვლილი სტანდარტების ამოქმედება მნიშვნელოვან ზეგავლენას მოახდენს ბანკის ფინანსურ ანგარიშგებაზე მომავალ პერიოდებში.

5. ბუღალტრული აღრიცხვის არსებითი პოლიტიკა

ქვემოთ აღწერილია ბუღალტრული აღრიცხვის არსებითი პოლიტიკის პრინციპები:

საპროცენტო შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება

საპროცენტო შემოსავალი და ხარჯი მოგება-ზარალის ანგარიშში აისახება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

საპროცენტო შემოსავალი გამოითვლება ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. აღნიშნული არ ეხება შემდეგ ერთეულებს:

- შესყიდული ან წარმოქმნილი გაუფასურებული ფინანსური აქტივები. მათ შემთხვევაში ბანკი კრედიტზე შესწორებულ ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს იყენებს ფინანსური აქტივის საწყისი აღიარებისას დაფიქსირებულ ამორტიზებულ ღირებულებაზე.
- ფინანსური აქტივები, რომლებიც არ იყო შესყიდული ან წარმოქმნილი გაუფასურებული ფინანსური აქტივები, მაგრამ შემდგომ გაუფასურდა. მათ შემთხვევაში ბანკი ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს იყენებს ფინანსური აქტივის შემდგომ საანგარიშგებო პერიოდებში დაფიქსირებულ ამორტიზებულ ღირებულებაზე.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი წარმოადგენს განაკვეთს, რომელიც ახდენს მოსალოდნელი ფულადი სახსრების შემოდინების ზუსტ დისკონტირებას ფინანსური აქტივის ან ფინანსური ვალდებულების სავარაუდო სასარგებლო მოხმარების პერიოდის ამოწურვამდე ან ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებულ ღირებულებამდე.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოთვლისას ბანკი მხედველობაში იღებს მოსალოდნელ ფულად სახსრებს, ფინანსური ინსტრუმენტის ყველა საკონტრაქტო პირობის გათვალისწინებით, გარდა სესხის დანაკარგებისა. გამოთვლაში შედის გადახდილი ან მიღებული საკომისიოები, რომლებიც წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის განუყოფელ ნაწილს, ასევე ტრანზაქციის ხარჯებსა და სხვა პრემიუმებსა თუ დისკონტებს.

საკომისიო შემოსავლების აღიარება

საკომისიო შემოსავლების აღიარება ხდება კლიენტისათვის მომსახურების გაწევის ასახვის მიზნით ისეთი თანხით, რომელშიც შედის ამ მომსახურებების სანაცვლოდ მისაღები ანაზღაურება. ბანკი განსაზღვრავს შესრულების ვალდებულებას, ანუ კლიენტთან შეთანხმებულ მომსაუხრებას, ადგენს ანაზღაურებას და შემოსავალს აღიარებს კლიენტთან შეთანხმებული მომსახურების გადაცემის ანუ შესრულების ვალდებულების პარალელურად.

თითოეული გამოვლენილი შესრულების ვალდებულებისათვის ბანკი კონტრაქტის დაწყებისას ადგენს, შესრულების ვალდებულება სრულდება დროთა განმავლობაში თუ დროის ერთ მომენტში და განსაზღვრავს, ანაზღაურება ფიქსირებულია თუ ცვლადი. ამის შემდეგ გამოვლენილ შესრულებულ ვალდებულებას მიეწერება შესაბამისი ანაზღაურება.

ფინანსური ინსტრუმენტის წარმოშობის საკომისიო შესაბამის პირდაპირ ხარჯებთან ერთად გადავადდება და აღიარდება, როგორც ფინანსური ინსტრუმენტის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირება.

როდესაც სავარაუდოა, რომ სავალო ვალდებულება გამოიწვევს კონკრეტული სასესხო ხელშეკრულების გაფორმებას, სავალო ვალდებულების საკომისიო გადავადდება შესაბამის პირდაპირ ხარჯებთან ერთად და აღირიცხება, როგორც სესხის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირება. თუ სავარაუდო არ არის, რომ სავალო ვალდებულება გამოიწვევს კონკრეტული სასესხო ხელშეკრულების გაფორმებას, სავალო ვალდებულების საკომისიოს აღიარება ხდება მოგებასა და ზარალში სავალო ვალდებულების მოქმედების დარჩენილი პერიოდის განმავლობაში. როდესაც სავალო ვალდებულების მოქმედების ვადა იწურება სასესხო ხელშეკრულების გაფორმების გარეშე, სავალო ვალდებულების საკომისიოს აღიარება ხდება მოგებასა და ზარალში ვადის ამოწურვის დღეს. სესხის მომსახურების საკომისიოს შემოსავლად აღიარება ხდება მომსახურების გაწევისას.

პლასტიკური ბარათებით განხორციელებული ოპერაციებიდან მიღებულ შემოსავალში შედის სხვა ბანკების საკრედიტო და სადებეტო ბარათებით განხორციელებული ტრანზაქციებიდან მიღებული შემოსავალი. ასეთი ოპერაციების აღიარება ხდება დროის ერთ მომენტში შესაბამისი ქსელის მიერ ანგარიშსწორებისას. ბარათებთან დაკავშირებული სხვა საკომისიო შემოსავლების აღიარება ხდება დროის მომენტში, ტრანზაქციის დასრულებისას. სხვა საბანკო საკომისიოები მოიცავს სხვადასხვა საბანკო ტრანზაქციების, მაგალითად, საბანკო გადარიცხვებისა და სხვა ტრანზაქციების მომსახურებების საკომისიოებს. ისინი აღიარდება მათი განხორციელების და მომსახურების გაწევის დროის შესაბამისად.

ყველა სხვა საკომისიოს აღიარება ხდება მომსახურების გაწევისას.

ფინანსური ინსტრუმენტები

ფინანსური ინსტრუმენტების თავდაპირველი აღიარება

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები ბანკის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშში აისახება მაშინ, როდესაც ბანკი ხდება ხელშეკრულების მონაწილე შესაბამის ფინანსურ ინსტრუმენტთან მიმართებაში.

აღიარებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების თავდაპირველი აღიარება ხდება სამართლიანი ღირებულებით. გარიგების ხარჯები, რომლებიც პირდაპირ უკავშირდება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შესყიდვასა და გამოშვებას (მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღიარებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების გარდა) თავდაპირველი აღიარებისას ემატება ან აკლდება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებას.

ფინანსური აქტივების ან ფინანსური ვალდებულებების შესყიდვასთან პირდაპირ დაკავშირებული ტრანზაქციის ხარჯები, რომლებიც მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აისახება, პირდაპირ აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში.

თუ ტრანზაქციის ფასი თავდაპირველი აღიარებისას რეალური ღირებულებისგან განსხვავდება, ბანკი სხვაობას აღრიცხავს შემდეგი წესით:

- თუ რეალური ღირებულება განსაზღვრულია აქტიურ ბაზარზე კოტირებული ფასით იდენტური აქტივისთვის ან ვალდებულებისათვის ან ეფუძნება შეფასების ისეთ მეთოდს, რომელიც ეყრდნობა მხოლოდ დაკვირვების ქვეშ მყოფი ბაზრებიდან მიღებულ მონაცემებს, ამ შემთხვევაში სხვაობა აისახება მოგებაში ან ზარალში თავდაპირველი აღიარებისას (ანუ პირველი დღის მოგება ან ზარალი).
- სხვა ნებისმიერ შემთხვევაში რეალური ღირებულება დაკორექტირდება გარიგების ფასის მიხედვით (ანუ პირველი დღის მოგება ან ზარალი გადავადდება აქტივის ან ვალდებულების საწყის საბალანსო ღირებულებაში შეყვანით).

პირველადი აღიარების შემდეგ გადავადებული მოგება ან ზარალი აისახება როგორც მოგება ან ზარალი რაციონალური საფუძვლით მხოლოდ იმ ზომით, რა ზომითაც იგი წარმოიშობა იმ ფაქტორის (მათ შორის, დროის) ცვლილებიდან, რომელსაც ბაზრის მონაწილეები გაითვალისწინებენ აქტივის ან ვალდებულების ფასის განსაზღვრისას.

ფინანსური აქტივები

კლასიფიკაცია და შემდგომი შეფასება

საწყისი აღიარებისას ფინანსური აქტივები კლასიფიცირდება შემდეგ კატეგორიებად: ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული; რეალური ღირებულებით შეფასებული სხვა სრულ შემოსავალში; ან მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული აქტივები.

ფინანსური აქტივი ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით, თუ ის აკმაყოფილებს შემდეგ ორ გარემოებას და არ განეკუთვნება მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახულ აქტივებს:

- კომპანია აქტივს ფლობს ბიზნეს-მოდელით, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს აქტივების ფლობა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად; და
- ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტულ თარიღებში წარმოშობს ფულად ნაკადებს, რომლებიც ერთპიროვნულად წარმოადგენს ძირი თანხის და ძირი თანხის დარჩენილ ნაწილზე პროცენტის გადახდას.

ფინანსური აქტივი ფასდება რეალური ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში, თუ ის აკმაყოფილებს მომდევნო ორ პირობას და არ ექვემდებარება მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული აქტივის პირობას:

- კომპანია აქტივს ფლობს ბიზნეს-მოდელით, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღება და ფინანსური აქტივების გაყიდვა; და
- ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტულ თარიღებში წარმოშობს ფულად ნაკადებს, რომლებიც ერთპიროვნულად წარმოადგენს ძირი თანხის და მის დარჩენილ ნაწილზე პროცენტის გადახდას.

ბანკის ფინანსური აქტივები კლასიფიცირდება შემდეგ კატეგორიებად:

ფინანსური აქტივები	ბიზნეს-მოდელი	მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდები	საზომი კატეგორია
ფული და ფულის ეკვივალენტები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
ინვესტიციები სავალო ინსტრუმენტებში	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
ინვესტიციები კაპიტალში	სხვა ბიზეს-მოდელი	ფულადი ნაკადები არ წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდას	სხვა სრულ შემოსავალში რეალური ღირებულებით ასახული
კლიენტებზე გაცემული სესხები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
სხვა დებიტორული დავალიანება	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება

ბიზნეს-მოდელის შეფასება

ბანკი აფასებს ბიზნეს-მოდელის მიზანს, რომლის მიხედვითაც ფლობს ფინანსურ აქტივებს, ვინაიდან ეს არის საუკეთესო გზა, რომლითაც ხდება ბიზნესის მართვა და ინფორმაციის წარდგენა მენეჯმენტისთვის. ინფორმაცია მოიცავს შემდეგ საკითხებს:

- დადგენილ პოლიტიკებსა და მიზნებს პორტფელისთვის და ამ პოლიტიკების პრაქტიკაში განხორციელებას. ეს განსაზღვრავს, მიმართულია თუ არა ხელმძღვანელობის სტრატეგია სახელშეკრულებო საპროცენტო შემოსავლის მიღებაზე, კონკრეტული საპროცენტო განაკვეთის პორტფელის შენარჩუნებაზე, ფინანსური აქტივების ხანგრძლივობის დამთხვევაზე დაკავშირებული ვალდებულების ხანგრძლივობასთან თუ ფულადი სახსრების გადინებასა და აქტივების გაყიდვის გზით ფულადი ნაკადების მიღებაზე;
- როგორ არის შეფასებული და წარდგენილი ბანკის ხელმძღვანელობისთვის პორტფელის მაჩვენებლები;
- რისკებს, რომლებიც გავლენას ახდენენ ბიზნეს-მოდელზე (და ამ ბიზნეს-მოდელით ფლობილ ფინანსურ აქტივებზე) და როგორ იმართება ეს რისკები;
- როგორ ხდება მენეჯმენტის ანაზღაურება - მაგ. ეფუძნება თუ არა მათი ანაზღაურება ფინანსური აქტივების რეალურ ღირებულებას თუ მიღებულ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს; და
- ფინანსური აქტივების გაყიდვების სიხშირეს, მოცულობას და ვადებს წინა პერიოდებში, ამგვარი გაყიდვების და მომავალი გაყიდვების მოლოდინებს.

შეფასება, წარმოადგენს თუ არა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები მხოლოდ ძირი თანხის და პროცენტის გადახდას

ამ შეფასების მიზნებისთვის, 'ძირი თანხა' განისაზღვრება როგორც ფინანსური აქტივის რეალური ღირებულება თავდაპირველი აღიარებისას. 'პროცენტი' განისაზღვრება, როგორც ფულის დროში ღირებულებისა და დარჩენილ ძირ თანხასთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკის კომპენსაცია კონკრეტული პერიოდის განმავლობაში, აგრეთვე, კომპენსაცია სხვა ძირითადი დაკრედიტების რისკებისა და დანახარჯებისთვის (მაგ. ლიკვიდურობის რისკი და ადმინისტრაციული ხარჯები) და მოგების მარჟისთვის.

იმის შეფასებისას, წარმოადგენს თუ არა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს, ბანკი აფასებს ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო პირობებს. ეს წარმოადგენს იმის შეფასებას, მოიცავს თუ არა ფინანსური აქტივი სახელშეკრულებო პირობებს, რომლებიც შესაძლოა ცვლიდეს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვადებს ან თანხებს, რომლებიც არ შეესაბამება ამ პირობებს. ამ შეფასების გაკეთებისას კომპანია განიხილავს:

- პირობით მოვლენებს, რომლებიც შესაძლოა ცვლიდეს ფულადი ნაკადების თანხას ან ვადებს;
- პირობებს, რომლებსაც შეუძლია შეცვალოს სახელშეკრულებო კუპონური განაკვეთი, ცვლადი განაკვეთის ჩათვლით;
- წინასწარ გადახდისა და გადავადების ფუნქციებს; და
- პირობებს, რომლებიც ზღუდავს ბანკის მოთხოვნას ფულად ნაკადებზე კონკრეტული აქტივებიდან.

ფული და ფულის ეკვივალენტები

ფული და ფულის ეკვივალენტები შედგება ხელზე არსებული ნაღდი ფულისგან, საქართველოს ეროვნულ ბანკში განთავსებული შეუზღუდავი ნაშთებისგან და მაღალლიკვიდური ფინანსური აქტივებისგან სამ თვემდე ან ნაკლები დაფარვის ვადით, რომლებზეც მოქმედებს რეალური ღირებულების ცვლილების უმნიშვნელო რისკი და რომელთაც ბანკი იყენებს მოკლევადიანი ვალდებულებების სამართავად.

სავალდებულო ნაშთი სებ-ში

სებ-ში განთავსებული სავალდებულო ნაშთები აისახება ამორტიზებული ღირებულებით და წარმოადგენს სავალდებულო სარეზერვო დეპოზიტს, რომლის გამოყენება ბანკის ყოველდღიური ოპერაციების დასაფინანსებლად დაუშვებელია. ამდენად, ეს ნაშთი არ განიხილება ფულისა და ფულის ეკვივალენტების ნაწილად ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშის მიზნებისათვის.

მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ

მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ აღირიცხება მაშინ, როდესაც ბანკი ავანსის სახით, სამ თვეზე მეტი თავდაპირველი ვადით გასცემს ფულს კონტრაგენტ ბანკებზე. ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ არსებული მოთხოვნები აისახება ამორტიზებული ღირებულებით.

კლიენტებზე გაცემული სესხები

კლიენტებზე გაცემული სესხები თავდაპირველად აღიარდება რეალური ღირებულებით, ტრანზაქციის ხარჯების დამატებით, ხოლო შემდგომში ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

ინვესტიციები სავალო ინსტრუმენტებში

ინვესტიციები სავალო ინსტრუმენტებში მოიცავს ინვესტიციებს საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გაცემულ სადეპოზიტო სერტიფიკატებში. ეს ინვესტიციები თავდაპირველად აღიარდება რეალური ღირებულებით, ტრანზაქციის ხარჯების დამატებით, ხოლო შემდგომში ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

ინვესტიციები კაპიტალში

ბანკმა არჩია, არასავაჭროდ განკუთვნილი კაპიტალში ინვესტიციის რეალური ღირებულება წარმოადგინოს სხვა სრულ შემოსავალში. გადაწყვეტილება მიიღება ინდივიდუალურად თითო ინსტრუმენტისათვის თავდაპირველი აღიარებისას და შეუქცევად ხასიათს ატარებს.

კაპიტალის ინსტრუმენტებით მიღებული მოგება და ზარალი მოგება-ზარალის ანგარიშში არასოდეს რეკლასიფიცირდება და გაუფასურება ამავე ანგარიშში არ აისახება.

დივიდენდები აღიარდება მოგება-ზარალის ანგარიშში, თუ ეს დივიდენდები მკაფიოდ არ წარმოადგენს ინვესტიციის ღირებულების ნაწილს, რა შემთხვევაშიც მათი აღიარება ხდება სხვა სრულ შემოსავალში. სხვა სრულ შემოსავალში აღიარებული ჯამური მოგება და ზარალი ინვესტიციის რეალიზაციისას გადადის გაუნაწილებელ მოგებაში.

დერივატიული ფინანსური ინსტრუმენტები

ფინანსურ ანგარიშგებაში მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებში შესული დერივატიული ფინანსური ინსტრუმენტები მოიცავს სავალუტო ფორვარდულ კონტრაქტებს.

დერივატები თავდაპირველად აისახება რეალური ღირებულებით დერივატიული კონტრაქტის გაფორმების თარიღში და შემდგომში ფასდება რეალური ღირებულებით. ყველა დერივატივი, თუ მათი რეალური ღირებულება დადებითია, აისახება ფინანსურ აქტივად, ხოლო თუ მათი რეალური ღირებულება უარყოფითია - ფინანსურ ვალდებულებად.

დერივატივების რეალური ღირებულების ცვლილება დაუყოვნებლივ აისახება მოგებაში ან ზარალში.

გაუფასურება

ბანკი აღიარებს რეზერვებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის იმ ფინანსურ აქტივებზე, რომლებიც არ არის შეფასებული რეალური ღირებულებით მოგება-ზარალში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი უნდა შეფასდეს თანხით, რომელიც ტოლია:

- 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა, ანუ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა, რომელიც წარმოიშვება ფინანსური ინსტრუმენტების დეფოლტის შემთხვევაში საანგარიშგებო პერიოდიდან 12 თვის ვადაში (მოიხსენიება როგორც 1-ელი ეტაპი); ან
- მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არსებობის მანძილზე, ანუ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომელიც წარმოიშვება ფინანსური ინსტრუმენტების დეფოლტის შემთხვევაში ამ ფინანსური ინსტრუმენტის მოქმედების ვადაში (მოიხსენიება, როგორც მე-2 და მე-3 ეტაპი).

არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი საჭიროა შეიქმნას იმ ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, რომელთა საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. ყველა სხვა ფინანსური ინსტრუმენტის შემთხვევაში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება თანხით, რომელიც ტოლია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა.
სხვა დებიტორული დავალიანებების რეზერვი იანგარიშება თანხით, რომელიც ტოლია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა არსებობის მანძილზე.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი წარმოადგენს საკრედიტო ზარალის მიმდინარე ღირებულების ალბათურ-შეწონილ შეფასებას. იგი იზომება, როგორც სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ღირებულებისა და მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების სხვაობის მიმდინარე ღირებულება, რომელიც გამოითვლება სხვადასხვა სამომავლო ეკონომიკური სცენარის დისკონტირებული აქტივების ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით.

დამატებითი ინფორმაცია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრის შესახებ მოცემულია 28-ე შენიშვნაში, სადაც მოყვანილია დეტალური ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ როგორ ხდება ინსტრუმენტების დაჯგუფება მათი კოლექტიურად შეფასების შემთხვევაში.

საკრედიტო რისკით გაუფასურებული ფინანსური აქტივები

ფინანსური აქტივი ითვლება «საკრედიტო რისკით გაუფასურებულად», როდესაც მოხდა ერთი ან რამდენიმე მოვლენა, რომელთაც აქვს მნიშვნელოვანი გავლენა მოსალოდნელ ფულად ნაკადებზე. საკრედიტო რისკით გაუფასურებული ფინანსური აქტივები მიეკუთვნება მე-3 ეტაპის აქტივებს. საკრედიტო გაუფასურება მტკიცდება შემდეგი მოვლენების დაკვირვებადი მონაცემებით:

- მსესხებლის ან კრედიტორის სერიოზული ფინანსური პრობლემები;
- კონტრაქტის დარღვევა, როგორიცაა დეფოლტი ან ვადაგადაცილებული ვალდებულება;
- სესხის გამცემი მსესხებლის ფინანსური პრობლემების გამო მიდის გარკვეულ დათმობაზე, რის შესაძლებლობასაც კრედიტორი სხვა შემთხვევაში არ განიხილავდა;
- ფინანსური აქტივისთვის აქტიური ბაზრის გაუჩინარება ფინანსური პრობლემების გამო; ან
- ფინანსური აქტივის შეძენა დიდი ფასდაკლებით, რაც წარმოშობილი საკრედიტო ზარალის მაჩვენებელია.

ზოგჯერ არ არის შესაძლებელი ცალკეული ზარალის გამომწვევი მოვლენის აღმოჩენა და ფინანსური აქტივის საკრედიტო გაუფასურება შეიძლება რამდენიმე მოვლენის კომბინირებული მოქმედებით იყოს გამოწვეული. ყოველი საანგარიშგებო თარიღისთვის ბანკი აფასებს, არის თუ არა საკრედიტო რისკით გაუფასურებული ის სასესხო ინსტრუმენტები, რომლებიც წარმოადგენს ფინანსურ ინსტრუმენტებს და გაზომილია ამორტიზებული ღირებულებით ან რეალური ღირებულებით სრულ შემოსავალში.

სესხი ითვლება «საკრედიტო რისკით გაუფასურებულად», როდესაც მსესხებელს ეძლევა შეღავათი მისი ფინანსური მდგომარეობის გაუარესების გამო, თუკი არ არსებობს დამადასტურებელი ფაქტი, რომ დათმობის შედეგად ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ნაღდი ფულის არმიღების რისკი მნიშვნელოვნად მცირდება და არ არსებობს გაუფასურების სხვა ნიშნები. ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, როდესაც განიხილება შეღავათები, მაგრამ არ ხდება მათი გამოყენება, აქტივი საკრედიტო რისკით გაუფასურებულად ითვლება, თუ არსებობს საკრედიტო რისკით გაუფასურების აშკარა დამადასტურებელი ფაქტი, დეფოლტის განსაზღვრების ჩათვლით.

დეფოლტის განსაზღვრება (იხ. ქვემოთ) გულისხმობს ვალის არ გადახდას, თუ ვალის გადახდა დაგვიანდა 90 ან მეტი დღით.

ვალდებულებათა შეუსრულებლობის (დეფოლტის) განმარტება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განმარტების მიზნით უნდა განვსაზღვროთ, თუ რა არის დეფოლტი. დეფოლტის განსაზღვრება გამოიყენება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობის გასაზომად და იმის შესაფასებლად, ზარალის შეფასების რეზერვი ეფუძნება 12-თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს თუ არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, რადგან დეფოლტი წარმოადგენს დეფოლტის ალბათობის კომპონენტს, რომელიც გავლენას ახდენს როგორც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის სიდიდეების გაზომვაზე, ისე საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის გამოვლენაზე.

ბანკი აღიარებს ვალდებულებების შეუსრულებლობას, ანუ დეფოლტს შემდეგ შემთხვევებში:

- ნებისმიერი მნიშვნელოვანი საკრედიტო ვალდებულების 90 დღეზე მეტი ვადით გადაცილება მსესხებლის მხრიდან; ან
- ნაკლებ სავარაუდოა, რომ მსესხებელმა სრულად გადაუხადოს საკრედიტო ვალდებულება კომპანიას.

დეფოლტი განმარტებულია ისე, რომ კარგად ასახოს სხვადასხვა ფინანსური აქტივების მახასიათებლები. იმის შეფასებისას, თუ რამდენად არსებობს იმის ალბათობა, რომ მსესხებელი არ შეასრულებს საკრედიტო ვალდებულებას, ბანკი ითვალისწინებს როგორც რაოდენობრივ, ისე ხარისხობრივ მაჩვენებლებს. რაოდენობრივი მაჩვენებლები, როგორიცაა იმავე მხარესთან სხვა ვალდებულების შესრულების ვადაგადაცილება და გადაუხდელობა, წარმოადგენს მთავარ მონაცემებს ასეთი ანალიზისთვის. ბანკი დეფოლტის შესაფასებლად იყენებს ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროებს, რომლებიც ან ბანკის დონეზეა შემუშავებელი, ან მოპოვებულია გარეშე წყაროებიდან.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

ბანკი ახორციელებს ყველა იმ ფინანსური აქტივის მონიტორინგს, რომელიც ექვემდებარება გაუფასურების მოთხოვნას იმის შესაფასებლად, გაიზარდა თუ არა მნიშვნელოვნად საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. თუ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა, ბანკი გაზომავს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს არსებობის მანძილზე და არა 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე.

30 დღიანი ვადაგადაცილების შემთხვევაში, ბანკი თვლის, რომ ადგილი ჰქონდა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდას და აქტივი გადადის გაუფასურების მოდელის მე-2 ეტაპზე, ანუ გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი აღირიცხება როგორც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არსებობის მანძილზე.

ბანკის სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისას არ არის მიზანშეწონილი იმის დაშვება, რომ «დაბალი» საკრედიტო რისკის მქონე ფინანსური აქტივების შემთხვევაში ანგარიშგების დღეს არ აღინიშნებოდა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა. შედეგად, ბანკი ახორციელებს ყველა იმ ფინანსური აქტივის მონიტორინგს, რომლებიც უფასურდება საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვნად გაზრდის შემთხვევაში.

დეტალური ინფორმაცია საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შესახებ მოცემულია 28-ე შენიშვნაში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის წარდგენა ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში წარმოდგენილია შემდეგნაირად:

- ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივებისთვის: როგორც აქტივების მთლიანი ღირებულებიდან გამოქვითვა;
- რეალური ღირებულებით სრულ შემოსავალში მეთოდით შეფასებული სასესხო ინსტრუმენტებისთვის: ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ზარალის შეფასების რეზერვის აღიარება არ ხდება, რადგან საბალანსო ღირებულება მოცემულია რეალური ღირებულებით.
- ფულად-სასესხო და ფინანსური გარანტიის კონტრაქტებისთვის: როგორც უზრუნველყოფა; და
- როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტი შეიცავს როგორც წარმოდგენილ, ისე აუთვისებელ კომპონენტებს, კომპანიას არ აქვს შესაძლებლობა, დაადგინოს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი სესხის კომპონენტზე წარმოდგენილი კომპონენტისგან იზოლირებულად: კომპანია წარმოადგენს ზარალის შეფასების ერთობლივ რეზერვს ორივე კომპონენტისთვის. ერთიანი თანხა ნაჩვენებია, როგორც წარმოდგენილი კომპონენტის ერთიანი საანგარიშო ღირებულებიდან გამოქვითვა. ზარალის რეზერვის სიჭარბით შეფასება წარმოდგენილი კომპონენტის საერთო ოდენობაზე ნაჩვენებია, როგორც უზრუნველყოფა.

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირება და აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირდება მაშინ, როდესაც გადაიხედება ხელშეკრულების ის პირობები, რომლებიც არეგულირებს ფინანსური აქტივების ფულადი ნაკადების მოძრაობას ან იცვლება ამ ხელშეკრულების პირობების შეცვლა ფინანსური აქტივების თავდაპირველი აღიარების მომენტიდან მათი გადახდის ვადის დადგომამდე პერიოდში. მოდიფიცირების ზეგავლენა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მოცულობაზე ან/და დროზე მყისიერია ან მოსალოდნელია მომავალში.

ბანკი აწარმოებს ხელახალ მოლაპარაკებას იმ კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე, რომელთაც შეექმნათ ფინანსური პრობლემები, რათა მაქსიმალურად გაზარდოს ამ თანხების ამოღება და მინიმუმამდე შეამციროს დეფოლტის რისკი. სესხის პირობები იცვლება იმ შემთხვევაში, როდესაც მსესხებლის ყველა შესაძლო ძალისხმევის მიუხედავად, გადაეხადა სათანადო თანხები ხელშეკრულების თავდაპირველი პირობებით, არსებობს დეფოლტის დიდი რისკი და მოსალოდნელია, რომ მსესხებელი შეასრულებს ახალ პირობებს. განახლებული პირობები უმეტესწილად გულისხმობს სესხის დაფარვის ვადის გაგრძელებას, ფულადი ნაკადების (ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდის) მოძრაობის ვადების შეცვლას, მისაღები ფულადი ნაკადების ოდენობის შემცირებას (ძირი თანხიდან და პროცენტიდან) და სხვა პირობების შეცვლას.

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირებისას ბანკი აფასებს, თუ რამდენად იწვევს მოდიფიკაცია აღიარების შეწყვეტას. ბანკის პოლიტიკის თანახმად, მოდიფიკაცია იწვევს აღიარების შეწყვეტას, როდესაც მის შედეგად ხელშეკრულებაში ჩნდება არსებითად განსხვავებული პირობები. იმის დასადგენად, თუ შეცვლილი პირობები რამდენად არსებითად განსხვავდება თავდაპირველი ხელშეკრულების პირობებისგან, ბანკი მხედველობაში იღებს შემდეგ ფაქტორებს:

- ხარისხობრივი ფაქტორები, როგორიცაა სახელშეკრულებო თანხების მომრაობა, მოდიფიცირების შემდეგ აღარ აკმაყოფილებს მხოლოდ ძირი თანხისა და დარჩენილ ძირზე პროცენტის გადახდების კატეგორიას, ვალუტის ან ხელშეკრულების მხარის შეცვლა, საპროცენტო განაკვეთის შეცვლა, გადახდის ვადის დადგომა, კოვენანტების დაწესება; თუ აღნიშნული ფაქტორები აშკარად არ მიუთითებს არსებით ცვლილებაზე (მოდიფიკაციაზე), მაშინ:
- რაოდენობრივი შეფასება ტარდება დარჩენილი თავდაპირველი პირობებით მოცემული სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულების შედარებით განახლებული პირობებით მოცემული სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულებასთან. ამასთან, ორივე თანხა დისკონტირებულია თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. თუ მიმდინარე ღირებულებათა სხვაობა 10%-ზე მეტია, ბანკი თვლის, რომ ახალი შეთანხმება არსებითად განსხვავდება თავდაპირველი შეთანხმებისგან, რაც იწვევს ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტას.

იმ შემთხვევაში, თუ ხდება ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტა, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის რეზერვი ხელმეორედ გაიზომება, რათა მოხდეს აღიარების შეწყვეტის დღეს აქტივების წმინდა საბალანსო ღირებულების დადგენა. სხვაობა ამგვარად განახლებულ საბალანსო ღირებულებასა და ახალი პირობებით ახალი ფინანსური აქტივის რეალურ ღირებულებას შორის გამოიწვევს სარგებლის ან ზარალის მიღებას აღიარების შეწყვეტისას. ახალ ფინანსურ აქტივს ექნება ზარალის რეზერვი, რომელიც გაზომილია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე, გარდა იმ იშვიათი შემთხვევებისა, როდესაც ითვლება, რომ წარმოშობილი ახალი სესხი გაუფასურებულია საკრედიტო რისკით. აღნიშნული მეთოდი გამოიყენება მხოლოდ იმ შემთხვევებში, როდესაც ხდება ახალი სესხის რეალური ღირებულების აღიარება მნიშვნელოვანი ფასდაკლებით განახლებული ნომინალური ღირებულებით, რადგან ამ შემთხვევაში არსებობს დეფოლტის მაღალი რისკი, რომელიც არ შემცირდა მოდიფიცირების შედეგად. ბანკი მონიტორინგს უწევს მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკს, რა მიზნითაც აფასებს რაოდენობრივ და ხარისხობრივ ინფორმაციას, როგორიცაა მაგალითად, ინფორმაცია იმის შესახებ, ხომ არ რჩება მსესხებელს ვადაგადაცილებულის სტატუსიახალი პირობების მიხედვით;

როდესაც ხდება ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობების მოდიფიცირება და ასეთი მოდიფიცირება არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ბანკი აფასებს, ხომ არ გაიზარდა მნიშვნელოვნად ფინანსური აქტივის საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების მომენტიდან.

ისეთი ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, რომელთა მოდიფიცირებაც მოხდა ბანკის რესტრუქტურიზაციის პოლიტიკის ფარგლებში და აღნიშნულმა მოდიფიცირებამ არ გამოიწვია აღიარების შეწყვეტა, დეფოლტის ალბათობის შეფასება ასახავს ბანკის უნარს, მიიღოს მოდიფიცირებული ფულადი ნაკადები წარსული გამოცდილების გათვალისწინებით რესტრუქტურიზაციის ანალოგიური მოქმედების განხორციელებისას და, ასევე, ქცევითი ინდიკატორების გათვალისწინებით, მათ შორის, მსესხებლის გადახდების ისტორიისა, ხელშეკრულების მოდიფიცირებული/შეცვლილი პირობების ფონზე. თუ საკრედიტო რისკი კვლავ მნიშვნელოვნად მაღალია მოსალოდნელ მნიშვნელობაზე თავდაპირველი აღიარების მომენტში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი კვლავაც შეფასდება იმ ოდენობით, რომელიც არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ტოლია. გადაუხდელი სესხების რეზერვი როგორც წესი, იზომება მხოლოდ 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე, როდესაც არსებობს იმის დამადასტურებელი ფაქტი, რომ მსესხებლის გადახდის უნარი გაუმჯობესდა მოდიფიცირების შემდგომ, რაც იწვევს წარსულში საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შეჩერებას.

იმ შემთხვევაში, როდესაც მოდიფიციკაცია არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ბანკი მოდიფიცირების სარგებელს/ზარალს ანგარიშობს ერთიანი საანგარიშო ღირებულების შედარებით მოდიფიკაციამდე და მას შემდეგ (მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეღავათის გამოკლებით). შემდეგ ბანკი ზომავს მოდიფიცირებული აქტივის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, როდესაც მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივის შედეგად წარმოშობილი მოსალოდნელი ფულადი ნაკადებიც მონაწილეობს თავდაპირველი აქტივის მოსალოდნელი ფულადი დეფიციტის ანგარიშში.

ბანკი ფინანსური აქტივის აღიარებას წყვეტს მხოლოდ აქტივის ფულად ნაკადებზე სახელშეკრულებო უფლებების ვადის ამოწურვის შემდეგ (მათ შორის, ვადის ამოწურვისაც, რომელიც წარმოიშვება არსებითად განსხვავებული პირობებით მოდიფიცირების შემთხვევაში), ან როდესაც ფინანსური აქტივი და აქტივის ფლობის ყველა რისკი და სარგებელი არსებითად გადაეცემა სხვა პირს. თუ ბანკი არც არსებითად გადასცემს და არც იტოვებს აქტივის ფლობის ყველა რისკსა და სარგებელს და კვლავ აკონტროლებს გადაცემულ აქტივს, ის აღიარებს, რომ მას კვლავ გააჩნია აქტივისა და თანხების გადახდაზე ვალდებულების ინტერესი. თუ ბანკი არსებითად ინარჩუნებს გადაცემული ფინანსური აქტივის ფლობის ყველა რისკსა და სარგებელს, იგი კვლავაც აღიარებს ფინანსურ აქტივს.

ჩამოწერა

სესხებისა და სავალო ფასიანი ქაღალდების ჩამოწერა ხდება, როდესაც ბანკს არ აქვს იმის გონივრული მოლოდინი, რომ მოხდება ფინანსური აქტივის (მთლიანად ან ნაწილობრივ) ანაზღაურება. ეს ზოგადად არის შემთხვევა, როდესაც ბანკს აქვს მოლოდინი, რომ მსესხებელს არ ექნება აქტივები ან უზრუნველყოფილი შემოსავალი, რომლის საშუალებითაც მსესხებელი შეძლებს შესაბამისი ფულადი ნაკადების გენერირებას, ჩამოსაწერად განკუთვნილი თანხების გადასახდელად. ამასთან, ფინანსური აქტივები, რომლებიც ჩამოიწერება, შესაძლოა კვლავ იყოს აღსრულების საქმიანობის საგანი, ბანკის მიმართ მართებული თანხების ამოღების პროცედურების დასაკმაყოფილებლად.

ფინანსური გარანტიები და სესხის გაცემის პირობითი ვალდებულებები

ფინანსური გარანტიის კონტრაქტი არის კონტრაქტი, რომლის მიხედვით გამცემი ვალდებულია, განახორციელოს წინასწარ დადგენილი გადახდები მისი მფლობელისათვის გაწეული ზარალის ანაზღაურების მიზნით, თუ დადგენილი მოვალე არ ფარავს გადახდის ვალდებულებას ვადის დადგომის შემთხვევაში სავალო ინსტრუმენტის პირობების შესაბამისად. სესხის გაცემის პირობითი ვალდებულებაარის კრედიტის გაცემის დამოწმებული გარანტია წინასწარ განსაზღვრული პირობებით.

ფინანსური გარანტიები და საბაზროზე ნაკლები განაკვეთით სესხის გაცემის ვალდებულებები თავდაპირველ აღიარებას ექვემდებარება რეალური ღირებულებით. შემდგომ ისინი იზომება ფასს 9-ის მიხედვით განსაზღვრული დანაკარგის ანარიცხებსა და თავდაპირველად აღიარებული თანხის (შესაბამის შემთხვევაში, ფასს 15-ის პრინციპებით აღიარებული ჯამური შემოსავლის გამოკლებით) სხვაობას შორის უმეტესით. ბანკს მოგება-ზარალის ანგარიშში რეალური ღირებულებით ასახული სასესხო პირობითი ვალდებულებები და გარანტიები გაცემული არ აქვს.

სხვა ფულად-სასესხო გარანტიების შემთხვევაში, ბანკი დანაკარგის ანარიცხებს აღიარებს ფასს 9-ის შესაბამისად.

ფინანსური ვალდებულებები და კაპიტალის ინსტრუმენტები

გამოშვებული სესხისა და კაპიტალის ინსტრუმენტები კლასიფიცირდება, როგორც ფინანსური ვალდებულებები ან კაპიტალი, საკონტრაქტო შეთანხმებების არსიდან გამომდინარე.

კაპიტალის ინსტრუმენტები

პრივილეგირებული აქციები

პრივილეგირებული აქციები გამოსყიდვას არ ექვემდებარება. დივიდენდების გადახდა ხდება ბანკის შეხედულებით. დივიდენდის გადახდისას პრივილეგირებულ აქციებზე ხდება წლიურად ნომინალური ღირებულების 8 პროცენტის წლიური დივიდენდის გადახდა, რასაც აქციონერთა ყოვეწლიური კრების დასტური ესაჭიროება. პრივილეგირებული აქციები კლასიფიცირდება როგორც კაპიტალის ნაწილი.

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულება არის კონტრაქტით ნაკისრი ვალდებულება, რომელიც ითვალისწინებს სხვა პირისათვის ფულის ან სხვა ფინანსური აქტივის გადაცემას ან ფინანსური აქტივების თუ ფინანსური ვალდებულებების გაცვლას ისეთი პირობებით, რომლებიც პოტენციურად არასასურველია ბანკისათვის, ან ისეთი კონტრაქტი, რომელზე ანგარიშსწორება შეიძლება მოხდეს ბანკის საკუთარი წილობრივი

ინსტრუმენტებით და რომელიც არის არაწარმოებული კონტრაქტი, რომლის მიხედვით ბანკი ვალდებულია ან შეიძლება ვალდებული გახდეს, პირს მიაწოდოს საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების ცვლადი რაოდენობა ან წარმოებული კონტრაქტი საკუთარ კაპიტალზე, რომელზე ანგარიშსწორება მოხდება ან შეიძლება მოხდეს ბანკის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების ფიქსირებული რაოდენობის სანაცვლოდ ფულის (ან სხვა ფინანსური აქტივის) ფიქსირებული ოდენობის გადახდის გარდა სხვა გზით.

ბანკი ფინანსური ვალდებულების აღიარებას წყვეტს, როდესაც მისი პირობები იცვლება და მოდიფიცირებული ვალდებულების ფულადი ნაკადები არსებითად განსხვავდება წინანდელისგან. ასეთ დროს შეცვლილი პირობების საფუძველზე ხდება ახალი ფინანსური ვალდებულების აღიარება მისი რეალური ღირებულებით. სხვაობა აღიარება შეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ ანაზღაურებას შორის აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. გადახდილ ანაზღაურებაში უნდა შევიდეს, თუ ასეთი არსებობს, გადაცემული არაფინანსური აქტივები და ნაკისრი ვალდებულება, მათ შორის, ახალი მოდიფიცირებული ფინანსური ვალდებულება.

თუ ბანკმა ფინანსური ვალდებულების მოდიფიცირება აღიარების შეწყვეტით არ აღრიცხა, მაშინ ვალდებულების ამორტიზებული ღირებულება გადაიანგარიშება თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით მოდიფიცირებული ფულადი ნაკადების დისკონტირების გზით და მიღებული მოგება ან ზარალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. ცვლადგანაკვეთიანი ფინანსური ვალდებულებების შემთხვევაში, მოდიფიცირებით გამოწვეული მოგების ან ზარალის გამოსათვლელად გამოყენებული თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი კორექტირდება ისე, რათა მასში აისახოს მოდიფიცირების მომენტში არსებული საბაზრო პირობები. გაწეული ხარჯები და გადახდილი საკომისიოები აღიარდება როგორც ვალდებულების საბალანსო ღირებულების კორექტირება და ფინანსური ვალდებულების დარჩენილი ვადის განმავლობაში ამორტიზდება ინსტრუმენტის ხელახლა გამოთვლილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

ბანკი ფინანსური ვალდებულების აღიარებას წყვეტს, როდესაც მისი პირობები იცვლება და მოდიფიცირებული ვალდებულების ფულადი ნაკადები არსებითად განსხვავდება წინანდელისგან. ასეთ დროს ხდება შეცვლილი პირობების საფუძველზე ახალი ფინანსური ვალდებულების აღიარება მისი რეალური ღირებულებით. სხვაობა აღიარებაშეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ ანაზღაურებას შორის აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

გადახდილ ანაზღაურებაში უნდა შევიდეს, თუ ასეთი არსებობს, გადაცემული არაფინანსური აქტივები და ნაკისრი ვალდებულება, მათ შორის, ახალი მოდიფიცირებული ფინანსური ვალდებულება. თუ ფინანსური ვალდებულების ცვლილება არ აღირიცხა როგორც აღიარების შეწყვეტა, მაშინ გაწეული ხარჯები და გადახდილი საკომისიოები აღიარდება როგორც ვალდებულების საბალანსო ღირებულების კორექტირება და ფინანსური ვალდებულების დარჩენილი ვადის განმავლობაში ამორტიზდება ინსტრუმენტის ხელახლა გამოთვლილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, კლიენტების დეპოზიტები და სუბორდინირებული სესხები

ფინანსური ვალდებულებები მოიცავს გადასახდელებს ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, კლიენტების დეპოზიტებსა და იმ სუბორდინირებულ სესხებს, რაც წარმოადგენს ბანკის დაფინანსების წყაროებს. ფინანსური ვალდებულებები თავდაპირველად აისახება რეალური ღირებულებით, პირდაპირი ტრანზაქციის ხარჯების გამოკლებით. შემდგომში ფინანსური ვალდებულებები აისახება ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით, ხოლო საპროცენტო ხარჯი აღიარდება ეფექტური უკუგების საფუძველზე.

გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები

გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები არის ბანკის მიერ გამოშვებული ობლიგაციები, რომლებიც აღირიცხება ამორტიზებული ღირებულებით. სხვაობა მიღებულ შემოსავალს - ვალის გამოშვების ხარჯების გარეშე - და გამოსყიდვის ღირებულებას შორის აღიარებულია მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში აღებული სესხის მოქმედების პერიოდის განმავლობაში ეფექტური პროცენტის მეთოდით.

დასაკუთრებული აქტივები

გარკვეულ ვითარებაში, აქტივების დასაკუთრება ხდება დეფოლტიანი სესხების უზრუნველყოფის დაკავების შედეგად. დასაკუთრებული აქტივები იზომება, ერთი მხრივ, საბალანსო ღირებულებასა და, მეორე მხრივ, რეალური ღირებულებისა და გაყიდვის ხარჯების სხვაობას შორის უმცირესი ღირებულებით. დასაკუთრებულ უზრუნველყოფაზე გრძელვადიანი გასაყიდად განკუთვნილი აქტივების ან გასასხვისებელი ჯგუფების სააღრიცხვო პოლიტიკა გამოიყენება, თუ საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს კმაყოფილდება ამგვარი კლასიფიკაციის პირობები.

ძირითადი საშუალებები

საქონლისა და მომსახურების მიწოდების, ასევე ადმინისტრაციული მიზნით გამოყენებისათვის განკუთვნილი შენობა-ნაგებობები ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აისახება გადაფასებული ღირებულებით, რომელიც წარმოადგენს სამართლიან ღირებულებას გადაფასების დღეს, გამოკლებულია შემდგომში დაგროვილი ცვეთა და შემდგომში დაგროვილი გაუფასურების დანაკარგები. გადაფასება ხდება რეგულარულად, ისე, რომ საბალანსო ღირებულება არსებითად არ განსხვავდება იმ ღირებულებისგან, რომელიც თითოეული საანგარიშო პერიოდის ბოლოს სამართლიანი ღირებულების გამოყენებით დადგინდებოდა.

ამგვარი ქონების გადაფასების შედეგად წარმოქმნილი ზრდა აღიარდება სხვა სრულ შემოსავალში და გროვდება კაპიტალში მხოლოდ იმ ოდენობით, რომ მან მოახდინოს მანამდე მოგება-ზარალში აღიარებული გადაფასების კლება იმავე აქტივზე. ასეთ შემთხვევაში ზრდა შედის მოგება-ზარალში მანამდე ხარჯად აღიარებული კლების ოდენობით. ამგვარი ქონების გადაფასების შედეგად აქტივის საბალანსო ღირებულების კლება აღიარდება მოგება-ზარალში იმ ოდენობით, რომ მან გადააჭარბოს ამავე აქტივის წინა გადაფასებასთან დაკავშირებულ, უძრავი ქონების გადაფასების რეზერვში არსებულ ნაშთს.

არამატერიალური აქტივები

ცალკე შესყიდული არამატერიალური აქტივები, განსაზღვრული მოხმარების ვადით, აღირიცხება თვითღირებულებით, დაგროვილი ამორტიზაციისა და გაუფასურების დანაკარგების გამოკლებით. ამორტიზაციის გაანგარიშება წარმოებს წრფივი მეთოდის საფუძველზე მათი სავარაუდო 2-15 წლიანი ექსპლუატაციის ვადის მიხედვით. არამატერიალური აქტივების სასარგებლო მოხმარების ვადა და ამორტიზაციის მეთოდი გადაიხედება თითოეული საანგარიშო პერიოდის ბოლოს, რის შედეგადაც სააღრიცხვო დაშვებაში შეტანილი ნებისმიერი ცვლილება აღირიცხება პროსპექტიულად. განუსაზღვრელი სასარგებლო მოხმარების ვადის მქონე, ცალკე შესყიდული არამატერიალური აქტივები აღირიცხება თვითღირებულებით, დაგროვილი გაუფასურების დანაკარგების გამოკლებით.

არამატერიალური აქტივი ჩამოიწერება რეალიზაციისას ან იმ შემთხვევაში, თუ მისი გამოყენების ან გაყიდვის შედეგად არ ივარაუდება მომავალი ეკონომიკური სარგებლის მიღება. არამატერიალური აქტივის ჩამოწერით მიღებული მოგება ან ზარალი წარმოადგენს სხვაობას რეალიზაციის შედეგად მიღებულ წმინდა ფულად სახსრებსა და აქტივის საბალანსო ღირებულებას შორის და აისახება მოგება-ზარალში აქტივის აღიარების შეწყვეტისას.

ანაზღაურებადი ღირებულება არის უმეტესი, ერთი მხრივ, სამართლიან ღირებულებისა და გაყიდვის ხარჯების სხვაობას და მეორე მხრივ, გამოყენებულ ღირებულებას შორის. გამოყენებული ღირებულების შეფასებისას სამომავლო ფულადი ნაკადები მიმდინარე ღირებულებამდე დისკონტირდება არსებული საპროცენტო განაკვეთით გადასახადების გამოკლებით, რომელიც ასახავს დროში ფულის ღირებულების ბაზრისეულ შეფასებას და აქტივისათვის დამახასიათებელ იმ რისკებს, რომელთა საფუძველზე სამომავლო ფულადი ნაკადების კორექტირება არ მომხდარა.
იმ შემთხვევაში, თუ აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) აღდგენითი ღირებულება მის საბალანსო ღირებულებაზე ნაკლებია, აქტივის (ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება მცირდება მის აღდგენით ღირებულებამდე. გაუფასურების დანაკარგები აღიარებას ექვემდებარება მოგება-ზარალში, თუ შესაბამისი აქტივი არ არის წარმოდგენილი გადაფასებული ღირებულებით. ამ შემთხვევაში გაუფასურების დანაკარგები აისახება, როგორც შემცირება გადაფასების შედეგად.

გადასახადები

მოგების გადასახადის ხარჯი წარმოადგენს მიმდინარე და გადავადებული გადასახადების ხარჯების ჯამს.

მიმდინარე გადასახადი

მიმდინარე გადასახადის ხარჯი გამოითვლება წლის დასაბეგრი მოგებიდან. დასაბეგრი მოგება განსხვავდება მოგებისაგან, რომელიც ასახულია მოგება-ზარალის ანგარიშში, ვინაიდან ის არ მოიცავს შემოსავლებისა და ხარჯების იმ ნაწილს, რომელიც ექვემდებარება დაბეგვრას ან გამოქვითვას წინა წლებში და, აგრეთვე იმ ხარჯებს, რომელიც საერთოდ არ ექვემდებარება დაბეგვრას ან გამოქვითვას. ბანკის მიმდინარე გადასახადის ვალდებულება გაანგარიშებულია იმ საგადასახადო განაკვეთით, რომლებიც მოქმედებდა ან არსებითად მოქმედებდა საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის.

გადავადებული გადასახადი

გადავადებული გადასახადის აღიარება ხდება იმ დროებითი სხვაობების მიხედვით, რომლებიც თავს იჩენს ფინანსურ ანგარიშგებაში აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებსა და დასაბეგრი მოგების გამოთვლისას გამოყენებულ შესაბამის საგადასახადო ბაზისს შორის. გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება, ჩვეულებრივ, აღიარებას ექვემდებარება ყველა დასაბეგრი დროებითი სხვაობის შემთხვევაში. გადავადებული საგადასახადო აქტივი, ჩვეულებრივ, აღიარებას ექვემდებარება ყველა გამოქვითვადი დროებითი სხვაობის შემთხვევაში, თუ, სავარაუდოდ, იარსებებს ისეთი დასაბეგრი მოგება, რომელზეც შეიძლება აღნიშნული გამოქვითვადი დროებითი სხვაობების გამოყენება. ამგვარი გადავადებული საგადასახადო აქტივებისა და ვალდებულებების აღიარება არ ხდება, თუ დროებითი სხვაობა გამომდინარეობს სხვა აქტივებისა და ვალდებულებების თავდაპირველი აღიარებისგან ისეთი გარიგების საფუძველზე, რომელიც არ ეხება არც დასაბეგრ მოგებას და არც საბალანსო მოგებას.

წლის მიმდინარე და გადავადებული გადასახადები

მიმდინარე და გადავადებული გადასახადები აისახება მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ისინი დაკავშირებულია ისეთ ერთეულებთან, რომელთა აღიარება ხდება მოგება-ზარალში ან პირდაპირ კაპიტალში. ასეთ შემთხვევაში, მიმდინარე და გადავადებული გადასახადები შესაბამისად აისახება მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში ან პირდაპირ კაპიტალში.

2023 წლის დეკემბერში საქართველოს პარლამენტმა გააუქმა საბანკო სექტორის მანამდე გამოცხადებული გადასვლა „ესტონურ მოდელზე“. ამ მოდელის მთავარი განმასხვავებელი ნიშანი და არსი ისაა, რომ დივიდენდები, რომლებიც 2023 წლის და შემდგომი პერიოდების მოგებიდან გაიცემა, აღარ დაიბეგრება. ამ მოდელით მოგების გადასახადი ყოველთვიურ საფუძველზე დაირიცხება და მხოლოდ მაშინ, როდესაც მოგების განაწილება ხდება. გარდა ამისა, 2023 წლიდან კორპორაციული მოგების განაკვეთი 15%-დან 20%-მდე გაიზარდა. აგრეთვე, 2023 წლიდან მოყოლებული, საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა დაამტკიცა კომერციული ბანკების საზედამხედველო ანგარიშების გადასვლა ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებზე.

2023 წლის იანვრიდან, კომერციულმა ბანკებმა უნდა შეასრულონ ფასს სტანდარტებზე დაფუძნებულ თანხებზე აწყობილი საზედამხედველო რეგულაციები, რაც აგრეთვე გამოიწვევს 2023 წლის საგადასახადო ბაზის ცვლილებას.

უცხოური ვალუტა

ბანკის ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ორგანიზაციის ფუნქციონალური ვალუტის გარდა სხვა ვალუტაში (უცხოურ ვალუტაში) განხორციელებული გარიგებები აისახება გარიგების თარიღისათვის მოქმედი გაცვლითი კურსით. თითოეული საანგარიშო პერიოდის ბოლოს უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული მონეტარული ერთეულები ამ თარიღისათვის არსებული გაცვლითი კურსით ექვემდებარება გადაფასებას. არაფულადი ერთეულები უცხოურ ვალუტაში ფასდება ისტორიული ღირებულების გათვალისწინებით და არ ექვემდებარება გადაფასებას.

გაცვლითი კურსის სხვაობა ფულად ერთეულებზე აღიარებულია მოგება-ზარალში იმ პერიოდში, როდესაც ისინი წარმოიქმნა.

ქვემოთ მოცემულია წლის ბოლოსათვის არსებული გაცვლითი კურსები, რომლებიც ბანკმა გამოიყენა ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი 2022
ლარი / 1 აშშ დოლარი	2.6894	2.7020
ლარი / 1 ევრო	2.9753	2.8844

6. ბუღალტრული აღრიცხვის კრიტიკული განსჯა და შეფასებების განუსაზღვრელობის ძირითადი წყაროები

ბანკის ბუღალტრული პოლიტიკის გამოყენებისას ხელმძღვანელობა ვალდებულია, განიხილოს, შეაფასოს და გააკეთოს დაშვებები აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებასთან დაკავშირებით, რომლებიც სხვა წყაროებიდან არ იკვეთება. შეფასება და შესაბამისი დაშვებები ეფუძნება ისტორიულ გამოცდილებას და მრავალ სხვა ფაქტორს, რომლებიც მართებულად ითვლება. ფაქტიური შედეგები შეიძლება განსხვავდებოდეს ამ შეფასებებისგან.

შეფასებები და შესაბამისი დაშვებები ფასდება საწარმოს უწყვეტობის დაშვების პრინციპით. ბუღალტრული შეფასებების შესწორება აღიარებას ექვემდებარება იმ პერიოდისათვის, როდესაც ხდება შესწორება, თუ შესწორება ეხება მხოლოდ ამ პერიოდს, ხოლო იმ შემთხვევაში თუ იგი ეხება მიმდინარე და მომავალ პერიოდებს, შესაბამისად შესწორება მოხდება მიმდინარე და შემდგომ პერიოდებში.

ბუღალტრული პოლიტიკების გამოყენების კრიტიკული განსჯა

შემდეგი საკითხები წარმოადგენს კრიტიკული განსჯის საგანს, იმ შეფასებების გარდა (იხილეთ ქვემოთ), რომლებიც ხელმძღვანელობამ გააკეთა ბანკის ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკების გამოყენების პროცესში და რომელთაც მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინეს ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ თანხებზე.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვები

ქვემოთ წარმოდგენილია ხელმძღვანელობის მიერ სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისას გამოყენებული ძირითადი შეფასებები, რომლებიც ყველაზე დიდ გავლენას ახდენს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების რეზერვებზე:

- **საპროგნოზო სცენარების დადგენა:** მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაზომვისას ბანკი იყენებს გონივრულ და ფაქტებით გამყარებულ საპროგნოზო ინფორმაციას, რომელიც ეფუძნება მოსაზრებებს სხვადასხვა ეკონომიკური ფაქტორის სამომავლო მოქმედებისა და ამ ფაქტორების ურთიერთქმედების შესახებ.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 28-ე შენიშვნაში, სადაც მოცემულია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საანგარიშო საპროგნოზო სცენარებისადმი სენსიტიურობის ანალიზიც.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის განსჯა: როგორც მე- 4 შენიშვნაშია განმარტებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება რეზერვის სახით, რომელიც ტოლია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა პირველი ეტაპის აქტივებისთვის ან მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა სესხის არსებობის მანძილზე მეორე ან მესამე ეტაპის აქტივებისთვის. აქტივი გადადის მეორე სტადიაში როდესაც მისი საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თავდაპირველი აღიარების მომენტიდან. ფასს 9 არ განსაზღვრავს რას წარმოადგენს საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა. იმის შეფასებისას თუ რაოდენ მნიშვნელოვნად გაიზარდა აქტივის საკრედიტო რისკი ბანკი საყურადღებოდ იღებს ხარისხობრივად და რაოდენობრივად დასაბუთებულ და დადასტურებულ საპროგნოზო ინფორმაციას.

- **დეფოლტის ალბათობის წინასწარი შეფასება:** დეფოლტის ალბათობა წარმოადგენს მთავარ მონაცემს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაზომვისას. დეფოლტის ალბათობა არის მაჩვენებელი, რომელიც გვიჩვენებს დეფოლტის მოხდენის ალბათობას კონკრეტულ პერიოდში, რომლის გაანგარიშებისას გამოიყენება ისტორიული მონაცემები და სამომავლო პირობებთან დაკავშირებული დაშვებები და მოლოდინი.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 28-ე შენიშვნაში, სადაც მოცემულია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დეფოლტის ალბათობაზე და ვალდებულებების შეუსრულებლობისას დამდგარ ზარალზე სენსიტიურობის ანალიზიც.

- **ვალდებულების შეუსრულებლობისას დამდგარი ზარალის წინასწარი შეფასება:** ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში არის შესაძლო ზარალის სიდიდე, რომელიც წარმოიშვება დეფოლტის შემთხვევაში. იგი ეფუძნება ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ფულად ნაკადებსა და იმ ნაკადებს შორის სხვაობას, რომლის მიღებასაც ელის კრედიტორი გირაოთი უზრუნველყოფილი სესხებიდან და კრედიტის ერთიანი გაზრდით მიღებული ნაღდი ფულის ნაკადების გათვალისწინებით.

7. ფული და ფულის ეკვივალენტები

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
ნაღდი ფული	17,334	18,770
სებ-ში არსებული ნაშთები	1,702	83,566
მოკორესპონდენტო ანგარიშები და 90 დღემდე დაფარვის ვადიანი დეპოზიტები	14,906	29,945
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(1)	(8)
სულ ფული და ფულის ეკვივალენტები	**33,941**	**132,273**

ფული და ფულის ეკვივალენტები არის ვადაგადაუცილებელი ფინანსური აქტივები 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი, 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შეფასდა საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ დადგენილი რეიტინგების საფუძველზე.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის ფულადი სახსრების უმეტესობა განთავსებულია „ფიტჩ რეიტინგსის“ მიერ B (მოკლევადიანი რეიტინგი) და BB- (გრძელვადიანი რეიტინგი) რეიტინგებით შეფასებულ ბანკებში.

8. სავალდებულო რეზერვები საქართველოს ეროვნულ ბანკში

სავალდებულო რეზერვები საქართველოს ეროვნულ ბანკში („სებ“) წარმოადგენს სებ-ში განთავსებულ თანხას. რეზიდენტი ფინანსური ინსტიტუტები ვალდებულნი არიან, სებ-ში განთავსებული ჰქონდეთ პროცენტიანი სავალდებულო რეზერვი, რომლის ოდენობა დამოკიდებულია ფინანსური ინსტიტუტების მიერ მოზიდულ თანხებზე. სებ-ში განთავსებული სავალდებულო რეზერვი პროცენტიანი ფინანსური აქტივია.

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	63,339	129,649
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის/გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი	(1)	(1)
სულ სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	**63,338**	**129,648**

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სავალდებულო რეზერვები სებ-ში არის ვადაგადაუცილებელი ფინანსური აქტივი. 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი დადგინდა კონტრაგენტებისათვის საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მინიჭებული რეიტინგების საფუძველზე.

საქართველოს, როგორც ქვეყნის, საკრედიტო რეიტინგი „ფიტჩის" მიხედვით კვლავაც არის BB, ხოლო პერსპექტივა „სტაბილურიდან" შეიცვალა „დადებითით".

9. კლიენტებზე გაცემული სესხები

კლიენტებზე გაცემული სესხები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
კლიენტებზე გაცემული სესხები	723,753	660,528
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(19,479)	(18,137)
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**704,274**	**642,391**

კლიენტებზე გაცემული ყველა სესხი აისახება ამორტიზებული ღირებულებით. კლიენტებზე გაცემული სესხები სახეობებად კლასიფიცირდება რამდენიმე ფაქტორის კომბინაციის საფუძველზე (ძირითადად, მსესხებლის შემოსავლის წყარო და სესხის დანიშნულება). ინდივიდუალური ბიზნესის მფლობელების მიერ სამომხმარებლო მიზნით აღებული სესხები შესაბამის კატეგორიებში წარმოდგენილია მსესხებლის ბიზნეს-საქმიანობის მიხედვით.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტებზე გაცემული სესხები მოიცავდა, შესაბამისად, 7,816 ათასი და 7,763 ათასი ლარის ოდენობით დარიცხულ პროცენტს.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია კლიენტებზე გაცემული სესხების საბალანსო ღირებულებები სექტორების მიხედვით:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
იურიდიულ პირებზე		
ვაჭრობა და მომსახურება	275,405	237,367
მშენებლობა	45,142	48,420
სამთო მომპოვებელი მრეწველობა	53,418	56,445
სოფლის მეურნეობა	18,559	20,092
იჯარა	26,696	19,501
ენერგეტიკა	2,798	3,443
სხვა	15,088	19,255
სულ იურიდიულ პირებზე გაცემული სესხები	**437,106**	**404,523**
ფიზიკურ პირებზე		
სამომხმარებლო სესხები	177,845	145,560
იპოთეკური სესხები	108,802	110,445
სულ ფიზიკურ პირებზე გაცემული სესხები	**286,647**	**256,005**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**723,753**	**660,528**
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(19,479)	(18,137)
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**704,274**	**642,391**

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს მნიშვნელოვანი სარისკო პოზიციები აქვს კლიენტების 3 ჯგუფთან, სულ 103,485 ათასი და 69,050 ათასი ლარით, შესაბამისად, რაც ინდივიდუალურად აჭარბებს ბანკის პირველადი კაპიტალის 10%-ს.

ქვემოთ მოცემულია კლიენტებზე გაცემული სესხების საბალანსო ღირებულებები ბანკის მიერ მიღებული უზრუნველყოფის ტიპის მიხედვით:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
კომბინირებულად უზრუნველყოფილი სესხები*	427,442	390,201
უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი სესხები	232,680	225,477
გარანტიებით უზრუნველყოფილი სესხები	33,838	32,264
ნაღდი ფულით უზრუნველყოფილი სესხები	12,051	3,026
სესხები უზრუნველყოფის გარეშე	17,742	9,560
მთლიანი კლიენტებზე გაცემული სესხები	**723,753**	**660,528**
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(19,479)	(18,137)
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**704,274**	**642,391**

* ეს სესხები უზრუნველყოფილია სხვადასხვა სახის უზრუნველყოფის კომბინაციით, როგორიცაა: უძრავი ქონებით, სატრანსპორტო საშუალებებით, მარაგებით, მანქანა-დანადგარებით, მზა პროდუქციითა და გარანტიებით.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სესხების დიდი წილი (მთლიანი პორტფელის 99%) გაცემულია საქართველოში მომუშავე კომპანიებზე.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტებზე გაცემული ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი და უმნიშვნელო მიმდინარე სესხების საკრედიტო ხარისხის ანალიზი შემდეგნაირია:

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	მთლიანი სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ფარდობა მთლიან სესხებთან
ჯგუფურად შეფასებული				
ვადაგადაუცილებელი	573,091	(6,457)	566,634	1.13%
ვადაგადაცილებული:				
30 დღემდე	29,279	(1,282)	27,997	4.38%
31-60 დღე	3,721	(473)	3,248	12.71%
61-90 დღე	2,298	(224)	2,074	9.75%
91-180 დღე	1,865	(378)	1,487	20.27%
180 დღეზე მეტი	9,590	(2,916)	6,674	30.41%
სულ ჯგუფურად შეფასებული	**619,844**	**(11,730)**	**608,114**	**1.89%**
ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი				
ვადაგადაუცილებელი	55,244	(2,994)	52,250	5.42%
ვადაგადაცილებული:				
30 დღემდე	14,517	(757)	13,760	5.21%
31-60 დღე	15,730	(207)	15,523	1.32%
61-90 დღე	1,786	-	1,786	0.00%
91-180 დღე	1,115	-	1,115	0.00%
180 დღეზე მეტი	15,517	(3,791)	11,726	24.43%
სულ ინდივიდუალურად შეფასებული სესხები	**103,909**	**(7,749)**	**96,160**	**7.46%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**723,753**	**(19,479)**	**704,274**	**2.69%**

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	მთლიანი სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ფარდობა მთლიან სესხებთან
ჯგუფურად შეფასებული				
ვადაგადაუცილებელი	503,487	(4,837)	498,650	0.96%
ვადაგადაცილებული:				
30 დღემდე	16,979	(672)	16,307	3.96%
31-60 დღე	2,001	(336)	1,665	16.79%
61-90 დღე	1,595	(300)	1,295	18.81%
91-180 დღე	4,203	(775)	3,428	18.91%
180 დღეზე მეტი	7,176	(2,022)	5,154	27.89%
სულ ჯგუფურად შეფასებული	**535,441**	**(8,942)**	**526,499**	**1.67%**
ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი				
ვადაგადაუცილებელი	85,660	(4,451)	81,209	5.20%
ვადაგადაცილებული:				
30 დღემდე	10,173	(483)	9,690	4.75%
31-60 დღე	8,715	(532)	8,183	6.10%
61-90 დღე	5,341	(144)	5,197	2.70%
91-180 დღე	6,816	(1,009)	5,807	14.80%
180 დღეზე მეტი	8,382	(2,576)	5,806	30.73%
სულ ინდივიდუალურად შეფასებული სესხები	**125,087**	**(9,195)**	**115,892**	**7.35%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**660,528**	**(18,137)**	**642,391**	**2.75%**

2023 და 2022 წლებში ბანკმა მიიღო არაფინანსური აქტივები უზრუნველყოფად წარმოდგენილი აქტივების დასაკუთრების გზით. 2023 და 2022 წლების განმავლობაში დასაკუთრებული აქტივების ღირებულებამ შეადგინა 5,518 ათასი და 4,956 ათასი ლარი, შესაბამისად. 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ამ აქტივების საბალანსო ღირებულება შევიდა სხვა აქტივებსა და დასაკუთრებულ აქტივებში და შეადგინა, შესაბამისად, 14,043 ათასი და 18,740 ათასი ლარი.

2023 წლის 31 დეკემბრისა და 1 იანვრის მდგომარეობით კლიენტების სესხები მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალთან მიმართებაში ეტაპების მიხედვით განაწილებულია შემდეგნაირად:

	31 დეკემბერი, 2023			31 დეკემბერი, 2022		
	მთლიანი სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	წმინდა სესხები	მთლიანი სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	წმინდა სესხები
1-ელი ეტაპი- 12 თვიანი მსზ*	597,709	(5,466)	592,243	509,170	(3,525)	505,645
მე-2 ეტაპი - მსზ არსებობის მანძილზე – საკრედიტო რისკის არმქონე:						
ინდივიდუალურად შეფასებული	46,600	(990)	45,610	60,902	(2,526)	58,376
ჯგუფურად შეფასებული	9,937	(778)	9,159	8,523	(789)	7,734
	56,537	**(1,768)**	**54,769**	**69,425**	**(3,315)**	**66,110**
მე-3 ეტაპი - მსზ არსებობის მანძილზე – საკრედიტო რისკიანი:						
ინდივიდუალურად შეფასებული	44,526	(6,467)	38,059	60,154	(6,670)	53,484
ჯგუფურად შეფასებული	24,981	(5,778)	19,203	21,779	(4,627)	17,152
	69,508	**(12,246)**	**57,262**	**81,933**	**(11,297)**	**70,636**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**723,753**	**(19,479)**	**704,274**	**660,528**	**(18,137)**	**642,391**

* 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, პირველი ეტაპის სესხებში ასევე შევიდა ოთხი ინდივიდუალურად შეფასებული სესხი, მთლიანი წმინდა ოდენობით 12,490 ათასი ლარი და ერთი ინდივიდუალურად შეფასებული სესხი, მთლიანი წმინდა ოდენობით, 4,032 ათასი ლარი, შესაბამისად.

10. ინვესტიციები ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ სასესხო ინსტრუმენტებში

ინვესტიციები ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ სასესხო ინსტრუმენტებში მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2023		31 დეკემბერი, 2022	
	წლიური ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	თანხა	წლიური ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	თანხა
სახაზინო ვალდებულებები	9.37%-11.6%	17,354	9.37%-11.6%	17,341
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი		(16)		(18)
სულ ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში		**17,338**		**17,323**

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სასესხო ინსტრუმენტებში ინვესტიციებზე დარიცხულმა პროცენტმა შეადგინა, შესაბამისად, 728 ათასი და 728 ათასი ლარი.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში წარმოადგენს ვადაგადაუცილებელ ფინანსურ აქტივებს. 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი დადგინდა კონტრაგენტებისათვის საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მინიჭებული რეიტინგების საფუძველზე.

„ფიტჩის“ მიხედვით, საქართველოს სუვერენული რეიტინგი კვლავაც არის BB, დადებითი პროგნოზით.

„ფიტჩის“ მიხედვით, რეიტინგის სტაბილურობას ხელს უწყობს საქართველოს მძლავრი მმართველობითი და ეკონომიკური განვითარების ინდიკატორები BB მედიანასთან მიმართებაში, მისი სანდო მაკროეკონომიკური და ფისკალური პოლიტიკის პრინციპები (იმ ცვლილებების მიუხედავად, რომლებმაც გარკვეული შეშფოთება წარმოშვა ინსტიტუციების დამოუკიდებლობასა და ეფექტურობაზე), სახელმწიფო ვალის ზომიერი დონე და ჯანსაღი საბანკო სექტორი.

11. ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებები მოიცავს:

	შენობები და სხვა უძრავი ქონება	კომპიუტერები და კავშირგაბმულობის ტექნიკა	ავტოსატრანსპორტო საშუალებები	ავეჯი და აქსესუარები	სხვა	იჯარით აღებული ქონების გაუმჯობესება	აქტივის გამოყენების უფლება	სულ
თვითღირებულება / გადაფასება								
2022 წლის 1 იანვარი	**11,021**	**5,384**	**504**	**1,245**	**1,236**	**766**	**3,765**	**23,921**
დამატება	-	554	165	68	29	5	1,129	1,950
რეალიზაცია	-	-	-	-	(1)	-	-	(1)
გადაფასება	(395)	-	-	-	-	-	-	(395)
ჩამოწერა	-	-	-	-	-	(144)	(839)	(983)
2022 წლის 31 დეკემბერი	**10,626**	**5,938**	**669**	**1,313**	**1,264**	**627**	**4,055**	**24,492**
დამატება	-	1,445	-	90	15	-	-	1,550
რეალიზაცია	-	-	(127)	-	(4)	-	-	(131)
ჩამოწერა	-	-	-	-	-	-	(567)	(567)
2023 წლის 31 დეკემბერი	**10,626**	**7,383**	**542**	**1,403**	**1,274**	**627**	**3,488**	**25,343**
დაგროვილი ცვეთა და გაუფასურება								
2022 წლის 1 იანვარი	**176**	**2,464**	**324**	**900**	**900**	**384**	**1,765**	**6,914**
ცვეთის დარიცხვა	162	651	44	106	125	171	843	2,102
გაუქმება რეალიზაციის შედეგად	-	-	-	-	-	(144)	(839)	(983)
გაუქმება გადაფასების შედეგად	(311)	-	-	-	-	-	-	(311)
2022 წლის 31 დეკემბერი	**27**	**3,115**	**368**	**1,006**	**1,025**	**411**	**1,769**	**7,721**
ცვეთის დარიცხვა	162	677	51	95	99	139	809	2,032
გაუქმება რეალიზაციის შედეგად	-	-	(116)	-	(4)	-	(567)	(687)
2023 წლის 31 დეკემბერი	**189**	**3,792**	**303**	**1,101**	**1,120**	**550**	**2,011**	**9,066**
წმინდა საბალანსო ღირებულება								
31 დეკემბერი, 2022	**10,599**	**2,823**	**301**	**307**	**239**	**216**	**2,285**	**16,770**
31 დეკემბერი, 2023	**10,437**	**3,591**	**239**	**302**	**154**	**77**	**1,477**	**16,277**

აქტივების გამოყენების უფლება მოიცავს შენობა-ნაგებობებთან და სხვა უძრავი ქონების ჯგუფთან დაკავშირებულ იჯარას.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკს არ ჰქონდა დაგირავებული ძირითადი საშუალებები.

2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მთლიანად გაცვეთილმა ძირითადმა საშუალებებმა შეადგინა შესაბამისად, 3,718 ათასი და 3,060 ათასი ლარი.

ბანკის კუთვნილი შენობა-ნაგებობები მოცემულია გადაფასებული ღირებულებით, რაც წარმოადგენს გადაფასების დღეს არსებულ რეალურ ღირებულებას, რასაც აკლდება შემდგომში დაგროვილი ცვეთა და შემდგომში დაგროვილი გადაფასების ზარალი. 2022 წლის 1 აგვისტოს შენობა-ნაგებობები გადაფასდა საბაზრო ღირებულებით.

შეფასება ჩაატარა შემფასებელთა დამოუკიდებელმა კომპანიამ, რომელსაც გააჩნია აღიარებული და შესაბამისი პროფესიული კვალიფიკაცია და აქვს ბოლოდროინდელი გამოცდილება მსგავსი ადგილმდებარეობისა და კატეგორიის აქტივების შეფასებაში. შედარების პროცესში მათ გამოიყენეს სამი შესადარი ანალოგი (რეგისტრირებული გაყიდვა ან/და გაყიდვის შეთავაზება), რომლის ფარგლებში ფასები კორექტირდა შესაბამისი აქტივებისა და ანალოგების სხვაობების საფუძველზე. აქტივების უმეტესობა შეფასდა საბაზრო მიდგომით/მეთოდით ბაზარზე არსებული სიტუაციის გამო, კერძოდ, იმის გამო, რომ შეფასების დღეს არსებობდა რეგისტრირებული გაყიდვებისა და გაყიდვის შეთავაზებათა საკმარისი რაოდენობა.

ცხრილში მოცემულია ინფორმაცია ბანკის საკუთრებაში არსებული შენობა-ნაგებობებისა რეალური ღირებულების იერარქიის შესახებ, 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	შეფასების ტექნიკა	არახილული მონაცემები	სამართლიანი ღირებულების იერარქია	სამართლიანი ღირებულება 2023 წ. 31 დეკემბერს
შენობები რეგიონის მიხედვით:				
- თბილისი – შარტავას ქუჩა				6,520
- თბილისი – კოსტავას ქუჩა	გაყიდვების შედარების მიდგომა	ფასი კვადრატულ მეტრზე	III დონე	2,478
- ბათუმი – გორგასალის ქუჩა				1,280
- თბილისი - გამსახურდიას ქუჩა				348
სულ				**10,626**

ბანკის შენობა-ნაგებობები ისტორიული ღირებულებით რომ გაზომილიყო, მათი საბალანსო ღირებულება, 2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით იქნებოდა, შესაბამისად, 8,223 ათასი და 8,384 ათასი ლარი.

12. სხვა აქტივები

სხვა აქტივები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
სხვა ფინანსური აქტივები		
მოთხოვნები პრივილეგირებულ აქციებზე	30,000	-
* ანგარიშსწორება სავალუტო ოპერაციებზე	1,785	7,056
მოთხოვნები	532	602
მოთხოვნები გამოშვებულ სავალო ფასიან ქაღალდებზე	-	11,929
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(288)	(283)
მოთხოვნები, წმინდა	**32,029**	**19,304**
მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	196	-
სულ ფინანსური აქტივები	**32,225**	**19,304**
სხვა არაფინანსური აქტივები		
დასაკუთრებული აქტივები	14,043	10,394
ძირითად საშუალებებზე გადახდილი ავანსები	167	474
წინასწარ გაწეული ხარჯები	668	437
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	448	99
სხვა	309	315
სულ არაფინანსური აქტივები	**15,635**	**11,719**
სულ სხვა აქტივები	**47,860**	**31,023**

* წარმოადგენს მოთხოვნებს სპოტური საბირჟო გარიგებებიდან, რომლებიც გაფორმდა რეზიდენტ კომერციულ ბანკებთან და რომლებზეც ანგარიშსწორება მოხდა შემდგომ პერიოდში, კერძოდ, ორ სამუშაო დღეში.

13. გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ

გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ მოიცავს:

	ვალუტა	დაფარვის წელი	ნომინალური / საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი %, 2023	31 დეკემბერი, 2023	ნომინალური / საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი %, 2023	31 დეკემბერი, 2022
დამფუძნებლისგან მიღებული სესხები	EUR/USD	2024-2028	4.78%	420,889	2.78%	359,319
დეპოზიტები დამფუძნებელი კომპანიიდან				-	1.76%	68,296
რეზიდენტი კომერციული ბანკების საკორესპონდენტო ანგარიშები	EUR/USD	2024	5.77%	9,879	1.46%	1,950
სულ გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ				**430,768**		**429,565**

2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ გადასახდელები მოიცავს დარიცხულ გადასახდელ პროცენტებს 12,794 ათას და 7,625 ათას ლარს, შესაბამისად. 2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, 420,889 ათასი და 427,615 ათასი ლარი – 97.7% და 99.5%) წარმოდგენილი იყო ერთი ბანკის მიმართ (დამფუძნებელი) არსებული ვალდებულებით, რაც მნიშვნელოვან კონცენტრაციას წარმოადგენს.

ქვემოთ მოცემულია 2023 და 2022 წლებში დამფუძნებლის სესხებიდან და დეპოზიტებიდან წარმოშობილი ცვლილებები:

	1 იანვარი, 2023	პირი თანხის მიღება	პირი თანხის დაფარვა	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	პროცენტის გადახდა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობა წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი, 2023
დამფუძნებლისგან მიღებული სესხი	359,319	355,659	(307,957)	14,127	(8,786)	8,527	420,889
დამფუძნებლის დეპოზიტი	68,296	124,437	(191,672)	483	(1,235)	(309)	-

	1 იანვარი, 2022	პირი თანხის მიღება	პირი თანხის დაფარვა	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	პროცენტის გადახდა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობა წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი, 2022
დამფუძნებლისგან მიღებული სესხი	431,142	138,311	(142,239)	7,355	(6,558)	(68,692)	359,319
დამფუძნებლის დეპოზიტი	1,768	157,712	(91,605)	1,729	(668)	(640)	68,296

14. კლიენტების დეპოზიტები

კლიენტების დეპოზიტები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
მოთხოვნამდე ანგარიშები	103,030	219,274
ვადიანი დეპოზიტები	90,025	112,614
სულ კლიენტების დეპოზიტები	**193,055**	**331,888**

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები მოიცავს დარიცხულ პროცენტს 4,170 ათასი და 6,527 ათასი ლარის ოდენობით, შესაბამისად.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები, 83,371 ათასი და 182,420 ათასი ლარის ოდენობით (კლიენტების მთლიანი დეპოზიტების 43.19% და 54.96%), ეკუთვნოდა 10 კლიენტს, რაც წარმოადგენს მნიშვნელოვან კონცენტრაციას.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები, 793 ათასი და 4,608 ათასი ლარის ოდენობით, წარმოადგენდა ბანკის მიერ გაცემული გარანტიების უზრუნველყოფას.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები, 16,355 ათასი და 15,435 ათასი და 6,642 ათასი ლარის ოდენობით, გამოყენებული იყო კლიენტების სესხების უზრუნველყოფად.

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
ანალიზი დარგების მიხედვით:		
ვაჭრობა და მომსახურება	99,684	163,967
ფიზიკური პირები	65,356	71,696
სახელმწიფო და საჯარო ორგანიზაციები	12,056	72,099
ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა	6,209	6,766
მშენებლობა	3,524	7,258
ენერგეტიკა	18	42
სხვა	6,208	10,060
სულ კლიენტების დეპოზიტები	**193,055**	**331,888**

15. გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი,, 2022
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	5,062	23,606

2022 წლის 25 მაისს „ხალიკ ბანკ საქართველოს“ სამწლიანი ობლიგაციები განთავსდა ასტანას საერთაშორისო ბირჟაზე (AIX ან „ბირჟა“) ყოველდღიური ვაჭრობისთვის. 15 მილიონი დოლარის გამოშვება წარმოადგენს ბირჟაზე რეიგისტრირებული 45 მილიონი აშშ დოლარის ოდენობის ობლიგაციების პროგრამის პირველ ტრანშს. ბონდის კუპონის განაკვეთია 4%. ობლიგაციები გამოშვებულია დისკონტით. პირველი, 15 მილიონი აშშ დოლარის ტრანშიდან მთლიანობაში გაიყიდა 92 ობლიგაცია (ნომინალური ღირებულება - 9,200,000 აშშ დოლარი). 2023 წლის ნოემბერში ობლიგაციის მფლობელებმა მოითხოვეს 73 ობლიგაციის ნაადრევი დაფარვა და 2023 წლის ბოლოს ბანკს ჰქონდა სულ 19 ობლიგაცია ინვესტორების მფლობელობაში.

16. საიჯარო ვალდებულება

ფილიალებისათვის ბანკს იჯარით აქვს აღებული რამდენიმე ფართი. იჯარის საშუალო ვადაა 5 წელი.

ქვემოთ წარმოდგენილია საიჯარო ოპერაციების ცვლილებები:

საიჯარო ვალდებულებები	1 იანვარი საიჯარო ვალდებულებების აღიარება	დამატება წლის განმავლობაში	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	იჯარის დაფარვა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობა წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი,
2023	2,252	-	99	(958)	80	1,473
2022	2,206	1,129	92	(975)	(200)	2,252

მოგებაში და ზარალში აღიარებულ საიჯარო ოპერაციებთან დაკავშირებული თანხებია:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
მოგებაში და ზარალში აღიარებული თანხები		
ცვეთის ხარჯი აქტივების გამოყენების უფლებაზე	809	843
საპროცენტო ხარჯი საიჯაროვალდებულებებზე	80	92
მოკლევადიან იჯარებთან და დაბალღირებულებიან აქტივებთან დაკავშირებული ხარჯი	114	48

საიჯარო ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი წარმოდგენილია შენიშვნაში 28.

17. სუბორდინირებული სესხი

სუბორდინირებული სესხი მოიცავს:

	ვალუტა	დაფარვის ვადა	ნომინალური/საშუალო შეწონილი ეფექტური განაკვეთი 2023 წ.	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
სს “ყაზახეთის სახალხო ბანკი“	USD	2028	4.5%	26,965	27,091
სულ სუბორდინირებული სესხი				**26,965**	**27,091**

ბანკის გაკოტრების ან ლიკვიდაციის შემთხვევაში, ეს სესხი დაიფარება ყველა სხვა კრედიტორის დავალიანების დაფარვის შემდეგ.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სუბორდინირებულ სესხში შედის დარიცხული პროცენტი, შესაბამისად, 71 ათასი და 71 ათასი ლარის ოდენობით.

სუბორდინირებული სესხის მოძრაობა 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლების განმავლობაში იყო:

	1 იანვარი	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	პროცენტის მოგება გადახდა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობით მიღებული მოგება/(ზარალი) წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი
2023	27,091	1,199	(1,196)	(129)	26,965
2022	31,057	1,330	(1,335)	(3,961)	27,091

18. სხვა ვალდებულებები

სხვა ვალდებულებები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
სხვა ფინანსური ვალდებულებები:		
ანგარიშსწორება სავალუტო ოპერაციებზე	2,892	2,420
კრედიტორული დავალიანება	1,337	1,032
თანამშრომელთა ბენეფიტების რეზერვები	-	7,059
სხვა არაფინანსური ვალდებულებები:		
საგადასახადო ვალდებულებები მოგების გადასახადის გარდა	332	3
სულ სხვა ვალდებულებები	**4,561**	**10,514**

19. სააქციო კაპიტალი

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის განცხადებული და გამოშვებული სააქციო კაპიტალი შედგებოდა 76,000 ჩვეულებრივი აქციისაგან, შესაბამისად, თითოეული ნომინალური ღირებულებით 1,000 ლარის ოდენობით. 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის მიერ გამოშვებული სააქციო კაპიტალი სრულად იქნა განაღდებული.

2023 წლის აგვისტოში ბანკმა გამოუშვა 37,500 პრივილეგირებული აქციები, თითოეული 1,600 ლარის ნომინალური ღირებულებით. აქციების ნაწილზე გადახდილია 30,000 ათასი ლარი. 2023 წლის 31 დეკემბრისათვის მეორე ნახევარი გადაუხდელია. შემდგომი გადახდის შესახებ ინფორმაცია განმარტებულია შენიშვნაში 30.

20. წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების დანაკარგებამდე

	2023	2022
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით გამოთვლილი საპროცენტო შემოსავალი:		
კლიენტებზე გაცემული სესხები	56,722	55,716
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	1,752	1,752
ფული და ფულის ეკვივალენტები	6,464	4,270
სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	588	616
	65,526	**62,354**
სხვა საპროცენტო შემოსავალი:		
ჯარიმები	3,254	2,565
სხვა	367	306
	3,621	**2,871**
სულ საპროცენტო შემოსავალი	**69,147**	**65,225**
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით გამოთვლილი საპროცენტო ხარჯი:		
კლიენტების დეპოზიტები	(12,098)	(19,011)
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	(14,624)	(9,432)
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	(1,368)	(306)
სუბორდინირებული სესხი	(1,199)	(1,330)
საიჯარო ვალდებულება	(99)	(92)
სულ საპროცენტო ხარჯი	**(29,388)**	**(30,171)**
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	**39,759**	**35,054**

EIR მეთოდით გაანგარიშებული მთლიანი საპროცენტო შემოსავალი ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებზე, 2023 წლის განმავლობაში იყო 65,526 ათასი ლარი (2022: 62,254 ათასი ლარი). EIR მეთოდით გაანგარიშებული მთლიანი საპროცენტო ხარჯი ამორტიზებული ღირებულებით ასახულ ფინანსურ ვალდებულებებზე 2023 წლის განმავლობაში იყო 29,388 ათასი ლარი (2022: 30,171 ათასი ლარი).

21. გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი საპროცენტო შემოსავლის მქონე და არმქონე აქტივებზე / სხვა ოპერაციების რეზერვი

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის მოძრაობა საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე:

	ფული და ფულის ეკვივალენტები	სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	კლიენტებზე გაცემული სესხები	ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	სულ
1 იანვარი, 2022	**2**	**1**	**-**	**21,530**	**19**	**21,552**
გაუფასურების ზარალი / (გაუფასურების ზარალის აღდგენა)	6	-	1	(4,386)	(1)	(4,380)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	-	993	-	993
31 დეკემბერი, 2022	**8**	**1**	**1**	**18,137**	**18**	**18,165**
გაუფასურების დანაკარგები / (დანაკარგების აღდგენა)	(7)	-	23	390	(2)	404
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	-	952	-	952
31 დეკემბერი, 2023	**1**	**1**	**24**	**19,479**	**16**	**19,521**

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის მოძრაობა საპროცენტო სარგებლის არმქონე აქტივებზე:

	სხვა ფინანსური აქტივები
1 იანვარი, 2022	**230**
გაუფასურების დანაკარგების ანარიცხები	59
ჩამოწერა	(6)
31 დეკემბერი, 2022	**283**
გაუფასურების დანაკარგების ანარიცხები	5
ჩამოწერა	-
31 დეკემბერი, 2023	**288**

სხვა ოპერაციების რეზერვი წარმოადგენს რეზერვს გაცემულ სასესხო ვალდებულებებსა და გარანტიებზე. რეზერვების მოძრაობა იყო:

	გარანტიები და ფულად-სასესხო ვალდებულებები
1 იანვარი, 2022	**365**
რეზერვების აღდგენა	(174)
31 დეკემბერი, 2022	**191**
რეზერვები	163
31 დეკემბერი, 2023	**354**

22. საკომისიო შემოსავლები და ხარჯები

საკომისიო შემოსავლები და ხარჯები მოიცავს:

	2023	2022
საკომისიო შემოსავლები:		
პლასტიკური ბარათებით განხორციელებული ოპერაციები	1,555	1,598
ანგარიშსწორების საკომისიო	523	524
ნაღდ ფულთან დაკავშირებული ოპერაციები	228	297
სხვა	61	36
სულ საკომისიო შემოსავლები	**2,367**	**2,455**
საკომისიო ხარჯები:		
პლასტიკური ბარათებით განხორციელებული ოპერაციები	(2,173)	(2,382)
ანგარიშსწორების საკომისიო	(209)	(210)
ნაღდ ფულთან დაკავშირებული ოპერაციები	(36)	(5)
სხვა საკომისიო ხარჯები	(167)	(48)
სულ საკომისიო ხარჯები	**(2,585)**	**(2,645)**
საკომისიო ხარჯები, წმინდა	**(218)**	**(190)**

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბერს დასრულებულ წლებში, საკომისიო შემოსავლებსა და ხარჯებში შევიდა პლასტიკური ბარათით განხორციელებულ ოპერაციებზე დარიცხული მომსახურების გადასახადი. ბანკი შუამავლის როლს ასრულებს რამდენიმე რეზიდენტ კომპანიასა და პლასტიკური ბარათის მომსახურების მომწოდებლებს, „ვიზასა“ და „მასტერკარდს“ შორის. ამ მომსახურებისათვის ბანკი იღებს და იხდის საკომისიო გადასახადს.

23. წმინდა მოგება / (ზარალი) უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე

წმინდა მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე მოიცავს:

	2023	2022
სავაჭრო ოპერაციები, წმინდა	6,946	2,726
საკურსო სხვაობა, წმინდა	(58)	(3,035)
სულ წმინდა მოგება / (ზარალი) უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე	**6,888**	**(309)**

24. საოპერაციო ხარჯები

საოპერაციო ხარჯები მოიცავს:

	2023	2022
ხელფასები და პრემიები	14,055	12,318
ცვეთა და ამორტიზაცია	2,752	2,758
საინფორმაციო-ტექნოლოგიური მომსახურება	1,203	1,143
სარეკლამო ხარჯები	918	794
პროფესიული მომსახურება	630	580
გადასახადები მოგების გადასახადის გარდა	399	107
კომუნალური ხარჯები	380	414
საოფისე მარაგები	234	194
კავშირგაბმულობა	230	251
პლასტიკური ბარათით განხორციელებული ოპერაციები და ანგარიშსწორება	194	125
დაზღვევის ხარჯები	166	217
წარმომადგენლობითი ხარჯები	120	114
ძირითადი საშუალებების რემონტი	114	48
დაცვის ხარჯები	104	106
მოკლევადიან და დაბალღირებულებიან აქტივებთან დაკავშირებული ხარჯები	70	60
სამივლინებო ხარჯები	65	47
სხვა ხარჯები	1,327	1,251
სულ საოპერაციო ხარჯები	**22,961**	**20,527**

25. მოგების გადასახადი

ბანკი მიმდინარე მოგების გადასახადის ოდენობასა და აქტივებისა და ვალდებულებების სახით წარმოდგენილ საგადასახადო ბაზისს ანგარიშობს და აღრიცხავს საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის საფუძველზე, რომელიც განსხვავდება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებისაგან.

იმის გამო, რომ საგადასახადო მიზნებისათვის გარკვეული ხარჯები არ ექვემდებარება გამოქვითვას, ხოლო გარკვეული შემოსავალი განიხილება როგორც დაუბეგრავი, ბანკს შეიძლება გაუჩნდეს გარკვეული მუდმივი საგადასახადო სხვაობები.

ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის გადავადებული გადასახადები ასახავს აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებასა და საგადასახადო მიზნებისათვის არსებულ თანხებს შორის დროებითი სხვაობების წმინდა საგადასახადო ეფექტებს. 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით არსებული დროებითი სხვაობები ძირითადად დაკავშირებულია შემოსავლებისა და ხარჯების აღიარების განსხვავებულ მეთოდებთან, დროსა და, ასევე, გარკვეული სახის აქტივების აღრიცხვიანობის სხვაობასთან საბუღალტრო მონაცემებზე დაყრდნობით.

2023 წლიდან კორპორაციული მოგების განაკვეთი 15%-დან 20%-მდე გაიზარდა. აგრეთვე, 2023 წლიდან მოყოლებული, საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა დაამტკიცა კომერციული ბანკების საზედამხედველო ანგარიშების გადასვლა ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებზე.

თუმცა, მოგების გადასახადის განაკვეთის გაზრდასთან ერთად, გაუქმდა 2023 წლისა და შემდგომი პერიოდების მოგებიდან გაცემულ დივიდენდებზე დაწესებული 5%-იანი გადასახადი. შედეგად, საბანკო ინსტიტუტებს ამ დივიდენდების დაბეგვრა აღარ ევალებათ.

საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების გათვალისწინებით, საბანკო ინსტიტუტების საგადასახადო ვალდებულება მოგების გადასახადის კუთხით 2023 წელს მნიშვნელოვნად გაიზარდა შემდეგი გარემოებების გამო:

1. თუ 2023 წლამდე საგადასახადო მიზნებისთვის გაანგარიშებული პოტენციური სასესხო დანაკარგების რეზერვები აჭარბებენ ფასს სტანდარტებით დათვლილი რეზერვების თანხას, საბანკო ინსტიტუტმა 2023 წლის დასაბეგრ მოგებას უნდა დაამატოს მათ შორის დაგროვილი სხვაობა და ეს სხვაობა დაბეგროს მოგების გადასახადის 15%-იანი განაკვეთით;
2. თუ ფასს სტანდარტებით დათვლილი საპროცენტო შემოსავალი აჭარბებს 2023 წლამდე არსებული წესით დათვლილ საპროცენტო შემოსავალს, საბანკო ინსტიტუტი ვალდებულია, 2023 წლის დასაბეგრ მოგებას დაამატოს მათ შორის დაგროვილი სხვაობა. ეს სხვაობა დაიბეგრება მოგების გადასახადით, რადგან იგი მომავალ საანგარიშო პერიოდებში აღარ დაიბეგრება და საპროცენტო შემოსავლებს შორის სხვაობა დაიბეგრება 20%-იანი განაკვეთით.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები შეადგენს:

	წმინდა გადავადებული საგადასახადო აქტივები / (ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2022	მოგება-ზარალში აღიარებული გადავადებული საგადასახადო ხარჯი	გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების შემცირება საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების შედეგად	გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების გაზრდა საგადასახადო განაკვეთის ცვლილების შედეგად	წმინდა გადავადებული საგადასახადო აქტივები/(ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2023
სხვა აქტივები	446	(274)	-	-	172
სხვა ოპერაციების რეზერვი	484	94	-	-	578
საიჯარო ვალდებულებები	450	(155)	-	-	295
სხვა ვალდებულებები	133	122	-	-	255
ძირითადი საშუალებები და არამატერიალური აქტივები	(1,727)	97	-	-	(1,630)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	(3,317)	-	3,317	-	-
წმინდა გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	**(3,531)**	**(116)**	**3,317**	**-**	**(330)**

	გადავადებული საგადასახადო აქტივები / (ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2021	მოგება-ზარალში აღიარებული გადავადებული საგადასახადო ხარჯი	გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების ზრდა საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების შედეგად	გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების ზრდა საგადასახადო განაკვეთის ცვლილების შედეგად	სხვა სრულ შემოსავალში აღიარებული	წმინდა გადავადებული საგადასახადო აქტივები/(ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2022
სხვა აქტივები	93	298	-	55	-	446
სხვა ოპერაციების რეზერვი	337	91	-	56	-	484
საიჯარო ვალდებულებები	137	7	193	113	-	450
სხვა ვალდებულებები	86	(107)	-	154	-	133
ძირითადი საშუალებები და არამატერიალური აქტივები	(186)	(5)	(1,117)	(431)	12	(1,727)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	(1,304)	(445)	(1,568)	-	-	(3,317)
წმინდა გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	**(837)**	**(161)**	**(2,492)**	**(53)**	**12**	**(3,531)**

კავშირი ეფექტურ გადასახადის განაკვეთთან, 2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლებისათვის, აიხსნება შემდეგნაირად:

	2023	2022
მოგება მოგების გადასახადამდე	**24,073**	**19,233**
გადასახადი კანონით განსაზღვრული განაკვეთით (20%)	4,815	2,885
გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების ზრდა საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების შედეგად	-	2,545
წინა წლის ზარალის რეალიზაცია	-	-
მუდმივი სხვაობების საგადასახადო ეფექტი	(983)	(655)
მოგების გადასახადის ხარჯი	**3,832**	**4,775**
მიმდინარე წლის გადასახადის ხარჯი	3,716	2,069
მიმდინარე წელს აღიარებული გადავადებული გადასახადის ხარჯი	116	2,706
მოგების გადასახადის ხარჯი / (სარგებელი)	**3,832**	**4,775**

26. გარანტიები და პირობითი ვალდებულებები

ბანკი თავისი ჩვეული საქმიანობის პროცესში კლიენტების მოთხოვნების დაკმაყოფილების მიზნით იყენებს ფინანსურ ინსტრუმენტებს გარესაბალანსო რისკებით. აღნიშნული ინსტრუმენტები, რომლებიც მოიცავს სხვადასხვა ხარისხის საკრედიტო რისკს, არ არის ასახული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

ბანკი გარესაბალანსო ვალდებულებებთან მიმართებაში იმავე საკრედიტო და მართვის პოლიტიკით ხელმძღვანელობს, რომელსაც საბალანსო ოპერაციებში იყენებს. 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, პირობით ვალდებულებებზე დანაკარგების რეზერვმა შეადგინა 354 ათასი და 192 ათასი ლარი, შესაბამისად.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, პირობითი ვალდებულებები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
პირობითი ვალდებულებები და საკრედიტო ვალდებულებები:		
გაცემული გარანტიები და მსგავსი ვალდებულებები	15,377	10,868
აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები	27,683	26,553
სულ პირობითი და საკრედიტო ვალდებულებები	**43,060**	**37,421**

საკრედიტო ხაზის ფარგლებში კლიენტისათვის სესხის გაცემას ბანკი ამტკიცებს ინდივიდუალურად. სესხის გაცემა დამოკიდებულია მსესხებლის ფინანსურ მაჩვენებლებზე, სესხის მომსახურებასა და სხვა პირობებზე.

კაპიტალური ვალდებულებები

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკს არ გააჩნდა არსებითი კაპიტალური ვალდებულებები.

სასამართლო დავები

ბიზნესის ჩვეულებრივი ფუნქციონირებისას დროდადრო ჩნდება კლიენტებისა და კონტრაგენტების მოთხოვნები ბანკის მიმართ. ხელმძღვანელობის აზრით, არსებითი დაურიცხავი ზარალი არ არის მოსალოდნელი და ამგვარად ფინანსური ანგარიშგება არ მოიცავს შესაბამისი ზარალის რეზერვს.

გადასახადები

საქართველოს კანონმდებლობაში არსებობს ისეთი მუხლები, რომელთა ინტერპრეტაცია სხვადასხვაგვარადაა შესაძლებელი. ასევე არსებობს საგადასახადო ორგანოების მიერ ბიზნესის საქმიანობის თაობაზე თვითნებური დასკვნების გაკეთების საშიშროება. იმ შემთხვევაში, თუ საგადასახადო ორგანოები არ მოიწონებენ ბანკის რომელიმე კონკრეტულ ქმედებას, რომელიც ეფუძნება ხელმძღვანელობის მიერ კანონის თავისებურად გაგებას, ამან შეიძლება გამოიწვიოს დამატებითი გადასახადების, ჯარიმებისა და საურავების დარიცხვა.

საქართველოს კანონმდებლობის მიხედვით კანონი "საერთაშორისო კონტროლირებული ოპერაციების შეფასება" 2014 წლის 1 იანვრიდან შეიცვალა. კანონში შევიდა დამატებითი საანგარიშგებო და დოკუმენტაციის განმსაზღვრელი მოთხოვნები. ახალი კანონის მიხედვით საგადასახადო უწყებებს უფლება აქვთ, მეწარმეს დააკისრონ დამატებითი საგადასახადო ვალდებულებები გარკვეული ტრანზაქციების ფარგლებში, რომლებიც ასევე მოიცავს გარიგებებს დაკავშირებულ მხარეებთან, თუ საგადასახადო ორგანომ ჩათვალა, რომ ტრანზაქციის ფასი კომერციულ საფუძველზე არ არის განსაზღვრული. საგადასახადო ორგანოების მიერ ბანკის საერთაშორისო კონტროლირებული ოპერაციების ეჭვქვეშ დაყენების შესაძლო შედეგის სარწმუნოდ განსაზღვრა შეუძლებელია.

ამგვარმა უზუსტობებმა შეიძლება თავი იჩინოს ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასების, გაუფასურების რეზერვის შექმნისა და გარიგებების საბაზრო ფასის დადგენისას. ასევე, ამგვარმა უზუსტობებმა შეიძლება თავი იჩინოს კლიენტების სესხებისა და სხვა მოთხოვნების გაუფასურების რეზერვის ან რეზერვის აღდგენაზე დროებითი განსხვავებების შეფასებისას, რაც იწვევს დასაბეგრი მოგების შემცირებულად წარმოდგენას. ბანკის ხელმძღვანელობა მიიჩნევს, რომ ყველა საგადასახადო თანხა უკვე დარიცხულია და ამდენად ფინანსურ ანგარიშგებაში რაიმე რეზერვი გათვალისწინებული არ არის.

ბოლო საგადასახადო შემოწმება ჩატარდა 2018 წლის აგვისტოში. ამდენად, საგადასახადო შემოწმებისათვის ამჟამად ღიაა 2021-2023 წლების პერიოდი.

საოპერაციო გარემო

საქართველო, როგორც განვითარებადი ბაზარი, ხასიათდება ისეთი რისკებით, როგორიცაა ეკონომიკური, პოლიტიკური და სოციალური, იურიდიული და საკანონმდებლო რისკები, რომლებიც არ არსებობს განვითარებულ ბაზარზე. წესები და კანონები, რომლებიც გავლენას ახდენს ბიზნესზე საქართველოში, სწრაფად ვითარდება, ხოლო საგადასახადო და მარეგულირებელ კანონმდებლობას ახასიათებს სხვადასხვაგვარი ინტერპრეტაცია. საქართველოში ამჟამად მოღვაწე მეწარმეთა წინაშე დგას სხვა სამართლებრივი და ფისკალური გამოწვევებიც. საქართველოს ეკონომიკის განვითარების მომავალი მიმართულება მნიშვნელოვნადაა დამოკიდებული ხელისუფლების მიერ განხორციელებული ეკონომიკური, ფისკალური და მონეტარული ღონისძიებების ეფექტურობაზე, საკანონმდებლო, მარეგულირებელი და პოლიტიკური მოვლენების პარალელურად.

ბოლო ორი წლის განმავლობაში საქართველოში რამდენიმე საკანონმდებლო ცვლილება განხორციელდა, რომლებიც ძირითადად ქვეყნის ევროკავშირთან დაახლოების გეგმებს უკავშირდება. 2023 და 2022 წლის განმავლობაში ჩატარებულ საკანონმდებლო ცვლილებებს ერთგვარად გზის გამკვლევის ფუნქცია ეკისრებოდა, საქართველო-ევროკავშირის დაახლოების სამოქმედო გეგმის პარალელურად მრავალი სხვა რეფორმაა მოსალოდნელი.

27. ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება

ფასს-ის თანახმად, სამართლიანი ღირებულება წარმოადგენს თანხას, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვისას ან გადაიხდება ვალდებულების გასხვისებისთვის ბაზარზე კომერციული ოპერაციის შედეგად გარიგების თარიღში.

რეალური ღირებულების რეგულარული შეფასება

ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტები ითხოვენ ან ნებას რთავენ კომპანიებს რეგულარულად შეაფასონ რეალური ღირებულებები თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს. ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში რეალური ღირებულებით ფასდება და მესამე დონეს მიეკუთვნება.

ისეთი ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომლებიც რეგულარულად არ აისახება სამართლიანი ღირებულებით (და რომელთა მიმართ არსებობს რეალური ღირებულების განმარტების მოთხოვნა).

მოკლევადიანი (3 თვეზე ნაკლები) ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შემთხვევაში იგულისხმება, რომ მათი საბალანსო ღირებულება მიახლოებულია რეალურ ღირებულებასთან. ეს დაშვება აგრეთვე ვრცელდება მოთხოვნამდე ანაბრებსა და მიმდინარე ანგარიშებზე, რომელთა დაფარვის ვადა განსაზღვრული არ არის.

ფული და ფულის ეკვივალენტები, სავალდებულო რეზერვი სებ-ში, მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ და კლიენტების დეპოზიტები

რეალური ღირებულების შეფასება ფულისა და ფულის ეკვივალენტების, სებ-ში სავალდებულო რეზერვების, ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ არსებული მოთხოვნებისა და გადასახდელების და კლიენტების დეპოზიტების შემთხვევაში ხდება მსგავსი საკრედიტო რისკისა და დაფარვის ვადის მქონე ფინანსურ ინსტრუმენტებზე საანგარიშგებო თარიღში არსებული საბაზრო განაკვეთების საფუძველზე,.

კლიენტებზე გაცემული სესხები

ფიზიკურ პირებზე სესხები გაიცემა როგორც ფიქსირებული, ასევე ცვლადი განაკვეთით. ვინაიდან ამგვარი სესხებისა და ავანსების აქტიური, მეორადი ბაზარი არ არსებობს, პორტფელის საბაზრო ღირებულების საიმედოდ შეფასება შეუძლებელია. ფიქსირებული განაკვეთი - უზრუნველყოფილი სესხების გარკვეული ნაწილი გაიცემა ფიქსირებული განაკვეთით. სამართლიანი ღირებულების შეფასება ხდება მსგავსი საკრედიტო რისკისა და დაფარვის ვადის მქონე ფინანსურ ინსტრუმენტებზე საანგარიშგებო თარიღში არსებული საბაზრო განაკვეთების საფუძველზე.

ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში

სამართლიანი ღირებულების შეფასება ფიქსირებული განაკვეთის მქონე სასესხო ინსტრუმენტებზე ხდება მოსალოდნელი მომავალი ფულადი ნაკადების დისკონტირების საფუძველზე იმ მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთით რომელიც ახასიათებს ახალ ფინანსურ ინსტრუმენტებს მსგავსი საკრედიტო რისკითა და დარჩენილი ვადით. დისკონტის განაკვეთი დამოკიდებულია ინსტრუმენტის ვალუტაზე, ვადაზე და კონტრაგენტის საკრედიტო რისკზე.

სუბორდინირებული სესხი

სუბორდინირებული სესხის რეალური ღირებულება განისაზღვრება შეფასების საზოგადოდ გავრცელებული მოდელებით და ეფუძნება მსგავს ინსტრუმენტებზე დაკვირვებადი საბაზრო ტრანზაქციების ფასების გამოყენებით შედგენილი სახსრების მოძრაობის ანალიზს.

სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები - სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები, ძირითადად, წარმოდგენილია მოკლევადიანი მოთხოვნებითა და გადასახდელებით. ამდენად, მათი საბალანსო ღირებულება ითვლება სამართლიან ღირებულებად.

გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები - სასესხო ფასიანი ქაღალდების სამართლიანი ღირებულებები შეფასდა როგორც საპროგნოზო მომავალი ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულება, დისკონტირებული წლის ბოლოს არსებული საბაზრო განაკვეთებით.

ქვემოთ მოცემულია ბანკის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების რეალური ღირებულება, რომელიც შედარებულია მათ შესაბამის საბალანსო ღირებულებასთან:

	სამართლიანი ღირებულების იერარქია	2023 წ. 31 დეკემბერი		2022 წ. 31 დეკემბერი	
		საბალანსო	სამართლიანი ღირებულება	საბალანსო	სამართლიანი ღირებულება
კლიენტებზე გაცემული სესხები	მე-3 დონე	704,274	717,629	642,391	645,696
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	მე-2 დონე	17,338	17,759	17,323	17,486
გადასახდელები ფინანსური ინსტრუმენტების მიმართ	მე-2 დონე	14,805	14,805	1,115	1,115
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	მე-3 დონე	430,768	425,320	429,565	422,884
კლიენტების დეპოზიტები	მე-3 დონე	193,055	193,056	331,888	331,544
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	მე-2 დონე	5,062	5,133	23,606	23,677
სუბორდინირებული სესხი	მე-3 დონე	26,965	26,963	27,091	27,090

28. რისკის მართვის პოლიტიკა

რისკების მართვა მნიშვნელოვან როლს ასრულებს საბანკო საქმიანობაში და არის ბანკის ოპერაციების მნიშვნელოვანი ელემენტი. ბანკის საქმიანობისათვის დამახასიათებელი ძირითადი რისკები მოიცავს:

- საკრედიტო რისკს
- ლიკვიდობის რისკს
- საბაზრო რისკს

ბანკი აღიარებს, რომ რისკის ეფექტური მართვის პროცესების არსებობა მნიშვნელოვანია. ამისათვის ბანკმა დაადგინა რისკის მართვის ფარგლები, რომლის უმთავრესი მიზანია ბანკი დაიცვას რისკისაგან და საშუალება მისცეს მიაღწიოს საკუთარ მიზნებს. მისი მეშვეობით ბანკი ახორციელებს შემდეგი სახის რისკების მართვას:

საკრედიტო რისკი

ბანკს ახასიათებს საკრედიტო რისკი, რომელიც წარმოადგენს რისკს, რომ ფინანსურ ინსტრუმენტთან დაკავშირებული რომელიმე მხარე ვერ შეძლებს დაკისრებული ვალდებულების შესრულებას, რის შედეგადაც მეორე მხარეს მიადგება ფინანსური ზარალი.

საკრედიტო რისკის მართვა და მონიტორინგი ხორციელდება ბანკის დირექტორატის მიერ დაწესებულ ფარგლებში. რისკის მართვის სამმართველო მნიშვნელოვან როლს ასრულებს საკრედიტო რისკის მართვასა და კონტროლში. ეს სამმართველო პასუხისმგებელია საკრედიტო რისკის გამოვლენასა და შეფასებაზე, კონტროლის განხორციელებასა და მონიტორინგზე. რისკის მართვის სამმართველო პირდაპირ მონაწილეობს საკრედიტო გადაწყვეტილების მიღების პროცესში და შიდა წესების, რეგულაციებისა და საკრედიტო პროგრამების განხილვაში. ამასთან, სამმართველო ბანკს აწვდის დამოუკიდებელ რეკომენდაციებს საკრედიტო რისკის შესამცირებლად, ახორციელებს საკრედიტო რისკის კონტროლსა და მონიტორინგს, ხელმძღვანელობას უმზადებს შესაბამის მოხსენებებს და უზრუნველყოფს დაკრედიტების პროცესის შესაბამისობას გარე კანონებთან/წესებთან ისევე, როგორც შიდა მოთხოვნებსა და პროცედურებთან. ბანკი საკრედიტო რისკს მართავს რისკის მოცულობის ლიმიტების დაწესებით ერთ მსესხებელზე/კონტრაგენტზე ან მსესხებელთა ჯგუფზე და დარგობრივ (გეოგრაფიულ) სეგმენტზე. საკრედიტო რისკის კონცენტრაციის ზღვარი დარგების მიხედვით მტკიცდება და კონტროლდება აქტივების და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის მიერ. საკრედიტო რისკის ზღვარს საკრედიტო პროგრამებთან მიმართებაში (მცირე და საშუალო ზომის საწარმოები) ამტკიცებს დირექტორატი. რისკდამოკიდებულება თითოეულ მსესხებელთან, მოიცავს საბალანსო და გარესაბალანსო რისკდამოკიდებულებას, რომელიც განიხილება საკრედიტო კომიტეტისა და აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის მიერ. რეალური რისკდამოკიდებულება ყოველდღიურ მონიტორინგს ექვემდებარება.

საჭიროების დადგომისას და გარანტიების გაცემის შემთხვევაში, ბანკი იღებს უზრუნველყოფას და კორპორატიულ და პირად გარანტიებს.
კრედიტის გაცემის ვალდებულებას წარმოადგენს გარანტიები ან აკრედიტივები. გარესაბალანსო ფინანსური ინსტრუმენტების საკრედიტო რისკი განიმარტება, როგორც დანაკარგების ალბათობა, გამომდინარე კონტრაგენტის უუნარობიდან, შეასრულოს სახელშეკრულებო პირობები. რაც შეეხება საკრედიტო ვალდებულების საკრედიტო რისკს, ბანკი პოტენციურად დგას მთლიანი გამოუყენებელი ვალდებულებების ოდენობის თანხის დაკარგვის საშიშროების წინაშე. თუმცა, დანაკარგის შესაძლო ოდენობა ნაკლებია მთლიან გამოუყენებელ ვალდებულებებზე, რადგან კრედიტის გაზრდის ვალდებულებების უმეტესობა არის პირობითი და გამომდინარეობს კლიენტების მიერ სპეციფიური საკრედიტო მოთხოვნების დაცვიდან. ბანკი აკონტროლებს გარესაბალანსო საკრედიტო ვალდებულებების ვადიანობას, რადგან გრძელვადიან ვალდებულებებს ძირითადად აქვთ უფრო დიდი საკრედიტო რისკი, ვიდრე მოკლევადიან ვალდებულებებს.

საკრედიტო რისკების კატეგორიები

ბანკი თითოეულ რისკის პოზიციას საკრედიტო რისკის კატეგორიას აკუთვნებს იმ მონაცემებზე დაყრდნობით, რომლებიც განისაზღვრება დეფოლტის რისკის პროგნოზირებისა და გამოცდილებაზე დაფუძნებული საკრედიტო შეფასებების გაკეთების მიზნით. საკრედიტო რისკის კატეგორიები

განისაზღვრება დეფოლტის რისკის ამსახველი ხარისხობრივი და რაოდენობრივი ფაქტორების გამოყენებით და დამოკიდებულია გამოვლენილი რისკის მოცულობასა და მსესხებლის სახეობაზე.

ნებისმიერი რისკის გამოვლენა ხდება საწყის ეტაპზე მსესხებლზე ხელმისაწვდომი ინფორმაციის დამუშავების გზით. რისკების გამოვლენა მუდმივ მონიტორინგს ექვემდებარება და იწვევს მის გადატანას საკრედიტო რისკის სხვა კატეგორიაში.

ბანკში გამოიყენება ავტომატიზებული პროგრამა „რისკის ანალიტიკოსი“, რომელიც კორპორატიულ მსესხებლებზე მუშაობს და შიდა რეიტინგის მოდელების ორ შესაძლო მიდგომას გულისხმობს. ესენია „ფუნდამენტური ანალიზი“ და „შეფასების ფურცელი“. ორივე მიდგომა კოეფიციენტებისა და ფინანსური მაჩვენებლების რთულ ანალიზს ემსახურება.

მთავარი სხვაობა ორ აღნიშნულ მიდგომას შორის სისტემის მიერ მოდელის ცვლადი მონაცემების გამოთვლისა და შეფასების მინიჭების მეთოდია. მეორე მხრივ, თუმცა მეთოდოლოგიები განსხვავდება, ორივე სისტემა ერთსა და იმავე ტექნოლოგიურ პლატფორმაზე მუშაობს. გარდა ამისა, თითოეული შიდა სარეიტინგო მოდელი, მოდელის მიუხედავად, იძლევა მსესხებლის რეიტინგსა და დეფოლტის ალბათობას.

„შიდა სარეიტინგო მოდელის ავტორი“ შიდა სარეიტინგო მოდელების შექმნასა და პროცესზე მორგებას ორივე მიდგომის გამოყენებით უზრუნველყოფს.

გარდა ზემოაღნიშნულისა, ბანკში გამოიყენება მცირე და საშუალო მსესხებლების შეფასების კიდევ ერთი, შიდა შეფასების ფურცლის სისტემა. შეფასების ფურცელი მსესხებლის ფინანსური მონაცემების სტატისტიკურ დამუშავებასა და ხარისხობრივ მახასიათებლებს ეფუძნება. შედეგად, შიდა შეფასების ფურცლის სისტემა მსესხებლებს შიდასაბანკო რეიტინგს ანიჭებს.

სესხის გაცემისას მას, წინასწარ დადგენილი კრიტერიუმების მიხედვით, ენიჭება რისკის ქულა, რომელიც მოგვიანებით აისახება რეიტინგებში.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია სესხის გაცემისას მინიჭებული რეიტინგები.

რეიტინგი	აღწერა
1	მაღალი ხარისხის სესხი, დაბალი რისკი. სესხი აკმაყოფილებს უმაღლეს მოთხოვნებს. მსესხებლის გადახდის უნარი ძლიერია. პრაქტიკულად არ არის დამოკიდებული გარე ეკონომიკურ ფაქტორებზე. კატეგორიაში რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
2+	
2	
3+	
3	
3+	
3	
3-	დამაკმაყოფილებელი ხარისხის სესხი, დაბალი რისკი. სესხი მოთხოვნების უმეტესობას აკმაყოფილებს. გადახდის უნარი ძლიერია. სუსტად არის დამოკიდებული გარე ეკონომიკურ ფაქტორებზე. კატეგორიაში რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
4+	
4	
4-	
5+	მოკლევადიან პერსპექტივაში მსესხებელი მცირე მოწყვლადობას ავლენს. თუმცა, უფრო მაღალია სენსიტიურობა ბიზნესის, ფინანსურ და ეკონომიკურ სფეროებში უარყოფითი ცვლილებების ეფექტის მიმართ. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
5	
5-	
6+	ძლიერ მოწყვლადია უარყოფითი ბიზნეს-, ფინანსური და ეკონომიკური გარემოებების პირობებში. თუმცა, ამჟამად ფინანსური ვალდებულებების შესრულების შესაძლებლობა არსებობს. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
6	
6-	
7+	დეფოლტის მაღალი რისკი (მოცემულ მომენტში მაღალი საკრედიტო რისკი); ფინანსური ვალდებულებების შესრულება შესაძლებელია ხელსაყრელ ბიზნესის, ფინანსური და ეკონომიკურ პირობებში. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
7	
7-	
8	დეფოლტის ძალზე მაღალი რისკი. კლიენტის გადახდისუნარიანობა დაბალია. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
9	
10	

* ურეიტინგო სესხები; 100,000 აშშ დოლარზე ნაკლები, დეპოზიტით უზრუნველყოფილი სესხები, საცალო სესხები.

რეიტინგის ცვლილება

კატეგორიის ცვლილება რამდენიმე რაოდენობრივ და ხარისხობრივ ინდიკატორზეა დამოკიდებული. ესენია ფინანსური პირობები, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, კონკურენტული პოზიცია ბაზარზე, მომწოდებლების/მყიდველების ზეგავლენა, მფლობელის ზეგავლენა, მართვის ხარისხი, არახელსაყრელი მოვლენების რისკი, ა.შ.

საკრედიტო რისკის შეფასების მეთოდოლოგია

რისკის მართვის მიზნით საკრედიტო რისკის გამოვლენის დადგენა რთული პროცესია და მოდელების გამოყენებას მოითხოვს, რადგან გამოვლენა ბაზრის პირობების ცვლილებების, მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების და დროის სვლის პარალელურად მერყეობს. აქტივების პორტფელის საკრედიტო რისკის შეფასება სხვა ვარაუდების გამოთქმასაც მოიცავს, მაგალითად, დეფოლტის დადგომის ალბათობაზე და შესაბამისი დანაკარგების კოეფიციენტებსა და კონტრაგენტებს შორის დეფოლტის კორელაციაზე. ბანკი საკრედიტო რისკს ზომავს „დეფოლტის ალბათობით“ (PD), „დეფოლტის რისკის პოზიციით“ (EAD) და „დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგით“ (LGD). ეს მიდგომა ფასს 9-ში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გასაზომად გამოყენებული მიდგომის მსგავსია.

ფასს 9-ის შესაბამისად, ბანკში გამოიყენება გაუფასურების სამეტაპიანი მოდელი, რომელიც თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საკრედიტო ხარისხის ცვლილებას ეფუძნება:

- ფინანსური ინსტრუმენტი, რომელიც არ არის საკრედიტო რისკის მატარებელი თავდაპირველი შეფასებისას, კლასიფიცირდება 1-ელ ეტაპზე და მისი საკრედიტო რისკის მონიტორინგი მუდმივად მიმდინარეობს.
- თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის (SICR) გამოვლენის შემთხვევაში, ფინანსური ინსტრუმენტი გადადის მე-2 ეტაპზე, მაგრამ საკრედიტო რისკის მატარებლად ჯერ არ ითვლება.
- თუ ფინანსური ინსტრუმენტი საკრედიტო რისკის მქონეა, ის შემდეგ გადადის მე-3 ეტაპზე.
- 1-ელი ეტაპის ფინანსურ ინსტრუმენტებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება არსებობის მანძილზე იმ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით, რომლებიც მომდევნო 12 თვეში შესაძლო დეფოლტის მოვლენებით იქნება გამოწვეული. მე-2 და მე-3 ეტაპის ინსტრუმენტების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო რისკის დანაკარგების საფუძველზე.
- ფასს 9-ის მიხედვით მოსალოდნელი საკრედიტო დანკარგების გაზომვის საზოგადო კონცეფციის შესაბამისად, ასევე მხედველობაში მიიღება საპროგნოზო ინფორმაცია-.
- საკრედიტო რისკის მატარებელი შესყიდული ან წარმოშობილი ფინანსური აქტივები ის ფინანსური აქტივებია, რომლებიც თავდაპირველი აღიარებისას უკვე საკრედიტო რისკის მატარებელია. მათი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ყოველთვის არსებობის მანძილზე იზომება (მე-3 ეტაპი).

ბანკი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს აღიარებს შემდეგ ფინანსურ ინსტრუმენტებზე, რომლებიც მოგება-ზარალის ანგარიშში რეალური ღირებულებით არ აისახება:

- მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ
- კლიენტებზე გაცემული სესხები და ავანსები
- ინვესტიციები სასესხო ფასიან ქაღალდებში
- სხვა მოთხოვნები
- სასესხო გარანტიები და
- გაცემული ფინანსური გარანტიის კონტრაქტები+
- ბანკთაშორისი დეპოზიტები და საკორესპონდენტო ანგარიშები

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი რეზერვი (მსზ/ECL)

- 12 თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი (მსზ), ანუ მსზ არსებობის მანძილზე, რომლებიც წარმოიშობა ფინანსური ინსტრუმენტის დეფოლტის ისეთი მოვლენიდან, რომელიც შესაძლებელია დადგეს ანგარიშგების დღიდან 12 თვის განმავლობაში (1-ელი ეტაპი); ან
- მსზ მთელი არსებობის მანძილზე, ანუ მსზ არსებობის მანძილზე, რომელიც წარმოიშობა ფინანსური ინსტრუმენტის დეფოლტის ყველა შესაძლო მოვლენიდან, რომელიც შესაძლებელია დადგეს ფინანსური ინსტრუმენტის მთელი არსებობის მანძილზე (მე-2 და მე-3 ეტაპები).

მთელი არსებობის მანძილზე მსზ-ის რეზერვი საჭიროა ისეთი ფინანსური ინსტრუმენტისათვის, რომლის საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საგრძნობლად გაიზარდა. ყველა სხვა ფინანსური ინსტრუმენტის შემთხვევაში, მსზ შეადგენს 12 თვიანი მსზ-ის ტოლ თანხას.

აუთვისებელი სასესხო გარანტიებისა და ფინანსური გარანტიის კონტრაქტების შემთხვევაში, 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მსზ იზომება კრედიტის კონვერსიის 36.1%-იანი ფაქტორის (აუთვისებელი სასესხო ვალდებულებები) და 100%-იანი ფაქტორის (ფინანსური გარანტიები) საფუძველზე. ხოლო 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მსზ იზომებოდა კრედიტის კონვერსიის 37.5%-იანი ფაქტორის (აუთვისებელი სასესხო ვალდებულებები) და 100%-იანი ფაქტორის (ფინანსური გარანტიები) საფუძველზე.

ფინანსური ინსტიტუტებიდან მოთხოვნებს, ბანკთაშორის დეპოზიტებსა და საკორესპონდენტო ანგარიშებს, აგრეთვე სასესხო ინსტრუმენტებში ინვესტიციებს გაუფასურება ერიცხება 12 თვიანი მსზ-ის საფუძველზე. დეფოლტის ალბათობა და დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგები კლიენტებისათვის მიიღება საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მოწოდებული საკრედიტო რეიტინგის ინფორმაციიდან.

სხვა მოთხოვნებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ფასდება გაუფასურების მოდელის ჯგუფური მიდგომის რეზერვირების განაკვეთების საფუძველზე.

კლიენტებზე გაცემული სესხები

მსესხებლების საკრედიტო რისკის გამოვლენის შესაფასებლად ბანკმა შეიმუშავა ფასს 9-ის შესაბამისი მეთოდოლოგია.

ბანკი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს ინდივიდუალურად ან ჯგუფურად, სესხების იმგვარი პორტფელით აფასებს, რომელიც მსგავსი საკრედიტო რისკის მაჩვენებლებით ხასიათდება.

ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი რისკის გამოვლენებად ითვლება ის მსესხებლები/მსესხებელთა ჯგუფები, რომელთა რისკის გამოვლენა პირველადი კაპიტალის 1%-ს აჭარბებს. გარდა ამისა, მათში დაფიქსირებული უნდა იყოს საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის ნიშნები.

ისეთი რისკის გამოვლენის დასადგენად, რომლის საკრედიტო რისკი საგრძნობლად გაიზარდა ან რომელმაც განიცადა გაუფასურების ზარალის გამომწვევი მოვლენა, ანალიზდება ინფორმაცია მსესხებლების ლიკვიდობის, გადახდისუნარიანობის, ბიზნესისა და ფინანსური რისკების, ვადაგადაცილების სტატუსის, რესტრუქტურიზაციის, საკრედიტო რეიტინგებისა და უზრუნველყოფის რეალური ღირებულების თაობაზე.

მსზ ინდივიდუალურად მნიშვნელოვან რისკის გამოვლინებაზე, რომლებიც საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის ნიშნებით ხასიათდება, ფასდება ინდივიდუალურად. თუმცა, დეფოლტირებული მსესხებლის ან მსესხებელთა ჯგუფის შემთხვევაში, ინდივიდუალური შეფასების ზღვარი პირველადი კაპიტალისათვის არის 0.5%. მსზ, რომელიც საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის ნიშნებით არ ხასიათდება ინდივიდუალურად მნიშვნელოვან რისკის გამოვლინებაზე ფასდება ჯგუფურად ან ინდივიდუალურად.

მსზ-ის შეფასება ინდივიდუალურად

ინდივიდუალურად შეფასებული სესხების შემთხვევაში, მსზ ფასდება კონტრაქტით ბანკის მიერ მისაღები ფულადი ნაკადებისა და მომავალი ეკონომიკური სცენარების სიმრავლის შეწონვით მისაღები ფულადი ნაკადების სხვაობის მიმდინარე ღირებულებით, რომელიც დისკონტირებულია ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. გარდა ამისა, მხედველობაში მიიღება სესხების უზრუნველყოფად ფლობილი აქტივების რეალიზაცია. უზრუნველყოფის სალიკვიდაციო ღირებულება ზოგადად ფასდება ამოღების პერიოდად 2.5

წლის, ხოლო აქტივების ლიკვიდაციისათვის 10%-იანი ხარჯების მიღებით. გამოთვლებში გამოყენებული სალიკვიდაციო ღირებულება უზრუნველყოფის საბაზრო ღირებულებაზე სულ მცირე 20%-ით უნდა იყოს ნაკლები. ზოგადი მიდგომა შეიძლება ინდივიდუალურად გადაიხედოს თუ სხვა გარემოებებმა უჩვენა, რომ ამოღების პერიოდი ან შეფასების ზღვრული მაჩვენებელი არარეალისტურია.

მსზ-ის შეფასება ჯგუფურად

მსზ-ის შეფასებისას მხედველობაში მიიღება შემდეგი ცვლადების სტრუქტურა:

- დეფოლტის ალბათობა (PD);
- დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგი (LGD);
- დეფოლტის რისკის პოზიცია (EAD).

აღნიშნული პარამეტრები, როგორც წესი, შეფასებულია შიდა სტატისტიკური მოდელების და სხვა ისტორიული მონაცემთა ბაზის გამოყენებით. ისინი შექმნილია სამომავლო პროგნოზის ასახვის მიზნით.

ჯგუფური შეფასება ტარდება მსესხებლის და არა კონტრაქტის დონეზე.

სეგმენტაცია

ჯგუფურად შეფასებული სესხები სეგმენტებად იყოფა საკრედიტო რისკის შემდეგი მახასიათებლების მიხედვით:

- სეგმენტი
- სექტორი
- უზრუნველყოფა
- ვალუტა

ის პორტფელი, რომელზეც მსზ-ის შეფასება ჯგუფურად ხდება, იყოფა 4 სექტორად: ვაჭრობა, მშენებლობა და უძრავი ქონების მართვა, სხვა ბიზნეს-სექტორები და პროდუქტებად: უზრუნველყოფილი საცალო და არაუზრუნველყოფილი საცალო და აგრეთვე ვალუტის მიხედვით (ლარი და უცხოური ვალუტა, გარდა მშენებლობისა და უძრავი ქონების მართვისა და არაუზრუნველყოფილი საცალო სესხებისა, რომელიც ვალუტად არ სეგმენტირდება). სულ 8 სეგმენტია.

თითოეული სეგმენტი შემდეგ იყოფა 5 კატეგორიად, რომელთაგან თითოეული მსგავსი საკრედიტო რისკის თვისებებით ხასიათდება, როგორიცაა ვადაგადაცილებული დღეების რაოდენობა და რესტრუქტურიზაცია, აგრეთვე, ზოგიერთ შემთხვევაში, საკრედიტო რეიტინგი, სესხის მომსახურების მოცვის კოეფიციენტი (DSCR) და გადახდის შემოსავალთან ფარდობა (PTI) და ა.შ.

სეგმენტაციის ზემოთ აღწერილი წესების მიხედვით, ჯგუფურად შეფასებული პორტფელი ჯგუფდება 40 მსგავსი საკრედიტო რისკის მახასიათებლების კატეგორიად.

დეფოლტის განსაზღვრება

შეფასების დასადგენად კრიტიკული მნიშვნელობა ენიჭება დეფოლტის განსაზღვრებას, რომელიც მსზ-ის ოდენობის შეფასებაშია ინტეგრირებული. დეფოლტის მოვლენად ბანკი მიიჩნევს შემდეგ მოვლენებს:

- მსესხებელმა ბანკის მიმართ მატერიალურ საკრედიტო ვალდებულებაზე ვადას გადააცილა 90-ზე მეტი დღით
- მსესხებლის მიერ ბანკისათვის საკრედიტო ვალდებულების დაფარვა მოსალოდნელი არ არის, მისი ვალები ჩამოიწერა ან გაიყიდა დიდი ფასდათმობით, ან მსესხებელი ითვლება პრობლემურად, ან მსესხებელზე მიმდინარეობს გაკოტრების პროცესი.
- აქტიური საკრედიტო რეიტინგი 8, 9 ან 10.

- კორპორატიული და მცირე და საშუალო ბიზნესის DSCR<1, ხოლო საცალო სეგმენტისათვის PTI>70%, თუ მსესხებლის შემოსავალი თვეში უტოლდება ან აღემა1,500 ლარს აღემატება, ან კიდევ PTI>55%, თუ მსესხებლის შემოსავალი თვეში 1,500 ლარზე ნაკლებია.
- საკრედიტო ვალდებულებების რესტრუქტურიზაცია სხვადასხვა საკრედიტო კომიტეტების გადაწყვეტილებით შეიძლება ჩაითვალოს დეფოლტის ხდომილებად ან გარკვეულ გარემოებებში საკრედიტო ვალდებულების საკრედიტო ხარისხის გათვალისწინებით, საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის ნიშნად.

იმის განსაზღვრისას, სავარაუდოა თუ არა მსესხებლის მხრიდან საკრედიტო ვალდებულების დაფარვა, ბანკი მხედველობაში იღებს როგორც ხარისხობრივ, აგრეთვე რაოდენობრივ ინდიკატორებს. დეფოლტის შესაფასებლად ბანკი იყენებს ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროს, რომლებიც ან ბანკის შიგნით არის შემუშავებული, ან გარე წყაროებიდან მიიღება. შეფასებული ინფორმაცია ასევე დამოკიდებულია რისკის გამოვლენის სიდიდეზეც. ანალიზში მნიშვნელოვან მონაცემებს წარმოადგენს ხარისხობრივი ინდიკატორები, როგორიცაა შიდა საკრედიტო რეიტინგის მოდელის უდაბლესი კატეგორია და გარედან მიღებული ინფორმაცია მსესხებლის ფინანსური სიტუაციის შესაძლო გაუარესების თაობაზე. ეს ინდიკატორები გამოიყენება მსზ-ის ინდივიდუალურად შესაფასებელი სესხების დასადგენად, თუ მსესხებლის რისკის გამოვლენა მნიშვნელოვნად მაღალ ზღვრულ მაჩვენებელს აღემატება. მსზ-ის ჯგუფური შეფასების მიზნებისათვის, დეფოლტად აგრეთვე ითვლება საკრედიტო რეიტინგი 8, 9, 10 ან მსესხებლისათვის „პრობლემურის“ სტატუსის მინიჭება.

საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდა

თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის აღმოსაჩენად, ბანკი მონიტორინგს ახორციელებს იმ ფინანსურ აქტივებზე, რომლებსაც გაუფასურება ერიცხება. თუ საკრედიტო რისკი საგრძნობლად გაიზარდა, ბანკი დანაკარგის რეზერვს აფასებს მთელი არსებობის მანძილზე მსზ-ის და არა 12 თვიანი მსზ-ის საფუძველზე.

იმის შესაფასებლად, საგრძნობლად გაიზარდა თუ არა ფინანსურ ინსტრუმენტზე საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების შემდეგ, ბანკი მხედველობაში იღებს სათანადო და არგუმენტირებულ ხარისხობრივ და რაოდენობრივ ინფორმაციას. მსესხებლის საკრედიტო რეიტინგის მნიშვნელოვანი გაუარესება, რაც იწვევს დეფოლტის ალბათობის 10%-ზე მეტით ზრდას და შიდა რეიტინგი არის 6- ან უარესი, აგრეთვე მნიშვნელოვანი კლება უზრუნველყოფის ფასში, შეიძლება ჩაითვალოს საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის ხარისხობრივ მაჩვენებლად. სწორედ ეს ინდიკატორები გამოიყენება ინდივიდუალურად შესაფასებელი მსზ-ის მქონე სესხების გამოსავლენად, თუ მსესხებლის რისკი ზღვრულ მაჩვენებელს აღემატება.

როდესაც აქტივზე ვადაგადაცილება 30 დღეზე მეტია ან მოხდა მისი რესტრუქტურიზაცია ფინანსური პრობლემების გამო, ბანკი მიიჩნევს, რომ საკრედიტო რისკი საგრძნობლად გაიზარდა და აქტივი ხვდება გაუფასურების მოდელის მე-2 ეტაპზე, ანუ დანაკარგის რეზერვი განიხილება მთელი არსებობის მანძილზე მსზ-ის მიხედვით.

თითოეული ჯგუფისათვის დეფოლტის ალბათობის კოეფიციენტის განსასაზღვრად, ბანკი იყენებს მიგრაციის მატრიცების მეთოდოლოგიას, რომელიც ისტორიულ მონაცემებსა და გადაუხდელობის გამოცდილებაზე დაყრდნობით დეფოლტის სტატისტიკური ანალიზის საფუძველზე სარწმუნოდ ზომავს იმ სესხების ოდენობას, რომლებიც დროთა განმავლობაში დეფოლტს განიცდის საბალანსო უწყისის თარიღამდე დამდგარი მოვლენების გამო. ჰომოგენური ჯგუფის დაკვირვების პერიოდად აღებულია ერთი წელი 2022 წლის ნოემბრიდან 2023 წლის ნოემბრამდე. დაკვირვების პერიოდის განმავლობაში გენერირდა ერთ თვიანი მიგრაციის მატრიცები. პორტფელის ზრდის ეფექტის გამოსარიცხად 2022 წლის ივლისის შემდეგ გაცემული სესხები სტატისტიკურ ანალიზში არ შევიდა.

მიგრაციის მატრიცები გამოიყენება თითოეული ჯგუფურად შესაფასებელი ჯგუფის 12 თვიანი დეფოლტის ალბათობის გამოსათვლელად. ამის გათვალისწინებით, ხდება ზღვრული დეფოლტის ალბათობების გამოთვლა პორტფელის ვადის ამოწურვამდე რამდენიმე წელიწადზე. დეფოლტის ალბათობის გამოსათვლელად დეფოლტად განისაზღვრა 90 დღიანი ვადაგადაცილება.

დროის მომენტში დეფოლტის ალბათობის შესაფასებლად ბანკი საპროგნოზო ინფორმაციას ამუშავებს სხვადასხვა მაკროსცენარის მეშვეობით.

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, თითოეულ წრეში საშუალო დეფოლტის ალბათობის 10%-იანი ზრდა/(კლება) იწვევს მთლიანი მსზ-ის 6%-იან ზრდას/(კლებას), რაც შეადგენს 1,168/(-1,168) ათას ლარს.

LGD მოდელი

გაუფასურების მოდელის კიდევ ერთი კომპონენტია LGD (დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგები), ანუ დეფოლტის შემთხვევაში წარმოშობილი ზარალის შეფასებული ოდენობა. მის შესაფასებლად დეფოლტგანცდილი რისკგამოვლინებები სეგმენტების მიხედვით მცირდება უზრუნველყოფად გამოყენებული დეპოზიტებით, 2.5 წლიანი ამოღების პერიოდის უძრავი ქონების დისკონტირებული სალიკვიდაციო ღირებულებით, 10%-იანი რეალიზაციის ხარჯებით და საბაზრო ღირებულების მინიმუმ 20%-იანი ზღვრული მაჩვენებლით. LGD იზომება სეგმენტურად და არა ჯგუფის დონეზე.

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შეფასების მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/(კლება) იწვევს მსზ-ის 1.25%/-1.26%-იან ზრდას/(კლებას), რაც შეადგენს 244/(-245) ათას ლარს.

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ამოღების პერიოდის 10%-იანი ზრდა/(კლება) იწვევს მსზ-ის 3.11%/-3.13%-იან ზრდას/(კლებას), რაც შეადგენს 606/(-609) ათას ლარს.

EAD მოდელი

EAD წარმოადგენს მთლიან მისაღებ თანხას დეფოლტის დროს. ბანკი მას ანგარიშობს კონტრაგენტის მიმდინარე რისკგამოვლენის საფუძველზე, რომელიც კორექტირებულია პოტენციური ცვლილებებით, რომლებიც დგება მე-3 დონეზე (დეფოლტი) გადაყვანისას, ანუ 1.007 1-ელი დონის სესხებისთვის და 1.010 მე-2 დონის სესხებისათვის.

საპროგნოზო ინფორმაციის გამოყენება

ბანკი მსზ-ის გამოთვლებში იყენებს საპროგნოზო ინფორმაციას. ეს ინფორმაცია მოიცავს ეკონომიკურ მონაცემებსა და ეკონომიკური ინდიკატორების პროგნოზს, რომელსაც მონეტარული სამსახურები აქვეყნებენ. დეფოლტის ზღვრული ალბათობების კორექტირებისათვის გამოიყენება სამი ეკონომიკური სცენარი (საბაზისო, პესიმისტური, ოპტიმისტური). ამ 3 სცენარის შეწონვა ქმნის დეფოლტის საშუალო შეწონილი ალბათობების საფუძველს, რომლებიც მსზ-ის გამოთვლებში გამოიყენება. 12 თვიანი მსზ (1-ელი ეტაპის სესხები) ფასდება მხოლოდ თორმეტთვიანი დეფოლტის ალბათობით. არსებობის მანძილზე მსზ (მე-2 და მე-3 ეტაპების სესხები) ფასდება ყველა წლიური ზღვრული დეფოლტის ალბათობით სესხის ვადის გასვლამდე.

ფასს 9-ის მიზნებისათვის საქართველოს ეროვნული ბანკი აქვეყნებს მაკროეკონომიკური ინდიკატორების პროგნოზებს სხვადასხვა სცენარით და მათ წონას გამოთვლებში. საბაზისო სცენარი ყველაზე სავარაუდო სცენარია და მისი წონა გამოთვლებში 50%-ია. პესიმისტური და ოპტიმისტური სცენარების წონა 25%-ია.

ისტორიული მონაცემების სტატისტიკური ანალიზის გამოყენებით ბანკმა შეაფასა ურთიერთქმედება მაკროეკონომიკურ ცვლადებსა და და დეფოლტის ალბათობას შორის. ინდივიდუალურად შეფასებული სესხების მომავალ ეკონომიკურ სცენარში შედის სამი მაკროეკონომიკური ინდიკატორი - მშპ-ის ზრდა, ლარი/აშშ დოლარი გაცვლითი კურსი და უძრავი ქონების ფასები. ჯგუფურად შეფასებული პორტფელის შემთხვევაში, ბანკმა შეაფასა, თუ რა ზეგავლენა აქვს მშპ-ის ზრდას, წლიური ინფლაციის განაკვეთს, ლარი/აშშ დოლარის გაცვლით კურსს. მშპ-ის განაკვეთი არ აჩვენებს სტატისტიკურად დამტკიცებულ კავშირს დეფოლტის ალბათობებთან.

სებ აქვეყნებს ძირითად მაკროეკონომიკურ ინდიკატორებს, რომლებიც 2023 წლის 31 დეკემბერს გამოყენებული იქნა 2024-2026 წლების საქართველოს ეკონომიკური სცენარების შესადგენად. ამ ინდიკატორებს მნიშვნელოვანი ზეგავლენა აქვს მსზ-ზე.

პროგნოზირებული ურთიერთობა ეკონომიკურ ინდიკატორებსა და დეფოლტსა და დანაკარგის განაკვეთებს შორის სესხის პორტფელებში შემუშავდა ბოლო 5 წლის მონაცემების საფუძველზე.

ბანკმა ჩაატარა სენსიტიურობის ანალიზი, რომელიც უჩვენებს, თუ როგორ შეიცვლება სესხის პორტფელის მსზ მათ გამოთვლაში გამოყენებული ძირითადი დაშვებების ცვლილებების შემთხვევაში. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ჯგუფრად შეფასებული მთლიანი მსზ, თუ თითოეული გამოყენებული დაშვება შეიცვლება 10%-ით. საილუსტრაციოდ, ცვლილებები იზოლირებულად არის ნაჩვენები და გამოყენებულია თითოეულ ალბათობის მიხედვით შეწონილ სცენარზე, რომლებსაც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება ეფუძნება.

	ცვლილება	საშუალო დეფოლტის ალბათობა	საშუალო LGD	ზეგავლენა მსზ-ზე (ლარი)
ინფლაციის განაკვეთის სცენარის	10%	9.9%	19.6%	220
ცვლილება	-10%	9.5%	19.6%	(-220)
ლარი/აშშ დოლარის გაცვლითი კურსის	10%	9.7%	19.6%	50
სცენარის ცვლილება	-10%	9.6%	19.6%	(-50)
უძრავი ქონების ფასები	10%	9.65%	15.1%	(-2,686)
	-10%	9.65%	24.9%	3,185

მსზ-ის გამოთვლა

როდესაც ზღვრული PD და LGD დგინდება თითოეული სეგმენტისათვის, ხდება სესხზე დანაკარგის რეზერვის გამოთვლა. ის დამოკიდებულია ჯგუფების რისკის მახასიათებლებზე: 12 თვიანი მსზ გამოითვლება 1-ელი ეტაპის ჯგუფებისთვის (31 დღეზე ნაკლები გადაცილება) და არსებობის მანძილზე მსზ მე-2 ან მე-3 ეტაპის ჯგუფებისათვის (30 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება ან საკრედიტო კომიტეტების მიერ რესტრუქტურიზებული სესხი ან სხვა ხარისხობრივი ინდიკატორი). დანაკარგის რეზერვის გამოთვლის შედეგი ბანკს საშუალებას აძლევს, მიიღოს ჯგუფური შეფასების 40 კატეგორიიდან თითოეულის გაუფასურების განაკვეთი, რომლებიც გამოიყენება სესხზე დანაკარგის რეზერვის ფორმირებისათვის მთლიანი მოდელის ხელახლა გამოთვლამდე. გაუფასურების მოდელის გადათვლა მოხდა 2023 წლის დეკემბერში, უახლესი ინფორმაციის საფუძველზე.

კლიენტებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხი

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ინფორმაცია კლიენტებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის თაობაზე 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შიდა საკრედიტო რისკის კატეგორიების მიხედვით:

	მთლიანი სესხები	1-ელი ეტაპი 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი არსებობის მანძილზე მსზ - არა საკრედიტო რისკიანი	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკიანი	სულ მსზ	წმინდა სესხები	მსზ რეზერვი მთლიან სესხებთან %
კორპორატიული სესხები							
5	4,894	(50)	-	-	(50)	4,844	1.0%
5-	44,262	(523)	-	-	(523)	43,739	1.2%
6+	105,550	(614)	(548)	-	(1,162)	104,388	1.1%
6	23,350	(26)	-	(875)	(901)	22,449	3.9%
6-	23,520	(13)	(207)	-	(220)	23,300	0.9%
7+	3,967	-	-	-	-	3,967	0.0%
10	11,945	-	-	(1,688)	(1,688)	10,257	14.1%
ურეიტინგო	39,608	(99)	-	-	(99)	39,509	0.2%
სულ კორპორატიული სესხები	**257,096**	**(1,325)**	**(755)**	**(2,563)**	**(4,643)**	**252,453**	**1.8%**
5	951	(2)	-	-	(2)	949	0.2%
5-	1,841	(10)	-	-	(10)	1,831	0.5%
6+	17,832	(114)	(5)	-	(119)	17,713	0.7%
6	118,872	(863)	(127)	-	(990)	117,882	0.8%
6-	105,565	(1,260)	(142)	(242)	(1,644)	103,921	1.6%
7+	9,037	(1)	(6)	(1,375)	(1,382)	7,655	15.3%
7	848	(1)	-	(173)	(174)	674	20.5%
7-	451	-	-	(70)	(70)	381	15.5%
8	5,888	-	-	(381)	(381)	5,507	6.5%
9	603	-	-	(162)	(162)	441	26.9%
10	8,965	-	-	(1,977)	(1,977)	6,988	22.1%
ურეიტინგო	35,208	(738)	(50)	(583)	(1,370)	33,837	3.9%
სულ მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები	**306,061**	**(2,989)**	**(330)**	**(4,963)**	**(8,281)**	**297,779**	**2.7%**
საცალო სესხები							
ურეიტინგო	160,596	(1,153)	(683)	(4,719)	(6,555)	154,042	4.1%
სულ საცალო სესხები	**160,596**	**(1,153)**	**(683)**	**(4,719)**	**(6,555)**	**154,042**	**4.1%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**723,753**	**(5,467)**	**(1,768)**	**(12,245)**	**(19,479)**	**704,274**	**2.7%**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ინფორმაცია კლიენტებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის თაობაზე 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შიდა საკრედიტო რისკის კატეგორიების მიხედვით:

	მთლიანი სესხები	1-ელი ეტაპის 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპის არსებობის მანძილზე მსზ - არა საკრედიტო რისკიანი	მე-2 ეტაპის არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკიანი	სულ მსზ	წმინდა სესხები	მსზ რეზერვი მთლიან სესხებთან %
კორპორატიული სესხები							
5	18,721	(36)	(176)	-	(212)	18,509	1.13%
5-	34,666	(233)	-	-	(233)	34,433	0.67%
6+	54,858	(300)	(461)	-	(761)	54,097	1.39%
6	53,681	(145)	(237)	(596)	(978)	52,703	1.82%
6-	25,131	(165)	(545)	-	(710)	24,421	2.83%
7+	7,601	(1)	-	(243)	(244)	7,357	3.21%
10	12,286	-	-	(976)	(976)	11,310	7.94%
ურეიტინგო	21,872	(131)	-	-	(131)	21,741	0.60%
სულ კორპორატიული სესხები	**228,816**	**(1,011)**	**(1,419)**	**(1,815)**	**(4,245)**	**224,571**	**1.86%**
მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები							
5	906	(6)	-	-	(6)	900	0.66%
6+	24,635	(151)	-	(6)	(157)	24,478	0.64%
6	85,417	(420)	(888)	(213)	(1,521)	83,896	1.78%
6-	98,866	(554)	(295)	(951)	(1,800)	97,066	1.82%
7+	8,552	(14)	(1)	(551)	(566)	7,986	6.62%
7	2,115	(1)	-	(47)	(48)	2,067	2.27%
7-	970	-	(12)	(75)	(87)	883	8.97%
8	2,786	-	-	(24)	(24)	2,762	0.86%
9	1,369	-	-	(251)	(251)	1,118	18.33%
10	9,208	-	-	(2,305)	(2,305)	6,903	25.03%
ურეიტინგო	35,639	(235)	(100)	(339)	(674)	34,965	1.89%
სულ მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები	**270,463**	**(1,381)**	**(1,296)**	**(4,762)**	**(7,439)**	**263,024**	**2.75%**
საცალო სესხები							
6	18	(1)	-	-	(1)	17	5.56%
6-	652	(1)	-	(18)	(19)	633	2.91%
7+	75	-	-	(7)	(7)	68	9.33%
7	1	-	-	-	-	1	0.00%
ურეიტინგო	160,503	(1,131)	(599)	(4,696)	(6,426)	154,077	4.00%
სულ საცალო სესხები	**161,249**	**(1,133)**	**(599)**	**(4,721)**	**(6,453)**	**154,796**	**4.00%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**660,528**	**(3,525)**	**(3,314)**	**(11,298)**	**(18,137)**	**642,391**	**2.75%**

ბანკის სარეიტინგო მეთოდოლოგიის მიხედვით, კორპორატიული და მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხებში შედის ინდივიდუალური მეწარმეებისა და იურიდიული პირების სესხები. ბანკი საცალო სესხებს, რომლებიც ფიზიკურ პირებზე გაცემულ სესხებს მოიცავს, შიდა საკრედიტო რეიტინგით არ ამუშავებს. მცირე და საშუალო ბიზნესზე გაცემული რამდენი სესხი გაცემულია ინდივიდუალურ მეწარმეებზე.

რესტრუქტურიზებული სესხები

კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე პირობების ცვლილება, როგორც წესი, ხდება კლიენტებთან ურთიერთობის განვითარების პროცესის ფარგლებში ან მსესხებლის მდგომარეობის გაუარესების დროს. ამ უკანასკნელ

შემთხვევაში, მოლაპარაკების შედეგად შესაძლოა გაგრძელდეს სესხის გადახდის ვადა ან შეიცვალოს გადახდის გეგმა, რომლის მიხედვითაც ბანკი შეღავათიან საპროცენტო განაკვეთს სთავაზობს იმ მსესხებლებს, რომლებიც ნამდვილად მძიმე ვითარებაში აღმოჩნდნენ. მიუხედავად ამისა, აქტივი კვლავაც ვადაგადაცილებული რჩება და ინდივიდუალურად გაუფასურებულია, თუ ხელმეორე მოლაპარაკების შედეგად დადგენილი საპროცენტო განაკვეთისა და ძირითადი თანხის გადახდა ნაკლებია აქტივის თავდაპირველ საბალანსო ღირებულებაზე. სხვა შემთხვევაში, მოლაპარაკებების შედეგად იდება ახალი ხელშეკრულება, რომელიც ახალ სესხად განიხილება.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია იმ ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულება, კლასების მიხედვით, რომელთა პირობები შეიცვალა:

ფინანსური აქტივის კლასი	31 დეკემბერი, 2023	31 დეკემბერი, 2022
კლიენტებზე გაცემული სესხები	67,505	73,581
გამოკლებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის	(7,611)	(6,800)

გაუნაღდებელ სასესხო ვალდებულებებთან მიმართებაში ბანკი პოტენციურად ექვემდებარება ამგვარი ვალდებულებების მთლიანი ოდენობის დანაკარგს. თუმცა, დანაკარგის სავარაუდო ოდენობა ნაკლებია, ვინაიდან პირობითი ვალდებულებების უმეტესობა დამოკიდებულია საკრედიტო ხელშეკრულებების გარკვეულ პირობებზე.

კლიენტებზე გაცემული სესხების მოძრაობა ეტაპების მიხედვით

2023 წლის 31 დეკემბერს დასრულებულ წელს, მოძრაობა კლიენტებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში და კლიენტებზე გაცემული სესხების მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში იყო:

	2023			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2023	**509,170**	**69,425**	**81,933**	**660,528**
ცვლილება საბალანსო ღირებულებაში:				
ახალი წარმოშობილი სესხები	335,381	-	-	335,381
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	24,022	(24,022)	-	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(28,915)	28,915	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(14,688)	14,688	-
-გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	13,085	(13,085)	-
სესხების დაფარვა	(245,266)	(16,555)	(14,367)	(276,188)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	(164)	(16)	131	(50)
საკურსო სხვაობა	3,482	392	208	4,082
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2023	**597,709**	**56,536**	**69,508**	**723,753**

	2023			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
საკრედიტო ზარალის რეზერვი 1 იანვარი, 2023	**3,525**	**3,315**	**11,297**	**18,137**
ცვლილება საკრედიტო ზარალში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	5,884	-	-	5,884
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	1,188	(1,188)	-	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(265)	265	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(870)	870	-
-გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე		870	(870)	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	310	817	1,127
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	-	(503)	(710)	(1,213)
სესხების დაფარვა	(1,180)	(1,042)	(2,790)	(5,012)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(3,692)	607	2,677	(408)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	950	950
საკურსო სხვაობა	6	3	5	14
საკრედიტო ზარალი 31 დეკემბერი, 2023	**5,466**	**1,767**	**12,246**	**19,479**

იურიდიულ პირებზე გაცემული სესხები, მთლიანი	**1-ელი ეტაპი**	**მე-2 ეტაპი**	**მე-3 ეტაპი**	
	12-თვიანი მსზ	**მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე**	**მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე**	**სულ**
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2023	**295,990**	**59,459**	**49,075**	**404,524**
ცვლილება მთლიან საბალანსო ღირებულებაში				-
ახალი წარმოშობილი სესხები	219,822	-	-	219,822
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	15,683	(15,683)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(17,635)	17,635	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(6,085)	6,085	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	6,918	(6,918)	-
სესხების დაფარვა	(162,129)	(17,065)	(10,590)	(189,784)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	(100)	(24)	105	(19)
საკურსო სხვაობა	2,257	327	(21)	2,563
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2023	**353,888**	**45,482**	**37,736**	**437,106**

იურიდიულ პირებზე გაცემულ სესხების ანარიცხები	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
სესხის ანარიცხები 1 იანვარი, 2023	**1,912**	**2,550**	**5,718**	**10,180**
ცვლილება სესხის ანარიცხებში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	3,390	-	-	3,390
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	562	(562)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(129)	129	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(578)	578	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	283	(283)	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	8	49	57
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	-	(235)	(278)	(513)
სესხების დაფარვა	(802)	(882)	(1,251)	(2,935)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(1,212)	197	1,229	214
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	388	388
საკურსო სხვაობა	5	2	(6)	1
სესხის ანარიცხები 31 დეკემბერი, 2023	**3,726**	**912**	**6,144**	**10,782**

სამომხმარებლო სესხები, მთლიანი	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2023	**123,749**	**3,916**	**17,896**	**145,561**
ცვლილება მთლიან საბალანსო ღირებულებაში				-
ახალი წარმოშობილი სესხები	83,500	-	-	83,500
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	5,061	(5,061)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(4,618)	4,618	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(2,916)	2,916	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	3,815	(3,815)	-
სესხების დაფარვა	(55,396)	2,382	827	(52,187)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	(107)	-	20	(87)
საკურსო სხვაობა	792	48	218	1,058
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2023	**152,981**	**6,802**	**18,062**	**177,845**

სამომხმარებლო სესხების ანარიცხები	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
სესხის ანარიცხები 1 იანვარი, 2023	**1,118**	**417**	**3,539**	**5,074**
ცვლილება სესხის ანარიცხებში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	1,907	-	-	1,907
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	437	(437)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(80)	80	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(167)	167	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	387	(387)	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	140	404	544
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	-	(154)	(335)	(488)
სესხების დაფარვა	(294)	(109)	(741)	(1,144)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(2,014)	326	1,481	(207)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	349	349
საკურსო სხვაობა	1	-	7	8
სესხის ანარიცხები 31 დეკემბერი, 2023	**1,075**	**484**	**4,484**	**6,043**

იპოთეკური სესხები, მთლიანი	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2023	**89,431**	**6,050**	**14,962**	**110,443**
ცვლილება მთლიან საბალანსო ღირებულებაში				-
ახალი წარმოშობილი სესხები	32,059	-		32,059
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	3,278	(3,278)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(6,662)	6,662	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(5,687)	5,687	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	2,352	(2,352)	
სესხების დაფარვა	(27,741)	(1,872)	(4,604)	(34,217)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	42	8	6	56
საკურსო სხვაობა	433	17	11	461
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2023	**90,840**	**4,252**	**13,710**	**108,802**

იპოთეკური სესხების ანარიცხები	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
სესხის ანარიცხები 1 იანვარი, 2023	**495**	**348**	**2,040**	**2,883**
ცვლილება სესხის ანარიცხებში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	587	-	-	587
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	189	(189)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(56)	56	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(125)	125	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	200	(200)	
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	163	365	528
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	-	(115)	(97)	(212)
სესხების დაფარვა	(84)	(53)	(798)	(935)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(466)	84	(33)	(415)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	213	213
საკურსო სხვაობა	1	1	3	5
სესხის ანარიცხები 31 დეკემბერი, 2023	**666**	**370**	**1,618**	**2,654**

2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებულ წელს, მოძრაობა კლიენტებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებასა და მოსალოდნელი ზარალის რეზერვში იყო:

	2022			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2022	**539,750**	**118,567**	**88,242**	**746,559**
ახალი წარმოშობილი სესხები	266,946	-	-	266,946
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	60,180	(60,180)	-	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(56,906)	56,906	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(28,569)	28,569	-
-გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	22,187	(22,187)	-
სესხების დაფარვა	(264,794)	(32,687)	(6,498)	(303,979)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	(106)	(98)	(75)	(279)
საკურსო სხვაობა	(35,900)	(6,701)	(6,118)	(48,719)
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2022	**509,170**	**69,425**	**81,933**	**660,528**

	2022			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
სესხის ანარიცხები 1 იანვარი, 2022	**2,243**	**9,549**	**9,738**	**21,530**
ცვლილება საკრედიტო ზარალში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	6,216	-	-	6,216
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	2,002	(2,002)	-	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(196)	196	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(1,666)	1,666	-
-გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	1,130	(1,130)	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	1,293	2,505	3,798
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	-	(1,772)	(786)	(2,558)
სესხების დაფარვა	(925)	(3,005)	(1,788)	(5,718)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(5,720)	(361)	481	(5,600)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	993	993
საკურსო სხვაობა	(95)	(47)	(382)	(524)
სესხის ანარიცხები 31 დეკემბერი, 2022	**3,525**	**3,315**	**11,297**	**18,137**

იურიდიულ პირებზე გაცემული სესხები, მთლიანი	1-ელი ეტაპი 12-თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება, 1 იანვარი, 2022	**340,812**	**92,215**	**56,090**	**489,117**
ცვლილება მთლიან საბალანსო ღირებულებაში				-
ახალი წარმოშობილი სესხები	161,307	-	-	161,307
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	43,922	(43,922)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(42,931)	42,931	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე		(16,480)	16,480	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე		14,954	(14,954)	-
სესხების დაფარვა	(184,985)	(24,280)	(4,122)	(213,387)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	(9)	(85)	(32)	(126)
საკურსო სხვაობა	(22,126)	(5,874)	(4,388)	(32,388)
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2022	**295,990**	**59,459**	**49,074**	**404,523**

იურიდიულ პირებზე გაცემულ სესხების ანარიცხები	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
სესხის ანარიცხები 1 იანვარი, 2022	**1,580**	**8,203**	**5,181**	**14,964**
ცვლილება სესხის ანარიცხებში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	3,139	-	-	3,139
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	1,025	(1,025)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(160)	160	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(1,579)	1,579	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	314	(314)	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	1,023	949	1,972
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	-	(966)	(281)	(1,247)
სესხების დაფარვა	(788)	(2,597)	(439)	(3,824)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(2,826)	(963)	(1,078)	(4,867)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	449	449
საკურსო სხვაობა	(58)	(20)	(328)	(406)
სესხის ანარიცხები 31 დეკემბერი, 2022	**1,912**	**2,550**	**5,718**	**10,180**

სამომხმარებლო სესხები, მთლიანი	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2022	**107,116**	**21,069**	**16,573**	**144,758**
ცვლილება მთლიან საბალანსო ღირებულებაში				-
ახალი წარმოშობილი სესხები	70,684	-	-	70,684
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	13,533	(13,533)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(4,597)	4,597	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(3,385)	3,385	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე	-	1,767	(1,767)	-
სესხების დაფარვა	(55,583)	(6,422)	(20)	(62,025)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	7	(3)	(13)	(9)
საკურსო სხვაობა	(7,412)	(174)	(262)	(7,848)
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 3 დეკემბერი, 2022	**123,748**	**3,916**	**17,896**	**145,560**

სამომხმარებლო სესხების ანარიცხები	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
სესხის ანარიცხები 1 იანვარი	**500**	**995**	**2,898**	**4,393**
ცვლილება სესხის ანარიცხებში:				
ახალი წარმოშობილი სესხები	2,039	-		2,039
გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	836	(836)	-	
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(16)	16	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(45)	45	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე		239	(239)	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	168	812	980
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	-	(759)	(141)	(900)
სესხების დაფარვა	(110)	(137)	(694)	(941)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(2,102)	781	544	(777)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	335	335
საკურსო სხვაობა	(28)	(5)	(21)	(54)
სესხის ანარიცხები 31 დეკემბერი, 2022	**1,119**	**417**	**3,539**	**5,075**

იპოთეკური სესხები, მთლიანი	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2022	**91,822**	**5,283**	**15,579**	**112,684**
ცვლილება მთლიან საბალანსო ღირებულებაში				-
ახალი წარმოშობილი სესხები	34,955	-	-	34,955
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	2,725	(2,725)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(9,378)	9,378	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე		(8,704)	8,704	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე		5,466	(5,466)	-
სესხების დაფარვა	(24,181)	(1,984)	(2,321)	(28,486)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	(104)	(10)	(29)	(143)
საკურსო სხვაობა	(6,407)	(654)	(1,504)	(8,565)
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2022	**89,432**	**6,050**	**14,963**	**110,445**

იპოთეკური სესხების ანარიცხები	1-ელი ეტაპი	მე-2 ეტაპი	მე-3 ეტაპი	
	12-თვიანი მსზ	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის არმქონე	მსზ არსებობის მანძილზე - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
სესხის ანარიცხები 1 იანვარი	**163**	**351**	**1,659**	**2,173**
ცვლილება სესხის ანარიცხებში:				
ახალი წარმოშობილი სესხები	1,038			1,038
გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	141	(141)	-	-
–გადავიდა 1-ელიდან მე-2 ეტაპზე	(20)	20	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(42)	42	-
–გადავიდა მე-3-დან მე-2 ეტაპზე		577	(577)	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	102	744	846
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	-	(47)	(364)	(411)
სესხების დაფარვა	(27)	(271)	(655)	(953)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(792)	(179)	1,015	44
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	209	209
საკურსო სხვაობა	(9)	(22)	(33)	(64)
სესხის ანარიცხები 31 დეკემბერი, 2022	**494**	**348**	**2,040**	**2,882**

მაქსიმალური საკრედიტო რისკდამოკიდებულება

ბანკის მაქსიმალური საკრედიტო რისკდამოკიდებულება ცვალებადია და განპირობებულია როგორც ინდივიდუალური რისკებით, ასევე საბაზრო ეკონომიკასთან დაკავშირებული ზოგადი რისკებითაც.

ქვემოთ მოცემული ცხრილი წარმოადგენს საბალანსო და გარესაბალანსო ფინანსური აქტივების მაქსიმალურ საკრედიტო რისკდამოკიდებულებას. ბალანსის უწყისში ასახული ფინანსური აქტივების მაქსიმალური რისკდამოკიდებულება უტოლდება აქტივების საბალანსო ღირებულებას გაქვითვამდე ან უზრუნველყოფამდე და მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალამდე. პირობითი ვალდებულებებიდან გამომდინარე, მაქსიმალური საკრედიტო რისკდამოკიდებულება წარმოდგენილია ინსტრუმენტების საკონტრაქტო ღირებულებითიმ შემთხვევაში, თუ უზრუნველყოფა, საპასუხო მოთხოვნები ან გარანტია გაუფასურდა და პირობითი ვალდებულება ან კრედიტის გაცემის ვალდებულება არ სრულდება. წმინდა რისკდამოკიდებულება არის მთლიანი რისკდამოკიდებულება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოკლებით.

31 დეკემბერი, 2023	მაქსიმალური რისკდამოკიდებულება	წმინდა რისკდამოკიდებულება
ფული და ფულის ეკვივალენტები სალაროში არსებული ფულის გარდა	33,942	33,941
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	63,339	63,338
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	14,829	14,805
კლიენტებზე გაცემული სესხები	723,753	704,274
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,354	17,338
სხვა ფინანსური აქტივები	32,513	32,225
გარანტიები და აკრედიტივები	15,653	15,377

31 დეკემბერი, 2022	მაქსიმალური რისკდამოკიდებულება	წმინდა რისკდამოკიდებულება
ფული და ფულის ეკვივალენტები სალაროში არსებული ფულის გარდა	132,281	132,273
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	129,649	129,648
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	1,116	1,115
კლიენტებზე გაცემული სესხები	660,528	642,391
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,341	17,323
სხვა ფინანსური აქტივები	19,569	19,304
გარანტიები და აკრედიტივები	10,940	10,868

გარესაბალანსო რისკი

გარესაბალანსო რისკების სამართავად გამოიყენება რისკის მართვის არსებითად ისეთივე პოლიტიკა, როგორიც საბალანსო რისკების შემთხვევაში. სასესხო ვალდებულების შემთხვევაში, კლიენტებსა და კონტრაგენტებზე გავრცელდება კრედიტის მართვის ისეთივე პოლიტიკა, როგორიც სესხებისა და ავანსების შემთხვევაში. ბანკმა უზრუნველყოფა შეიძლება მოითხოვოს კონტრაგენტის ფინანსური სიძლიერისა და გარიგების ხასიათის მიხედვით.

გეოგრაფიული კონცენტრაცია

აქტივების და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აკონტროლებს კანონმდებლობასა და მარეგულირებელ წესებთან დაკავშირებულ რისკებს და აფასებს მათ გავლენას ბანკის საქმიანობაზე. 2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები კონცენტრირებული იყო საქართველოში.

აქტივებისა და ვალდებულებების გეოგრაფიული კონცენტრაცია წარმოდგენილია ქვემოთ:

	საქართველო	სხვა არა ეგთო-ს ქვეყნები	ეგთო-ს ქვეყნები	31 დეკემბერი, 2023 სულ
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები				
ფული და ფულის ეკვივალენტები	31,627	974	1,340	33,941
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	63,338	-	-	63,338
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	14,046	759	-	14,805
კლიენტებზე გაცემული სესხები	698,852	4,703	719	704,274
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	-	-	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,338	-	-	17,338
სხვა ფინანსური აქტივები	2,225	30,000	-	32,225
სულ არაწარმოებული ფინანსური აქტივები	**827,480**	**36,436**	**2,059**	**865,975**
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	9,879	420,889	-	430,768
კლიენტების დეპოზიტები	176,588	14,826	1,641	193,055
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	-	5,062	-	5,062
საიჯარო ვალდებულება	1,473	-	-	1,473
სუბორდინირებული სესხი	-	26,965	-	26,965
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	4,229	-	-	4,229
სულ არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	192,169	467,742	1,641	661,552
წმინდა პოზიცია ფინანსურ ინსტრუმენტებზე	**635,311**	**(431,306)**	**418**	**204,423**

	საქართველო	სხვა არა ეგთო-ს ქვეყნები	ეგთო-ს ქვეყნები	31 დეკემბერი, 2022 სულ
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები				
ფული და ფულის ეკვივალენტები	128,315	1,616	2,342	132,273
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	129,648	-	-	129,648
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	391	724	-	1,115
კლიენტებზე გაცემული სესხები	635,997	5,096	1,298	642,391
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	-	-	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,323	-	-	17,323
სხვა ფინანსური აქტივები	7,375	11,929	-	19,304
სულ არაწარმოებული ფინანსური აქტივები	**919,103**	**19,365**	**3,640**	**942,108**
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	1,950	427,615	-	429,565
კლიენტების დეპოზიტები	308,404	17,935	5,549	331,888
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	-	23,606	-	23,606
საიჯარო ვალდებულება	2,252	-	-	2,252
სუბორდინირებული სესხი	-	27,091	-	27,091
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	10,511	-	-	10,511
სულ არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	**323,117**	**496,247**	**5,549**	**824,913**
წმინდა პოზიცია ფინანსურ ინსტრუმენტებზე	**595,986**	**(476,882)**	**(1,909)**	**117,195**

საკრედიტო ხარისხი ფინანსური აქტივების კლასის მიხედვით

ფინანსური აქტივები ხარისხდება საერთაშორისო სააგენტოების - "ფიტჩის", „სტანდარდ ენდ ფურზისა“ და „მუდისის“ მიერ მინიჭებული მიმდინარე საკრედიტო რეიტინგის მიხედვით. AAA მაქსიმალური რეიტინგია. საინვესტიციო რანგის ფინანსური აქტივების რეიტინგი მერყეობს AAA-BBB ფარგლებში. ამ უკანასკნელზე ნაკლები რეიტინგის მქონე ფინანსური აქტივები ითვლება სპეკულაციურად.
შემდეგი ცხრილი დეტალურად წარმოადგენს 2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის ფინანსური აქტივების საკრედიტო რეიტინგს:

31 დეკემბერი, 2023	AAA	AA	A	BBB	<BBB	შეუფასებელი	სულ
ფული და ფულის ეკვივალენტები	-	-	974	1,329	31,627	11	33,941
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-	-	-	-	63,338	-	63,338
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	759	-	-	14,046	-	14,805
კლიენტებზე გაცემული სესხები	-	-	-	-	26,651	677,623	704,274
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	-	54	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	17,338	-	17,338
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	30,000	1,817	408	32,225

31 დეკემბერი, 2022	AAA	AA	A	BBB	<BBB	შეუფასებელი	სულ
ფული და ფულის ეკვივალენტები	-	-	1,616	-	130,657	-	132,273
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-	-	-	-	129,648	-	129,648
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	724	-	-	391	-	1,115
კლიენტებზე გაცემული სესხები	-	-	-	-	19,354	623,037	642,391
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	-	54	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	17,323	-	17,323
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	7,158	12,146	19,304

კლიენტებზე გაცემული სესხებისგან განსხვავებული ფინანსური აქტივების დახარისხება ხდება საერთაშორისო სააგენტოების, "ფიტჩი", "სტანდარდ & ფუარზი" და "მუდისი" მიერ მინიჭებული მიმდინარე საკრედიტო რეიტინგის მიხედვით.

საბანკო ინდუსტრიას ზოგადად ახასიათებს საკრედიტო რისკი კლიენტებზე გაცემული სესხებისა და ბანკთაშორისი დეპოზიტების გამო. კლიენტებზე გაცემული სესხების შემთხვევაში რისკდამოკიდებულება კონცენტრირებულია საქართველოს ფარგლებში. რისკდამოკიდებულება რეგულარულ მონიტორინგს ექვემდებარება რათა უზრუნველყოფილ იქნას ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკით დადგენილი საკრედიტო ლიმიტებისა და კრედიტუნარიანობის მოთხოვნების დაცვა.

საქართველოს საკრედიტო რეიტინგი საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების თანახმად შეესაბამება – BB-ს.

ბანკი ახორციელებს მრავალ გარიგებას, სადაც კონტრაგენტები არ არიან შეფასებულნი საერთაშორისო შეფასების სააგენტოების მიერ. ბანკმა შეიმუშავა შეფასების შიდა მოდელი, რის მიხედვითაც იგი განსაზღვრავს კონტრაგენტის რეიტინგს. მსესხებელთა შეფასების მიზნით ბანკმა შეიმუშავა საკრედიტო რეიტინგის დადგენის მეთოდოლოგია. ამ მეთოდის საშუალებით მსესხებელს რეიტინგი ენიჭება ფინანსური ინფორმაციის გამჭვირვალობის, აუდირებული ფინანსური ანგარიშების, მმართველობის ხარისხის, კონკურენტუნარიანობის, საბაზრო წილის, დაკავშირებული მხარეებისა და სხვა ინდიკატორების მიხედვით.

ლიკვიდობის რისკი

ლიკვიდობის რისკი ეხება დეპოზიტების გადინებისა და სხვა ფინანსური ვალდებულებების უზრუნველსაყოფად საკმარისი სახსრების არსებობას, როცა მათი ვადა ამოიწურება.

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აკონტროლებს ზემოთ აღნიშნულ რისკებს ვადიანობის ანალიზის საფუძველზე და განსაზღვრავს ბანკის სტრატეგიას შემდგომი ფინანსური პერიოდისათვის. მიმდინარე ლიკვიდურობის კონტროლი ხორციელდება ხაზინის მიერ, რომლის ფუნქციაც არის ფულად ბაზრებზე გარიგებების დადება მიმდინარე ლიკვიდობის შესანარჩუნებლად და ფულადი ნაკადების ოპტიმიზაციისათვის.

ლიკვიდობის რისკის სამართავად, ბანკი ახორციელებს ყოველდღიურ მონიტორინგს კლიენტებისგან მომავალში მოსალოდნელი ფულადი ნაკადებსა და ბანკის ოპერაციებზე, რომელიც წარმოადგენს აქტივ-პასივების მართვის პროცესის ნაწილს. დირექტორატი აწესებს ლიმიტებს ხელმისაწვდომი სახსრების მინიმალურ წილზე გასანაღდებელი დეპოზიტების უზრუნველსაყოფად და ბანკთაშორისი და სხვა სასესხო წყაროს მინიმალურ დონეზე, რომელიც აუცილებელია იმისათვის, რომ დაკმაყოფილდეს განაღდების მოთხოვნა მისი მოულოდნელი წარმოქმნისას.

ლიკვიდობის რისკის გასაკონტროლებლად, ლიკვიდობის ჯამური დეფიციტისა (სხვაობა აქტივებსა და ვალდებულებებს შორის) და მთლიანი აქტივების ფარდობაზე ბანკი აწესებს ზღვარს. აღნიშნული ზღვრის დარღვევის შემთხვევაში, კომიტეტი იღებს გადაწყვეტილებას კორექციული ზომების შემოღების შესახებ.

ლიკვიდობისა და საპროცენტო განაკვეთის რისკების ანალიზი:

(a) ფინანსური ვალდებულებების დაფარვის ვადამდე დარჩენილი პერიოდი, რომელიც გამოიანგარიშება ფინანსური ვალდებულებების დაუდისკონტირებელი ფულადი სახსრების (სესხის ძირითადი თანხა და პროცენტი) იმ უახლოესი თარიღით, როდესაც ბანკი ვალდებულია დაფაროს ვალდებულება; და

(b) ფინანსური აქტივებისთვის განსაზღვრული დაფარვის ვადამდე დარჩენილი პერიოდი, რომელიც იანგარიშება ფინანსურ აქტივებზე (პროცენტის ჩათვლით) არადისკონტირებული ფულადი სახსრების მოძრაობის საფუძველზე, რომელიც მიღებული იქნება აქტივებზე კონტრაქტით გათვალისწინებულ დაფარვის ვადაში, იმ შემთხვევების გარდა, როდესაც ბანკი ფულადი სახსრების შემოდინებას სხვა დროს ვარაუდობს.

შემდეგ ცხრილში გაანალიზებულია ლიკვიდობისა და საპროცენტო განაკვეთის რისკები. ქვემოთ მოცემული მონაცემები ეფუძნება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სახელშეკრულებო ვადებს:

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	განუსაზღვრელი ვადიანობა	2023 წლის 31 დეკემბერი, სულ
ფინანსური აქტივები								
ფული და ფულის ეკვივალენტები	4.6%	14,185	-	-	-	-	-	14,185
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	4.06%	-	14,046	-	-	759	-	14,805
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ		63,338	-	-	-	-	-	63,338
კლიენტებზე გაცემული სესხები	10.45%	245	5,481	-	11,612	-	-	17,338
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	9.47%	51,424	14,572	121,792	258,253	258,233	-	704,274
სულ პროცენტიანი ფინანსური აქტივები		**129,192**	**34,099**	**121,792**	**269,865**	**258,992**	**-**	**813,940**
ფული და ფულის ეკვივალენტები		19,756	-	-	-	-	-	19,756
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში		-	-	-	-	-	54	54
სხვა ფინანსური აქტივები		2,225	30,000	-	-	-	-	32,225
სულ უპროცენტო ფინანსური აქტივები		**21,981**	**30,000**	**-**	**-**	**-**	**54**	**52,035**
სულ ფინანსური აქტივები		**151,173**	**64,099**	**121,792**	**269,865**	**258,992**	**54**	**865,975**
ფინანსური ვალდებულებები								
ბანკების დეპოზიტები	4.81%	9,880	-	123,455	297,433	-	-	430,768
კლიენტების დეპოზიტები	5.54%	58,043	20,318	35,435	25,972	2,416	-	142,184
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	4%	-	-	20	5,042	-	-	5,062
საიჯარო ვალდებულება	5.58%	59	119	438	857	-	-	1,473
სუბორდინირებული სესხი	4.50%	-	-	-	-	26,965	-	26,965
სულ პროცენტიანი ფინანსური ვალდებულებები		**67,982**	**20,437**	**159,348**	**329,304**	**29,381**	**-**	**606,452**
კლიენტების დეპოზიტები		50,871	-	-	-	-	-	50,871
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		4,229	-	-	-	-	-	4,229
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		**55,100**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**55,100**
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**123,082**	**20,437**	**159,348**	**329,304**	**29,381**	**-**	**661,552**
საპროცენტო პოზიცია		61,210	13,662	(37,556)	(59,439)	229,611	-	
კუმულატიური საპროცენტო პოზიცია		61,210	74,872	37,316	(22,123)	207,488	207,488	
ლიკვიდობის პოზიცია		28,091	43,662	(37,556)	(59,439)	229,611	54	
კუმულატიური ლიკვიდობის პოზიცია		**28,091**	**71,753**	**34,197**	**(25,242)**	**204,369**	**204,423**	

ცხრილში კლიენტების მოთხოვნამდე დეპოზიტები ნაჩვენებია 1 თვემდე ვადაში. ბანკის გამოცდილების მიხედვით, ისტორიული გამოცდილებიდან გამომდინარე მოთხოვნამდე ანაბრების ნახევარი 1 წლის ვადით არის განთავსებული.

ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები
2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით (გაგრძელება)
(ათასობით ლარში)

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	განუსაზღვრელი ვადიანობა	2022 წლის 31 დეკემბერი, სულ
ფინანსური აქტივები								
ფული და ფულის ეკვივალენტები	6.2%	107,833	-	-	-	-	-	**107,833**
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-0.45%	129,648	-	-	-	-	-	**129,648**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ			391	-	-	724	-	**1,115**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8.77%	54,400	23,376	106,902	233,245	224,468	-	**642,391**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	10.45%	244	484	-	10,915	5,680	-	**17,323**
სულ პროცენტიანი ფინანსური აქტივები		**292,125**	**24,251**	**106,902**	**244,160**	**230,872**	-	**898,310**
ფული და ფულის ეკვივალენტები		24,440	-	-	-	-	-	**24,440**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში		-	-	-	-	-	54	**54**
სხვა ფინანსური აქტივები		19,304	-	-	-	-	-	**19,304**
სულ უპროცენტო ფინანსური აქტივები		43,744	-	-	-	-	54	**43,798**
სულ ფინანსური აქტივები		**335,869**	**24,251**	**106,902**	**244,160**	**230,872**	**54**	**942,108**
ფინანსური ვალდებულებები								
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	2.59%	1,949	-	242,807	184,809	-	-	**429,565**
კლიენტების დეპოზიტები	6.89%	165,335	6,448	56,034	34,168	7,229	-	**269,214**
გამოშვებული სასესხო ინსტრუმენტები	4%	-	-	95	23,511			**23,606**
საიჯარო ვალდებულება	5.64%	67	137	569	1,479	-	-	**2,252**
სუბორდინირებული სესხი	4.50%	-	-	-	-	27,091	-	**27,091**
სულ პროცენტიანი ფინანსური ვალდებულებები		**167,351**	**6,585**	**299,505**	**243,967**	**34,320**	-	**751,728**
კლიენტების დეპოზიტები		57,223	4,203	352	897		-	**62,675**
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		10,511	-	-	-	-	-	**10,511**
				-				
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		**67,734**	**4,203**	**352**	**897**		-	**73,186**
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**235,085**	**10,788**	**299,857**	**244,864**	**34,320**	-	**824,914**
საპროცენტო პოზიცია		124,774	17,666	(192,603)	193	196,552	-	
კუმულატიური საპროცენტო პოზიცია		124,774	142,440	(50,163)	(49,970)	146,582	146,582	
ლიკვიდობის პოზიცია		100,784	13,463	(192,955)	(704)	196,552	54	
კუმულატიური ლიკვიდობის პოზიცია		**100,784**	**114,247**	**(78,708)**	**(79,412)**	**117,140**	**117,194**	

შემდეგი ცხრილები დეტალურად წარმოადგენს ბანკის დარჩენილ საკონტრაქტო ვალდებულებებს გადახდის წინასწარ შეთანხმებული პერიოდით. ცხრილი შედგა არადისკონტირებული ფულადი სახსრების გადინების საფუძველზე ბანკის მიერ მათი დაფარვის ყველაზე ადრეული თარიღის გათვალისწინებით.

ცხრილი მოიცავს პროცენტისა და ძირითადი თანხის ფულადი სახსრების მოძრაობას. იმის გათვალისწინებით, რომ საპროცენტო ხარჯები ემყარება ცვლად საპროცენტო განაკვეთს, არადისკონტირებული თანხები გამომდინარეობს საპროცენტო განაკვეთის მრუდებიდან საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს. კონტრაქტით გათვალისწინებული დაფარვის ვადა ემყარება ყველაზე ადრეულ თარიღს, როდესაც ბანკს შეიძლება მოუწიოს თანხის დაფარვა.

კლიენტების მოთხოვნამდე დეპოზიტები შედის 1 თვემდე ლიკვიდობის კატეგორიაში, რადგან კონტრაქტის მიხედვით, ნებისმიერი თანხა შეიძლება გატანილი იქნეს კლიენტის მოთხოვნისთანავე ბანკის მთავარი დეპოზიტარები არიან ის მსესხებლები, რომლებიც, სასესხო ხელშეკრულების მიხედვით, ვალდებულნი არიან, ბანკში იქონიონ მოქმედი ანგარიშები და შეინარჩუნონ გარკვეული ბრუნვა. ამდენად, ბანკის ხელმძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ მიმდინარე ანგარიშებიდან სავარაუდო გადინება მნიშვნელოვნად განსხვავდება საკონტრაქტო ლიკვიდობისგან.

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	2023 წლის 31 დეკემბერი სულ
ფიქსირებულ განაკვეთიანი ინსტრუმენტები							
ბანკების დეპოზიტები	4.81%	9,911	-	126,274	336,325	-	472,510
კლიენტების დეპოზიტები	5.54%	108,528	20,924	36,753	29,333	4,209	199,747
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	4%	-	-	204	5,212	-	5,416
საიჯარო ვალდებულება	5.58%	66	131	480	918	-	1,595
სუბორდინირებული სესხი	4.50%	33	199	912	31,280	-	32,424
სულ ფიქსირებულ განაკვეთიანი ფინანსური ვალდებულებები		**118,538**	**21,254**	**164,623**	**403,068**	**4,209**	**711,692**
უპროცენტო ინსტრუმენტები							
კლიენტების დეპოზიტები		4.81%	9,911	-	126,274	336,325	-
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		5.54%	108,528	20,924	36,753	29,333	4,209
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		55,100	-	-	-	-	55,100
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**173,638**	**21,254**	**164,623**	**403,068**	**4,209**	**766,792**

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	2022 წლის 31 დეკემბერი სულ
ფიქსირებულ განაკვეთიანი ინსტრუმენტები							
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	2.23%	1,949	-	245,068	197,147	-	444,164
კლიენტების დეპოზიტები	6.75%	165,377	6,640	60,072	38,578	7,864	278,531
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	4%	-	-	962	24,491	-	25,917
საიჯარო ვალდებულება	5.37%	82	156	641	1,602	-	2,481
სუბორდინირებული სესხი	4.50%	33	197	916	4,867	27,780	33,793
სულ ფიქსირებულ განაკვეთიანი ფინანსური ვალდებულებები		**167,441**	**6,993**	**307,659**	**266,685**	**35,644**	**784,886**
უპროცენტო ინსტრუმენტები							
კლიენტების დეპოზიტები		57,223	4,203	352	897		62,675
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		10,511	-	-	-	-	10,511
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		**67,734**	**4,203**	**352**	**897**	-	**73,186**
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**235,175**	**11,196**	**308,011**	**267,582**	**35,644**	**858,072**

ზემოთ მოცემულ ცხრილში ვადიანობა საკონტრაქტო პირობებს შეესაბამება. თუმცა, არსებული კანონმდებლობით, ფიზიკურ პირს უფლება აქვს, ვადამდე ადრე გაწყვიტოს საანაბრე ხელშეკრულება. ცვლადგანაკვეთიანი ინსტრუმენტებისათვის (არაწარმოებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შემთხვევაში) მოცემული თანხები შეიცვლება, თუ ცვლადი განაკვეთი განსხვავდება საანგარიშო პერიოდის ბოლოს დადგენილი საპროცენტო განაკვეთისგან.

საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის იმის რისკი, რომ ბანკის მოგებაზე ან კაპიტალზე ან მის მიერ მიზნების მიღწევის უნარზე უარყოფით ზეგავლენას მოახდენს საბაზრო განაკვეთების ან ფასების დონის ცვლილება ან მერყეობა. საბაზრო რისკი მოიცავს საპროცენტო განაკვეთის რისკს, სავალუტო რისკსა და სხვა რისკებს. ბანკის მიერ რისკების გამოთვლის მეთოდებში და იმ რისკებში, რომლებსაც ის ექვემდებარება, ცვლილებებს ადგილი არ ჰქონია. ასევე, არ შეცვლილა რისკების მართვისა და გაზომვის მეთოდები.

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აგრეთვე მართავს საპროცენტო განაკვეთისა და საბაზრო რისკებს ბანკის საპროცენტო განაკვეთის პოზიციის შენარჩუნებით, რაც უზრუნველყოფს ბანკის პოზიტიურ საპროცენტო მარჟას. ფინანსური ზედამხედველობის სამმართველო ახორციელებს ბანკის მიმდინარე ფინანსური მაჩვენებლების მონიტორინგს, აფასებს მის მგრძნობიარობას საპროცენტო განაკვეთის ცვალებადობის მიმართ და ამ განაკვეთის ცვლილების ზეგავლენას ბანკის მომგებიანობაზე.

მგრძნობიარობა საპროცენტო განაკვეთის მიმართ

პოტენციური დანაკარგების პერიოდული შეფასების გზით ბანკი მართავს სამართლიანი ღირებულების საპროცენტო განაკვეთის რისკებს, რომელიც შესაძლებელია წარმოიშვას ბაზრის მდგომარეობის ნეგატიური ცვლილებების შედეგად. ბანკის ხელმძღვანელობა ახორციელებს ბანკის ფინანსური საქმიანობის მონიტორინგს, აფასებს ბანკის მგრძნობიარობას სამართლიანი ღირებულების საპროცენტო განაკვეთის ცვლილების მიმართ და მის გავლენას ბანკის მომგებიანობაზე.

საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვის მთავარ ინსტრუმენტს წარმოადგენს საპროცენტო პოზიციაზე ზღვარის დაწესება და მისი მონიტორინგი. ბანკის საბაზრო რისკის მართვის პოლიტიკის მიხედვით, საპროცენტო პოზიციაზე ზღვარი წესდება იმის გათვალისწინებით, რომ საპროცენტო განაკვეთებში 2%-იანი ცვლილებით გამოწვეული დანაკარგი არ უნდა აჭარბებდეს წლიურ ბიუჯეტში მოცემული წმინდა საპროცენტო შემოსავლის 12%-ს.

შემდეგი ცხრილი წარმოადგენს საპროცენტო განაკვეთის რისკის მიმართ მგრძნობიარობის ანალიზს, რომელიც განისაზღვრა ,,რისკის ცვალებადობის შესაძლო მისაღებ ცვლილებებზე" დაყრდნობით. ამ ცვლილებების დონე განისაზღვრება ხელმძღვანელობის მიერ და გათვალისწინებულია ანგარიშებში რისკების თაობაზე, რომლებსაც ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობას წარუდგენენ.

გავლენა მოგებაზე გადასახადის გადახდამდე აქტივების ღირებულებაზე დაყრდნობით 2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრისა და 2013 წ. 1 იანვრის მდგომარეობით შეადგენს:

ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები
2023 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით (გაგრძელება)
(ათასობით ლარში)

	2023 წ. 31 დეკემბერს		2022 წ. 31 დეკემბერს	
	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები:				
ფული და ფულის ეკვივალენტები	284	(284)	2,157	(2,157)
ბანკების დეპოზიტები	296	(296)	22	(22)
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	1,267	(1,267)	2,593	(2,593)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	14,085	(14,085)	12,848	(12,848)
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	347	(347)	346	(346)
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები:				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	(8,615)	8,615	(8,591)	8,591
კლიენტების დეპოზიტები	(2,844)	2,844	(5,384)	5,384
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	(101)	101	(472)	472
საიჯარო ვალდებულება	(29)	29	(45)	45
სუბორდინირებული სესხი	(539)	539	(542)	542
წმინდა ზეგავლენა მოგებაზე მოგების გადასახადამდე	**4,151**	**(4,151)**	**2,932**	**(2,932)**

	2023 წ. 31 დეკემბერს		2022 წ. 31 დეკემბერს	
	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები:				
ფული და ფულის ეკვივალენტები	227	(227)	1,833	(1,833)
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	237	(237)	19	(19)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	1,014	(1,014)	2,204	(2,204)
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	11,268	(11,268)	10,921	(10,921)
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები:				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	(6,892)	6,892	(7,302)	7,302
კლიენტების დეპოზიტები	(2,275)	2,275	(4,576)	4,576
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები	(81)	81	(401)	401
საიჯარო ვალდებულება	(23)	23	(38)	38
სუბორდინირებული სესხი	(431)	431	(461)	461
წმინდა ზეგავლენა კაპიტალზე	**3,321**	**(3,321)**	**2,198**	**(2,198)**

სავალუტო რისკი

სავალუტო რისკი განიმარტება, როგორც რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულება შეიცვლება უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვალებადობასთან ერთად. ძირითადი უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსების რყევა გავლენას ახდენს ბანკის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფულად ნაკადებზე.

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი სავალუტო რისკს აკონტროლებს ღია სავალუტო პოზიციის მართვით, რაც ბანკს აძლევს საშუალებას, მინიმუმამდე დაიყვანოს ეროვნულ ვალუტასთან მიმართებაში სხვა ვალუტების კურსის ცვალებადობის შედეგად განცდილი დანაკარგები. ხაზინის განყოფილება ახორციელებს ბანკის ღია სავალუტო პოზიციის ყოველდღიურ მონიტორინგს, რათა უზრუნველყოფილი იქნეს სებ-ის მოთხოვნებთან შესაბამისობა

ბანკის ღია პოზიციები იმ ვალუტების მიხედვით, რომლებშიც იგი ფლობს აქტივებსა და ვალდებულებებს:

	ლარი	აშშ დოლარი 1 აშშ დოლარი = 2.6894 ლარი	ევრო 1 ევრო = 2.9753 ლარი	სხვა ვალუტა	31 დეკემბერი, 2023 სულ
ფინანსური აქტივები					
ფული და ფულის ეკვივალენტები	10,791	16,495	6,409	246	33,941
მინიმალური სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	-	30,517	32,821	-	63,338
მოთხოვნები ბანკების მიმართ	14,046	759	-	-	14,805
კლიენტებზე გაცემული სესხები	184,596	300,648	219,030	-	704,274
გასაყიდად განკუთვნილი ინვესტიციები	54	-	-	-	54
დაფარვის ვადამდე ფლობილი ინვესტიციები	17,338	-	-	-	17,338
სხვა ფინანსური აქტივები	30,420	17	1,788	-	32,225
სულ ფინანსური აქტივები	**257,245**	**348,436**	**260,048**	**246**	**865,975**
ფინანსური ვალდებულებები					
გადასახდელები ბანკების მიმართ	-	184,937	245,831	-	430,768
კლიენტების დეპოზიტები	76,744	101,522	14,451	338	193,055
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები		5,062			5,062
საოჯარო ვალდებულება	-	26,965	-	-	26,965
სუბორდინირებული სესხები	103	1,370	-	-	1,473
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	3,862	211	73	83	4,229
სულ ფინანსური ვალდებულებები	**80,709**	**320,067**	**260,355**	**421**	**661,552**
ღია პოზიცია	**176,536**	**28,369**	**(307)**	**(175)**	

	ლარი	აშშ დოლარი 1 აშშ დოლარი = 2.7020 ლარი	ევრო 1 ევრო = 2.8844 ლარი	სხვა ვალუტა	31 დეკემბერი, 2022 სულ
ფინანსური აქტივები					
ფული და ფულის ეკვივალენტები	77,336	45,013	8,865	1,060	**132,274**
მინიმალური სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	-	72,258	57,390	-	**129,648**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	724	-	391	**1,115**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	196,053	217,876	228,461	-	**642,390**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	-	-	-	**54**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,323	-	-	-	**17,323**
სხვა ფინანსური აქტივები	318	18,986	-	-	**19,304**
სულ ფინანსური აქტივები	**291,084**	**354,857**	**294,716**	**1,451**	**942,108**
ფინანსური ვალდებულებები					
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	161,692	267,873	-	429,565
კლიენტების დეპოზიტები	156,426	147,363	26,615	1,484	331,888
გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები		23,606			23,606
საოჯარო ვალდებულება	190	2,062	-	-	2,252
სუბორდინირებული სესხები		27,091			27.091
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	8,800	271	1,432	8	10,511
სულ ფინანსური ვალდებულებები	**165,416**	**362,085**	**295,920**	**1,492**	**824,913**
ღია საბალანსო პოზიცია	**125,668**	**(7,228)**	**(1,204)**	**(41)**	

მგრძნობიარობა სავალუტო რისკის მიმართ

შემდეგი ცხრილი დეტალურად წარმოადგენს ბანკის მგრძნობიარობას აშშ დოლარის ლართან კურსის 25%-იან ზრდასა და შემცირებასთან მიმართებაში. 25% არის მგრძნობიარობის განაკვეთი, რომელიც გამოიყენება უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობისათვის უცხოური ვალუტის რისკზე ანგარიშის წარდგენისას და

წარმოადგენს ხელმძღვანელობის მიერ უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილების შეფასებას. მგრძნობიარობის ანალიზი მოიცავს მხოლოდ არსებულ უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული ფულადი ერთეულების მიმდინარე ნაწილს და აკორექტირებს მათ გაცვლით კურსს პერიოდის ბოლოს უცხოური ვალუტის განაკვეთის 25%-იანი ცვლილებით.

გავლენა წმინდა მოგებასა და კაპიტალზე აქტივების ღირებულებაზე დაყრდნობით 2023 და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეადგენს:

	2023 წ. 31 დეკემბერი		2022 წ. 31 დეკემბერი	
	ლარი/აშშ დოლარი 25%	ლარი/აშშ დოლარი (25%)	ლარი/აშშ დოლარი 25%	ლარი/აშშ დოლარი (25%)
გავლენა მოგება-ზარალზე	7,092	(7,092)	(1,807)	1,807
გავლენა კაპიტალზე	5,674	(5,674)	(1,536)	1,536

	2023 წ. 31 დეკემბერი		2022 წ. 31 დეკემბერი	
	ლარი/ევრო 25%	ლარი/ევრო (25%)	ლარი/ევრო 25%	ლარი/ევრო (25%)
გავლენა მოგება-ზარალზე	(77)	77	(301)	301
გავლენა კაპიტალზე	(61)	61	(256)	256

მგრძნობიარობის ანალიზის შეზღუდვები. ზემოთ მოცემული ცხრილი გვიჩვენებს ძირითად დაშვებებში მომხდარი ცვლილებების შედეგებს, ხოლო სხვა დაშვებები რჩება უცვლელი. რეალობაში არსებობს კორელაცია დაშვებებსა და სხვა ფაქტორებს შორის. ასევე, უნდა გავითვალისწინოთ, რომ მგრძნობიარობა არ არის წრფივი და უფრო დიდი ან პატარა გავლენა არ უნდა იქნას ინტერპოლირებული ან ექსტრაპოლირებული ამ შედეგებიდან გამომდინარე.

მგრნობიარობის ანალიზი არ ითვალისწინებს იმ ფაქტს, რომ ბანკის აქტივები და ვალდებულებები საკმაოდ აქტიურად იმართება. ამასთან, ბანკის ფინანსური პოზიცია შეიძლება იცვლებოდეს იმ დროისათვის, როდესაც ფაქტიური საბაზრო მოძრაობები იჩენს თავს. მაგალითად, ბანკის ფინანსური რისკის მართვის სტრატეგია მიზნად ისახავს საბაზრო რყევებისადმი დამოკიდებულების მართვას. სხვადასხვა დონის მიმართ საინვესტიციო ბაზრის მოძრაობის პარალელურად, მმართველობითი ზომები შეიძლება მოცავდეს ინვესტიციების გაყიდვას, საინვესტიციო პორტფელის გადანაწილების ცვლილებას და სხვა დაცვითი ღონისძიებების განხორციელებას. ამის შედეგად, დაშვებებში ცვლილებებს შეიძლება არ ჰქონდეს ზეგავლენა ვალდებულებებზე, მაშინ, როდესაც აქტივები ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშში საბაზრო ღირებულებით აღირიცხება. ასეთ ვითარებაში აქტივებისა და ვალდებულებების გაზომვის განსხვავებულმა მეთოდებმა შეიძლება მიგვიყვანოს აქციონერების კაპიტალის ცვალებადობასთან.

სხვა შეზღუდვები მგრძნობიარობის ანალიზში მოიცავს ჰიპოთეტიური საბაზრო მოძრაობების გამოყენებას პოტენციური რისკის დემონსტრირებისათვის, რომელიც წარმოადგენს ბანკის შეხედულებას ახლო მომავალში მოსალოდნელ საბაზრო ცვლილებებზე, რომელთა დარწმუნებით გათვალისწინება შეუძლებელია და მოსაზრებას, რომ ყველა საპროცენტო განაკვეთი ერთმანეთის მსგავსად იმოქმედებს.

საფასო რისკი

საფასო რისკი არის საბაზრო ფასების ცვალებადობის შედეგად ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულების მერყეობის რისკი, მიუხედავად იმისა, აღნიშნული ცვალებადობა გამოწვეულია კონკრეტული ფასიანი ქაღალდისთვის, ან მისი გამომშვებისთვის სპეციფიური ფაქტორებით, თუ ბაზარზე არსებულ ყველა ფასიანი ქაღალდზე მოქმედი ფაქტორებით. ბანკზე გავლენას ახდენს მისი პროდუქტების საფასო რისკი, რომელიც ექვემდებარება ძირითად და სპეციფიურ საბაზრო რყევებს. თუმცა, ბანკი არ ფლობს ბაზარზე კვოტირებადი ფასიანი ქაღალდების პორტფელს.

საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკი წარმოადგენს ისეთი ზარალის რისკს, რომელიც წარმოიშობა სისტემის მოშლის, ადამიანური შეცდომის, თაღლითობის და გარე მოვლენების შედეგად. თუ კონტროლი არ მუშაობს, საოპერაციო რისკმა შეიძლება ავნოს კომპანიის რეპუტაციას, გამოიწვიოს სამართლებრივი სირთულეები და ფინანსური ზარალი. ბანკი ვერ შეამცირებს ყველა საოპერაციო რისკს, მაგრამ იგი ცდილობს, მართოს აღნიშნული რისკები და აკონტროლოს გარემო პოტენციური რისკების მონიტორინგისა და მათზე ადეკვატური რეაგირების საშუალებით. მართვის მექანიზმები მოიცავს მოვალეობების გადანაწილებას, წვდომის, ავტორიზაციისა და შედარების ეფექტიან პროცედურებს, პერსონალის განათლებასა და პროცესების შეფასებას.

29. ტრანზაქციები მეკავშირე მხარეებთან

ქვემოთ მოცემულია ინფორმაცია ბანკსა და მის მეკავშირე მხარეებთან განხორციელებული ტრანზაქციების შესახებ.

	31 დეკემბერი, 2023		31 დეკემბერი, 2022	
	მეკავშირე მხარეების ნაშთები	მთლიანი კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	მეკავშირე მხარეების ნაშთები	მთლიანი კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით
ფული და ფულის ეკვივალენტები	1,728	33,941	2,342	132,273
- დამფუძნებელი	1,728	-	1,925	-
- სხვა მეკავშირე მხარეები	-	-	417	-
მთლიანი კლიენტებზე გაცემული სესხები	686	704,274	597	660,528
- ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	266	-	320	-
- სხვა მეკავშირე მხარეები	420	-	277	-
	-	-	-	-
კლიენტებზე გაცემული სესხების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის/გაუფასურების რეზერვი	(7)	(18,137)	(6)	(18,137)
- ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	(2)	-	(2)	-
- სხვა მეკავშირე მხარეები	(5)	-	(4)	-
სხვა აქტივები	30,000	47,860	-	-
-დამფუძნებელი	30,000	-	-	-
	-	-	-	-
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	420,889	430,768	427,615	429,565
- დამფუძნებელი	420,889	-	427,615	-
	-	-	-	-
კლიენტების დეპოზიტები	1,693	193,055	886	331,888
- ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	264	-	192	-
- სხვა მეკავშირე მხარეები	1,429	-	694	-
	-	-	-	-
სუბორდინირებული სესხები	26,965	26,965	27,091	27,091
- დამფუძნებელი	26,965		27,091	

დირექტორებისა და უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის ანაზღაურება მოიცავს:

	2023		2022	
	დაკავშირე-ბული მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	დაკავშირე-ბული მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით
უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის ანაზღაურება:				
- თანამშრომელთა მოკლევადიანი სარგებელი	1,371	14,055	1,142	12,318
სულ	**1,371**	**14,055**	**1,142**	**12,318**

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლისათვის მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიში მოიცავს შემდეგ თანხებს, რომლებიც მეკავშირე მხარეებთან ოპერაციების შედეგად წარმოიშვა:

	2023		2022	
	მეკავშირე მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	მეკავშირე მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით
საპროცენტო შემოსავალი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით	63	69,147	64	65,225
- უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა (დამფუძნებლი ან ბანკი)	26	-	34	-
- სხვა მეკავშირე მხარეები	37	-	31	-
საპროცენტო ხარჯი	(15,836)	(29,388)	(9,098)	(30,171)
- დამფუძნებელი	(15,808)	-	(8,818)	-
- უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა ბანკში	(1)	-	(2)	-
- სხვა მეკავშირე მხარეები	(27)	-	(278)	-
საკომისიო ხარჯები	(666)	(2,585)	(56)	(2,645)
- დამფუძნებელი	(66)		(56)	
წმინდა (ზარალი)/მოგება უცხოური ვალუტის ოპერაციებზე	(369)	6,888	5	(309)
- დამფუძნებელი	(369)	-	5	-
საოპერაციო ხარჯები	(1,371)	(22,961)	(1,161)	(21,616)
- უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	(1,371)	-	(1,161)	-

30. შემდგომი მოვლენები

2024 წლის თებერვალში გადაუხდელი პრივილეგირებული აქციების დარჩენილ ნაწილზე მოხდა გადახდა 30,000 ათასი ლარის ოდენობით.

სანოტარო მოქმედების რეგისტრაციის ნომერი	N240407086
სანოტარო მოქმედების რეგისტრაციის თარიღი	03.04.2024 წ
სანოტარო მოქმედების დასახელება	დოკუმენტის თარგმანზე დიპლომირებული მთარგმნელის ხელმოწერის დამოწმება
ნოტარიუსი	ნინო ხოფერია
სანოტარო ბიუროს მისამართი	ქ. თბილისი, რუსთაველის გამზ. 24/1
სანოტარო ბიუროს ტელეფონი	+995 32 2 98 70 24
სანოტარო მოქმედების ინდივიდუალური ნომერი	42602951632324

მე, ნოტარიუსი ნინო ხოფერია რომლის სანოტარო ბიურო მდებარეობს მისამართზე: ქ. თბილისი, რუსთაველის 24/1, ვამოწმებ, (ინგლისური ენის ცოდნის დამადასტურებელი დიპლომის 00801, გაცემული 1999), მქონე თარჯიმნის ირინე აბულაშვილი-ნიკულსკის (დაბ. 03.01.1978წ. დაბადებულს, მცხ, ქ. თბილისი აკაკი წერეთლის გამზირი, N 10, ბინა 65 პირადი: 01005000858), ხელმოწერის ნამდვილობას.მთარგმნელი გაფრთხილებულია, რომ ის პასუხს აგებს თარგმანის სიზუსტეზე და იგი იძლევა თარგმანის სისწორის გარანტიას.

დოკუმენტი შედგენილია ორ ეგზემპლარად, 91 გვერდზე. სულ 182 ხელმოწერა

სანოტარო საზღაური - 364 (სამასსამოცდაოთხი) ლარი, თანახმად სანოტარო მოქმედებათა შესრულებისათვის საზღაურისა და საქართველოს ნოტარიუსთა პალატისათვის დადგენილი საფასურის ოდენობების, მათი გადახდევინების წესისა და მომსახურების ვადების დამტკიცების შესახებ 2011წ. 29.12. #507 მთავრობის დადგენილების მუხლი 31-სა, აგრეთვე დღგ (18%) საგადასახადო კოდექსის 166-ე მუხლის საფუძველზე და 5(ხუთი) ლარი, სანოტარო მოქმედებათა შესრულებისათვის საზღაურის შესახებ 39-ე პ.1 მუხლის შესაბამისად. სულ გადახდილია 434.52 (ოთხასოცდათოთხმეტი ლარი და ორმოცდათორმეტი თეთრი) ლარი.

ნოტარიუსი ნინო ხოფერია.

სანოტარო მოქმედებისა და სანოტარო აქტის შესახებ ინფორმაციის (მისი შექმნის, შეცვლის და/ან გაუქმების შესახებ) მიღება-გადამოწმება შეგიძლიათ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის ვებ–გვერდზე: www.notary.ge ასევე შეგიძლიათ დარეკოთ ტელეფონზე: +995(32) 2 66 19 18

JOINT STOCK COMPANY HALYK BANK GEORGIA

Financial Statements and Management Report
For the Year Ended December 31, 2023

JOINT STOCK COMPANY HALYK BANK GEORGIA

TABLE OF CONTENTS

	Page
STATEMENT OF MANAGEMENT'S RESPONSIBILITIES FOR THE PREPARATION AND APPROVAL OF THE FINANCIAL STATEMENTS AND MANAGEMENT REPORT FOR THE YEAR ENDED DECEMBER 31, 2023	1
MANAGEMENT REPORT FOR THE YEAR ENDED DECEMBER 31, 2023:	2-12
INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT	13-18
FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED DECEMBER 31, 2023:	
Statement of financial position	19
Statement of profit or loss and other comprehensive income	20
Statement of changes in equity	21
Statement of cash flows	22
NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS:	
1. ORGANISATION	23
2. BASIS OF PREPARATION	23
3. OPERATING ENVIRONMENT	25
4. APPLICATION OF NEW AND REVISED INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS (IFRSS)	25
5. THE MATERIAL ACCOUNTING POLICIES	26
6. CRITICAL ACCOUNTING JUDGEMENTS AND KEY SOURCES OF ESTIMATION UNCERTAINTY	39
7. CASH AND CASH EQUIVALENTS	40
8. MANDATORY CASH BALANCE WITH THE NATIONAL BANK OF GEORGIA	40
9. LOANS TO CUSTOMERS	41
10. INVESTMENTS IN DEBT INSTRUMENTS MEASURED AT AMORTISED COST	44
11. PROPERTY AND EQUIPMENT	45
12. OTHER ASSETS	47
13. DUE TO FINANCIAL INSTITUTIONS	47
14. DEPOSITS BY CUSTOMERS	48
15. DEBT SECURITIES ISSUED	49
16. LEASE LIABILITY	49
17. SUBORDINATED DEBT	50
18. OTHER LIABILITIES	50
19. SHARE CAPITAL	50
20. NET INTEREST INCOME BEFORE IMPAIRMENT LOSSES	51
21. IMPAIRMENT LOSSES ON INTEREST BEARING AND NON-INTEREST-BEARING ASSETS / PROVISION FOR OTHER OPERATIONS	52
23. NET GAIN/(LOSS) ON FOREIGN EXCHANGE OPERATIONS	53
24. OPERATING EXPENSES	54
25. INCOME TAXES	54
26. COMMITMENTS AND CONTINGENCIES	56
27. FAIR VALUE OF FINANCIAL INSTRUMENTS	57
28. RISK MANAGEMENT POLICIES	59
29. TRANSACTIONS WITH RELATED PARTIES	86
30. SUBSEQUENT EVENTS	87

JOINT STOCK COMPANY HALYK BANK GEORGIA

STATEMENT OF MANAGEMENT'S RESPONSIBILITIES FOR THE PREPARATION AND APPROVAL OF THE FINANCIAL STATEMENTS AND MANAGEMENT REPORT FOR THE YEAR ENDED DECEMBER 31, 2023

Management is responsible for the preparation of the financial statements that present fairly the financial position of Joint Stock Company Halyk Bank Georgia (the "Bank") as at December 31, 2023, the related statements of profit and loss and other comprehensive income, changes in equity and cash flows for the year then ended, and notes to the financial statements, including a summary of significant accounting policies, in compliance with International Financial Reporting Standards ("IFRS"). Management is also responsible for the preparation of management report in accordance with the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing.

In preparing the financial statements and the management report, management is responsible for:

- Properly selecting and applying accounting policies;
- Presenting information, including accounting policies, in a manner that provides relevant, reliable, comparable and understandable information;
- Providing additional disclosures when compliance with the specific requirements in IFRSs are insufficient to enable users to understand the impact of particular transactions, other events and conditions on the Bank's financial position and financial performance;
- Making an assessment of the Bank's ability to continue as a going concern;
- Disclosing the information in the management report as required by the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing; and
- Preparation of the management report in a manner consistent with the financial statements.

Management is also responsible for:

- Designing, implementing and maintaining an effective and sound system of internal controls, throughout the Bank;
- Maintaining adequate accounting records that are sufficient to show and explain the Bank's transactions and disclose with reasonable accuracy at any time the financial position of the Bank, and which enable them to ensure that the financial statements of the Bank comply with IFRSs;
- Maintaining statutory accounting records in compliance with legislation of Georgia;
- Taking such steps that are reasonably available to them to safeguard the assets of the Bank; and
- Preventing and detecting fraud and other irregularities.

The financial statements and management report for the year ended December 31, 2023 were authorised for issue on March 4, 2024 by the Management Board of the Bank.

On behalf of the Management Board:

Nikoloz Gogichadze
General Director

March 4, 2024
Tbilisi, Georgia

Ekaterina Rusitashvili
Chief Accountant

March 4, 2024
Tbilisi, Georgia

JOINT STOCK COMPANY HALYK BANK GEORGIA

MANAGEMENT REPORT
FOR THE YEAR ENDED DECEMBER 31, 2023

Overview

Joint Stock Company Halyk Bank Georgia (the "Bank") is a wholly owned subsidiary of JSC Halyk Bank Kazakhstan, which has been operating on the Georgian market since 2008.

The main activities of the Bank in 2009 were creation of all necessary conditions for the sale of banking products, in particular, building of banking infrastructure, attraction of qualified personnel and formalization of the operating activities.

Since 2010, the Bank has been implementing active operations, concluding transactions for the purchase of government securities, and carrying out interbank transactions in the money market. From the first quarter of 2010, the Bank began an active lending process, which it successfully pursues to the present day.

The Bank has its own nine well-developed representative offices (branches/service point) as well as ATM's and POS's. Three of out of nine branches are located in the regions of the country (Batumi, Kutaisi and Poti), with the remaining six branches are located in the capital city of Georgia.

The Bank focused on the continuation of successful activities in all market segments - retail business, small and medium business, as well as corporate business. To this end, the Bank offers its customers a wide range of services - a large variety of credit products, payroll projects, various options for current accounts and time deposits, card products, remote banking services and documentary operations.

The Bank has made significant investments in the development of information technology and payment systems and continues to excel at innovative banking products of the market. The Bank has developed international correspondent relations that allow payment transactions worldwide. The Bank participates in the SWIFT system and the Real Time Gross Settlement (the RTGS) system operated by the National Bank of Georgia (the "NBG").

In October, 2023 Bank opened a correspondent account in USD with CITIBANK N.A.. In order to expand the service of client transfers, in the second quarter 2023 Bank opened a correspondent account in CNY with the NBK and in the third quarter began to carry out currency transfers with conversion through Raiffeisenbank.

The Bank constantly works on improvement of the quality of financial services and offering new, innovative products for customers. In particular, Bank will focus on developing new and improving existing retail products and their distribution channels. In addition, one of the components of quality improvement, along with the development of banking products, will be an increase in the availability of products - development of the Bank's branches and the development of remote service channels.

The success of the Bank's implementation of strategy requires the alignment of strategy with the Bank's internal governance framework. The Bank has strong systems of risk management and internal controls, which allows the Bank to pursue its strategy in a way that risk appetite can be set and risks robustly identified, assessed, managed and reported effectively.

Share Capital of the Bank

On December 31, 2023, the bank's share capital consisted of 76,000 fully paid-up ordinary shares with a nominal value of GEL 1,000 each and 37,500 preference shares with a nominal value of GEL 1,600 each.

No shares were held in treasury. Notably, all ordinary shares are fully paid, while half of the issued preference shares were paid in August 2023 and the remaining half in February 2024. The rights and obligations attaching to the Bank's ordinary and preference shares are set out in the Charter of the Bank. There are no voting restrictions on the issued ordinary shares and each ordinary share carries one vote. As for preferred shares at general meetings of shareholders, holders of preferred shares are not entitled to vote.

Details of the movements in share capital during the year are provided in Note 20 to the financial statements.

Financial performance review

The Bank, with a development-oriented approach, primarily serves SME and corporate segments, emphasizing long-term partnerships and high-quality financial products. It strives to become the preferred bank for retail clients, continually enhancing financial services and introducing innovative products. Notably, the Bank achieved a commendable 15% year-on-year growth in both SME and corporate loan portfolios. Looking ahead, the strategic focus remains on SMEs, with plans to increase the retail segment share. As of December 31, 2023, the Bank holds the 9th position in total assets, securing a market share of 1.13% in the Georgian banking sector, as reported by the NBG's consolidated report of commercial banks.

In November 2023, Fitch Ratings has affirmed JSC Halyk Bank Georgia's (HBG) Long-Term Issuer Default Ratings (IDRs) at 'BB+' with Stable Outlook. Rating of the Bank has not changed since the previous year.

ROE (return on equity, calculated by dividing net income to average monthly equity) – a basic measure of profitability – to nearly 11.3% as at December 31, 2023 came in line with banks' projections from the beginning of the year.

Other key performance indicators are as follows:

- Loan Loss Rate (LLR) (Expected Credit Loss divided by Gross amount of Loans to Customers) - 2023: 2.69%; 2022: 2.75%;
- Cost to income Ratio (Operating expenses divided by the sum of other income and interest income less provisions and recoveries): - 2023 48.72%; 2022: 55.09%
- Personnel outflow - 2023: 20.6%; 2022: 21.6%

It is worth mentioning that the LLR ratio of the Bank remains coherent to the Georgian banking sector. Non-performing loans (overdue days more than 90) has decreased from 4% to 3.89%.

Among other indicators, the number of depositors of the Bank (2023: 31,264; 2022: 27,074; Growth: 15%), and number of employees (2023: 312; 2022: 308; Growth: 1%) has increased.

The Bank fully complied with the requirements of the National Bank of Georgia.

In particular, as of December 31, 2023:

- CET 1 amounted to GEL 168,527 thousand versus the required GEL 134,256 thousand.
- Tier 1 capital amounted to GEL 198,527 thousand versus the required GEL 162,612 thousand.

- Total regulatory capital amounted to GEL 220,099 thousand versus the required GEL 200,150 thousand.

Other key figures are available in the notes to the financial statements.

Net income amounted GEL 20,241 thousand up 41% year-on-year, driven by an increase in net interest income and FX gains.

Total assets decreased by 11% y/y growth, as a result the total assets amounted to GEL 875 million GEL as at 31 December 2023. The decrease mainly originated from a decrease in Mandatory cash balance with the NBG. The loan portfolio increased by 10% in 2023 compared to the end of 2022 driven by the increase of SME and corporate portfolio.

As of the end of 2023, total customer deposits decreased by 42% vs. the end of 2022, as the bank reduced excessive liquidity and decreased cost of funding.

Corporate governance and risk management

The Bank conducts its risk management activities within the framework of its unified risk management system. The involvement of all governance levels in risk management, clear segregation of authorities and effective communications between different entities facilitate clarity regarding the Bank's strategic and risk objectives, adherence to the established risk appetite and sound risk management.

The Bank's governance structure ensures adequate oversight and accountability, as well as clear segregation of duties. The Supervisory Board has overall responsibility to set the tone at the top of the Board of Directors (the "Board") and monitor compliance with the established objectives, while the Board governs and directs the Bank's daily activities.

The principal risk management bodies of the Bank are: Supervisory Board, the Board of Directors, Risk Committee, Audit Committee, Financial Risk and Portfolio Analysis department, Operations risk department, Credit risk management department, Asset and Liability Management Committee (the "ALMC"), Internal Audit Department, Treasury Department and Credit Committees:

- The Board of Directors has overall responsibility for the Bank's asset, liability and risk management activities, policies and procedures. The Board of Directors establishes the Bank's core values, sets and oversees the execution of the Bank's strategy within a framework of strong and effective risk management and internal controls. In order to effectively implement the risk management system, the Board of Directors delegates individual risk management functions to each of the various decision-making and execution bodies within the Bank.
- The Board of Directors is composed of five Directors, all of them are Executive Directors. The members of Board of Directors are selected based on decision of Supervisory Board. Each of the member has clearly defined roles within the board structure.
  The risk committee considers risk strategies, risks management policies and monitors Bank's compliance with them. It provides recommendations to Supervisory body to bring all risks in accordance with the risk appetites.
- The Audit Committee oversees and challenges in relation to its internal control and risk management systems in relation to the financial reporting process. It is responsible for implementing key accounting policies and facilitating internal and external auditor activities.

The Assets and Liabilities Management Committee (the "ALMC") provides important management information systems and oversight financial risk management process in the Bank. One of the ALMC's goals is to ensure adequate liquidity while managing the Bank's spread between the interest income and interest expense. Investments and operational risk are also major considerations. The Meeting of ALMC is held at least once a month to review monthly reports prepared by Financial Risks and Portfolio Analysis Department. In accordance with the established methodology, the ALMC occasionally reviews the policies and limits of financial risk management limits.

- There are three departments operating in different risk management areas. The Financial Risk and Portfolio Analysis department guides the risk management activities and monitors the major risk trends to ensure that the risk profile complies with the established risk appetites in the areas of financial risks and portfolio analysis. In 2021, a separate operation risk management department was established to manage operational risk issues. Besides, the Credit risk management department is responsible for controlling credit activities and preparing conclusions on credit projects.
- The Internal Audit Department is responsible for the regular audit of the Bank's risk management, internal control and corporate governance processes, with the aim of reducing the levels of operational and other risks, auditing the Bank's internal control systems and detecting infringements or errors on the part of the Bank's departments and divisions. It examines both, the adequacy and the Bank's compliance with those procedures. The Bank's Internal Audit Department discusses the results of all assessments with management and reports its findings and recommendations to the Bank's Audit Committee. The Bank's Internal Audit Department is independent of the Bank's management board. The Head of the Bank's Internal Audit Department is appointed by the Bank's Supervisory Board and reports directly to the Bank's Audit Committee.
- Treasury department is responsible for managing the Bank's assets and liabilities and its overall financial structure and is also primarily responsible for managing funding and liquidity risks of the Bank.
- The Bank has various credit committees (together, the "Credit Committees"), each one supervising and managing the Bank's credit risks in respect of loans for retail, Small/Medium enterprise (the "SME") and corporate loans. These committees are: Large Credit Committee, Small/Medium Credit Committee and three levels of Retail Credit Committees. Each committee in Corporate and SME segments consists of at least one director and head of credit risks department or a director – supervisor of risks. Membership of credit committees in retail segment differs by the level of committee. Above permitted statements are approved by the Board of Directors, the Supervisory Board and / or the relevant Committee of the Parent bank.

Formal policies and procedures have been developed at the Bank level, with the help of the senior management, which explains the way in which risks need to be systematically identified, assessed, quantified, managed, and monitored.

The main risks inherent in the Bank's operations are credit risk, liquidity risk, market risk (including currency risk and interest rate risk) and operational risk. The following is a description of the Bank's risk management policies and procedures in respect to those risks.

Credit risk

For effective credit risk management, the Bank carried out a number of measures, both in the organisational structure and in the management of business processes, which, itself, defined in the risk

management policy and in the guidelines of activities of various departments. All credit products in the Bank are fully compliant with the aforementioned requirements, that are prescribed in Credit Risk management policy and other guidelines of the Bank.

The Bank has a Credit Risk Department, which takes responsibility to identify and manage risks in a timely manner. The functions of that department also includes determination of the risk policy at the Bank and ensuring its full compliance, permanent monitoring the quality of the loan portfolio and monitoring the bank's prudential ratios.

According to the Bank's policy, the following procedures are applied systematically:

- The principle of dividing a portfolio into segments is the maximum homogeneity of the borrower's default in the segment.
- The bank-lending direction is divided into corporate, SME and retail business departments. The criterion for separation is volume of the credit limits, the volume of customer and source of income. The process of customer segmentation is performed by the specialized employees in order to keep maximum level of suitability between segment requirements and customer profile. In corporate banking, responsibilities of sales and analysis are separated from each other.
- Credit limits for potential customers are approved only based on their insolvency.
- To ensure maximum protection of credit risk, all loan applications are reviewed by the Credit Risk Division, which, itself, develops recommendations for the Credit Committee.

Financial risks

Financial risk management policy reflects the risk profile, scale of operations and development plans of the Bank. Financial Risk and Portfolio Analysis department is responsible to manage the financial risks using this financial (currency, interest rate, liquidity, etc.) risk management policies. The main objectives of this policy are to minimize the losses that may arise in various market conditions, also to ensure the existence of sufficient funds to keep liquidity level at the safe layer. One of the main risk management tools is the limits set by the financial counterparty (financial institutes), countries, Expected Shortfall (ES) by foreign currencies, Stop Loss, liquidity Gaps and repricing Interest rate gaps, which determines the size of risk acceptable to the Bank. Reports regarding the utilization of limits are submitted to the Assets and Liabilities Committee monthly. In case of their violation, risk reduction activities are taking place.

Market risk management is regulated by the relevant policies of the Bank where special focus is on currency and interest rate risks. Market risk management policies are coherent with the policy and requirements of the Parent and regulatory body.

Currency risk

The Treasury is the key department for managing the early signs of currency risks, and the Financial Risk and Portfolio Analysis Department is performing permanent monitoring of risks and controls limits. The report of the Asset and Liability Management Committee is submitted on monthly basis using currency positions and limits. In case of their violation, the Committee reviews and takes into account various risk reduction approaches.

In order to manage currency risk, the following limits are defined by the end of 2023: GEL 459 thousand for ES (Expected Shortfall) limit of position in USD, GEL 131 thousand for ES limit of position in EUR, GEL 590 thousand for ES limit of total portfolio, GEL 300 000 for Stop loss limit currency risk.

Financial Risk and Portfolio Analysis Department uses sensitivity gap analysis to assess the interest risk. In addition, the gap analysis sets a limit in relation to the planned net interest income. This information is submitted to the ALMC on a monthly basis. The ALMC set limits at least once a year.

Operational risk

Operational risk management (ORM) is an integral part of the day-to-day operations of the Bank. Financial Risk and Portfolio Analysis Department regularly monitors operational risks in order to avoid them, or to perform activities for hedging or reducing the risk level in accordance with their recommendations. Following to the mentioned steps regular assessment and analysis of risks are performed for the products and policies, which drives possible updates and adjustments within existing recommendations or even establishing new recommendations and policies.

To manage operational risks, annual limits, acceptable for the Bank, are set once a year, in accordance with the structural units for net losses. In addition, each year, the staff rights matrices are prepared for the departments and the software rights matrices are assessed and approved by the Information Security Committee. Besides, the following tools are used to determine the effectiveness of risk control and potential problems: operating loss databases, risk assessment of new products / processes (ORAP), Risk Control Self-Assessment (RCSA), Business Continuity Plan Testing, etc.

Principal risks and uncertainties

Risk management is a critical pillar of the Bank's strategy. To perform it effectively, it is essential to identify emerging risks and uncertainties. The principal risks that could adversely impact on the Bank's performance, financial condition and prospects are presented below.

1. The Bank is exposed to regulatory risk

Financial institutions are highly regulated and face regulatory risk. The regulations and various terms of funding and other arrangements require compliance with certain capital adequacy and other ratios. The local regulator, the NBG, has introduced a capital adequacy framework, which divides the current capital requirements across Pillar 1 and Pillar 2 buffers. Additionally, the NBG can increase the prudential requirements across the whole sector as well as for specific institutions within it. Therefore, the Bank's profitability and performance may be compromised by an increased regulatory burden, including higher capital requirements.

Risk mitigation

Financial analysis department calculates the regulatory ratios. The compliance with capital adequacy ratios set by the NBG is regularly monitored with the Bank's report prepared in accordance with the NBG accounting rules by the risk management bodies. The Bank has also developed a recovery plan, which has been elaborated according to NBG regulation, that includes stress scenario of negative impact on loan portfolio quality and capital adequacy and covers detailed measures to overcome it.

The Bank's capitalisation as of December 31, 2023 stood at 19.47%, 22.94% and 25.43% against the regulatory minimum requirement of 15.51%, 18.79% and 23.12% for CET1, Tier 1 and Total Tier 1 capital, respectively. The ratios are above the respective regulatory minimums.

Additionally, the Bank regularly publishes the information provided within Pillar 3 disclosure report, prepared in accordance with requirements of decree N92/04 of the governance of the NBG on "Disclosure requirements for commercial banks within Pillar 3".

2. The Bank is exposed to concentration risk and credit risk

Despite positive trends, the Bank still has large individual exposures to single-name borrowers whose potential default would entail increased credit losses and high impairment charges. The exposure to the ten largest borrowers stands at 17.9% of total loan portfolio. It is also subject to cyclicality of certain economic sectors. This exposes the Bank to the increased cost of credit risk and impairment charges, if a single large borrower defaults or a material concentration of smaller borrowers' default. The exposure to the 20 largest borrowers stands at 24.5% of the total loan portfolio.

Risk mitigation

The Credit Committees continuously perform the credit quality reviews in order to provide early identification of possible changes in the creditworthiness of the Bank's customers, potential losses and corrective actions needed to reduce the credit risk.

The Bank also manages credit risks by setting industry-specific limits, determining the risk position of a borrower / group of borrowers, permanent monitoring of delinquent loans and formation of coherent reserves to strengthen bank to face potential losses. The Bank also has a credit rating system for business loans, which reflects the level of credit risk of clients.

3. Liquidity risk is inherent in the Bank's operations

Liquidity risk is inherent in banking operations and can be heightened by numerous factors. These include an overreliance on, or an inability to access, a particular source of funding.

Risk mitigation

To assess liquidity risk, the Financial Risk and Portfolio Analysis Department measures and analyses the level of use of limits set by the internal policy for short-term, medium-term, and long-term gaps, in case of their violation, informs the -ALMC, which, makes a decision to ensure sufficient liquidity. Limits are determined in accordance with the periods in relation to the cumulative gap of liquidity to total assets. Besides, other liquidity indicators (LCR, NSFR, early warning, liquid assets to liabilities, loans to assets, average liquidity) are introduced and monitored. The Bank has developed a contingency plan to manage a liquidity crisis situation, which provides an action plan for various crises. There is also a recovery plan in place, which was elaborated according to NBG regulation, that includes liquidity stress scenario and recovery measures for situation of liquidity stress. Bank has elaborated ILAAP (Internal liquidity risk adequacy assessment) report, that describes the whole process of liquidity risk management in the Bank.

Throughout 2023, the Bank was in compliance with the risk appetite limits, including for liquidity. As of As of December 31, 2023, the liquidity coverage ratio stood at 139%(GEL)/229% (FXD)/190% (total) with the corresponding regulatory requirements 75% (GEL)/100% (FXD)/100% (Total), and NSFR stood at 106% with regulatory requirement 100%.

Capital risk management

The Bank manages its capital to ensure that it will be able to continue as a going concern while maximizing the return to stakeholders through the optimization of the debt and equity balance. The management and shareholder have the intention to further develop the Bank and the Bank's management believes that the going concern assumption is appropriate for the Bank due to its sufficient capital adequacy and based on historical experience that short-term obligations will be refinanced in the normal course of business.

In Q1, 2023 CICR buffer was fully restored in accordance with the schedule of NBG. In September of 2023 bank also managed to restore conservation buffer and continues to operate in strong compliance with fully loaded capital buffers. The Bank is actively working to diversify the sources of financing. Overall, the bank has managed to implement all regulatory and internal requirements.

The Bank is well-positioned with strong capital, funding and liquidity resources and it aims to ensure that this remains the case. The Bank also continues to work with Government of Georgia and NBG to take appropriate actions to manage this process.

The adequacy of the Bank's capital is monitored using the ratios established by the NBG in supervising the Bank. The compliance with capital adequacy ratios set by the NBG is monitored monthly with the Bank's standalone reports prepared in accordance with the NBG accounting rules.

According to the NBG regulations, commercial banks have to:

a) Hold the minimum level of Regulatory Capital according to the following schedule:

- 50,000 thousand GEL as at December 31, 2022
- 50,000 thousand GEL as at December 31, 2023

b) Maintain ratios of Common Equity Tier 1 Capital, Tier 1 Capital and Regulatory Capital to the risk-weighted assets at or above the prescribed minimum of levels throughout the reporting period.

The Bank had to maintain minimum Capital Requirements in accordance with the Regulation on capital Adequacy Requirements for Commercial Banks, compatible with framework established by Basel committee of banking supervision.
Pillar 1 minimum requirements are as follows:

- CET 1 – 4.5%
- Tier 1 Capital – 6%
- Regulatory Capital adequacy ratio - 8%

1. Pillar 1 buffers include:

- The Capital Conservation ("CC") buffer;

- The Systemic Risk ("SR") buffer applied to systematically important banks;
- The Countercyclical Capital ("CCC") buffer.

Adjustments to the Pillar 1 buffers are at NBG's discretion.

2. Pillar 2 buffers include:

- The Currency Induced Credit Risk ("CICR") buffer that is effective from December 31, 2017 for un-hedged FX loans denominated in foreign currencies;
- The Concentration Risk ("CR") buffer that will be introduced for sectoral and single borrower exposure;
- The Net Stress ("NS") buffer that will be introduced based on stress testing results provided by the Bank;
- Net General Risk-assessment Program ("GRAPE") buffer defined by the NBG and applied based on the bank's specific risks.
- Credit Risk Adjustment ("CRA") buffer which was introduced from 2023 within regulatory transition to IFRS reporting standard. The CRA buffer was implemented as a Pillar 2 requirement and was fully set on CET 1 capital.

The summary of the Capital Adequacy ratio requirements set under the Capital Adequacy Framework effective as at December 31, 2023 and 2022 are as follows:

Capital to the Risk-Weighted Assets	**Pillar 1**				***Pillar 2***				**December 31, 2023**
	Requirements	**Pillar 1 buffers**					**Pillar 2 buffers**		**Total minimum requirements**
		CC	**SR**	**CCC**	**CICR**	**CR**	**NS**	**GRAPE**	**CRA**	
Common Equity Tier 1 Capital ratio	4.50%	0%	0%	0%		0.73%	0.00%	1.85%	3.28%	15.51%
Tier 1 Capital ratio	6.00%	0%	n/a	n/a	2.66%	0.97%	0.00%	2.48%	3.28%	18.79%
Total Regulatory Capital ratio	8.00%	0%	n/a	n/a	3.56%	1.3%	0.00%	3.3%	3.28%	23.12%

Capital to the Risk-Weighted Assets	**Pillar 1**				**Pillar 2**				**December 31, 2022**
	Requirements	**Pillar 1 buffers**					**Pillar 2 buffers**		**Total minimum requirements**
		CC	**SR**	**CCC**	**CICR**	**CR**	**NS**	**GRAPE**	**GRAPE**	
Common Equity Tier 1 Capital ratio	4.50%	0%	0%	0%		0.27%	0.00%	1.49%	n/a	6.75%
Tier 1 Capital ratio	6.00%	0%	n/a	n/a	0.49%	0.36%	0.00%	1.98%	n/a	9.00%
Total Regulatory Capital ratio	8.00%	0%	n/a	n/a	0.65%	0.61%	0.00%	3.3%	n/a	12.78%

Commencing from January 1, 2023, supervisory reporting transitioned to the International Financial Reporting Standards (IFRS). The Bank ensures compliance with supervisory regulations through IFRS-based numbers and approaches. As of December 31, 2023, and 2022, the Capital Adequacy Ratios, from the Bank's reports following the NBG accounting rules and the Capital Adequacy Framework, stand as follows:

	December 31, 2023	December 31, 2022
Share capital	76,000	76,000
Revaluation reserve	1,840	1,864
Retained earnings for capital adequacy	97,969	48,904
Deductions from Common Equity Tier 1 Capital	(5,442)	(5,183)
Common Equity Tier 1 Capital	**168,527**	**119,720**
Additional Tier 1 Capital	30,000	-
Tier 1 Capital	**198,527**	**119,720**
Convertible subordinated debts	**21,572**	**27,020**
General loan loss provisions (up to 1.25 % of risk–weighted assets)	**n/a**	**10,450**
Total regulatory capital	**220,099**	**157,191**
Risk weighted assets	**865,590**	**924,978**
Common Equity Tier 1 Capital Adequacy Ratio	19.47%	12.94%
Tier 1 Capital Adequacy Ratio	22.94%	12.94%
Total regulatory capital adequacy Ratio	25.43%	16.99%

As at December 31, 2023 in the computation of total regulatory capital for capital adequacy purposes, paid preferred shares are included as additional Tier 1.

Subordinated debt is only eligible for payment in a liquidation scenario once the obligations of higher-priority creditors have been satisfied. This type of debt is categorized in the Bank's Tier 2 capital, adjusted for the relevant amortized amount.

As at December 31, 2023 and 2022, the Bank had complied in full with all its externally imposed capital requirements.

From 1 January 2023, the calculation of regulatory capital requirements are based on international financial reporting standards.

Human resource management

The management of the Bank promotes high ethical standards, values, and respects human rights, encourages its employees to act with integrity and responsibility towards each other and customers, partners, and community. The Bank has implemented a set of internal policies, procedures and closely monitors their execution.

Code of Ethics and Code of Conduct - regulate employee rights and responsibilities and set appropriate relationship norms and principles. The Bank’s employees are expected to act honestly and fairly at all times and to comply with both the spirit and intent of all laws. All employees are responsible for ensuring that the working environment is free of any form of harassment, discrimination (including gender, age, physical disability or religious affiliations) or inappropriate behaviour.

Compliance with the Bank’s Code of Ethics and Code of Conduct is monitored by the Human Resource Department. Periodic audits are also conducted by the Internal Audit Department in order to identify any breach or misconduct in relation to compliance with these policies.

The labour organisation system of the personnel is based on the labour legislation of Georgia, the Law on Commercial Banks Activities, and other regulatory acts of the National Bank of Georgia.

The main areas of Personnel Policy are as follows:

- Improvement of the organisational structure, human resource planning;
- Selection and placement of employees;
- Staff training and development;
- Management of the competence and motivation of workers, job compensation;
- Formation of corporate culture and social support of the employees.

Transparent and flexible incentive system operates in the form of monthly incentive bonuses in order to increase the efficiency of the staff in achieving common goals at the Bank. This bonus depends on the fulfilment of plans in terms of net profit. Performance-based bonuses for SME and retail front office employees were awarded monthly and back-office employees were awarded for three quarters, which was in accordance with the Bank's financial results.

Back office employees including middle management were awarded with annual bonus based on bank financial performance for the year 2023. At the year end all employees of the Bank were awarded with bonus in connection of "Independence day of Republic of Kazakhstan".

In accordance with the Bank's Internal Policy, employees will be provided with the financial assistance during pregnancy, childbirth and childcare.

In 2023 conducted training with purpose of strengthen the sales skills of Bank's front office employees (cashier-operator, banker, branch deputy manager).

The Bank employees participated in various individual educational events, forums and conferences organised by various companies, including the NBG and the Parent.

Corporate responsibility

During the year 2023, the Bank participated in the following promotions:

- Association "Catharsis" - a non-governmental organisation supporting socially vulnerable citizens - financing a free lunch in October (Tbilisi) also on Easter and New year public holidays monetary assistance (Zestafoni,Tbilisi);
- In 2023 the Bank became WEP's signatory and in December, 2023 head of Internal Audit Department attended seminar on Women's Empowerment Principles (WEPs) – Equality means business.

On behalf of the Management:

Nikoloz Geguchadze
General Director

March 4, 2024
Tbilisi, Georgia

Deloitte & Touche LLC
Tax ID: 204422240
City Tower Business Center
70 Vazha-Pshavela Ave.
Tbilisi, 0186, Georgia

Tel: +995 (32) 224 45 66
Fax: +995 (32) 224 45 69
deloitte.ge

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

To the Shareholders and the Supervisory Board of Joint Stock Company Halyk Bank Georgia:

Opinion

We have audited the financial statements of Joint Stock Company Halyk Bank Georgia (the "Bank"), which comprise the statement of financial position as at December 31, 2023, and the statement of profit or loss and other comprehensive income, the statement of changes in equity and the statement of cash flows for the year then ended, and notes to the financial statements, including a summary of material accounting policies.

In our opinion, the accompanying financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of the Bank as at December 31, 2023, and its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with International Financial Reporting Standards ("IFRSs").

Basis for Opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing ("ISAs"). Our responsibilities under those standards are further described in the *Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements* section of our report. We are independent of the Bank in accordance with the International Ethics Standards Board for Accountants '*International Code of Ethics for Professional* Accountants (including International Independence Standards) (the "IESBA Code") and we have fulfilled our ethical responsibilities in accordance with these requirements and the IESBA Code. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the "Deloitte organization"). DTTL (also referred to as "Deloitte Global") and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

© 2024 Deloitte & Touche LLC. All rights reserved.

Deloitte.

Key Audit Matters

Key audit matters are those matters that, in our professional judgment, were of most significance in our audit of the financial statements of the current period. These matters were addressed in the context of our audit of the financial statements as a whole, and in forming our opinion thereon, and we do not provide a separate opinion on these matters.

Why the matter was determined to be a key audit matter	**How the matter was addressed in the audit**
Collective assessment of the expected credit losses on loans to customers As disclosed in Note 9 to the financial statements, the gross value of loans and advances to customers ("loans") amounted to GEL 723,753 thousand including GEL 619,844 thousand subject to collective impairment assessment, which comprise 86% of total gross loans with related allowances for expected credit losses of GEL 11,730 thousand as at 31 December 2023. Depending on the significance of loans, the management determines the expected credit losses ("ECL") on a collective or individual basis. Due to the significance and subjectivity of judgements used by management of the Bank and the volume of loans assessed on a collective basis, we identified the collective assessment of expected credit losses as a key audit matter. In particular, we focused on the underlying information used in the ECL on loans assessed on a collective basis, which may include errors. The errors in the underlying information used in the ECL might affect the risk factors such as probability of default (PD), loss given default data (LGD), exposure at default (EAD), migration matrix based on statistics of defaults and loss rates.	We obtained our understanding of the processes and relevant control procedures over ECL provisioning, in particular, identification of significant increase in credit risk ("SICR" or "stage 2") and credit-impaired loans ("stage 3"), and the ECL modelling, and whether their stages are properly identified in the ECL calculation model. We also assessed the Group's impairment methodology for compliance with the requirements of IFRS 9. For loans collectively assessed for impairment, with the assistance of credit risk specialists, we assessed the integrity and mathematical accuracy of the ECL models. We challenged the reasonableness of the methodology on collective loan loss provisioning and its compliance with IFRS 9 Financial Instruments requirements. We tested, on a sample basis, the accuracy and completeness of input data in the models, including principle balances, allocation of loans by days in arrears, and checked other model's parameters, such as, restructuring events, maximum overdue days per client and collateral values.

Why the matter was determined to be a key audit matter	How the matter was addressed in the audit
Individual assessment of the expected credit losses on loans to customers As at 31 December 2023, the Bank's gross loans assessed for impairment on an individual basis amounted to GEL 103,909 thousand, which accounts for 14% of total gross loans. The related ECL comprised GEL 7,749 thousand. The appropriate identification of stage of impairment for individually assessed loans require considerable judgement in relation to the quantitative and qualitative information. Individual assessment of ECL for individually significant loans involves an analysis of financial performance of the borrower, overdue of interest or principal or restructuring events, including determining whether a significant increase in credit risk or credit impairing events have occurred on loans since their initial recognition. Additionally, for significant loans at stage 2 and 3 the analysis involves estimation of future cash flows under the different scenarios weighted for their probabilities. Information used for such analysis includes expected value of collateral, costs and time required to sell the collateral. Allowance for ECL is determined to be a key audit matter due to the significance of Loans and advances to customers' balances and the degree of judgement and estimation uncertainty, as discussed in Notes 6, 9 and Note 28 to the financial statements.	For individually assessed loans we analysed the appropriateness of loans' staging by selecting a sample from these loans and testing whether conditions, including existence of overdue days, restructuring and current financial performance of the borrower for classification into respective stages were met. On a sample basis, we re-performed calculations of allowances for ECL for individually significant loans in stages 2 and 3, including reviewing the bank's documented credit assessment of the borrowers, and challenging assumptions underlying the ECL calculation, including future cash flow projections and the market valuation of collateral, agreeing to available market and internal information. We evaluated the adequacy and completeness of disclosures in the consolidated financial statements relating to the loans to customers in accordance with IFRS requirements.

Deloitte.

Other Information

Management is responsible for the other information. The other information comprises the management report prepared in accordance with the requirements of the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing, but does not include the financial statements and our auditor's report thereon.

Our opinion on the financial statements does not cover the other information and we do not express any form of assurance conclusion thereon.

In connection with our audit of the financial statements, our responsibility is to read the other information and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the financial statements, or our knowledge obtained in the audit or otherwise appears to be materially misstated. If, based on the work we have performed on the other information obtained prior to the date of this auditor's report, we conclude that there is a material misstatement of this other information, we are required to report that fact. We have nothing to report in this regard.

Responsibilities of Management and Those Charged with Governance for the Financial Statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with IFRSs, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, management is responsible for assessing the Bank's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless management either intends to liquidate the Bank or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Those charged with governance are responsible for overseeing the Bank's financial reporting process.

Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably

be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with ISAs, we exercise professional judgment and maintain professional scepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Bank's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Bank's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Bank to cease to continue as a going concern.
- Evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

We also provide those charged with governance with a statement that we have complied with relevant ethical requirements regarding independence, and to communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on our independence, and where applicable, actions taken to eliminate threats or safeguards applied.

From the matters communicated with those charged with governance, we determine those matters that were of most significance in the audit of the financial statements of the current period and are therefore the key audit matters. We describe these matters in our auditor's

Deloitte.

report unless law or regulation precludes public disclosure about the matter or when, in extremely rare circumstances, we determine that a matter should not be communicated in

our report because the adverse consequences of doing so would reasonably be expected to outweigh the public interest benefits of such communication.

Report on Other Legal and Regulatory Requirements

Management is responsible for the preparation of the management report in accordance with the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of the management report that is free from material misstatement, whether due to fraud or error.

We performed procedures with respect to whether the management report is prepared in accordance with the requirements of Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing and includes the information required by the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing.

We have selected and performed procedures based on our judgment, including but not limited to inquiries, analysis and review of documentation, comparison of the Bank's policies, procedures, methodologies and reported information with the requirements of the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing, as well as recalculations, comparisons and reconciliations of numeric values and other information.

In our opinion:

- The management report for the year ended December 31, 2023 is prepared in accordance with the requirements of the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing;
- The management report for the year ended December 31, 2023 includes the information required by the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing;
- The information provided in the management report for the year ended December 31, 2023 is consistent, in all material respects, with the financial statements for the year ended December 31, 2023.

The engagement partner on the audit resulting in this independent auditor's report is Shota Nanitashvili.

Shota Nanitashvili
on behalf of Deloitte and Touche LLC

Deloitte & Touche

Tbilisi, Georgia
March 4, 2024

JOINT STOCK COMPANY HALYK BANK GEORGIA

STATEMENT OF FINANCIAL POSITION
FOR THE YEAR ENDED DECEMBER 31, 2023
(in thousands of Georgian Lari)

	Notes	December 31, 2023	December 31, 2022
ASSETS:			
Cash and cash equivalents	7	33,941	132,273
Mandatory cash balance with the NBG	8	63,338	129,648
Due from financial institutions		14,805	1,115
Loans to customers	9	704,274	642,391
Investments in equity instruments measured at fair value through other comprehensive income		54	54
Investments in debt instruments measured at amortised cost	10	17,338	17,323
Assets classified as held for sale		-	8,346
Property and equipment*	11	16,277	16,770
Intangible assets		5,442	5,184
Current income tax asset		-	80
Other assets	12	47,860	31,023
TOTAL ASSETS		**903,329**	**984,207**
LIABILITIES:			
Due to financial institutions	13	430,768	429,565
Deposits by customers	14	193,055	331,888
Debt securities issued	15	5,062	23,606
Lease liability*	16	1,473	2,252
Provisions	21	354	191
Current Income Tax Liability		4,951	-
Deferred income tax liabilities	25	330	3,531
Subordinated debt	17	26,965	27,091
Other liabilities	18	4,561	10,514
TOTAL LIABILITIES		**667,519**	**828,638**
EQUITY:			
Share capital	19	136,000	76,000
Revaluation reserve		1,841	1,864
Retained earnings		97,969	77,705
TOTAL EQUITY		**235,810**	**155,569**
TOTAL LIABILITIES AND EQUITY		**903,329**	**984,207**

* Rights-of-use assets included in property and equipment as disclosed in Note 11.

On behalf of the Management Board:

Nikoloz Geguchadze
General Director

March 4, 2024
Tbilisi, Georgia

Ekaterina Rusitashvili
Chief Accountant

March 4, 2024
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 23-87 form an integral part of these financial statements.

JOINT STOCK COMPANY HALYK BANK GEORGIA

STATEMENT OF PROFIT OR LOSS AND OTHER COMPREHENSIVE INCOME
FOR THE YEAR ENDED DECEMBER 31, 2023
(in thousands of Georgian Lari)

	Notes	2023	2022
Interest income calculated using the effective interest rate method	20	65,526	62,354
Other interest income	20	3,621	2,871
Interest expense	20	(29,388)	(30,171)
Net interest income before impairment losses		**39,759**	**35,054**
(Loss)/recovery of the allowance for expected credit losses on interest bearing assets	21	(404)	4,380
Net interest income		**39,355**	**39,434**
Fee and commission income	22	2,367	2,455
Fee and commission expense	22	(2,585)	(2,645)
Modification loss on loans to customers		(50)	(278)
Net gain on financial assets at fair value through profit or loss		100	2,623
Net gain/(loss) on foreign exchange operations	23	6,888	(309)
Recovery/(loss) of Impairment losses on non-financial assets	21	525	(1,716)
Allowance for credit losses on non-interest-bearing assets	21	(5)	(59)
(Loss)/recovery of provision for other assets/liabilities	21	(163)	174
Net non-interest income		**7,077**	**245**
Operating income		**46,432**	**39,679**
Other income		602	81
Operating expenses	24	(22,961)	(20,527)
Profit before income tax		**24,073**	**19,233**
Income tax expense	25	(3,832)	(4,775)
Profit for the year		**20,241**	**14,458**
Other comprehensive income:			
Items that will not be reclassified subsequently to profit or loss:			
Loss on revaluation of property	11	-	(85)
Income tax related to revaluation of property		-	12
Other comprehensive loss, net of income tax		-	**(73)**
Total comprehensive income		**20,241**	**14,385**
Basic earnings per share		**190**	**190**

On behalf of the Management Board:

Nikoloz Geguchadze
General Director

March 4, 2024
Tbilisi, Georgia

Ekaterina Rusitashvili
Chief Accountant

March 4, 2024
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 23-87 form an integral part of these financial statements.

JOINT STOCK COMPANY HALYK BANK GEORGIA

STATEMENT OF CHANGES IN EQUITY
FOR THE YEAR ENDED DECEMBER 31, 2023
(in thousands of Georgian Lari)

	Note	Share capital	Property revaluation reserve	Retained earnings	Total equity
January 1, **2022**		**76,000**	**1,960**	**63,225**	**141,185**
Profit for the period		-	-	14,457	14,457
Release of revaluation reserve due to depreciation of previously revalued assets		-	(23)	23	-
Other comprehensive loss, net of income tax		-	(73)	-	(73)
December 31, 2022		**76,000**	**1,864**	**77,705**	**155,569**
Preferred shares	19	60,000	-	-	60,000
Profit for the period		-	-	20,241	20,241
Release of revaluation reserve due to depreciation of previously revalued assets		-	(23)	23	-
December 31, 2023		**136,000**	**1,841**	**97,969**	**235,810**

On behalf of the Management Board:

Nikoloz Geguchadze
General Director

March 4, 2024
Tbilisi, Georgia

Ekaterina Rusitashvili
Chief Accountant

March 4, 2024
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 23-87 form an integral part of these financial statements.

JOINT STOCK COMPANY HALYK BANK GEORGIA

STATEMENT OF CASH FLOWS
FOR THE YEAR ENDED DECEMBER 31, 2023
(in thousands of Georgian Lari)

	Note	2023	2022
CASH FLOWS FROM OPERATING ACTIVITIES			
Interest Income received		70,025	67,151
Interest expense paid		(26,949)	(26,609)
Foreign exchange gain realized		7,047	5,350
Fee and commission income received		2,361	2,453
Fee and commission expense paid		(2,585)	(2,645)
Other income received		602	81
Operating expenses paid		(19,658)	(17,474)
Cash flows from operating activities before changes in operating assets and liabilities		**30,843**	**28,307**
Changes in operating assets and liabilities:			
(Increase)/decrease in operating assets:			
Mandatory cash balance with the NBG		65,126	(43,510)
Due from financial institutions		(13,518)	(398)
Loans to customers		(55,121)	14,820
Other assets		18,231	(8,434)
(Decrease)/increase in operating liabilities:			
Due to financial institutions		7,365	3,940
Deposits by customers		(134,277)	(33,754)
Other liabilities		(4,349)	3,843
Cash outflow from operations		**(85,700)**	**(35,186)**
Income taxes paid		(2,002)	(4,230)
Net cash outflow from operating activities		**(87,702)**	**(39,416)**
CASH FLOWS FROM INVESTING ACTIVITIES			
Purchase of property and equipment	11	(1,548)	(820)
Proceeds from disposal of property and equipment		131	1
Purchase of intangible assets		(978)	(1,340)
Net cash outflow from investing activities		**(2,395)**	**(2,159)**
CASH FLOWS FROM FINANCING ACTIVITIES			
Issue of preferred shares	19	30,000	-
Proceeds from loans from the parent*	13	355,659	138,311
Repayment of loans from the parent*	13	(307,957)	(142,239)
Proceeds from the deposits from parent*	13	124,437	157,712
Repayment of deposits from parent*	13	(191,672)	(91,605)
Proceeds from debt securities		(19,363)	10,522
Repayment of lease liabilities	15	(958)	(975)
Net cash (outflow)/inflow from financing activities		**(9,854)**	**71,726**
Effect of exchange rate changes on cash and cash equivalents		1,619	(14,047)
Net (decrease)/increase in cash and cash equivalents		**(98,332)**	**16,104**
Cash and cash equivalents, beginning of the year	7	**132,273**	**116,169**
Cash and cash equivalents, end of the year	7	**33,941**	**132,273**

*Included in due to financial institutions, presented in the statement of the financial position.

On behalf of the Management Board:

Nikoloz Gegucnadze
General Director

March 4, 2024
Tbilisi, Georgia

Ekaterina Rusitashvili
Chief Accountant

March 4, 2024
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 23-87 form an integral part of these financial statements.

1. Organisation

Halyk Bank Georgia (the "Bank") is a joint stock company, which was incorporated in Georgia on January 29, 2008. The Bank is regulated by the National Bank of Georgia (the "NBG") and conducts its business under general license number 0110246. The Bank's primary business consists of commercial activities, trading with securities, foreign currencies, originating loans and guarantees and deposit taking.

The registered office of the Bank is located on 74 Kostava Street, Tbilisi, Georgia. As at December 31, 2023 and 2022 the Bank had 9 and 9 branches/service points respectively, operating in Georgia.

As at December 31, 2023 and 2022 the following shareholders owned the issued shares of the Bank:

	December 31, 2023	December 31, 2022
First level shareholder:		
JSC Halyk Bank Kazakhstan	100%	100%
Total	**100%**	**100%**

Main shareholders of JSC Halyk Bank Kazakhstan is JSC Holding ALMEX. JSC Halyk Bank Kazakhstan is ultimately controlled by Timur Kulibayev and Dinara Kulibayeva.

These financial statements were authorised for issue on March 4, 2024 by the Management Board.

2. Basis of preparation

These financial statements have been prepared in accordance with International Financial Reporting Standards ("IFRSs").

These financial statements have been prepared on the assumption that the Bank is a going concern and will continue in operation for the foreseeable future. In making this assumption, the management considered the Bank's financial position, current intentions, profitability of operations and access to financial resources.

The parent, JSC Halyk Bank Kazakhstan demonstrates its commitment to continue the financing the Bank's operations. The commitment is evidenced by the provision of financing in the form of increased capital and issued loans to the Bank during 2023 as well as the receipt of comfort letter dated January 15, 2024 on which the parent expresses the readiness to support the operations for the Bank.

The Bank's management believes that based on current forecasts and measures, the Bank has enough funds to continue its activities in the foreseeable future.

These financial statements have been prepared on the historical cost basis except for certain properties that are measured at revalued amounts at the end of each reporting period, as explained in the accounting policies below. Historical cost is generally based on the fair value of the consideration given in exchange for goods and services.

Fair value is the price that would be received to sell an asset or paid to transfer a liability in an orderly transaction between market participants at the measurement date, regardless of whether that price is directly observable or estimated using another valuation technique. In estimating the fair value of an asset or a liability, the Bank takes into account the characteristics of the asset or liability if market participants would take those characteristics into account when pricing the asset or liability at the measurement date. Fair value for measurement and/or disclosure purposes in these financial statements is determined on such a basis.

In addition, for financial reporting purposes, fair value measurements are categorised into Level 1, 2 or 3 based on the degree to which the inputs to the fair value measurements are observable and the significance of the inputs to the fair value measurement in its entirety, which are described as follows:

- Level 1 inputs are quoted prices (unadjusted) in active markets for identical assets or liabilities that the entity can access at the measurement date;
- Level 2 inputs are inputs, other than quoted prices included within Level 1, that are observable for the asset or liability, either directly or indirectly; and
- Level 3 inputs are unobservable inputs for the asset or liability.

The Bank is registered in Georgia and maintains its accounting records in accordance with Georgian laws and regulations.

The Bank presents its statement of financial position broadly in order of liquidity. An analysis regarding recovery or settlement within 12 months after the statement of financial position date (current) and more than 12 months after the statement of financial position date (non-current) is presented in Note 28.

Functional currency

Items included in the financial statements of the Bank are measured using the currency of the primary economic environment in which the Bank operates ("the functional currency"). The functional currency of the Bank is the Georgian Lari ("GEL"). The presentation currency of the financial statements of the Bank is the GEL. All values are rounded to the nearest thousand Lari, except when otherwise indicated.

Offset

Financial assets and financial liabilities are offset and the net amount reported in the statement of financial position only when there is a legally enforceable right to offset the recognised amounts and there is an intention to settle on a net basis, or to realize the assets and settle the liability simultaneously. Income and expense is not offset in the statement of profit or loss and other comprehensive income unless required or permitted by any accounting standard or interpretation, and as specifically disclosed in the accounting policies of the Bank.

The principal accounting policies adopted are set out in Note 5.

3. Operating environment

The Bank operates in Georgia, making it susceptible to changes in the economic and business landscape, as well as challenges in the Georgian financial market, which is characteristic of an emerging market. The legal, tax, and regulatory frameworks are evolving, subject to various interpretations and frequent changes, contributing to the difficulties faced by businesses in Georgia. The financial statements reflect the management's evaluation of how the Georgian business environment impacts the Bank's operations and financial position, though the future business environment may differ.

After a decline in 2020 due to the COVID-19 pandemic, economic growth rebounded. In 2023, Georgia's economy grew by 7.5 percent. The financial sector continues to lend smoothly to the economy, but stability risks have increased due to the Russia-Ukraine conflict and sanctions on Russia, leading to supply chain disruptions and inflationary pressures. The National Bank of Georgia has indicated readiness to intervene to mitigate market turbulence, as in previous years, when the Government together with the National Bank of Georgia (NBG) provided the necessary assistance to the business and financial sector because of pandemic.

Efforts to reduce reliance on the Russian economy have been made, redirecting trade flows to more stable markets in the EU and Asia. Georgia’s economic dependence on Russia has decreased compared to 2022. Despite uncertainties stemming from the pandemic and the Russia-Ukraine conflict, non-financial companies have shown resilience. Although, several major sectors of the Georgian economy, remain dependent on the Russian and Ukrainian markets, efforts to diversify have been made.

The Bank continually evaluates how the aforementioned external factors affect its financial statements Bank’s operations, activities and demand for services were not affected in 2023. Analysis of loan portfolio has been performed to identify all clients which have some links to conflicting States (citizenship, address, income source) and their share is immaterial.

Additionally, inflation in 2023, the inflation rate in Georgia decreased by more than double. In 2023, the inflation is 2.47%, with the expectancy of a slight increase in the next several years, targeting the 3% stable inflation as it is considered the optimal inflation rate for Georgia. The National Bank has lowered the monetary policy rate from 11% to 9%, and future projections suggest it will dip below 7% by 2026, which will spur lending in local currency, fostering economic growth in the foreseeable future.

Overall, the Bank operates in a favorable macroeconomic environment, with reduced economic leverage allowing for healthy lending growth. Additionally, the local currency remains strong, and international reserves are at adequate levels, supporting the Bank's strong performance.

4. Application of new and revised international financial reporting standards (IFRSs)

In the current year, the Bank has applied the below amendments to IFRS Standards and Interpretations issued by the Board that are effective for an annual period that begins on or after January 1, 2023. Their adoption has not had any material impact on the disclosures or on the amounts reported in these financial statements.

Amendments to IAS 1 Presentation of Financial Statements and IFRS Practice Statement 2 Making Materiality Judgements— Disclosure of Accounting Policies	The Bank has adopted the amendments to IAS 1 for the first time in the current year. The amendments change the requirements in IAS 1 with regard to disclosure of accounting policies. The amendments replace all instances of the term 'significant accounting policies' with 'material accounting policy information'. Accounting policy information is material if, when considered together with other information included in an entity's financial statements, it can reasonably be expected to influence decisions that the primary users of general purpose financial statements make on the basis of those financial statements. The supporting paragraphs in IAS 1 are also amended to clarify that accounting policy information that relates to immaterial transactions, other events or conditions is immaterial and need not be disclosed. Accounting policy information may be material because of the nature of the related transactions, other events or conditions, even if the amounts are immaterial. However, not all accounting policy information relating to material transactions, other events or conditions is itself material.
Amendments to IAS 8 Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors—Definition of Accounting Estimates	The Bank has adopted the amendments to IAS 8 for the first time in the current year. The amendments replace the definition of a change in accounting estimates with a definition of accounting estimates. Under the new definition, accounting estimates are "monetary amounts in financial statements that are subject to measurement uncertainty". The definition of a change in accounting estimates was deleted

New and revised Standards in issue but not yet effective

At the date of authorization of these financial statements, the Bank has not applied the following new and revised IFRS standards that have been issued but are not yet effective:

Amendment to IFRS 16	Lease Liability in a Sale and Leaseback
Amendments to IAS 7 and IFRS 7	Supplier Finance Arrangements
Amendments to IAS 1	Non-current Liabilities with Covenants
Amendments to IAS 1	Classification of Liabilities as Current or Non-current
Amendments to IFRS 10 and IAS 28	Sale or Contribution of Assets between an Investor and its Associate or Joint Venture

The management do not expect that the adoption of the Standards listed above will have a material impact on the financial statements of the Bank in future periods.

5. The material accounting policies

The material accounting policies are set out below:

Recognition of interest income and expense

Interest income and expense are recognised in profit or loss using the effective interest method by applying the effective interest rate.

Interest income is calculated by applying the effective interest rate to the gross carrying amount of a financial asset except for:

- Purchased or originated credit-impaired financial assets. For those financial assets, the Bank applies the credit-adjusted effective interest rate to the amortised cost of the financial asset from initial recognition.

- Financial assets that are not purchased or originated credit-impaired financial assets but subsequently have become credit-impaired financial assets. For those financial assets, the Bank applies the effective interest rate to the amortised cost of the financial asset in subsequent reporting periods.

The effective interest rate is the rate that exactly discounts estimated future cash payments or receipts through the expected life of the financial asset or financial liability to the gross carrying amount of a financial asset or to the amortised cost of a financial liability.

When calculating the effective interest rate, the Bank estimates the expected cash flows by considering all the contractual terms of the financial instrument excluding expected credit losses. The calculation includes all fees and points paid or received between parties to the contract that are an integral part of the effective interest rate, transaction costs, and all other premiums or discounts.

Recognition of fee and commission income

Fee and commission income is recognised to reflect the transfer of services to customers at an amount that reflects the consideration that is expected to be received in exchange for such services. The Bank identifies the performance obligation, i.e. the services agreed with the customer, and the consideration, and recognises income in line with the transfer of services, the performance obligation, agreed with the customer.

For each performance obligation identified, the Bank determines at contract inception whether it satisfies the performance obligation over time or at a point in time, and whether the consideration is fixed or variable. The consideration is subsequently allocated to the identified performance obligation.

Financial instrument origination fees are deferred, together with the related direct costs, and recognised as an adjustment to the effective interest rate of the financial instrument.

Where it is probable that a loan commitment will lead to a specific lending arrangement, the loan commitment fees are deferred, together with the related direct costs, and recognised as an adjustment to the effective interest rate of the resulting loan. Where it is unlikely that a loan commitment will lead to a specific lending arrangement, the loan commitment fees are recognised in profit or loss over the remaining period of the loan commitment. Where a loan commitment expires without resulting in a loan, the loan commitment fee is recognised in profit or loss on expiry. Loan servicing fees are recognised as revenue as the services are provided.

Plastic cards operations fee and commission income include interchange income from credit and debit card transactions and are recognized at a point in time upon settlement by the associated network. Other card-related fees are recognized at a point in time upon completion of the transaction. Other banking fees include fees for various transactional banking activities such as bank transfers, and other transactional services. These fees are recognized in a manner that reflects the timing of when transactions occur and as services are provided.

All other fee and commissions are recognised when services are provided.

Financial instruments

Initial recognition of financial instruments

Financial assets and financial liabilities are recognised in the Bank's financial position when the Bank becomes a party to the contractual provisions of the instrument.

Recognised financial assets and financial liabilities are initially measured at fair value. Transaction costs that are directly attributable to the acquisition or issue of financial assets and financial liabilities (other than financial assets and financial liabilities at FVTPL) are added to or deducted from the fair value of the financial assets or financial liabilities, as appropriate, on initial recognition.

Transaction costs directly attributable to the acquisition of financial assets or financial liabilities at FVTPL are recognised immediately in profit or loss.

If the transaction price differs from fair value at initial recognition, the Bank accounts for such difference as follows:

- If fair value is evidenced by a quoted price in an active market for an identical asset or liability or based on a valuation technique that uses only data from observable markets, then the difference is recognised in profit or loss on initial recognition (i.e. day 1 profit or loss).
- In all other cases, the fair value will be adjusted to bring it in line with the transaction price (i.e. day 1 profit or loss will be deferred by including it in the initial carrying amount of the asset or liability).

After initial recognition, the deferred gain or loss will be released to profit or loss on a rational basis, only to the extent that it arises from a change in a factor (including time) that market participants would take into account when pricing the asset or liability.

Financial assets

Classification and subsequent measurement

On initial recognition, a financial asset is classified into one of the following measurement categories: amortised cost; fair value through other comprehensive income (FVOCI); or fair value through profit or loss (FVTPL).

A financial asset is measured at amortised cost if it meets both of the following conditions and is not designated as at FVTPL:

- The asset is held within a business model whose objective is to hold assets to collect contractual cash flows; and
- The contractual terms of the financial asset give rise on specified dates to cash flows that are solely payments of principal and interest ("SPPI") on the principal amount outstanding.

A financial asset is measured at FVOCI if it meets both of the following conditions and is not designated as at FVTPL:

- The asset is held within a business model whose objective is achieved by both collecting contractual cash flows and selling financial assets; and
- The contractual terms of the financial asset give rise on specified dates to cash flows that are solely payments of principal and interest on the principal amount outstanding.

The Bank's financial assets classified into the measurement categories are as following:

Financial assets	Business model	SPPI	Measurement category
Cash and cash equivalents	Hold to collect contractual cash flows	Cash flows are solely payments of principal and interest	Amortised Cost
Mandatory cash balance with the NBG	Hold to collect contractual cash flows	Cash flows are solely payments of principal and interest	Amortised Cost
Due from financial institutions	Hold to collect contractual cash flows	Cash flows are solely payments of principal and interest	Amortised Cost
Investments in debt instruments	Hold to collect contractual cash flows	Cash flows are solely payments of principal and interest	Amortised Cost
Investments in equity instruments	Other business model	Cash flows are not solely payments of principal and interest	FVOCI
Loans to customers	Hold to collect contractual cash flows	Cash flows are solely payments of principal and interest	Amortised Cost
Other receivables	Hold to collect contractual cash flows	Cash flows are solely payments of principal and interest	Amortised Cost

Business model assessment

The Bank makes an assessment of the objective of the business model in which a financial asset is held at a portfolio level because this best reflects the way the business is managed and information is provided to management. The information considered includes:

- The stated policies and objectives for the portfolio and the operation of those policies in practice. These include whether management's strategy focuses on earning contractual interest income, maintaining a particular interest rate profile, matching the duration of the financial assets to the duration of any related liabilities or expected cash outflows or realising cash flows through the sale of the assets;
- How the performance of the portfolio is evaluated and reported to the Bank's management;
- The risks that affect the performance of the business model (and the financial assets held within that business model) and how those risks are managed;
- How managers of the business are compensated – e.g. whether compensation is based on the fair value of the assets managed or the contractual cash flows collected; and
- The frequency, volume and timing of sales of financial assets in prior periods, the reasons for such sales and expectations about future sales activity.

Assessment whether contractual cash flows are solely payments of principal and interest

For the purposes of this assessment, 'principal' is defined as the fair value of the financial asset on initial recognition. 'Interest' is defined as consideration for the time value of money and for the credit risk associated with the principal amount outstanding during a particular period of time and for other basic lending risks and costs (e.g. liquidity risk and administrative costs), as well as a profit margin.
In assessing whether the contractual cash flows are solely payments of principal and interest, the Bank considers the contractual terms of the instrument. This includes assessing whether the financial asset

contains a contractual term that could change the timing or amount of contractual cash flows such that it would not meet this condition. In making this assessment, the Bank considers:

- Contingent events that would change the amount or timing of cash flows;
- Terms that may adjust the contractual coupon rate, including variable rate features;
- Prepayment and extension features; and
- Terms that limit the Bank's claim to cash flows from specified assets (e.g. non-recourse features).

Cash and cash equivalents

Cash and cash equivalents include notes and coins on hand, unrestricted balances held with National Bank of Georgia and highly liquid financial assets with original maturities of three months or less from the date of initial recognition that are subject to an insignificant risk of changes in their fair value, and are used by the Bank in the management of its short-term commitments.

Mandatory cash balance with the NBG

Mandatory cash balances with the NBG are carried at amortised cost and represent mandatory reserve deposits that are not available to finance the Bank's day to day operations. Hence they are not considered as part of cash and cash equivalents for the purposes of the statement of cash flows.

Due from financial institutions

Amounts due from other banks are recorded when the Bank advances money to counterparty banks with original maturity of more than three months. Amounts due from financial institutions are carried at amortised cost.

Loans to customers

Loans to customers are initially measured at fair value plus incremental transaction costs and subsequently at their amortised cost using the effective interest method.

Investments in debt instruments

Investments in debt instruments include investments in certificate of deposits issued by National Bank of Georgia. These are initially measured at fair value plus incremental direct transaction costs, and subsequently at their amortised cost using the effective interest method.

Investments in equity instruments

The Bank elected to present in OCI changes in the fair value of investment in equity instrument that are not held for trading. The election is made on an instrument-by-instrument basis on initial recognition and is irrevocable.

Gains and losses on such equity instruments are never reclassified to profit or loss and no impairment is recognised in profit or loss.

Dividends are recognised in profit or loss unless they clearly represent a recovery of part of the cost of the investment, in which case they are recognised in OCI. Cumulative gains and losses recognised in OCI are transferred to retained earnings on disposal of an investment.

Derivative financial instruments

Derivative financial instruments included in financial assets at fair value through profit or loss in the financial statements comprise foreign currency forward contracts.

Derivatives are initially recognised at fair value on the date on which a derivative contract is entered into and are subsequently re-measured at fair value. All derivatives are carried as financial assets when their fair value is positive and as financial liabilities when their fair value is negative. Changes in the fair value of derivatives are recognised immediately in profit or loss.

Impairment

The Bank recognises loss allowances for expected credit losses (ECLs) on the financial assets that are not measured at FVTPL.

ECLs are required to be measured through a loss allowance at an amount equal to:

- 12-month ECL, i.e. lifetime ECL that result from those default events on the financial instrument that are possible within 12 months after the reporting date, (referred to as Stage 1); or
- Full lifetime ECL, i.e. lifetime ECL that result from all possible default events over the life of the financial instrument, (referred to as Stage 2 and Stage 3).

A loss allowance for full lifetime ECL is required for a financial instrument if the credit risk on that financial instrument has increased significantly since initial recognition. For all other financial instruments, ECLs are measured at an amount equal to the 12-month ECL.

Loss allowances for other receivables are always measured at an amount equal to lifetime ECL.

ECLs are a probability-weighted estimate of the present value of credit losses. These are measured as the present value of the difference between the cash flows due to the Bank under the contract and the cash flows that the Bank expects to receive arising from the weighting of multiple future economic scenarios, discounted at the asset's EIR.

More information on measurement of ECLs is provided in Note 28 including details on how instruments are grouped when they are assessed on a collective basis.

Credit-impaired financial assets

A financial asset is 'credit-impaired' when one or more events that have a detrimental impact on the estimated future cash flows of the financial asset have occurred. Credit-impaired financial assets are referred to as Stage 3 assets. Evidence of credit-impairment includes observable data about the following events:

- significant financial difficulty of the borrower or issuer;
- a breach of contract such as a default or past due event;
- the lender of the borrower, for economic or contractual reasons relating to the borrower's financial difficulty, having granted to the borrower a concession that the lender would not otherwise consider;
- the disappearance of an active market for a security because of financial difficulties; or
- the purchase of a financial asset at a deep discount that reflects the incurred credit losses.

It may not be possible to identify a single discrete event—instead, the combined effect of several events may have caused financial assets to become credit-impaired. The Bank assesses whether debt instruments that are financial assets measured at amortised cost or FVTOCI are credit-impaired at each reporting date.

A loan is considered credit-impaired when a concession is granted to the borrower due to a deterioration in the borrower's financial condition, unless there is evidence that as a result of granting the concession the risk of not receiving the contractual cash flows has reduced significantly and there are no other indicators of impairment. For financial assets where concessions are contemplated but not granted the asset is deemed credit impaired when there is observable evidence of credit-impairment including meeting the definition of default.

The definition of default (see below) includes unlikeliness to pay indicators and a back-stop if amounts are overdue for 90 days or more.

Definition of default

Critical to the determination of ECL is the definition of default. The definition of default is used in measuring the amount of ECL and in the determination of whether the loss allowance is based on 12-month or lifetime ECL, as default is a component of the probability of default (PD) which affects both the measurement of ECLs and the identification of a significant increase in credit risk.

The Bank considers the following as constituting an event of default:

- the borrower is past due more than 90 days on any material credit obligation to the Bank; or
- the borrower is unlikely to pay its credit obligations to the Bank in full.
-

The definition of default is appropriately tailored to reflect different characteristics of different types of assets. When assessing if the borrower is unlikely to pay its credit obligation, the Bank takes into account both qualitative and quantitative indicators. Quantitative indicators, such as overdue status and non-payment on another obligation of the same counterparty are key inputs in this analysis. The Bank uses a variety of sources of information to assess default which are either developed internally or obtained from external sources.

Significant increase in credit risk

The Bank monitors all financial assets that are subject to the impairment requirements to assess whether there has been a significant increase in credit risk since initial recognition. If there has been a

significant increase in credit risk the Bank will measure the loss allowance based on lifetime rather than 12-month ECL.

As a back-stop when an asset becomes 30 days past due, the Bank considers that a significant increase in credit risk has occurred and the asset is in stage 2 of the impairment model, i.e. the loss allowance is measured as the lifetime ECL.

The Bank's accounting policy is not to use the practical expedient that financial assets with 'low' credit risk at the reporting date are deemed not to have had a significant increase in credit risk. As a result the Bank monitors all financial assets that are subject to impairment for significant increase in credit risk.

See Note 28 for more details about significant increase in credit risk.

Presentation of allowance for ECL in the statement of financial position

Loss allowances for ECL are presented in the statement of financial position as follows:

- for financial assets measured at amortised cost: as a deduction from the gross carrying amount of the assets;
- for debt instruments measured at FVTOCI: no loss allowance is recognised in the statement of financial position as the carrying amount is at fair value.
- for loan commitments and financial guarantee contracts: as a provision; and
- where a financial instrument includes both a drawn and an undrawn component, and the Bank cannot identify the ECL on the loan commitment component separately from those on the drawn component: the Bank presents a combined loss allowance for both components. The combined amount is presented as a deduction from the gross carrying amount of the drawn component. Any excess of the loss allowance over the gross amount of the drawn component is presented as a provision.

Modification and derecognition of financial assets

A modification of a financial asset occurs when the contractual terms governing the cash flows of a financial asset are renegotiated or otherwise modified between initial recognition and maturity of the financial asset. A modification affects the amount and/or timing of the contractual cash flows either immediately or at a future date.

The Bank renegotiates loans to customers in financial difficulty to maximise collection and minimise the risk of default. A loan's terms are modified in cases where although the borrower made all reasonable efforts to pay under the original contractual terms, there is a high risk of default or default has already happened and the borrower is expected to be able to meet the revised terms. The revised terms in most of the cases include an extension of the maturity of the loan, changes to the timing of the cash flows of the loan (principal and interest repayment), reduction in the amount of cash flows due (principal and interest forgiveness) and amendments to other terms.

When a financial asset is modified the Bank assesses whether this modification results in derecognition. In accordance with the Bank's policy a modification results in derecognition when it gives rise to substantially different terms. To determine if the modified terms are substantially different from the original contractual terms the Bank considers the following:

- Qualitative factors, such as contractual cash flows after modification are no longer SPPI, change in currency or change of counterparty, the extent of change in interest rates, maturity, and covenants. If these do not clearly indicate a substantial modification, then;
- A quantitative assessment is performed to compare the present value of the remaining contractual cash flows under the original terms with the contractual cash flows under the revised terms, both amounts discounted at the original effective interest. If the difference in present value is greater than 10% the Bank deems the arrangement is substantially different leading to derecognition.

In the case where the financial asset is derecognised the loss allowance for ECL is remeasured at the date of derecognition to determine the net carrying amount of the asset at that date. The difference between this revised carrying amount and the fair value of the new financial asset with the new terms will lead to a gain or loss on derecognition. The new financial asset will have a loss allowance measured based on 12-month ECL except in the rare occasions where the new loan is considered to be originated-credit impaired. This applies only in the case where the fair value of the new loan is recognised at a significant discount to its revised par amount because there remains a high risk of default which has not been reduced by the modification. The Bank monitors credit risk of modified financial assets by evaluating qualitative and quantitative information, such as if the borrower is in past due status under the new terms.

When the contractual terms of a financial asset are modified and the modification does not result in derecognition, the Bank determines if the financial asset's credit risk has increased significantly since initial recognition.

For financial assets modified as part of the Bank's restructuring policy, where modification did not result in derecognition, the estimate of PD reflects the Bank's ability to collect the modified cash flows taking into account the Bank's previous experience of similar restructuring action, as well as various behavioural indicators, including the borrower's payment performance against the modified contractual terms. If the credit risk remains significantly higher than what was expected at initial recognition the loss allowance will continue to be measured at an amount equal to lifetime ECL. The loss allowance on forborne loans will generally only be measured based on 12-month ECL when there is evidence of the borrower's improved repayment behaviour following modification leading to a reversal of the previous significant increase in credit risk.

Where a modification does not lead to derecognition the Bank calculates the modification gain/loss comparing the gross carrying amount before and after the modification (excluding the ECL allowance). Then the Bank measures ECL for the modified asset, where the expected cash flows arising from the modified financial asset are included in calculating the expected cash shortfalls from the original asset.

The Bank derecognises a financial asset only when the contractual rights to the asset's cash flows expire (including expiry arising from a modification with substantially different terms), or when the financial asset and substantially all the risks and rewards of ownership of the asset are transferred to another entity. If the Bank neither transfers nor retains substantially all the risks and rewards of ownership and continues to control the transferred asset, the Bank recognises its retained interest in

the asset and an associated liability for amounts it may have to pay. If the Bank retains substantially all the risks and rewards of ownership of a transferred financial asset, the Bank continues to recognise the financial asset.

Write-off

Loans and debt securities are written off when the Bank has no reasonable expectations of recovering the financial asset (either in its entirety or a portion of it). This is the case when the Bank determines that the borrower does not have assets or sources of income that could generate sufficient cash flows to repay the amounts subject to the write-off. A write-off constitutes a derecognition event. The Bank may apply enforcement activities to financial assets written off. Recoveries resulting from the Bank's enforcement activities will result in impairment gains.

Financial guarantees and loan commitments

Financial guarantees are contracts that require the Bank to make specified payments to reimburse the holder for a loss that it incurs because a specified debtor fails to make payment when it is due in accordance with the terms of a debt instrument. Loan commitments are firm commitments to provide credit under pre-specified terms and conditions.

Financial guarantees issued or commitments to provide a loan at a below-market interest rate are initially measured at fair value. Subsequently, they are measured at the higher of the loss allowance determined in accordance with IFRS 9 and the amount initially recognised less, when appropriate, the cumulative amount of income recognised in accordance with the principles of IFRS 15;

The Bank has issued no loan commitments that are measured at FVTPL. For other loan commitments the Bank recognises a loss allowance in accordance with IFRS 9.

Financial liabilities and equity

Debt and equity instruments that are issued are classified as either financial liabilities or as equity in accordance with the substance of the contractual arrangement.

Equity Instruments

Preferred shares

Preference shares are not redeemable. Dividend payments are at the discretion of the Bank. When a dividend is paid, annual dividends of 8% of the nominal value is payable on the preference shares annually, subject to confirmation of the annual shareholders' meeting. Preference shares are classified as a part of equity.

Financial liabilities

A financial liability is a contractual obligation to deliver cash or another financial asset or to exchange financial assets or financial liabilities with another entity under conditions that are potentially unfavourable to the Bank or a contract that will or may be settled in the Bank's own equity instruments and is a non-derivative contract for which the Bank is or may be obliged to deliver a variable number of its own equity instruments, or a derivative contract over own equity that will or

may be settled other than by the exchange of a fixed amount of cash (or another financial asset) for a fixed number of the Bank's own equity instruments.

The Bank derecognises a financial liability when its terms are modified and the cash flows of the modified liability are substantially different. In this case, a new financial liability based on the modified terms is recognised at fair value. The difference between the carrying amount of the financial liability derecognised and consideration paid is recognised in profit or loss. Consideration paid includes non-financial assets transferred, if any, and the assumption of liabilities, including the new modified financial liability.

If the modification of a financial liability is not accounted for as derecognition, then the amortised cost of the liability is recalculated by discounting the modified cash flows at the original effective interest rate and the resulting gain or loss is recognised in profit or loss. For floating-rate financial liabilities, the original effective interest rate used to calculate the modification gain or loss is adjusted to reflect current market terms at the time of the modification. Any costs and fees incurred are recognised as an adjustment to the carrying amount of the liability and amortised over the remaining term of the modified financial liability by re-computing the effective interest rate on the instrument.

The Bank derecognises a financial liability when its terms were modified and the cash flows of the modified liability were substantially different. In this case, a new financial liability based on the modified terms was recognised at fair value. The difference between the carrying amount of the financial liability extinguished and consideration paid was recognised in profit or loss.

Consideration paid included non-financial assets transferred, if any, and the assumption of liabilities, including the new modified financial liability. If the modification of a financial liability was not accounted for as derecognition, then any costs and fees incurred were recognised as an adjustment to the carrying amount of the liability and amortised over the remaining term of the modified financial liability by re-computing the effective interest rate on the instrument.

Due to financial institutions, deposits by customers and subordinated debt

Financial liabilities include due to financial institutions, deposits by customers and subordinated debt that are the Bank's sources of debt funding. Financial liabilities are initially measured at fair value, net of incremental direct transaction costs. Financial liabilities are subsequently measured at amortised cost using the effective interest method, with interest expense recognised on an effective yield basis.

Debt securities issued

Debt securities issued represent bonds issued by the Bank, which are accounted at amortised cost. Any difference between proceeds received, net of debt issuance costs, and the redemption value is recognised in the statement of profit or loss over the period of the borrowings using the effective interest method.

Repossessed assets

In certain circumstances, assets are repossessed following the foreclosure on loans that are in default. Repossessed assets are measured at the lower of carrying amount and fair value less costs to sell. The Bank applies its accounting policy for non-current assets held for sale or disposal groups to

repossessed collateral where the relevant conditions for such classification are met at the end of the reporting period.

Property and equipment

Buildings held for use in supply of goods or services, or for administrative purposes, are stated in the statement of financial position at their revalued amounts, being the fair value at the date of revaluation, less any subsequent accumulated depreciation and subsequent accumulated impairment losses. Revaluations are performed with sufficient regularity such that the carrying amounts do not differ materially from those that would be determined using fair values at the end of each reporting period.

Any revaluation increase arising on the revaluation of such premises is recognised in other comprehensive income and accumulated in equity, except to the extent that it reverses a revaluation decrease for the same asset previously recognised in profit or loss, in which case the increase is credited to profit or loss to the extent of the decrease previously expensed. A decrease in the carrying amount arising on the revaluation of such premises is recognised in profit or loss to the extent that it exceeds the balance, if any, held in the revaluation reserve for premises relating to a previous revaluation of that asset.

Intangible assets

Intangible assets with finite useful lives that are acquired separately are carried at cost less accumulated amortization and accumulated impairment losses, if any. Amortization is recognised on a straight-line basis over their estimated useful lives from 2 to 15 years. The estimated useful life and amortization method are reviewed at the end of each reporting period, with the effect of any changes in estimate being accounted for on a prospective basis. Intangible assets with indefinite useful lives that are acquired separately are carried at cost less accumulated impairment losses.

An intangible asset is derecognised on disposal, or when no future economic benefits are expected from use or disposal. Gains or losses arising from derecognition of an intangible asset, measured as the difference between the net disposal proceeds and the carrying amount of the asset, are recognised in profit or loss when the asset is derecognised.

Recoverable amount is the higher of fair value less costs to sell and value in use. In assessing value in use, the estimated future cash flows are discounted to their present value using a pre-tax discount rate that reflects current market assessments of the time value of money and the risks specific to the asset for which the estimates of future cash flows have not been adjusted.

If the recoverable amount of an asset (or cash-generating unit) is estimated to be less than its carrying amount, the carrying amount of the asset (or cash-generating unit) is reduced to its recoverable amount. An impairment loss is recognised immediately in profit or loss, unless the relevant asset is carried at a revalued amount, in which case the impairment loss is treated as a revaluation decrease.

Taxation

Income tax expense represents the sum of the tax currently payable and deferred tax.

Current tax

The tax currently payable is based on taxable profit for the year. Taxable profit differs from profit as reported in the statement of profit or loss because of items of income or expense that are taxable or deductible in other years and items that are never taxable or deductible. The Bank's liability for current tax is calculated using tax rates that have been enacted or substantively enacted by the end of the reporting period.

Deferred tax

Deferred tax is recognised on temporary differences between the carrying amounts of assets and liabilities in the financial statements and the corresponding tax bases used in the computation of taxable profit. Deferred tax liabilities are generally recognised for all taxable temporary differences. Deferred tax assets are generally recognised for all deductible temporary differences to the extent that it is probable that taxable profits will be available against which those deductible temporary differences can be utilised. Such deferred tax assets and liabilities are not recognised if the temporary difference arises from the initial recognition of assets and liabilities in a transaction that affects neither the taxable profit nor the accounting profit.

Current and deferred tax for the year

Current and deferred tax are recognised in profit or loss, except when they relate to items that are recognised in other comprehensive income or directly in equity, in which case, the current and deferred tax are also recognised in other comprehensive income or directly in equity respectively.

On December 2022, the Parliament of Georgia cancelled previously announced transition to “Estonian model” for banking sector. The main difference and idea of the Estonian model is that dividends issued from 2023 profits and subsequent periods will no longer be taxed. According to this model income tax is assessed on monthly basis and only when profits are distributed. Also, from 2023 statutory tax rate of corporate taxation changed from 15% to 20%. In addition, with effect from 2023, National Bank of Georgia adopted Transition of commercial banks’ supervisory reports to international Financial Reporting Standards (IFRS).

From January 2023, commercial banks are expected to comply with supervisory regulations with IFRS - based numbers. Which also will result a change in the tax base for 2023.

Foreign currencies

In preparing the financial statements of the Bank, transactions in currencies other than the entity's functional currency (foreign currencies) are recognised at the rates of exchange prevailing at the dates of the transactions. At the end of each reporting period, monetary items denominated in foreign currencies are retranslated at the rates prevailing at that date. Non-monetary items that are measured in terms of historical cost in a foreign currency are not retranslated.

Exchange differences on monetary items are recognised in profit or loss in the period in which they arise.

The exchange rates used by the Bank in the preparation of the financial statements as at year-end are as follows:

	December 31, 2023	December 31, 2022
GEL/1 US Dollar	2.6894	2.7020
GEL/1 Euro	2.9753	2.8844

6. Critical accounting judgements and key sources of estimation uncertainty

In the application of the Bank's accounting policies the management is required to make judgements, estimates and assumptions about the carrying amounts of assets and liabilities that are not readily apparent from other sources. The estimates and associated assumptions are based on historical experience and other factors that are considered to be relevant. Actual results may differ from these estimates.

The estimates and underlying assumptions are reviewed on an ongoing basis. Revisions to accounting estimates are recognised in the period in which the estimate is revised if the revision affects only that period or in the period of the revision and future periods if the revision affects both current and future periods.

Critical judgements in applying accounting policies

The following are the critical judgements, apart from those involving estimations (see below), that the management has made in the process of applying the Banks's accounting policies and that have the most significant effect on the amounts recognised in the financial statements.

Loss allowances for expected credit losses

The following are key estimations that the management have used in the process of applying the Bank's accounting policies and that have the most significant effect on the loss allowances for expected credit losses:

- **Establishing forward-looking scenarios:** When measuring ECL the Bank uses reasonable and supportable forward-looking information, which is based on assumptions for the future movement of different economic drivers and how these drivers will affect each other.

See Note 28 for more details, including analysis of the sensitivity of the reported ECL to changes in estimated forward looking information.

- **Judgment of Significant increase in credit risk:** As explained in note 4, ECL are measured as an allowance equal to 12-month ECL for stage 1 assets, or lifetime ECL for stage 2 or stage 3 assets. An asset moves to stage 2 when its credit risk has increased significantly since initial recognition. IFRS 9 does not define what constitutes a significant increase in credit risk. In assessing whether the credit risk of an asset has significantly increased the Bank takes into account qualitative and quantitative reasonable and supportable forward-looking information.

- **Estimate of Probability of default:** PD constitutes a key input in measuring ECL. PD is an estimate of the likelihood of default over a given time horizon, the calculation of which includes historical data, assumptions and expectations of future conditions.

See Note 28 for more details, including analysis of the sensitivity of the reported ECL to changes in PD and LGD.

- **Estimate of Loss Given Default:** LGD is an estimate of the loss arising on default. It is based on the difference between the contractual cash flows due and those that the lender would expect to receive, taking into account cash flows from collateral and integral credit enhancements.

7. Cash and cash equivalents

	December 31, 2023	December 31, 2022
Cash	17,334	18,770
Balances with the NBG	1,702	83,566
Correspondent accounts and time deposits with original maturities up to 90 days	14,906	29,945
Less: allowance for expected credit losses	(1)	(8)
Total cash and cash equivalents	**33,941**	**132,273**

Cash and cash equivalents are non-past due financial assets as at December 31, 2023 and 2022. The allowance for expected credit losses as at December 31, 2023 and 2022 was estimated based on counterparty ratings determined by the international rating agencies.

As at December 31, 2023 and 2022 the majority of the Bank's cash in banks is with banks rated by Fitch Ratings as B (short-term rating) and BB- (long-term rating).

8. Mandatory cash balance with the National Bank of Georgia

Mandatory cash balance with the National Bank of Georgia ("NBG") represent amounts deposited with the NBG. Resident financial institutions are required to maintain an interest-earning obligatory reserve with the NBG, the amount of which depends on the level of funds attracted by the financial institutions. Mandatory balances with the NBG is interest bearing financial asset.

	December 31, 2023	December 31, 2022
Mandatory balances with the NBG	63,339	129,649
Less: allowance for expected credit losses/impairment losses	(1)	(1)
Total mandatory Balances with the NBG	**63,338**	**129,648**

Mandatory balances with the NBG are non-past due financial assets as at December 31, 2023 and 2022. The allowance for expected credit losses as at December 31, 2023 and 2022 was estimated based on counterparty ratings determined by the international rating agencies.

According to Fitch, country rating for Georgia stands at BB, while outlook upgraded from Stable to Positive.

9. Loans to customers

Loans to customers comprise:

	December 31, 2023	December 31, 2022
Loans to customers	723,753	660,528
Less: allowance for expected credit losses	(19,479)	(18,137)
Total loans to customers	**704,274**	**642,391**

All loans to customers are measured at amortised cost. The loans to customers are classified by types based on a combination of factors (mainly the income source of the borrowers and the purpose of the loan). Loans taken by individual business owners for consumer purposes are presented in relevant categories according to the business activity types of the borrowers.

As at December 31, 2023 and 2022 loans to customers included accrued interest in the amount of GEL 7,816 thousand and GEL 7,763 thousand, respectively.

The table below summarizes carrying value of loans to customers analysed by sector:

	December 31, 2023	December 31, 2022
Loans to legal entities		
Trade and service	275,405	237,367
Construction	45,142	48,420
Mining and production	53,418	56,445
Agriculture	18,559	20,092
Leasing	26,696	19,501
Energy	2,798	3,443
Other sector	15,088	19,255
Total loans to legal entities	**437,106**	**404,523**
Loans to individuals		
Consumer loans	177,845	145,560
Mortgage loans	108,802	110,445
Total loans to individuals	**286,647**	**256,005**
Gross loans to customers	**723,753**	**660,528**
Less: allowance for expected credit losses	(19,479)	(18,137)
Total loans to customers	**704,274**	**642,391**

As at December 31, 2023 and 2022 bank holds significant risk positions towards 3 groups of clients totaling GEL 103,485 thousand and GEL 69,050 thousand, respectively, which individually exceeded 10% of bank's Tier 1 capital.

The table below summarizes carrying value of loans to customers analysed by type of collateral obtained by the Bank:

	December 31, 2023	December 31, 2022
Loans collateralized by combined collateral*	427,442	390,201
Loans collateralized by pledge of real estate	232,680	225,477
Loans collateralized by guarantees	33,838	32,264
Loans collateralized by cash	12,051	3,026
Unsecured loans	17,742	9,560
Gross loans to customers	**723,753**	**660,528**
Less: allowance for expected credit losses	(19,479)	(18,137)
Total loans to customers	**704,274**	**642,391**

*These loans are collateralized by combination of different kinds of collateral: real estate, vehicles, inventories, equipment, finished products and guarantees.

As at December 31, 2023 and 2022 significant amount of customers (99% of total loans to customers) is granted to companies operating in Georgia.

Analysis by credit quality of individually significant and non-significant loans to customers outstanding as at December 31, 2023 and 2022 was as follows:

As at December 31, 2023	Gross loans	Allowance for ECL	Net loans	ECL to gross loans
Collectively assessed				
Not past due	573,091	(6,457)	566,634	1.13%
Overdue:				
up to 30 days	29,279	(1,282)	27,997	4.38%
31 to 60 days	3,721	(473)	3,248	12.71%
61 to 90 days	2,298	(224)	2,074	9.75%
91 to 180 days	1,865	(378)	1,487	20.27%
over 180 days	9,590	(2,916)	6,674	30.41%
Total collectively assessed loans	**619,844**	**(11,730)**	**608,114**	**1.89%**
Individually significant				
Not past due	55,244	(2,994)	52,250	5.42%
Overdue:				
up to 30 days	14,517	(757)	13,760	5.21%
31 to 60 days	15,730	(207)	15,523	1.32%
61 to 90 days	1,786	-	1,786	0.00%
91 to 180 days	1,115	-	1,115	0.00%
over 180 days	15,517	(3,791)	11,726	24.43%
Total individually assessed loans	**103,909**	**(7,749)**	**96,160**	**7.46%**
Total loans to customers	**723,753**	**(19,479)**	**704,274**	**2.69%**

As at December 31, 2022	Gross loans	Allowance for ECL	Net loans	ECL to gross loans
Collectively assessed				
Not past due	503,487	(4,837)	498,650	0.96%
Overdue:				
up to 30 days	16,979	(672)	16,307	3.96%
31 to 60 days	2,001	(336)	1,665	16.79%
61 to 90 days	1,595	(300)	1,295	18.81%
91 to 180 days	4,203	(775)	3,428	18.91%
over 180 days	7,176	(2,022)	5,154	27.89%
Total collectively assessed loans	**535,441**	**(8,942)**	**526,499**	**1.67%**
Individually significant				
Not past due	85,660	(4,451)	81,209	5.20%
Overdue:				
up to 30 days	10,173	(483)	9,690	4.75%
31 to 60 days	8,715	(532)	8,183	6.10%
61 to 90 days	5,341	(144)	5,197	2.70%
91 to 180 days	6,816	(1,009)	5,807	14.80%
over 180 days	8,382	(2,576)	5,806	30.73%
Total individually assessed loans	**125,087**	**(9,195)**	**115,892**	**7.35%**
Total loans to customers	**660,528**	**(18,137)**	**642,391**	**2.75%**

During 2023 and 2022 the Bank received non-financial asset by taking possession of collateral it held as security for loans. The amount of repossessed assets received during 2023 and 2022 is 5,518 thousand and 4,956 thousand, respectively. As at December 31, 2023 and 2022 the carrying value of the asset included in other assets as repossessed assets was GEL 14,043 thousand and GEL 18,740 thousand, respectively.

Allocation of loans to customers to expected credit loss by stages as at December 31, 2023 and December 31, 2022 are as following:

	December 31, 2023			December 31, 2022		
	Gross loans	Allowance for ECL	Net loans	Gross loans	Allowance for ECL	Net loans
Stage 1- 12 month ECL*	597,709	(5,466)	592,243	509,170	(3,525)	505,645
Stage 2 - Lifetime ECL – not credit- impaired:						
Individually assessed	46,600	(990)	45,610	60,902	(2,526)	58,376
Collectively assessed	9,937	(778)	9,159	8,523	(789)	7,734
	56,537	**(1,768)**	**54,769**	**69,425**	**(3,315)**	**66,110**
Stage 3 - Lifetime ECL – credit-impaired:						
Individually assessed	44,526	(6,467)	38,059	60,154	(6,670)	53,484
Collectively assessed	24,981	(5,778)	19,203	21,779	(4,627)	17,152
	69,508	**(12,246)**	**57,262**	**81,933**	**(11,297)**	**70,636**
Total loans to customers	**723,753**	**(19,479)**	**704,274**	**660,528**	**(18,137)**	**642,391**

*Stage 1 loans also include four individually assessed groups with total net amount GEL 12,490 thousand as at and one individually assessed loan with total net amount GEL 4,032 thousand as at 31 December 2023 and 2022, respectively.

10. Investments in debt instruments measured at amortised cost

Investments in debt instruments measured at amortised cost comprise:

	December 31, 2023		December 31, 2022	
	Nominal annual interest rate	Amount	Nominal annual interest rate	Amount
T-notes	9.37%-11.6%	17,354	9.37%-11.6%	17,341
Less: allowance for expected credit losses		(16)		(18)
Total investments in debt instruments		**17,338**		**17,323**

As at December 31, 2023 and 2022 interest accrued on investments in debt instruments represents GEL 728 thousand and GEL 728 thousand, respectively.

Investments in debt instruments are non-past due financial assets as at December 31, 2023 and 2022. The allowance for expected credit losses as at December 31, 2023 and 2022 was estimated based on counterparty ratings determined by the international rating agencies.

According to Fitch, country rating for Georgia stands at BB with Positive Outlook.

According to Fitch the rating is supported by Georgia's strong governance and economic development indicators relative to the 'BB' medians, its credible macroeconomic and fiscal policy framework (notwithstanding policy changes that have raised concerns about institutional independence and effectiveness), moderate level of public debt, and sound banking sector.

11. Property and equipment

Property and equipment comprise:

	Buildings and other real estate	Computers and communication equipment	Vehicles	Furniture and fixture	Other	Leasehold improvements	Right of use assets	Total
At cost / revalued amount								
January 1, 2022	**11,021**	**5,384**	**504**	**1,245**	**1,236**	**766**	**3,765**	**23,921**
Additions	-	554	165	68	29	5	1,129	1,950
Disposals	-	-	-	-	(1)	-	-	(1)
Revaluation	(395)	-	-	-	-	-	-	(395)
Write off	-	-	-	-	-	(144)	(839)	(983)
December 31, 2022	**10,626**	**5,938**	**669**	**1,313**	**1,264**	**627**	**4,055**	**24,492**
Additions	-	1,445	-	90	15	-	-	1,550
Disposals	-	-	(127)	-	(4)	-	-	(131)
Write off	-	-	-	-	-	-	(567)	(567)
December 31, 2023	**10,626**	**7,383**	**542**	**1,403**	**1,274**	**627**	**3,488**	**25,343**
Accumulated depreciation and impairment								
January 1, 2022	**176**	**2,464**	**324**	**900**	**900**	**384**	**1,765**	**6,914**
Charge for the year	162	651	44	106	125	171	843	2,102
Eliminated on disposals	-	-	-	-	-	(144)	(839)	(983)
Eliminated on revaluation	(311)	-	-	-	-	-	-	(311)
December 31, 2022	**27**	**3,115**	**368**	**1,006**	**1,025**	**411**	**1,769**	**7,721**
Charge for the year	162	677	51	95	99	139	809	2,032
Eliminated on disposals	-	-	(116)	-	(4)	-	(567)	(687)
December 31, 2023	**189**	**3,792**	**303**	**1,101**	**1,120**	**550**	**2,011**	**9,066**
Net book value								
As at December 31, 2022	**10,599**	**2,823**	**301**	**307**	**239**	**216**	**2,285**	**16,770**
As at December 31, 2023	**10,437**	**3,591**	**239**	**302**	**154**	**77**	**1,477**	**16,277**

Rights-of-use assets represent the leases of items related to the building and other real estate group.

As at December 31, 2023 and 2022 the Bank did not have any pledged property and equipment.

As at December 31, 2023 and 2022 included in property and equipment were fully depreciated assets totaling GEL 3,718 thousand and GEL 3,060 thousand, respectively.

The Bank's buildings are stated at their revalued amounts, being the fair value at the date of revaluation, less any subsequent accumulated depreciation and subsequent accumulated impairment losses. The buildings were revalued to market value on August 1, 2022.

The valuation was carried out by an independent firm of valuators which holds a recognised and relevant professional qualification and who have recent experience in valuation of assets of similar location and category. In the process of comparison, they have used three comparative analogues (registered sale and/or offer for sale), in which prices were applied adjustments based on the difference between subject assets and analogues. Most of the assets have been estimated by using the market approach/method due to the market situation, namely by existence of a sufficient number of registered sales and proposals by the date of valuation.

Details of the Bank's buildings and information about the fair value hierarchy as at December 31, 2023 were as follows:

	Valuation technique	Unobservable inputs	Fair value hierarchy	Fair value as at December 31, 2023
Buildings in following region:				
- Tbilisi - Shartava street				6,520
- Tbilisi - Kostava street	Sales			2,478
- Batumi - Gorgasali street	comparison	Price per		1,280
- Tbilisi - Gamsakhurdia street	approach	square meter	Level 3	348
Total				**10,626**

Had the Bank's buildings been measured on a historical cost basis, their carrying amount would have been GEL 8,223 thousand and GEL 8,384 thousand as at December 31, 2023 and December 31, 2022, respectively.

12. Other assets

Other assets comprise:

	December 31, 2023	December 31, 2022
Other financial assets		
Receivables from preferred shares	30,000	-
*Settlements on foreign exchange operations	1,785	7,056
Accounts receivable	532	602
Receivables from debt securities issued	-	11,929
Less: allowance for expected credit losses	(288)	(283)
Accounts receivable, net	**32,029**	**19,304**
Financial assets at fair value through profit and loss	196	-
Total financial assets	**32,225**	**19,304**
Other non-financial assets		
Repossessed assets	14,043	10,394
Prepayments for property and equipment	167	474
Prepaid expenses	668	437
Tax settlements, other than income tax	448	99
Other	309	315
Total non-financial assets	**15,635**	**11,719**
Total other assets	**47,860**	**31,023**

* Represents receivables from Spot exchange deals with resident commercial banks, which are gross settled in subsequent period, more specifically in two business days.

13. Due to financial institutions

Due to financial institutions comprise:

	Currency	Maturity Year	Nominal /Weighted average effective rate 2023	December 31, 2023	Nominal /Weighted average effective rate 2022	December 31, 2022
Loans from the Parent	EUR/USD	2024-2028	4.78%	420,889	2.78%	359,319
Deposits by the Parent				-	1.76%	68,296
Loro accounts by resident commercial banks	EUR/USD	2024	5.77%	9,879	1.46%	1,950
Total due to financial institutions				**430,768**		**429,565**

As at December 31, 2023 and 2022 due to financial institutions included accrued interest in the amount of GEL 12,794 thousand and GEL 7,625 thousand, respectively. As at December 31, 2023 and 2022 due to financial institutions totaling GEL 420,889 thousand and GEL 427,615 thousand (97.7% and 99.5%), respectively, were due to 1 Bank (the Parent), which represents a significant concentration.

Reconciliation of changes arising from Loans and deposits from the Parent during 2023 and 2022 are presented below:

	January 1, 2023	Receipt of principal	Repayment of principal	Interest accrual during the year	Interest paid during the year	Foreign exchange loss during the year	December 31, 2023
Loans from the Parent	359,319	355,659	(307,957)	14,127	(8,786)	8,527	420,889
Deposits by the Parent	68,296	124,437	(191,672)	483	(1,235)	(309)	-

	January 1, 2022	Receipt of principal	Repayment of principal	Interest accrual during the year	Interest paid during the year	Foreign exchange loss during the year	December 31, 2022
Loans from the Parent	431,142	138,311	(142,239)	7,355	(6,558)	(68,692)	359,319
Deposits by the Parent	1,768	157,712	(91,605)	1,729	(668)	(640)	68,296

14. Deposits by customers

Deposits by customers comprise:

	December 31, 2023	December 31, 2022
Repayable on demand	103,030	219,274
Term deposits	90,025	112,614
Total deposits by customers	**193,055**	**331,888**

As at December 31, 2023 and 2022 deposits by customers included accrued interest in the amount of GEL 4,170 thousand and GEL 6,527thousand, respectively.

As at December 31, 2023 and 2022 deposits by customers totaling GEL 83,371 thousand and GEL 182,420 thousand (43.19% and 54,96% of total deposits by customers), respectively were due to 10 customers, which represents a significant concentration.

As at December 31, 2023 and 2022 deposits by customers totaling GEL 793 thousand and GEL 4,608 thousand, respectively were held as security against guarantees issued by the Bank.

As at December 31, 2023 and 2022 deposits by customers totaling GEL 16,355 thousand and GEL 15,435 thousand, respectively, were pledged as security for loans to customers.

	December 31, 2023	December 31, 2022
Analysis by industries:		
Trade and service	99,684	163,967
Individuals	65,356	71,696
State and public organisations	12,056	72,099
Transportation and communication	6,209	6,766
Construction	3,524	7,258
Energy	18	42
Other	6,208	10,060
Total deposits by customers	**193,055**	**331,888**

15. Debt securities issued

	December 31, 2023	December 31, 2022
Debt securities issued	5,062	23,606
Total debt securities issued	**5,062**	**23,606**

In May 25, 2022, the three-year Bonds of Halyk Bank Georgia were placed on Astana International Exchange ("AIX", "Exchange") for daily trading. The issue of USD 15 mln represents the first tranche of the USD 45 mln Bonds Programme registered with AIX. Bond's coupon rate is 4%. Bonds were issued with discount. From the first tranche amounted to USD 15 mln 92 bonds were sold in total (nominal amount USD 9,200,000). In November 2023 bondholders requested early redemption of 73 bonds and at the end of 2023 Bank had remaining quantity of 19 bonds in issue held by investors.

16. Lease Liability

The Bank leases several building areas for its operating branches. The average lease term is 5 years.

Reconciliation of changes arising from lease operations are presented below:

Lease Liabilities	January 1, Recognition of lease liability	Addition during the year	Interest accrual during the year	Repayments of Lease during the year	Foreign exchange gain/loss during the year	December 31
2023	2,252	-	99	(958)	80	1,473
2022	2,206	1,129	92	(975)	(200)	2,252

Amounts related to the lease operations recognised in profit and loss are the following:

	December 31, 2023	December 31, 2022
Amounts recognised in profit and loss		
Depreciation expense on right-of-use assets	809	843
Interest expense on lease liabilities	80	92
Expense related to short-term and low-value assets	114	48

Maturity analysis of lease liabilities are presented in Note 28.

17. Subordinated debt

Subordinated debt comprises:

	Currency	Maturity date year	Nominal/Weighted average effective rate	December 31, 2023	December 31, 2022
JSC Halyk Bank Kazakhstan	USD	2028	4.5%	26,965	27,091
Total subordinated debt				**26,965**	**27,091**

In the event of bankruptcy or liquidation of the Bank, repayment of this debt is subordinated to the repayments of the Bank's liabilities to all other creditors.

As at December 31, 2023 and 2022 subordinated debt included accrued interest in the amount of GEL 71 and GEL 71 thousand, respectively.

Movement of subordinated debt for the year ended December 31, 2023 and 2022 was as follows:

	January 1	Interest accrual during the year	Interest paid during the year	Foreign exchange gain/(loss) during the year	December 31
2023	27,091	1,199	(1,196)	(129)	26,965
2022	31,057	1,330	(1,335)	(3,961)	27,091

18. Other liabilities

Other liabilities comprise:

	December 31, 2023	December 31, 2022
Other financial liabilities:		
Provision for employee benefits	2,892	2,420
Accounts payable	1,337	1,032
Settlement of foreign exchange operations	-	7,059
Other non-financial liabilities:		
Taxes payable, other than income tax	332	3
Total other liabilities	**4,561**	**10,514**

19. Share capital

As at December 31, 2023 and 2022 the Bank's authorized and issued share capital consisted of 76,000 ordinary shares with par value of GEL 1,000 each. As at December 31, 2023 and 2022 the Bank's issued share capital was fully paid.

In August 2023, the bank issued 37,500 preferred shares with a nominal value of GEL 1,600 each. Half of the shares were paid in the amount of GEL 30,000 thousand, and the remaining half remains unpaid as of December 31, 2023. Subsequent repayment information is disclosed in Note 30.

20. Net interest income before impairment losses

	2023	2022
Interest revenue calculated using the effective interest rate method:		
Loans to customers	56,722	55,716
Investments in debt instruments	1,752	1,752
Cash and cash equivalents	6,464	4,270
Mandatory cash balance with the NBG	588	616
	65,526	**62,354**
Other interest income:		
Penalty income	3,254	2,565
Other	367	306
	3,621	**2,871**
Total interest income	**69,147**	**65,225**
Interest expense calculated using the effective interest rate method:		
Deposits by customers	(12,098)	(19,011)
Due to financial institutions	(14,624)	(9,432)
Debt securities issued	(1,368)	(306)
Subordinated debt	(1,199)	(1,330)
Lease liability	(99)	(92)
Total interest expense	**(29,388)**	**(30,171)**
Net interest income	**39,759**	**35,054**

The total interest income calculated using the EIR method for financial assets measured at amortized cost is GEL 65,526 thousand during the year 2023 (year 2022: GEL 62,254 thousand). The total interest expense calculated using the EIR method for financial liabilities measured at amortized cost is GEL 29,388 thousand during the year 2023 (year 2022: GEL 30,171 thousand).

21. Impairment losses on interest bearing and non-interest-bearing assets / Provision for other operations

The movements in allowance for expected credit losses on interest bearing assets for the year ended December 31, 2023 and 2022 were as follows:

	Cash and cash equivalents	Mandatory cash balances with the NBG	Due from financial institutions	Loans to Customers	Investments in debt instruments	Total
January 1, 2022	**2**	**1**	**-**	**21,530**	**19**	**21,552**
Impairment losses/(recovery of impairment losses)	6	-	1	(4,386)	(1)	(4,380)
Interest income correction	-	-	-	993	-	993
December 31, 2022	**8**	**1**	**1**	**18,137**	**18**	**18,165**
Impairment losses/(recovery of impairment losses)	(7)	-	23	390	(2)	404
Interest income correction	-	-	-	952	-	952
December 31, 2023	**1**	**1**	**24**	**19,479**	**16**	**19,521**

The movements in allowance for expected credit losses on non-interest-bearing assets for the year ended December 31, 2023, and 2022 were as follows:

	Other financial assets
January 1, 2022	**230**
Allowance for credit losses	59
Write off	(6)
December 31, 2022	**283**
Allowance for credit losses	5
Write off	-
December 31, 2023	**288**

Provision for other operations represents the provision against loan commitments and guarantees issued. The movements in the provisions were as follows:

	Guarantees and loan commitments
January 1, 2022	**365**
Recovery of provisions	(174)
December 31, 2022	**191**
Provision	163
December 31, 2023	**354**

22. Fee and commission income and expense

Fee and commission income and expense comprise:

	2023	2022
Fee and commission income:		
Plastic card operations	1,555	1,598
Settlements	523	524
Cash operations	228	297
Other	61	36
Total fee and commission income	**2,367**	**2,455**
Fee and commission expense:		
Plastic card operations	(2,173)	(2,382)
Settlements	(209)	(210)
Cash operations	(36)	(5)
Other fee expense	(167)	(48)
Total fee and commission expense	**(2,585)**	**(2,645)**
Net fee and and commission expense	**(218)**	**(190)**

For the years ended December 31, 2023 and 2022 fee and commission income and expense included service fees for Plastic Cards operations. The Bank acts as an intermediary between the number of resident companies and the provider of the plastic card services – VISA and MasterCard, for which the Bank receives and pays commission charges.

23. Net gain/(loss) on foreign exchange operations

Net (loss)/gain on foreign exchange operations comprise:

	2023	2022
Dealing, net	6,946	2,726
Translation differences, net	(58)	(3,035)
Net gain/(loss) on foreign exchange operations	**6,888**	**(309)**

24. Operating expenses

Operating expenses comprise:

	2023	2022
Staff costs	14,055	12,318
Depreciation and amortization	2,752	2,758
IT services	1,203	1,143
Advertising costs	918	794
Professional services	630	580
Representative expenses	399	107
Taxes, other than income tax	380	414
Communications	234	194
Utilities	230	251
Card operations and settlement expenses	194	125
Office supplies	166	217
Insurance expense	120	114
Expenses related to short-term and low-value assets	114	48
Property and equipment maintenance	104	106
Security expenses	70	60
Business trip expenses	65	47
Other expenses	1,327	1,251
Total operating expenses	**22,961**	**20,527**

25. Income taxes

The Bank measures and records its current income tax payable and its tax bases in its assets and liabilities in accordance with the tax regulations of Georgia, which differs from IFRS.

The Bank is subject to certain permanent tax differences due to the non-tax deductibility of certain expenses and certain income being treated as non-taxable for tax purposes.

Deferred taxes reflect the net tax effects of temporary differences between the carrying amounts of assets and liabilities for financial reporting purposes and the amounts used for tax purposes. Temporary differences as at December 31, 2023 and 2022 relate mostly to different methods/timing of income and expense recognition as well as to temporary differences generated by tax – book bases' differences for the certain assets.

From 2023 statutory tax rate of corporate taxation changed from 15% to 20%. In addition, National Bank of Georgia adopted Transition of commercial banks' supervisory reports to International Financial Reporting Standards (IFRS).

However, alongside the increase in the profit tax rate, the 5% tax on dividends issued from profits belonging to the period 2023 and beyond has been cancelled. As a result, banking institutions will no longer be required to tax these dividends.

Considering the legislative changes made to tax legislation, banking institutions' tax liability for the profit tax section in 2023 has significantly increased due to the following circumstances:

1. If the reserves for potential loan losses calculated for tax purposes until 2023 exceed the amount of reserves calculated in accordance with IFRS, the banking institution must increase the taxable profit of 2023 by the accumulated difference between them and tax the difference at the rate of 15% of profit tax;

2. If the interest income calculated in accordance with IFRS exceeds the interest income calculated in accordance with the existing tax rules until 2023, the banking institution is obliged to increase the taxable profit of 2023 by the accumulated difference between them. The difference will be taxed with profit tax, as it will no longer be subject to taxation in subsequent reporting periods, the difference between the interest income will be taxed at a 20% profit tax rate.

Deferred tax liabilities as at December 31, 2023 and 2022 comprise:

	Net Deferred tax assets/(liabilities) as at December 31, 2022	Deferred Tax expense recognized in profit and loss	Deferred tax liability decrease due to change in tax legislation	Deferred tax liability increase due to change in tax Rate	Net Deferred tax assets/(liabilities) as at December 31, 2023
Other assets	446	(274)	-	-	172
Provisions for other operations	484	94	-	-	578
Lease liabilities	450	(155)	-	-	295
Other liabilities	133	122	-	-	255
Property and equipment and intangible assets	(1,727)	97	-	-	(1,630)
Loans to customers	(3,317)	-	3,317	-	-
Net deferred tax liability	**(3,531)**	**(116)**	**3,317**	**-**	**(330)**

	Deferred tax assets/(liabilities) as at December 31, 2021	Deferred Tax expense recognized in profit and loss	Deferred tax liability increase due to change in tax legislation	Deferred tax liability increase due to change in tax Rate	Recognized in other comprehensive income	Net Deferred tax assets/(liabilities) as at December 31, 2022
Other assets	93	298	-	55	-	446
Provisions for other operations	337	91	-	56	-	484
Lease liabilities	137	7	193	113	-	450
Other liabilities	86	(107)	-	154	-	133
Property and equipment and intangible assets	(186)	(5)	(1,117)	(431)	12	(1,727)
Loans to customers	(1,304)	(445)	(1,568)	-	-	(3,317)
Net deferred tax liability	**(837)**	**(161)**	**(2,492)**	**(53)**	**12**	**(3,531)**

The effective tax rate reconciliation is as follows for the years ended December 31, 2023 and 2022:

	2023	2022
Profit before income tax	**24,073**	**19,233**
Tax at the statutory tax rate (20%)	4,815	2,885
Deferred tax liability increase due to change in tax legislation	-	2,545
Utilization of prior year losses	-	-
Tax effect of permanent differences	(983)	(655)
Income tax expense	**3,832**	**4,775**
Current year tax expense	3,716	2,069
Deferred tax expense recognised in the current year	116	2,706
Income tax expense	**3,832**	**4,775**

26. Commitments and contingencies

In the normal course of business, the Bank is a party to financial instruments with off-balance sheet risk in order to meet the needs of its customers. These instruments, involving varying degrees of credit risk, are not reflected in the statement of financial position.

The Bank's uses the same credit control and management policies in undertaking off-balance sheet commitments as it does for on-balance operations. Provision for losses on contingent liabilities totaled GEL 354 thousand and 192 as at December 31, 2023 and 2022, respectively.

As at December 31, 2023 and 2022 contingent liabilities comprise:

	December 31, 2023	December 31, 2022
Contingent liabilities and credit commitments		
Guarantees issued and similar commitments	15,377	10,868
Unused credit lines	27,683	26,553
Total contingent liabilities and credit commitments	**43,060**	**37,421**

Extension of loans to customers within credit line limits is approved by the Bank on a case-by-case basis and depends on the borrowers' financial performance, debt service and other conditions.

Capital commitments

No material capital commitments were outstanding as at December 31, 2023 and 2022.

Legal proceedings

From time to time and in the normal course of business, claims against the Bank are received from customers and counterparties. Management is of the opinion that no material unaccrued losses will be incurred and accordingly no provision has been made in these financial statements.

Taxation

Commercial legislation of Georgia, including tax legislation, may allow more than one interpretation. In addition, there is a risk of tax authorities making arbitrary judgments of business activities. If a particular treatment, based on management's judgment of the Bank's business activities, was to be challenged by the tax authorities, the Bank may be assessed additional taxes, penalties and interest.

Georgian transfer pricing legislation was amended starting from January 1, 2014 to introduce additional reporting and documentation requirements. The new legislation allows the tax authorities to impose additional tax liabilities in respect of certain transactions, including but not limited to transactions with related parties, if they consider transaction to be priced not at arm's length. The impact of challenge of the Bank's transfer pricing positions by the tax authorities cannot be reliably estimated.

Such uncertainty may relate to the valuation of financial instruments, valuation of provision for impairment losses and the market pricing of deals. Additionally, such uncertainty may relate to the valuation of temporary differences on the provision and recovery of the provision for impairment losses on loans to customers and receivables, as an underestimation of the taxable profit. The management of the Bank believes that it has accrued all tax amounts due and therefore no allowance has been made in the financial statements.

Last tax inspection took place in August 2018, thus the open period for tax inspection is 2021-2023.

Operating environment

Emerging markets such as Georgia are subject to different risks than more developed markets; these include economic, political and social, and legal and legislative risks. Laws and regulations affecting businesses in Georgia continue to evolve rapidly with tax and regulatory frameworks subject to varying interpretations. The future direction of Georgia's economy is heavily influenced by the fiscal and monetary policies adopted by the government, together with developments in the legal, regulatory, and political environment.

For the last two years, Georgia has experienced a number of legislative changes, which have been largely related to Georgia's accession plan to the European Union. Whilst the legislative changes implemented during 2023 and 2022 paved the way, more can be expected as Georgia's action plan for achieving accession to the European Union continues to develop.

27. Fair value of financial instruments

IFRS defines fair value as the price that would be received to sell an asset or paid to transfer a liability in an orderly transaction between market participants at the measurement date.

Recurring fair value measurements

Recurring fair value measurements are those that the accounting standards require or permit in the statement of financial position at the end of each reporting period. Investments in equity instruments are measured at fair value and categorized into Level 3.

Fair value of financial assets and financial liabilities that are not measured at fair value on a recurring basis (but fair value disclosures are required).

For financial assets and liabilities that have a short-term maturity (less than 3 months), it is assumed that the carrying amounts approximate to their fair value. This assumption is also applied to demand deposits and current accounts without a maturity.

Cash and cash equivalents, mandatory reserves with the NBG, due from financial institutions, due to financial institutions and deposits by customers

For cash and cash equivalents, mandatory reserves with the NBG, due from financial institutions, due to financial institutions and deposits by customers fair value has been estimated by reference to the market rates available at the balance sheet date for similar instruments of maturity equal to the remaining fixed period.

Loans to customers - Loans to individual customers are made both at variable and at fixed rates. As there is no active secondary market in Georgia for such loans and advances, there is no reliable market value available for this portfolio. Fixed rate – Certain of the loans secured are at a fixed rate. Fair value has been estimated by reference to the market rates available at the balance sheet date for similar loans of maturity equal to the remaining fixed period.

Investments in debt instruments - The estimated fair value of fixed interest rate debt instruments is based on estimated future cash flows expected to be received discounted at current interest rates of new instruments with similar credit risk and remaining maturity. Discount rates depend on currency, maturity of the instrument and credit risk of the counterparty.

Subordinated debt - The fair values of subordinated debt is determined in accordance with generally accepted pricing models based on discounted cash flow analysis using prices from observable current market transactions for similar instruments.

Other financial assets and liabilities - Other financial assets and liabilities are mainly represented by short-term receivables and payables, therefore the carrying amount is assumed to be a reasonable estimate of their fair value.

Debt securities issued - The fair values of debt securities was estimated as the present value of estimated future cashflows, discounted at the year-end market rates.

The fair value of financial assets and liabilities compared with the corresponding carrying amount in the statement of financial position of the Bank is presented below:

	Fair value	December 31, 2023		December 31, 2022	
	hierarchy	Carrying amount	Fair value	Carrying amount	Fair value
Loans to customers	Level 3	704,274	717,629	642,391	645,696
Investments in debt securities	Level 2	17,338	17,759	17,323	17,486
Due from financial institutions	Level 2	14,805	14,805	1,115	1,115
Due to financial institutions	Level 3	430,768	425,320	429,565	422,884
Deposits by customers	Level 3	193,055	193,056	331,888	331,544
Debt securities issued	Level 2	5,062	5,133	23,606	23,677
Subordinated debt	Level 3	26,965	26,963	27,091	27,090

28. Risk management policies

Management of risk is fundamental to the Bank's business and is an essential element of the Bank's operations. The main risks inherent to the Bank's operations are those related to:

- Credit risk
- Liquidity risk
- Market risk

The Bank recognises that it is essential to have efficient and effective risk management processes in place. To enable this, the Bank has established a risk management framework with the main purpose to protect the Bank from risk and allow it to achieve its performance objectives. Through the risk management framework, the Bank manages the following risks:

Credit risk

The Bank is exposed to credit risk which is the risk that one party to a financial instrument will fail to discharge an obligation and cause the other party to incur a financial loss.

Risk management and monitoring is performed within set limits of authority. These processes are performed by the Bank's Management Board. The Risk Management division plays an important role in managing and controlling the credit risk. This division is responsible for the credit risks identification and evaluation, implementation of the control and monitoring measures. The Risk Management division directly participates in the credit decision-making processes and consideration of internal rules, regulations and loan programs. Along with that, the division provides independent recommendations concerning credit exposure minimization measures, controls and monitors credit risks, provides relevant reporting to the management and ensures compliance of the credit process with external laws/regulations as well as internal requirements and procedures. The Bank structures the level of credit risk it undertakes by placing limits on the amount of risk accepted in relation to one borrower/counterparty, or a group of borrowers, and to industry segments. Limits on the level of credit risk concentration by industry sector are approved and controlled by the Assets and Liabilities Management Committee (ALMC). Limits on credit risk exposure with respect to credit programs (Small and medium enterprises (SME) and retail) are approved by the Management Board. The exposure to any one borrower, covers on and off-balance sheet exposures which are reviewed by the Credit Committees and ALMC. Actual exposures against limits are monitored daily.

Where appropriate, and in the case of guarantees issued, the Bank obtains collateral and corporate and personal guarantee.

Commitments to extend credit represent guarantees or letter of credit. The credit risk on off-balance sheet financial instruments is defined as the probability of losses due to the inability of counterparty to comply with the contractual terms and conditions. With respect to credit risk on commitments to extend credit, the Bank is potentially exposed to a loss in an amount equal to the total unused commitments. However, the likely amount of the loss is less than the total unused commitments since most commitments to extend credit are contingent upon customers maintaining specific credit standards. The Bank monitors the term to maturity of off balance sheet contingencies because longer term commitments generally have a greater degree of credit risk than short-term commitments.

Credit risk grades

The Bank allocates each exposure to a credit risk grade based on a variety of data that is determined to be predictive of the risk of default and applying experienced credit judgment. Credit risk grades are defined using qualitative and quantitative factors that are indicative of risk of default. These factors vary depending on the nature of the exposure and the type of borrower.

Each exposure is allocated to the credit risk grade at initial recognition based on available information about the borrower. Exposures are subject to ongoing monitoring, which may result in an exposure being moved to a different credit risk grade.

The Bank uses automated tool Risk Analyst for the corporate borrowers that includes two possible approaches to internal rating models: Fundamental Analysis and Scorecard. Both approaches support sophisticated analysis of ratios and financial metrics.

The primary difference between these two approaches is the way the system calculates and scores the inputs of the model. While the methodologies of these approaches differ, they are both based on the same technology platform. Additionally, each internal rating model, no matter the approach used, produces a borrower rating and PD. The Internal Rating Model Author supports the creation and customization of internal rating models using both approaches.

Additionally, the Bank uses another internal scorecard system for the assessment of SME borrowers. The scorecard is based on statistical information of borrowers' financial data as well as qualitative characteristics. As a result internal scorecard system provides the borrowers' internal rating.

Upon disbursement of a loan, an exposure score is assigned based on the predetermined criteria, which is later reflected in grades.

Ratings upon disbursement of a loan is summarized in the below table:

Ratings	Description
1	High quality loan, low risk. The loan meets the highest requirements. Client's capacity for payment is very strong. The activity is practically not subjected to external negative influencing factors. Distribution of ratings within the category depends on different quantitative and qualitative parameters, such as financial covenants, quality of management, quality of financial information, influence of external factors, etc.
2+	
2	
3+	
3	
3+	
3	
3-	Satisfactory loan quality, low risk. The loan meets most of the requirements. Capacity for payment is strong. Weak dependence on external economic factors. Distribution of ratings within the category depends on different quantitative and qualitative parameters, such as financial covenants, quality of management, quality of financial information, influence of external factors, etc.
4+	
4	
4-	
5+	Relatively small vulnerability in the short term, however, higher sensitivity to the effects of adverse changes in business, financial and economic spheres. Distribution of ratings within the category depends on different quantitative and qualitative parameters, such as financial covenants, quality of management, quality of financial information, influence of external factors, etc.
5	
5-	
6+	High vulnerability in adverse business, financial and economic conditions, although at present there is the possibility of meeting financial obligations. Distribution of ratings within the category depends on different quantitative and qualitative parameters, such as financial covenants, quality of management, quality of financial information, influence of external factors, etc.
6	
6-	
7+	High risk of default (high, at the moment, exposure to credit risks); financial obligations can be met in the presence of favorable business, financial and economic conditions. Distribution of ratings within the category depends on different quantitative and qualitative parameters, such as financial covenants, quality of management, quality of financial information, influence of external factors, etc.
7	
7-	
8	Very high risk of default. Customer solvency is low. Customer activity is completely dependent on external factors. Distribution of ratings within the category depends on different quantitative and qualitative parameters, such as financial covenants, quality of management, quality of financial information, influence of external factors, etc.
9	
10	

*loans without rating: amount below USD 100,000, cash cover loans, retail loans.

Rating changes

Changes in grades depend on a number of quantitative and qualitative indicators such as: financial covenants, quality of financial information, competitive position in the market, influence of suppliers / buyers, influence of the owner, quality of management, risk of adverse events, etc.

Credit risk measurement methodology

The estimation of credit exposure for risk management purposes is complex and requires the use of models, as the exposure varies with changes in market conditions, expected cash flows and the passage of time. The assessment of credit risk of a portfolio of assets entails further estimations as to the likelihood of defaults occurring, of the associated loss ratios and of default correlations between counterparties. The Bank measures credit risk using Probability of Default ("PD"), Exposure at Default ("EAD") and Loss Given Default ("LGD"). This is similar to the approach used for the purposes of measuring ECL under IFRS 9.

In accordance with the IFRS 9 the Bank uses a 'three-stage' model for impairment based on changes in credit quality since initial recognition as summarised below:

- A financial instrument that is not credit-impaired on initial recognition is classified in 'Stage 1' and has its credit risk continuously monitored by the Bank.
- If a significant increase in credit risk (SICR) since initial recognition is identified, the financial instrument is moved to 'Stage 2' but is not yet deemed to be credit-impaired.
- If the financial instrument is credit-impaired, the financial instrument is then moved to 'Stage 3'.
- Financial instruments in Stage 1 have their ECL measured at an amount equal to the portion of lifetime expected credit losses that result from default events possible within the next 12 months. Instruments in Stages 2 or 3 have their ECL measured based on expected credit losses on a lifetime basis.
- A pervasive concept in measuring ECL in accordance with IFRS 9 is that it should consider forward-looking information.
- Purchased or originated credit-impaired financial assets are those financial assets that are credit-impaired on initial recognition. Their ECL is always measured on a lifetime basis (Stage 3).

The Bank recognises loss allowances for ECLs on the following financial instruments that are not measured at FVTPL:

- Due from financial institutions;
- Loans and advances to customers;
- Investment in debt securities;
- Other receivables;
- Loan commitments issued; and
- Financial guarantee contracts issued.
- Interbank deposits and corresponding accounts.

ECLs are required to be measured through a loss allowance at an amount equal to:

- 12-month ECL, i.e. lifetime ECL that result from those default events on the financial instrument that are possible within 12 months after the reporting date, (referred to as Stage 1); or
- Full lifetime ECL, i.e. lifetime ECL that result from all possible default events over the life of the financial instrument, (referred to as Stage 2 and Stage 3).

A loss allowance for full lifetime ECL is required for a financial instrument if the credit risk on that financial instrument has increased significantly since initial recognition. For all other financial instruments, ECLs are measured at an amount equal to the 12-month ECL.

For undrawn loan commitments and financial guarantee contracts, ECL is measured based on Credit Conversion Factor of 36.1% for undrawn loan commitments and 100% for financial guarantees as at December 31, 2023. That is comparable to 37.5% for undrawn loan commitments and 100% for financial guarantees as at December 31, 2022.

Due from financial institutions, interbank deposits and corresponding accounts, investment in debt securities are subject to impairment based on 12-months ECL. The estimates of probability default and loss given default for clients are derived from credit rating information supplied by international rating agencies.

Allowance for expected credit losses on other receivables is estimated based on provision rates of collective approach of impairment.

Loans to customers

To assess credit risk of exposures to the borrowers the Bank has developed methodology in accordance with IFRS 9.

The Bank measures expected credit losses on an individual basis, or on a collective basis for portfolios of loans, that share similar credit risk characteristics.

Individually significant exposures are considered borrowers/group of related borrowers which exposure exceeds 1% of Tier 1 capital. Besides, they should have the signs of significant increase in credit risk. To determine whether exposure has indicators of significant increase in credit risk or impairment loss event has been incurred, information about the borrowers' liquidity, solvency and business and financial risk exposures, overdue, restructuring, credit ratings and the fair value of collaterals are analysed.

ECLs on individually significant exposures with the signs of significant increase in credit risk are measured on an individual basis, however for defaulted borrower or group of borrowers the exposure threshold for individual assessment is 0.5% of Tier 1 capital. ECLs on individually significant exposures without signs of significant increase in credit risk are measured on a collective basis or on a individual basis.

Measurement of ECL on an individual basis

For individually assessed loans, ECLs are measured as the present value of the difference between the cash flows due to the Bank under the contract and the cash flows that the bank expects to receive arising from the weighting of multiple future economic scenarios, discounted using effective interest rate. Besides, the realization of assets held as collateral against the loans are taking into account.

The Bank generally assesses liquidation value of the collaterals considering 2.5 years as a time to collect period and application of 10% expenses for asset liquidation. Liquidation value used in calculation is at least 20% less than market value of collateral. The general approach is overridden individually if other circumstances demonstrate that generic time to collect period and valuation haircut is not reasonable.

Measurement of ECL on a collective basis

The key inputs into the measurement of ECL are the term structure of the following variables:

- Probability of default (PD);
- Loss given default (LGD);
- Exposure at default (EAD).

These parameters are generally derived from internally developed statistical models and other historical data. They are adjusted to reflect forward-looking information.

Collective assessment is performed on a borrower level rather than contract level.

Segmentation

Collectively assessed loans are grouped together according to their credit risk characteristics. Such characteristics are:

- Segment
- Sector
- Collateralization
- Currency

Portfolio subject to collective assessment of ECL is divided into by sectors: Trade, construction and real estate management, other business sectors, by product: Collateralized Retail and Non-collateralised Retail and by currency too (GEL and Foreign currency, exceptions are construction and real estate management, also Non-collateralised Retail, that were not segmented by currency). In total 8 segments.

Each segment was further pooled into 5 groups sharing similar credit risk features, such as overdue days and restructuring and, in some terms, credit rating, Debt service coverage ratio (DSCR) and Payment to Income (PTI) ratio and etc.

Due to the above segmentation rules, collectively assessed portfolio is grouped into 40 similar credit risk characteristics pools.

Definition of default

Critical to the determination is the definition of default. The definition of default is incorporated in measuring the amount of ECL. The Bank considers the following as constituting an event of default:

- The borrower is past due more than 90 days on any material credit obligation to the Bank
- The borrower is unlikely to pay its credit obligations to the Bank in full, its debts was written-off or sold with significant discount or borrower is considered as "problematic" or the borrower is under litigation process to be recognised as bankrupt.
- Active credit rating is 8, 9 or 10;
- For corporate and medium and small business DSCR < 1 and for retail segment PTI>70% if borrower's income equal or exceeds 1500 GEL per month or PTI>55% if borrower's income is less than 1500 GEL per month;
- Restructuring of credit obligations by decision of different credit committees might be considered as an event of default or in some circumstances as a sign of significantly increased credit risk depending on credit quality of credit obligation.

When assessing if the borrower is unlikely to pay its credit obligation, the Bank takes into account both qualitative and quantitative indicators. The Bank uses a variety of sources of information to assess default which are either developed internally or obtained from external sources. The information assessed depends on the materiality of exposure too. Qualitative indicators, such as the lowest grades by internal credit rating model, external information about possible deterioration of financial situation of borrower are significant inputs in the analysis and are used for identification of loans for individual assessment of ECL if the borrower's exposure is above materially significant threshold. For collective assessment of ECL credit rating 8,9 or 10 or assigning the status of "problematic" to the borrower are also considered as Default.

Significant increase in credit risk

The Bank monitors financial assets that are subject to the impairment requirements to assess whether there has been a significant increase in credit risk since initial recognition. If there has been a significant increase in credit risk the Bank will measure the loss allowance based on lifetime rather than 12-month ECL.

In assessing whether the credit risk on a financial instrument has increased significantly since initial recognition, Bank considers both quantitative and qualitative information that is reasonable and supportable. Significant deterioration of credit rating of borrower leading to increase the PD by more than 10% with active internal rating 6- or worse or material decrease the price of collateral could be considered as the qualitative signs of significant increase in credit risks and are used for identification of loans for individual assessment of ECL if the borrowers exposure is above materially significant threshold.

When an asset becomes more than 30 days past due or restructured due to financial problems, the Bank considers that a significant increase in credit risk has occurred and the asset is in stage 2 of the impairment model, i.e. the loss allowance is measured as the lifetime ECL.

To determine the PD rates for each group, the Bank utilizes migration matrices methodology, which employs statistical analyses of historical data and experience of delinquency and default to reliably estimate the amount of the loans that will eventually be defaulted as a result of the events occurring before the balance sheet date. Observation period for homogenous group was taken as one year from November 2022 to November -2023. During the observation period, the one month migration matrices were generated. To exclude portfolio growth effect, the loans disbursed from July 2022 were excluded from the statistical analysis.

Migrations matrices are used to calculate 12-months probability of default (PD) for each group of collective assessment. Based on that, is calculated marginal PDs by future years until the maturity of portfolio is expired. For calculations of PDs, default was determined as 90 days overdue.
To estimate Point in Time PDs the Bank incorporates of forward-looking information under different macro scenarios.

As at December 31, 2023, 10% increase/ (decrease) in average PD per each pool results in ECL increase/(decrease) by 6%/-6% that represents GEL 1,168/-1,168 thousand.

LGD model

Another component of impairment model is LGD (loss given default), that is an estimate of the loss arising on default. To measure it, defaulted exposures by segments is reduced by deposits pledged and the discounted liquidation value of real estate pledged using 2.5 years of time to collect period, 10% percent realization expenses and minimum 20% valuation haircut to market value of collateral. LGDs are measured on segment rather than on group level.

As at December 31, 2023, 10% increase/ (decrease) in - valuation haircut results in ECL increase/(decrease) by 1.25%/-1.26% that represents GEL 244/-245thousand.
As at December 31, -2023, 10% increase/ (decrease) in time to collect period results in ECL increase/(decrease) by 3.11%/-3.13% that represents GEL 606/-609 thousand.

EAD model

EAD represents the expected exposure in the event of default. The Bank derives the EAD from the current exposure to the counterparty, adjusted by the potential changes in case of moving in stage 3 (Default), that is 1.007 for stage 1 loans and 1.010 for stage 2 loans.

Incorporation of forward-looking information

The Bank uses forward-looking information in its measurement of ECL. The information used includes economic data and economic indicators prognoses published by monetary authorities. Three economic scenarios (baseline, pessimistic, optimistic) are used to adjust marginal probabilities of default. Weighting of these 3 different scenarios forms the basis of a weighted average probabilities of default that are used in calculations of ECL. 12-month ECL (stage 1 loans) is measured only with the twelve month PD. Lifetime ECL (stages 2 and 3 loans) is measured with all annual marginal PDs until the maturity of loan expires.

Macroeconomic indicators prognoses with different scenarios and their weights are published by National Bank of Georgia for IFRS 9 purposes. The base case scenario is the single most-likely outcome and its weighting in calculations is 50%. The weighting of pessimistic and optimistic scenarios are 25% for each.

Using a statistical analysis of historical data, have estimated relationships between macro-economic variables and probabilities of default. Three macroeconomic indicators (GDP growth, GEL/USD exchange rate, and real estate prices) are included in future economic scenarios for individual assessed loans. For collectively assessed portfolio the Bank estimated the impact of GDP growth rate, annual inflation rate and GEL/USD exchange rate on probabilities of default and final ECL. GDP rate does not show statistically proved relation with probabilities of default.

The principal macroeconomic indicators included in the economic scenarios used at 31 December 2023 for the years 2024 to 2026, for Georgia, are published by NBG. These indicators have a significant impact on ECL.

Predicted relationship between the economic indicators and default and loss rates on loan portfolios have been developed based on analyzing historical data over the past 5 years.

The Bank has performed sensitivity analysis on how ECL on the loan portfolios will change if the key assumptions used to calculate ECL change. The table below outlines the total ECL of collective assessment, if each of the key assumptions used change by 10%. The changes are applied in isolation for illustrative purposes, and are applied to each probability weighted scenarios used to develop the estimate of expected credit losses.

	Change	Average PD	Average LGD	Impact on ECL (th. GEL)
	10%	9.9%	19.6%	220
Inflation rate scenario changes	-10%	9.5%	19.6%	(-220)
	10%	9.7%	19.6%	50
GEL/USD exchange rate scenario change	-10%	9.6%	19.6%	(-50)
	10%	9.65%	15.1%	(-2,686)
Real Estate Prices	-10%	9.65%	24.9%	3,185

Calculation of ECL

When the marginal PDs and LGDs are determined for each group/segment, final calculations of loan loss allowance is made. It depends on risk characteristics of groups: 12 months ECL is calculated for Stage 1 groups (overdue less than 31 days) and lifetime ECLs for stage 2 or 3 groups (overdue more than 30 days or restructured loans by credit committees or other qualitative indicators). The results of LLP calculation on loan portfolio allows to derive the impairment rates for each of 40 group of collective assessment. These rates are used for formation of loan loss allowance until next recalculation of whole model. Recalculation of impairment model was done in December 2023 based on last available information.

Credit quality of loans to customers

The following tables provide information on the credit quality of loans to customers as at December 31, 2023 according to the internal credit risk grades:

	Gross loans	Stage 1 12 month ECL	Stage 2 Lifetime ECL - not credit-impaired	Stage3 Lifetime ECL - credit-impaired	Total ECL	Net loans	ECL allowance to gross loans%
Corporate loans							
5	4,894	(50)	-	-	(50)	4,844	1.0%
5-	44,262	(523)	-	-	(523)	43,739	1.2%
6+	105,550	(614)	(548)	-	(1,162)	104,388	1.1%
6	23,350	(26)	-	(875)	(901)	22,449	3.9%
6-	23,520	(13)	(207)	-	(220)	23,300	0.9%
7+	3,967	-	-	-	-	3,967	0.0%
10	11,945	-	-	(1,688)	(1,688)	10,257	14.1%
Not rated	39,608	(99)	-	-	(99)	39,509	0.2%
Total corporate loans	**257,096**	**(1,325)**	**(755)**	**(2,563)**	**(4,643)**	**252,453**	**1.8%**
5	951	(2)	-	-	(2)	949	0.2%
5-	1,841	(10)	-	-	(10)	1,831	0.5%
6+	17,832	(114)	(5)	-	(119)	17,713	0.7%
6	118,872	(863)	(127)	-	(990)	117,882	0.8%
6-	105,565	(1,260)	(142)	(242)	(1,644)	103,921	1.6%
7+	9,037	(1)	(6)	(1,375)	(1,382)	7,655	15.3%
7	848	(1)	-	(173)	(174)	674	20.5%
7-	451	-	-	(70)	(70)	381	15.5%
8	5,888	-	-	(381)	(381)	5,507	6.5%
9	603	-	-	(162)	(162)	441	26.9%
10	8,965	-	-	(1,977)	(1,977)	6,988	22.1%
Not rated	35,208	(738)	(50)	(583)	(1,370)	33,837	3.9%
Total SME loans	**306,061**	**(2,989)**	**(330)**	**(4,963)**	**(8,281)**	**297,779**	**2.7%**
Retail loans							
Not rated	160,596	(1,153)	(683)	(4,719)	(6,555)	154,042	4.1%
Total retail loans	**160,596**	**(1,153)**	**(683)**	**(4,719)**	**(6,555)**	**154,042**	**4.1%**
Total loans to customers	**723,753**	**(5,467)**	**(1,768)**	**(12,245)**	**(19,479)**	**704,274**	**2.7%**

The following tables provide information on the credit quality of loans to customers as at December 31, 2022 according to the internal credit risk grades:

	Gross loans	Stage 1 12 month ECL	Stage 2 Lifetime ECL - not credit-impaired	Stage3 Lifetime ECL - credit- impaired	Total ECL	Net loans	ECL allowance to gross loans%
Corporate loans							
5	18,721	(36)	(176)	-	(212)	18,509	1.13%
5-	34,666	(233)	-	-	(233)	34,433	0.67%
6+	54,858	(300)	(461)	-	(761)	54,097	1.39%
6	53,681	(145)	(237)	(596)	(978)	52,703	1.82%
6-	25,131	(165)	(545)	-	(710)	24,421	2.83%
7+	7,601	(1)	-	(243)	(244)	7,357	3.21%
10	12,286	-	-	(976)	(976)	11,310	7.94%
Not rated	21,872	(131)	-	-	(131)	21,741	0.60%
Total corporate loans	**228,816**	**(1,011)**	**(1,419)**	**(1,815)**	**(4,245)**	**224,571**	**1.86%**

	Gross loans	Stage 1 12 month ECL	Stage 2 Lifetime ECL - not credit-impaired	Stage3 Lifetime ECL - credit- impaired	Total ECL	Net loans	ECL allowance to gross loans%
SME loans							
5-	906	(6)	-	-	(6)	900	0.66%
6+	24,635	(151)	-	(6)	(157)	24,478	0.64%
6	85,417	(420)	(888)	(213)	(1,521)	83,896	1.78%
6-	98,866	(554)	(295)	(951)	(1,800)	97,066	1.82%
7+	8,552	(14)	(1)	(551)	(566)	7,986	6.62%
7	2,115	(1)	-	(47)	(48)	2,067	2.27%
7-	970	-	(12)	(75)	(87)	883	8.97%
8	2,786	-	-	(24)	(24)	2,762	0.86%
9	1,369	-	-	(251)	(251)	1,118	18.33%
10	9,208	-	-	(2,305)	(2,305)	6,903	25.03%
Not rated	35,639	(235)	(100)	(339)	(674)	34,965	1.89%
Total SME loans	**270,463**	**(1,381)**	**(1,296)**	**(4,762)**	**(7,439)**	**263,024**	**2.75%**
Retail loans							
6	18	(1)	-	-	(1)	17	5.56%
6-	652	(1)	-	(18)	(19)	633	2.91%
7+	75	-	-	(7)	(7)	68	9.33%
7	1	-	-	-	-	1	0.00%
Not rated	160,503	(1,131)	(599)	(4,696)	(6,426)	154,077	4.00%
Total retail loans	**161,249**	**(1,133)**	**(599)**	**(4,721)**	**(6,453)**	**154,796**	**4.00%**
Total loans to customers	**660,528**	**(3,525)**	**(3,314)**	**(11,298)**	**(18,137)**	**642,391**	**2.75%**

According to the rating methodology of the Bank, corporate and SME loans above include loans to individual entrepreneurs as well as legal entities. The Bank does not apply internal credit risks to retail loans that includes loans to individuals. Some of the loans to SMEs are the loans to the individual entrepreneurs.

Renegotiated loans to customers

Loans to customers are generally renegotiated either as part of an ongoing customer relationship or in response to an adverse change in the circumstances of the borrower. In the latter case, renegotiation can result in an extension of the due date of payment or repayment plans under which the Bank offers a concessionary rate of interest to genuinely distressed borrowers. This will result in the asset continuing to be overdue and will be individually impaired where the renegotiated payments of interest and principal will not recover the original carrying amount of the asset. In other cases, renegotiation will lead to a new agreement, which is treated as a new loan.

The table below shows the carrying amount of renegotiated financial assets:

Financial asset class	December 31, 2023	December 31, 2022
Loans to customers	67,505	73,581
Less: allowance for expected credit losses	(7,611)	(6,800)

With respect to undrawn loan commitments the Bank is potentially exposed to a loss of an amount equal to the total amount of such commitments. However, the likely amount of a loss is less than that, since most commitments are contingent upon certain conditions set out in the loan agreements.

Stage movements in loans to customers

Movements in the gross carrying value and expected credit loss of the loans to customers for the year ended December 31, 2023 was as following:

	2023			
	Stage 1 12 month ECL	**Stage 2** Lifetime ECL - not credit- impaired	**Stage 3** Lifetime ECL – credit-impaired	**Total**
Gross carrying amount as at January 1, 2023	**509,170**	**69,425**	**81,933**	**660,528**
Changes in the gross carrying amount:				
New loans originated	335,381	-	-	335,381
–Transfer from stage 2 to stage 1	24,022	(24,022)	-	-
–Transfer from stage 1 to stage 2	(28,915)	28,915	-	-
–Transfer from stage 2 to stage 3	-	(14,688)	14,688	-
–Transfer from stage 3 to stage 2	-	13,085	(13,085)	-
Loans repaid	(245,266)	(16,555)	(14,367)	(276,188)
Changes due to modifications that did not result in derecognition	(164)	(16)	131	(50)
Foreign exchange differences	3,482	392	208	4,082
Gross carrying amount as at December 31, 2023	**597,709**	**56,536**	**69,508**	**723,753**

	2023			
	Stage 1 12 month ECL	**Stage 2** Lifetime ECL - not credit-impaired	**Stage 3** Lifetime ECL – credit-impaired	**Total**
Loss allowance as at 1 January 2023	**3,525**	**3,315**	**11,297**	**18,137**
Changes in the loss allowance:				
New loans originated	5,884	-	-	5,884
–Transfer from stage 2 to stage 1	1,188	(1,188)	-	-
–Transfer from stage 1 to stage 2	(265)	265	-	-
–Transfer from stage 2 to stage 3	-	(870)	870	-
–Transfer from stage 3 to stage 2		870	(870)	-
Increases due to change in credit risk	-	310	817	1,127
Changes due to modifications that did not result in derecognition	-	(503)	(710)	(1,213)
Loans repaid	(1,180)	(1,042)	(2,790)	(5,012)
Changes in risk paramaters	(3,692)	607	2,677	(408)
Interest income correction	-	-	950	950
Foreign exchange differences	6	3	5	14
Loss allowance as at December 31, 2023	**5,466**	**1,767**	**12,246**	**19,479**

Loans to legal entities, Gross	Stage 1	Stage 2	Stage 3	
	12 month ECL	Lifetime ECL - not credit- impaired	Lifetime ECL – credit-impaired	**Total**
Gross carrying amount as at January 1, 2023	**295,990**	**59,459**	**49,075**	**404,524**
Changes in the gross carrying amount:				-
New loans originated	219,822	-	-	219,822
–Transfer from stage 2 to stage 1	15,683	(15,683)	-	-
–Transfer from stage 1 to stage 2	(17,635)	17,635	-	-
–Transfer from stage 2 to stage 3	-	(6,085)	6,085	-
–Transfer from stage 3 to stage 2	-	6,918	(6,918)	-
Loans repaid	(162,129)	(17,065)	(10,590)	(189,784)
Changes due to modifications that did not result in derecognition	(100)	(24)	105	(19)
Foreign exchange differences	2,257	327	(21)	2,563
Gross carrying amount as at December 31, 2023	**353,888**	**45,482**	**37,736**	**437,106**

Loans to legal entities ECL	Stage 1	Stage 2	Stage 3	
	12 month ECL	Lifetime ECL - not credit- impaired	Lifetime ECL – credit-impaired	**Total**
Loss allowance as at 1 January 2023	1,912	2,550	5,718	**10,180**
Changes in the loss allowance:				
New loans originated	3,390	-	-	3,390
–Transfer from stage 2 to stage 1	562	(562)	-	-
–Transfer from stage 1 to stage 2	(129)	129	-	-
–Transfer from stage 2 to stage 3	-	(578)	578	-
–Transfer from stage 3 to stage 2	-	283	(283)	-
Increases due to change in credit risk	-	8	49	57
Changes due to modifications that did not result in derecognition	-	(235)	(278)	(513)
Loans repaid	(802)	(882)	(1,251)	(2,935)
Changes in risk paramaters	(1,212)	197	1,229	214
Interest income correction	-	-	388	388
Foreign exchange differences	5	2	(6)	1
Loss allowance as at December 31, 2023	**3,726**	**912**	**6,144**	**10,782**

Consumer loans, Gross	Stage 1	Stage 2	Stage 3	
	12 month ECL	Lifetime ECL - not credit-impaired	Lifetime ECL – credit-impaired	**Total**
Gross carrying amount as at January 1, 2023	123,749	3,916	17,896	**145,561**
Changes in the gross carrying amount:				-
New loans originated	83,500	-	-	83,500
–Transfer from stage 2 to stage 1	5,061	(5,061)	-	-
–Transfer from stage 1 to stage 2	(4,618)	4,618	-	-
–Transfer from stage 2 to stage 3	-	(2,916)	2,916	-
–Transfer from stage 3 to stage 2	-	3,815	(3,815)	-
Loans repaid	(55,396)	2,382	827	(52,187)
Changes due to modifications that did not result in derecognition	(107)	-	20	(87)
Foreign exchange differences	792	48	218	1,058
Gross carrying amount as at December 31, 2023	**152,981**	**6,802**	**18,062**	**177,845**

Consumer loans, ECL	Stage 1	Stage 2	Stage 3	
	12 month ECL	Lifetime ECL - not credit- impaired	Lifetime ECL – credit-impaired	**Total**
Loss allowance as at 1 January 2023	1,118	417	3,539	5,074
Changes in the loss allowance:				
New loans originated	1,907	-	-	1,907
–Transfer from stage 2 to stage 1	437	(437)	-	-
–Transfer from stage 1 to stage 2	(80)	80	-	-
–Transfer from stage 2 to stage 3	-	(167)	167	-
–Transfer from stage 3 to stage 2	-	387	(387)	-
Increases due to change in credit risk	-	140	404	544
Changes due to modifications that did not result in derecognition	-	(154)	(335)	(488)
Loans repaid	(294)	(109)	(741)	(1,144)
Changes in risk paramaters	(2,014)	326	1,481	(207)
Interest income correction	-	-	349	349
Foreign exchange differences	1	-	7	8
Loss allowance as at December 31, 2023	**1,075**	**484**	**4,484**	**6,043**

Mortgage loans, Gross	Stage 1	Stage 2	Stage 3	
	12 month ECL	Lifetime ECL - not credit- impaired	Lifetime ECL – credit-impaired	**Total**
Gross carrying amount as at January 1, 2023	89,431	6,050	14,962	**110,443**
Changes in the gross carrying amount:				-
New loans originated	32,059	-		32,059
–Transfer from stage 2 to stage 1	3,278	(3,278)	-	-
–Transfer from stage 1 to stage 2	(6,662)	6,662	-	-
–Transfer from stage 2 to stage 3	-	(5,687)	5,687	-
–Transfer from stage 3 to stage 2	-	2,352	(2,352)	
-Loans repaid	(27,741)	(1,872)	(4,604)	(34,217)
Changes due to modifications that did not result in derecognition	42	8	6	56
Foreign exchange differences	433	17	11	461
Gross carrying amount as at December 31, 2023	**90,840**	**4,252**	**13,710**	**108,802**

Mortgage loans, ECL	Stage 1	Stage 2	Stage 3	
	12 month ECL	Lifetime ECL - not credit- impaired	Lifetime ECL – credit-impaired	**Total**
Loss allowance as at 1 January		348	2,040	**2,883**
Changes in the loss allowance:				
New loans originated	587	-	**-**	587
–Transfer from stage 2 to stage 1	189	(189)	**-**	**-**
–Transfer from stage 1 to stage 2	(56)	56	-	-
–Transfer from stage 2 to stage 3	-	(125)	125	-
–Transfer from stage 3 to stage 2	-	200	(200)	
Increases due to change in credit risk	-	163	365	528
Changes due to modifications that did not result in derecognition	-	(115)	(97)	(212)
Loans repaid	(84)	(53)	(798)	(935)
Changes in risk paramaters	(466)	84	(33)	(415)
Interest income correction	-	-	213	213
Foreign exchange differences	1	1	3	5
Loss allowance as at December 31, 2023	**666**	**370**	**1,618**	**2,654**

Movements in the gross carrying value and expected credit loss of the loans to customers for the year ended December 31, 2022 was as following:

	2022			
	Stage 1 12 month ECL	**Stage 2** Lifetime ECL - not credit- impaired	**Stage 3** Lifetime ECL –credit-impaired	**Total**
Gross carrying amount as at January 1, 2022	**539,750**	**118,567**	**88,242**	**746,559**
New loans originated	266,946	-	-	266,946
–Transfer from stage 2 to stage 1	60,180	(60,180)	-	-
–Transfer from stage 1 to stage 2	(56,906)	56,906	-	-
–Transfer from stage 2 to stage 3	-	(28,569)	28,569	-
–Transfer from stage 3 to stage 2	-	22,187	(22,187)	-
Loans repaid	(264,794)	(32,687)	(6,498)	(303,979)
Changes due to modifications that did not result in derecognition	(106)	(98)	(75)	(279)
Foreign exchange differences	(35,900)	(6,701)	(6,118)	(48,719)
Gross carrying amount as at December 31, 2022	**509,170**	**69,425**	**81,933**	**660,528**

	2022			
	Stage 1 12 month ECL	**Stage 2** Lifetime ECL - not credit- impaired	**Stage 3** Lifetime ECL – credit-impaired	**Total**
Loss allowance as at 1 January 2022	**2,243**	**9,549**	**9,738**	**21,530**
Changes in the loss allowance				
New loans originated	6,216	-	-	6,216
–Transfer from stage 2 to stage 1	2,002	(2,002)	-	-
–Transfer from stage 1 to stage 2	(196)	196	-	-
–Transfer from stage 2 to stage 3	-	(1,666)	1,666	-
–Transfer from stage 3 to stage 2	-	1,130	(1,130)	-
Increases due to change in credit risk	-	1,293	2,505	3,798
Changes due to modifications that did not result in derecognition	-	(1,772)	(786)	(2,558)
Loans repaid	(925)	(3,005)	(1,788)	(5,718)
Changes in risk parameters	(5,720)	(361)	481	(5,600)
Interest income correction	-	-	993	993
Foreign exchange differences	(95)	(47)	(382)	(524)
Loss allowance as at December 31, 2022	**3,525**	**3,315**	**11,297**	**18,137**

Loans to Legal entities, Gross	**Stage 1** 12 month ECL	**Stage 2** Lifetime ECL - not credit- impaired	**Stage 3** Lifetime ECL – credit-impaired	**Total**
Gross carrying amount as at January 1, 2022	**340,812**	**92,215**	**56,090**	**489,117**
Changes in the gross carrying amount:				-
New loans originated	161,307	-	-	161,307
–Transfer from stage 2 to stage 1	43,922	(43,922)		-
–Transfer from stage 1 to stage 2	(42,931)	42,931		-
–Transfer from stage 2 to stage 3		(16,480)	16,480	-
–Transfer from stage 3 to stage 2		14,954	(14,954)	-
Loans repaid	(184,985)	(24,280)	(4,122)	(213,387)
Changes due to modifications that did not result in derecognition	(9)	(85)	(32)	(126)
Foreign exchange differences	(22,126)	(5,874)	(4,388)	(32,388)
Gross carrying amount as at December 31, 2022	**295,990**	**59,459**	**49,074**	**404,523**

Loans to Legal entities, ECL	Stage 1	Stage 2	Stage 3	
	12 month ECL	Lifetime ECL - not credit- impaired	Lifetime ECL – credit-impaired	**Total**
Loss allowance as at 1 January 2022	**1,580**	**8,203**	**5,181**	**14,964**
Changes in the loss allowance:				
New loans originated	3,139	-	-	3,139
–Transfer from stage 2 to stage 1	1,025	(1,025)	-	-
–Transfer from stage 1 to stage 2	(160)	160	-	-
–Transfer from stage 2 to stage 3	-	(1,579)	1,579	-
–Transfer from stage 3 to stage 2	-	314	(314)	-
Increases due to change in credit risk	-	1,023	949	1,972
Changes due to modifications that did not result in derecognition	-	(966)	(281)	(1,247)
Loans repaid	(788)	(2,597)	(439)	(3,824)
Changes in risk paramaters	(2,826)	(963)	(1,078)	(4,867)
Interest income correction	-	-	449	449
Foreign exchange differences	(58)	(20)	(328)	(406)
Loss allowance as at December 31, 2022	**1,912**	**2,550**	**5,718**	**10,180**

Consumer loans, Gross	Stage 1	Stage 2	Stage 3	
	12 month ECL	Lifetime ECL - not credit- impaired	Lifetime ECL – credit-impaired	**Total**
Gross carrying amount as at January 1, 2021	**107,116**	**21,069**	**16,573**	**144,758**
Changes in the gross carrying amount:				-
New loans originated	70,684	-	-	70,684
–Transfer from stage 2 to stage 1	13,533	(13,533)	-	-
–Transfer from stage 1 to stage 2	(4,597)	4,597	-	-
–Transfer from stage 2 to stage 3	-	(3,385)	3,385	-
–Transfer from stage 3 to stage 2	-	1,767	(1,767)	-
Loans repaid	(55,583)	(6,422)	(20)	(62,025)
Changes due to modifications that did not result in derecognition	7	(3)	(13)	(9)
Foreign exchange differences	(7,412)	(174)	(262)	(7,848)
Gross carrying amount as at December 31, 2022	**123,748**	**3,916**	**17,896**	**145,560**

Consumer loans, ECL	Stage 1	Stage 2	Stage 3	
	12 month ECL	Lifetime ECL - not credit- impaired	Lifetime ECL – credit-impaired	**Total**
Loss allowance as at 1 January	**500**	**995**	**2,898**	**4,393**
Changes in the loss allowance:				
New loans originated	2,039	-		2,039
–Transfer from stage 2 to stage 1	836	(836)	-	
–Transfer from stage 1 to stage 2	(16)	16	-	-
–Transfer from stage 2 to stage 3	-	(45)	45	-
–Transfer from stage 3 to stage 2		239	(239)	-
Increases due to change in credit risk	-	168	812	980
Changes due to modifications that did not result in derecognition	-	(759)	(141)	(900)
Loans repaid	(110)	(137)	(694)	(941)
Changes in risk paramaters	(2,102)	781	544	(777)
Interest income correction	-	-	335	335
Foreign exchange differences	(28)	(5)	(21)	(54)
Loss allowance as at December 31, 2022	**1,119**	**417**	**3,539**	**5,075**

Mortgage loans, Gross	Stage 1	Stage 2	Stage 3	
	12 month ECL	Lifetime ECL - not credit- impaired	Lifetime ECL – credit-impaired	**Total**
Gross carrying amount as at January 1, 2022	**91,822**	**5,283**	**15,579**	**112,684**
Changes in the gross carrying amount:				-
New loans originated	34,955	-	-	34,955
–Transfer from stage 2 to stage 1	2,725	(2,725)	-	-
–Transfer from stage 1 to stage 2	(9,378)	9,378	-	-
–Transfer from stage 2 to stage 3		(8,704)	8,704	-
–Transfer from stage 3 to stage 2		5,466	(5,466)	-
Loans repaid	(24,181)	(1,984)	(2,321)	(28,486)
Changes due to modifications that did not result in derecognition	(104)	(10)	(29)	(143)
Foreign exchange differences	(6,407)	(654)	(1,504)	(8,565)
Gross carrying amount as at December 31, 2022	**89,432**	**6,050**	**14,963**	**110,445**

Mortgage loans, ECL	Stage 1	Stage 2	Stage 3	
	12 month ECL	Lifetime ECL - not credit- impaired	Lifetime ECL – credit-impaired	**Total**
Loss allowance as at 1 January 2022	163	351	1,659	**2,173**
Changes in the loss allowance:				
New loans originated	1,038			1,038
–Transfer from stage 2 to stage 1	141	(141)	-	-
–Transfer from stage 1 to stage 2	(20)	20	-	-
–Transfer from stage 2 to stage 3	-	(42)	42	-
–Transfer from stage 3 to stage 2		577	(577)	-
Increases due to change in credit risk	-	102	744	846
Changes due to modifications that did not result in derecognition	-	(47)	(364)	(411)
Loans repaid	(27)	(271)	(655)	(953)
Changes in risk paramaters	(792)	(179)	1,015	44
Interest income correction	-	-	209	209
Foreign exchange differences	(9)	(22)	(33)	(64)
Loss allowance as at December 31, 2022	**494**	**348**	**2,040**	**2,882**

Maximum exposure of credit risk

The Bank's maximum exposure to credit risk varies significantly and is dependent on both individual risks and general market economy risks.

The following table presents the maximum exposure to credit risk of balance sheet and off-balance sheet financial assets. For financial assets in the balance sheet, the maximum exposure is equal to the carrying amount of those assets prior to any offset or collateral and any expected credit loss. The Bank's maximum exposure to credit risk under contingent liabilities and commitments to extend credit, in the event of non-performance by the other party where all counterclaims, collateral or security prove valueless, is represented by the contractual amounts of those instruments. Net exposure is total exposure to credit risk net of expected credit loss.

December 31, 2023	Maximum Exposure	Net exposure
Cash and cash equivalents excluding cash on hand	33,942	33,941
Mandatory cash balance with the NBG	63,339	63,338
Due from financial institutions	14,829	14,805
Loans to customers	723,753	704,274
Investments in equity instruments	54	54
Investments in debt instruments	17,354	17,338
Other financial assets	32,513	32,225
Guarantees and letter of credits	15,653	15,377

December 31, 2022	Maximum Exposure	Net exposure
Cash and cash equivalents excluding cash on hand	132,281	132,273
Mandatory cash balance with the NBG	129,649	129,648
Due from financial institutions	1,116	1,115
Loans to customers	660,528	642,391
Investments in equity instruments	54	54
Investments in debt instruments	17,341	17,323
Other financial assets	19,569	19,304
Guarantees and letter of credits	10,940	10,868

Off-balance sheet risk

The Bank applies fundamentally the same risk management policies for off-balance sheet risks as it does for its on-balance sheet risks. In the case of commitments to lend, customers and counterparties will be subject to the same credit management policies as for loans and advances. Collateral may be sought depending on the strength of the counterparty and the nature of the transaction.

Geographical concentration

The Assets and Liabilities Management Committee ("ALMC") exercises control over the risk in the legislation and regulatory arena and assesses its influence on the Bank's activity. The Bank's financial assets and financial liabilities as at December 31, 2023 and 2022 were concentrated in Georgia.

The geographical concentration of financial assets and financial liabilities is set out below:

	Georgia	Other non-OECD countries	OECD countries	December 31, 2023 Total
NON-DERIVATIVE FINANCIAL ASSETS				
Cash and cash equivalents	31,627	974	1,340	33,941
Mandatory cash balance with the NBG	63,338	-	-	63,338
Due from financial institutions	14,046	759	-	14,805
Loans to customers	698,852	4,703	719	704,274
Investments in equity instruments	54	-	-	54
Investments in debt instruments	17,338	-	-	17,338
Other financial assets	2,225	30,000	-	32,225
TOTAL NON-DERIVATIVE FINANCIAL ASSETS	**827,480**	**36,436**	**2,059**	**865,975**

	Georgia	Other non-OECD countries	OECD countries	December 31, 2023 Total
NON-DERIVATIVE FINANCIAL LIABILITIES				
Due to financial institutions	9,879	420,889	-	430,768
Deposits by customers	176,588	14,826	1,641	193,055
Debt securities issued		5,062	-	5,062
Lease Liability	1,473	-	-	1,473
Subordinated debt	-	26,965	-	26,965
Other financial liabilities	4,229	-	-	4,229
TOTAL NON-DERIVATIVE FINANCIAL LIABILITIES	**192,169**	**467,742**	**1,641**	**661,552**
NET POSITION ON FINANCIAL INSTRUMENTS	**635,311**	**(431,306)**	**418**	**204,423**

	Georgia	Other non-OECD countries	OECD countries	December 31, 2022 Total
NON-DERIVATIVE FINANCIAL ASSETS				
Cash and cash equivalents	128,315	1,616	2,342	132,273
Mandatory cash balance with the NBG	129,648	-	-	129,648
Due from financial institutions	391	724	-	1,115
Loans to customers	635,997	5,096	1,298	642,391
Investments in equity instruments	54	-	-	54
Investments in debt instruments	17,323	-	-	17,323
Other financial assets	7,375	11,929	-	19,304
TOTAL NON-DERIVATIVE FINANCIAL ASSETS	**919,103**	**19,365**	**3,640**	**942,108**
NON-DERIVATIVE FINANCIAL LIABILITIES				
Due to financial institutions	1,950	427,615	-	429,565
Deposits by customers	308,404	17,935	5,549	331,888
Debt securities issued	-	23,606	-	23,606
Lease Liability	2,252	-	-	2,252
Subordinated debt	-	27,091	-	27,091
Other financial liabilities	10,511	-	-	10,511
TOTAL NON-DERIVATIVE FINANCIAL LIABILITIES	**323,117**	**496,247**	**5,549**	**824,913**
NET POSITION ON FINANCIAL INSTRUMENTS	**595,986**	**(476,882)**	**(1,909)**	**117,195**

Credit quality by class of financial assets

Financial assets are graded according to the current credit rating they have been issued by an internationally regarded agency such as Fitch, SP and Moody's. The highest possible rating is AAA. Investment grade financial assets have ratings from AAA to BBB. Financial assets which have ratings lower than BBB are classed as speculative grade.

The following table details the credit ratings of financial assets held by the Bank as at December 31, 2023 and 2022:

December 31, 2023	AAA	AA	A	BBB	<BBB	Not rated	Total
Cash and cash equivalents	-	-	974	1,329	31,627	11	33,941
Mandatory cash balance with the NBG	-	-	-	-	63,338	-	63,338
Due from financial institutions	-	759	-	-	14,046	-	14,805

Loans to customers	-	-	-	-	26,651	677,623	704,274
Investments in equity instruments	-	-	-	-	-	54	54
Investments in debt instruments	-	-	-	-	17,338	-	17,338
Other financial assets	-	-	-	30,000	1,817	408	32,225

December 31, 2022	**AAA**	**AA**	**A**	**BBB**	**<BBB**	**Not rated**	**Total**
Cash and cash equivalents	-	-	1,616	-	130,657	-	132,273
Mandatory cash balance with the NBG	-	-	-	-	129,648	-	129,648
Due from financial institutions	-	724	-	-	391	-	1,115
Loans to customers	-	-	-	-	19,354	623,037	642,391
Investments in equity instruments	-	-	-	-	-	54	54
Investments in debt instruments	-	-	-	-	17,323	-	17,323
Other financial assets	-	-	-	-	7,158	12,146	19,304

Financial assets other than loans to customers are graded according to the current credit rating they have been issued by an internationally regarded agency such as Fitch, Standard & Poor's and Moody's.

The banking industry is generally exposed to credit risk through its loans to customers and inter-bank deposits. With regard to the loans to customers this risk exposure is concentrated within Georgia. The exposure is monitored on a regular basis to ensure that the credit limits and credit worthiness guidelines established by the Bank's risk management policy are not breached.

The credit rating of Georgia according to the international rating agencies corresponded to BB.

The Bank enters into numerous transactions where the counterparties are not rated by international rating agencies. The Bank has developed internal models, which allow it to determine the rating of counterparties. A methodology to determine credit ratings of borrowers has been developed in the Bank to assess borrowers based on transparency of financial information, availability of audited financial statements, quality of management, competitive ability, share on market, related parties etc.

Liquidity risk

Liquidity risk refers to the availability of sufficient funds to meet deposit withdrawals and other financial commitments associated with financial instruments as they actually fall due.

The Assets and Liabilities Management Committee ("ALMC") controls these types of risks by means of maturity analysis, determining the Bank's strategy for the next financial period. Current liquidity is managed by the Treasury Department, which deals in the money markets for current liquidity support and cash flow optimization.

In order to manage liquidity risk, the Bank performs daily monitoring of future expected cash flows on clients' and banking operations, which is a part of assets/liabilities management process. The Management Board sets limits on the minimum proportion of maturing funds available to meet deposit withdrawals and on the minimum level on interbank and other borrowing facilities that should be in place to cover withdrawals at unexpected levels of demand.

The Bank sets limits for the ratio of cumulative GAP (difference between assets and liability) to total assets in order to control liquidity risk. In case of violation of the limits ALMC makes decision on corrective measures.

Further is analysis of liquidity and interest rate risks:

(a) term to maturity of financial liabilities, calculated for non-discounted cash flows on financial liabilities (main debt and interests) on the earliest date, when the Bank will be liable to redeem the liability, and
(b) estimated term till maturity of financial assets, calculated for non-discounted cash flows on financial assets (including interests), which will be received on these assets based on contractual terms of maturity, except the cases when the Bank expects that cash flows will be received in the different time.

An analysis of the liquidity and interest rate risks is presented in the following table. The presentation below is based upon the contractual maturities of financial assets and liabilities.

FINANCIAL ASSETS	Weighted average EIR	Up to 1 month	1 month to 3 months	3 months to 1 year	1 year to 5 years	Over 5 years	Maturity Undefined	December 31, 2023 Total
Cash and cash equivalents	4.6%	14,185	-	-	-	-	-	14,185
Deposits by banks	4.06%	-	14,046	-	-	759	-	14,805
Mandatory cash balance with the NBG		63,338	-	-	-	-	-	63,338
Investments held to maturity	10.45%	245	5,481	-	11,612	-	-	17,338
Loans to customers	9.47%	51,424	14,572	121,792	258,253	258,233	-	704,274
Total interest-bearing financial assets		**129,192**	**34,099**	**121,792**	**269,865**	**258,992**	**-**	**813,940**
Cash and cash equivalents		19,756	-	-	-	-	-	19,756
Investments available-for-sale		-	-	-	-	-	54	54
Other financial assets		2,225	30,000	-	-	-	-	32,225
Total non-interest-bearing financial assets		**21,981**	**30,000**	**-**	**-**	**-**	**54**	**52,035**
TOTAL FINANCIAL ASSETS		**151,173**	**64,099**	**121,792**	**269,865**	**258,992**	**54**	**865,975**
FINANCIAL LIABILITIES								
Deposits by banks	4.81%	9,880	-	123,455	297,433	-	-	430,768
Deposits by customers	5.54%	58,043	20,318	35,435	25,972	2,416	-	142,184
Own debt securities	4%	-	-	20	5,042	-	-	5,062
Lease liabilities	5.58%	59	119	438	857	-	-	1,473
Subordinated debt	4.50%	-	-	-	-	26,965	-	26,965
Total interest-bearing financial liabilities		**67,982**	**20,437**	**159,348**	**329,304**	**29,381**	**-**	**606,452**
Deposits by customers		50,871	-	-	-	-	-	50,871
Other financial liabilities		4,229	-	-	-	-	-	4,229
Total non-interest-bearing financial liabilities		**55,100**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**55,100**
TOTAL FINANCIAL LIABILITIES		**123,082**	**20,437**	**159,348**	**329,304**	**29,381**	**-**	**661,552**
Interest sensitivity gap		61,210	13,662	(37,556)	(59,439)	229,611	-	
Cumulative interest sensitivity gap		61,210	74,872	37,316	(22,123)	207,488	207,488	
Liquidity gap		28,091	43,662	(37,556)	(59,439)	229,611	54	
Cumulative liquidity gap		**28,091**	**71,753**	**34,197**	**(25,242)**	**204,369**	**204,423**	

Demand deposits from customers are included up to 1 month maturity gap in the table above. Based on the Bank's historical performance the customers on average are maintaining half of them in the Bank throughout the year.

	Weighted average EUR	Up to 1 month	1 month to 3 months	3 months to 1 year	1 year to 5 years	Over 5 years	Maturity undefined	December 31, 2022 Total
FINANCIAL ASSETS:								
Cash and cash equivalents	6.2%	107,833	-	-	-	-	-	**107,833**
Mandatory cash balance with the NBG	-0.45%	129,648	-	-	-	-	-	**129,648**
Due from financial institutions			391	-	-	724	-	**1,115**
Loans to customers	8.77%	54,400	23,376	106,902	233,245	224,468	-	**642,391**
Investments in debt instruments	10.45%	244	484	-	10,915	5,680	-	**17,323**
Total interest-bearing financial assets		**292,125**	**24,251**	**106,902**	**244,160**	**230,872**	**-**	**898,310**
Cash and cash equivalents		24,440	-	-	-	-	-	**24,440**
Investments in equity instruments		-	-	-	-	-	54	**54**
Other financial assets		19,304	-	-	-	-	-	**19,304**
Total non-interest-bearing financial assets		43,744	-	-	-	-	54	**43,798**
TOTAL FINANCIAL ASSETS		**335,869**	**24,251**	**106,902**	**244,160**	**230,872**	**54**	**942,108**
FINANCIAL LIABILITIES								
Due to financial institutions	2.59%	1,949	-	242,807	184,809	-	-	**429,565**
Deposits by customers	6.89%	165,335	6,448	56,034	34,168	7,229	-	**269,214**
Debt securities issued	4%	-	-	95	23,511			**23,606**
Lease liability	5.64%	67	137	569	1,479	-	-	**2,252**
Subordinated debt	4.50%	-	-	-	-	27,091	-	**27,091**
Total interest-bearing financial liabilities		**167,351**	**6,585**	**299,505**	**243,967**	**34,320**	**-**	**751,728**
Deposits by customers		57,223	4,203	352	897		-	**62,675**
Other financial liabilities		10,511	-	-	-	-	-	**10,511**
				-				
Total non-interest-bearing financial liabilities		**67,734**	**4,203**	**352**	**897**		**-**	**73,186**
TOTAL FINANCIAL LIABILITIES		**235,085**	**10,788**	**299,857**	**244,864**	**34,320**	-	**824,914**
Interest sensitivity gap		124,774	17,666	(192,603)	193	196,552	-	
Cumulative interest sensitivity gap		124,774	142,440	(50,163)	(49,970)	146,582	146,582	
Liquidity gap		100,784	13,463	(192,955)	(704)	196,552	54	
Cumulative liquidity gap		**100,784**	**114,247**	**(78,708)**	**(79,412)**	**117,140**	**117,194**	

The following tables detail the Bank's remaining contractual maturity for its financial liabilities with agreed repayment periods. The tables have been drawn up based on the undiscounted cash flows of financial liabilities based on the earliest date on which the Bank can be required to pay. The tables include both interest and principal cash flows. To the extent that interest flows are floating rate, the undiscounted amount is derived from interest rate curves at the end of the reporting period. The contractual maturity is based on the earliest date on which the Bank may be required to pay.

Demand deposits by customers are included in the up to 1 month liquidity category, as contractually any amount at reporting date can be withdrawn upon the customer's demand. The main deposit holders of the Bank are borrowers which under the loan agreements are required to have an operational accounts and maintain certain turnover ratios through the Bank.

	Weighted average effective interest rate	Up to 1 month	1 month to 3 months	3 months to 1 year	1 year to 5 years	Over 5 years	December 31, 2023 Total
Fixed interest rate instruments							
Deposits by banks	4.81%	9,911	-	126,274	336,325	-	472,510
Deposits by customers	5.54%	108,528	20,924	36,753	29,333	4,209	199,747
Own debt securities	4%	-	-	204	5,212	-	5,416
Lease liabilities	5.58%	66	131	480	918	-	1,595
Subordinated debt	4.50%	33	199	912	31,280	-	32,424
Total fixed interest bearing financial liabilities		**118,538**	**21,254**	**164,623**	**403,068**	**4,209**	**711,692**
Non-interest bearing instruments							
Deposits by customers		50,871	-	-	-	-	50,871
Other financial liabilities		4,229	-	-	-	-	4,229
Total non-interest bearing financial liabilities including guarantees and credit line commitments		55,100	-	-	-	-	55,100
Total financial liabilities		**173,638**	**21,254**	**164,623**	**403,068**	**4,209**	**766,792**

	Weighted average EIR	Up to 1 month	1 month to 3 months	3 months to 1 year	1 year to 5 years	Over 5 years	December 31, 2022 Total
Fixed interest rate instruments							
Due to financial institutions	2.23%	1,949	-	245,068	197,147	-	444,164
Deposits by customers	6.75%	165,377	6,640	60,072	38,578	7,864	278,531
Debt securities issued	4%	-	-	962	24,491	-	25,917
Lease liability	5.37%	82	156	641	1,602	-	2,481
Subordinated debt	4.50%	33	197	916	4,867	27,780	33,793
Total fixed interest bearing financial liabilities		**167,441**	**6,993**	**307,659**	**266,685**	**35,644**	**784,886**
Non-interest bearing instruments							
Deposits by customers		57,223	4,203	352	897		62,675
Other financial liabilities		10,511	-	-	-	-	10,511
Total non-interest bearing financial liabilities		**67,734**	**4,203**	**352**	**897**	**-**	**73,186**
Total financial liabilities		**235,175**	**11,196**	**308,011**	**267,582**	**35,644**	**858,072**

the table above, the terms to maturity correspond to the contractual terms. However, individuals are entitled to terminate the deposit agreement ahead of schedule according to effective laws.

The amounts included above for variable interest rate instruments for both non-derivative financial assets and liabilities is subject to change if changes in variable interest rates differ from those estimates of interest rates determined at the end of the reporting period.

Market risk

Market risk is the risk that the Bank's earnings or capital or its ability to meet business objectives will be adversely affected by changes in the level or volatility of market rates or prices. Market risk covers interest rate risk, currency risk, credit spreads, etc. There have been no changes as to the way the Bank measures risk or to the risk it is exposed or the manner in which these risks are managed and measured.

The ALMC also manages interest rate and market risks by matching the Bank's interest rate position, which provides the Bank with a positive interest rate margin. The Bank's management conducts monitoring of the Bank's current financial performance, estimates the Bank's sensitivity to changes in interest rates and its influence on the Bank's profitability.

Interest rate sensitivity

The Bank manages fair value interest rate risk through periodic estimation of potential losses that could arise from adverse changes in market conditions. The Bank's management conducts monitoring of the Bank's current financial performance, estimates the Bank's sensitivity to changes in fair value interest rates and its influence on the Bank's profitability.

Main tool for management on interest rate risk in the bank is establishment and monitoring of limits on interest rate GAP. According to market risk management policy of the Bank limit on interest rate GAP is established taking into consideration that loss caused by changes on interest rates by 2%, should not exceed 12% of net interest income stated in the budget of the year.

The following table presents a sensitivity analysis of interest rate risk, which has been determined based on "reasonably possible changes in the risk variable". The level of these changes is determined by management and is contained within the risk reports provided to key management personnel.

Impact on profit before tax based on asset values as at December 31, 2023 and 2022:

	As at December 31, 2023		As at December 31, 2022	
	Interest rate +2%	Interest rate -2%	Interest rate +2%	Interest rate -2%
Non-derivative financial assets:				
Cash and cash equivalents	284	(284)	2,157	(2,157)
Deposits by banks	296	(296)	22	(22)
Mandatory cash balance with the NBG	1,267	(1,267)	2,593	(2,593)
Loans to customers	14,085	(14,085)	12,848	(12,848)
Investments in debt securities	347	(347)	346	(346)
Non-derivative financial liabilities:				
Due to financial institutions	(8,615)	8,615	(8,591)	8,591
Deposits by customers	(2,844)	2,844	(5,384)	5,384
Debt securities issued	(101)	101	(472)	472
Lease liability	(29)	29	(45)	45
Subordinated debt	(539)	539	(542)	542
Net impact on profit before tax	**4,151**	**(4,151)**	**2,932**	**(2,932)**

	As at December 31, 2023		As at December 31, 2022	
	Interest rate +2%	Interest rate -2%	Interest rate +2%	Interest rate -2%
Non-derivative financial assets:				
Cash and cash equivalents	227	(227)	1,833	(1,833)
Mandatory cash balance with the NBG	237	(237)	19	(19)
Loans to customers	1,014	(1,014)	2,204	(2,204)
Investments in debt securities	11,268	(11,268)	10,921	(10,921)
Non-derivative financial liabilities:				
Due to financial institutions	(6,892)	6,892	(7,302)	7,302
Deposits by customers	(2,275)	2,275	(4,576)	4,576
Debt securities issued	(81)	81	(401)	401
Lease liability	(23)	23	(38)	38
Subordinated debt	(431)	431	(461)	461
Net impact on equity	**3,321**	**(3,321)**	**2,198**	**(2,198)**

Currency risk

Currency risk is defined as the risk that the value of a financial instrument will fluctuate due to changes in foreign exchange rates. The Bank is exposed to the effects of fluctuations in the prevailing foreign currency exchange rates on its financial position and cash flows.

The ALMC controls currency risk by management of the open currency position, which gives the Bank an opportunity to minimize losses from national currency fluctuations towards its foreign currency. The Treasury Department performs daily monitoring of the Bank's open currency position with the aim to match the requirements of the NBG.

The Bank's open positions by the major currencies in which it holds the assets and liabilities are presented below:

	GEL	USD USD 1 =2.6894	EUR EUR 1 =2.9753	Other	December 31, 2023 Total
Financial assets					
Cash and cash equivalents	10,791	16,495	6,409	246	33,941
Mandatory cash balance with the NBG	-	30,517	32,821	-	63,338
Due from banks	14,046	759	-	-	14,805
Loans to customers	184,596	300,648	219,030	-	704,274
Investments available-for-sale	54	-	-	-	54
Investments held to maturity	17,338	-	-	-	17,338
Other financial assets	30,420	17	1,788	-	32,225
Total financial assets	**257,245**	**348,436**	**260,048**	**246**	**865,975**
Financial liabilities					
Due to Banks	-	184,937	245,831	-	430,768
Customer accounts	76,744	101,522	14,451	338	193,055
Own debt sequrities		5,062			5,062
Subordinated debt	-	26,965	-	-	26,965
Lease liabilities	103	1,370	-	-	1,473
Other financial liabilities	3,862	211	73	83	4,229
Total financial liabilities	**80,709**	**320,067**	**260,355**	**421**	**661,552**
OPEN BALANCE SHEET POSITION	**176,536**	**28,369**	**(307)**	**(175)**	

	GEL	USD USD 1 = GEL 2.7020	EUR EUR 1 = GEL 2.8844	Other currency	December 31, 2022 Total
FINANCIAL ASSETS					
Cash and cash equivalents	77,336	45,013	8,865	1,060	**132,274**
Mandatory cash balance with the NBG	-	72,258	57,390	-	**129,648**
Due from financial institutions	-	724	-	391	**1,115**
Loans to customers	196,053	217,876	228,461	-	**642,390**
Investments in equity instruments	54	-	-	-	**54**
Investments debt instruments	17,323	-	-	-	**17,323**
Other financial assets	318	18,986	-	-	**19,304**
TOTAL FINANCIAL ASSETS	**291,084**	**354,857**	**294,716**	**1,451**	**942,108**
FINANCIAL LIABILITIES					
Due to financial institutions	-	161,692	267,873	-	429,565
Deposits by customers	156,426	147,363	26,615	1,484	331,888
Debt securities issued		23,606			23,606
Lease liability	190	2,062	-	-	2,252
Subordinated debt		27,091			27.091
Other financial liabilities	8,800	271	1,432	8	10,511
TOTAL FINANCIAL LIABILITIES	**165,416**	**362,085**	**295,920**	**1,492**	**824,913**
OPEN POSITION	**125,668**	**(7,228)**	**(1,204)**	**(41)**	

Currency risk sensitivity

The following table details the Bank's sensitivity to a 25% increase and decrease in the USD against the GEL. 25% is the sensitivity rate used when reporting foreign currency risk internally to key management personnel and represents management's assessment of the possible change in foreign currency exchange rates. The sensitivity analysis includes only outstanding foreign currency denominated monetary items and adjusts their translation at the end of the period for a 25% change in foreign currency rates.

Impact on net profit and equity based on asset values as at December 31, 2023 and 2022:

	As at December 31, 2023		As at December 31, 2022	
	GEL/USD 25%	GEL/USD (25%)	GEL/USD 25%	GEL/USD (25%)
Impact on profit or loss	7,092	(7,092)	(1,807)	1,807
Impact on equity	5,674	(5,674)	(1,536)	1,536

	As at December 31, 2023		As at December 31, 2022	
	GEL/EUR 25%	GEL/EUR (25%)	GEL/EUR 25%	GEL/EUR (25%)
Impact on profit or loss	(77)	77	(301)	301
Impact on equity	(61)	61	(256)	256

Limitations of sensitivity analysis. The above tables demonstrate the effect of a change in a key assumption while other assumptions remain unchanged. In reality, there is a correlation between the assumptions and other factors. It should also be noted that these sensitivities are non-linear, and larger or smaller impacts should not be interpolated or extrapolated from these results.

The sensitivity analysis do not take into consideration that the Bank's assets and liabilities are actively managed. Additionally, the financial position of the Bank may vary at the time that any actual market movement occurs. For example, the Bank's financial risk management strategy aims to manage the exposure to market fluctuations. As investment markets move past various trigger levels, management actions could include selling investments, changing investment portfolio allocation and taking other protective action. Consequently, the actual impact of a change in the assumptions may not have any impact on the liabilities, whereas assets are held at market value in the statement of financial position. In these circumstances, the different measurement bases for liabilities and assets may lead to volatility in shareholder equity.

Other limitations in the above sensitivity analysis include the use of hypothetical market movements to demonstrate potential risk that only represent the Bank's view of possible near-term market changes that cannot be predicted with any certainty; and the assumption that all interest rates move in an identical fashion.

Price risk

Price risk is the risk that the value of a financial instrument will fluctuate as a result of changes in market prices whether those changes are caused by factors specific to the individual security or its issuer or factors affecting all securities traded in the market. The Bank is exposed to price risks of its products which are subject to general and specific market fluctuations. However, the bank does not own portfolio of securities traded in the market.

Operational risk

Operational risk is the risk of loss arising from systems failure, human error, fraud or external events. When controls fail to perform, operational risks can cause damage to reputation, have legal or regulatory implications, or lead to financial loss. The Bank cannot expect to eliminate all operational risks, but it endeavors to manage these risks through a control framework and by monitoring and responding to potential risks. Controls include effective segregation of duties, access, authorization and reconciliation procedures, staff education and assessment processes.

29. Transactions with related parties

Details of transactions between the Bank and it's related parties are disclosed below:

	December 31, 2023		December 31, 2022	
	Related party balances	Total category as per the financial statements caption	Related party balances	Total category as per the financial statements caption
Cash and cash equivalents	1,728	33,941	2,342	132,273
- the parent	1,728	-	1,925	-
-other related parties	-	-	417	-
Gross loans to customers	686	704,274	597	660,528
- key management personnel of the Bank	266	-	320	-
-other related parties	420	-	277	-
	-	-	-	-
Allowance for expected credit losses/impairment losses on loans to customers	(7)	(18,137)	(6)	(18,137)
- key management personnel of the Bank	(2)	-	(2)	-
- other related parties	(5)	-	(4)	-
Other assets	30,000	47,860	-	-
- the parent	30,000	-	-	-
	-	-	-	-
Due to financial institutions	420,889	430,768	427,615	429,565
- the parent	420,889	-	427,615	-
	-	-	-	-
Deposits by customers	1,693	193,055	886	331,888
- key management personnel of the Bank	264	-	192	-
- other related parties	1,429	-	694	-
	-	-	-	-
Subordinated debt	26,965	26,965	27,091	27,091
- the parent	26,965		27,091	

The remuneration of directors and other members of key management were as follows:

	2023		2022	
	Related party transactions	Total category as per the financial statements caption	Related party transactions	Total category as per the financial statements caption
Key management personnel compensation:				
- short-term employee benefits	1,371	14,055	1,142	12,318
Total	**1,371**	**14,055**	**1,142**	**12,318**

Included in the statement of profit or loss and other comprehensive income for the year ended December 31, 2023 and 2022 are the following amounts which were recognised in transactions with related parties:

	2023		2022	
	Related party transactions	Total category as per the financial statements caption	Related party transactions	Total category as per the financial statements caption
Interest income calculated using the effective interest rate	63	69,147	64	65,225
- key management personnel	26	-	34	-
of the entity or its parent				
-Other related parties	37	-	31	-
Interest expense	(15,836)	(29,388)	(9,098)	(30,171)
-parent	(15,808)	-	(8,818)	-
- key management personnel	(1)	-	(2)	-
of the Bank				
- other related parties	(27)	-	(278)	-
Fee and commission expense	(666)	(2,585)	(56)	(2,645)
-parent	(66)		(56)	
Net (loss)/gain on foreign exchange operations	(369)	6,888	5	(309)
-parent	(369)	-	5	-
Operating expenses	(1,371)	(22,961)	(1,161)	(21,616)
-key management personnel	(1,371)	-	(1,161)	-

30. Subsequent events

In February 2024 remaining part of unpaid preference shares were paid in the amount of GEL 30,000 thousand.